

TALOUSARVIO 2021

TALOUSSUUNNITELMA 2022-2023

KUNNANJOHTAJAN TALOUSARVIOESITYS

19.10.2020

Sisällysluettelo

1	YLEISPERUSTELUT	4
1.1	Laukaan kunnan toimintaympäristö	4
1.2	Talousarvion sääntöperusta	11
1.3	Yleinen taloudellinen tilanne	12
1.4	Valtion budjetti ja kuntatalousvaikutukset 2021	16
1.5	Laukaan kuntastrategia	20
1.6	Keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita vuodelle 2021	22
1.7	Laukaan kunnan talouden kokonaisuus pääpiirteissään	23
1.7.1	Verotulot	27
1.7.2	Valtionosuudet	29
1.7.3	Rahoitustuotot ja -kulut	30
1.7.4	Suunnitelman mukaiset poistot	31
1.7.5	Antolainauksen muutokset	31
1.7.6	Lainakannan muutokset	31
1.7.7	Muut merkittävät taloudelliset vastuut	31
1.8	Henkilöstö, henkilöstömäärä ja vakanssien täyttöluvut	32
1.9	Taloussuunnitteluprosessi	34
1.9.1	Talouden tasapainottaminen	35
1.9.2	Muutokset suhteessa talousarvioraamiin ja lautakuntien talousarvioesityksiin	36
1.10	Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta	37
1.11	Talousarvioon tehtävät muutokset ja käyttösuunnitelman hyväksyminen	38
1.12	Kuntakonserni ja kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteet	38
1.13	Erityismääräyksiä	40
2	KÄYTTÖTALOUSOSA	42
2.1	Yhteenvedo talousarvion 2021 käyttötaloudesta	42
2.2	Konsernihallinto	45
2.2.1	Talous	45
2.2.2	Henkilöstö	46
2.2.3	Palvelujen järjestäminen	46
2.2.4	Kehittämisen painopisteet	53
2.2.5	Toiminnalliset tavoitteet	53
2.2.6	Riskienhallinta	55
2.3	Perusturvapalvelut	59
2.3.1	Talous	59
2.3.2	Henkilöstö	60
2.3.3	Palvelujen järjestäminen	61
2.3.4	Kehittämisen painopisteet	70
2.3.5	Toiminnalliset tavoitteet	71
2.3.6	Riskienhallinta	72
1.1	Sivistyspalvelut	73
1.1.1	Sivistyspalvelun talous	73
1.1.2	Henkilöstö	75
1.1.3	Palvelujen järjestäminen	77
1.1.4	Kehittämisen painopisteet	81
1.1.5	Toiminnalliset tavoitteet	82
1.1.6	Riskienhallinta	86
2.4	Tekniset palvelut	92

2.4.1	Talous	92
2.4.2	Henkilöstö.....	93
2.4.3	Palvelujen järjestäminen	93
2.4.4	Kehittämisen painopisteet	98
2.4.5	Toiminnalliset tavoitteet	98
2.4.6	Riskienhallinta	100
3	INVESTOINTIOSA	101
3.1	Investointiohjelma 2021-2025	101
3.2	Talonrakennusinvestoinnit vuonna 2021.....	102
3.2.1	Uudisrakennukset.....	102
3.2.2	Peruskorjaukset, pienet investoinnit ja energiainvestoinnit.....	103
3.3	Maanhankinta ja myynti vuonna 2021.....	104
3.4	Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat 2021.....	104
3.5	Vesihuollon investoinnit vuonna 2021.....	105
3.6	Yhdyskuntatekniikan investoinnit vuonna 2021	105
3.7	Muut investoinnit vuonna 2021	106
4	TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAOSA.....	108

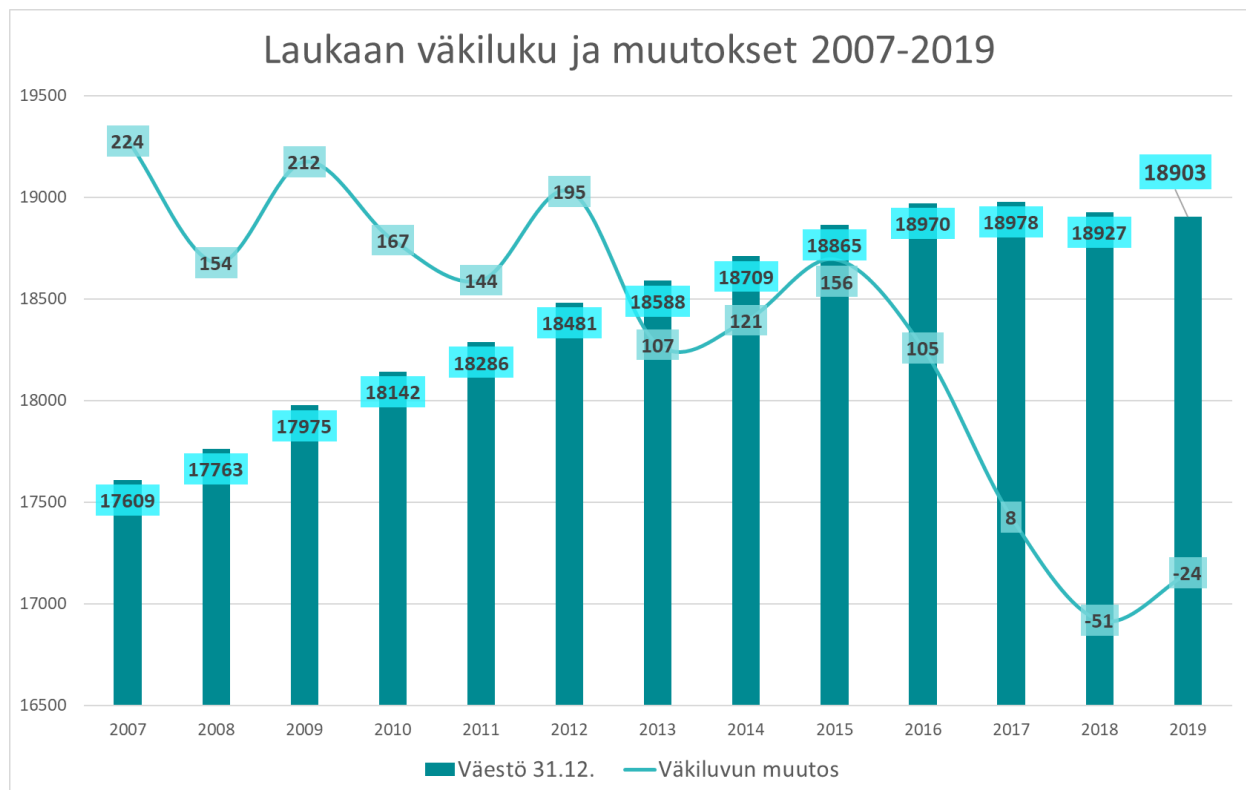
1 YLEISPERUSTELUT

1.1 Laukaan kunnan toimintaympäristö

Laukaa sijaitsee Keski-Suomessa Jyväskylän koillispuolella. Laukaan muut naapurikunnat ovat Hankasalmi, Konnevesi, Toivakka, Uurainen ja Äänekoski. Laukaan kunnan pinta-ala on 825,59 km², josta 177,10 km² on vesistöjä. Laukaassa on neljä suurempaa taajamaa: asukkaita kuntakeskuksena toimivassa kirkonkylässä on 5722, Leppävedellä 3.374, Lievestuoreella 2.387 ja Vihtavuorella 2.345. Haja-asutusalueella laukalaisia asuu yhteensä 4.951.

Kunnassa asui vuoden 2019 lopussa 18903 henkilöä. Väkiluku pieneni edellisestä vuodesta 24 henkilöllä. Laukaan väkiluku pieneni toista vuotta peräkkäin. Seuraavassa taulukossa on esitetty Laukaan kunnan väkiluvun kehitys 2007-2019. Tarkasteluajanjaksolla 2007-2019 Kirkonkylän väestömäärä kasvoi 624 asukkaalla, Vihtavuoren 304 asukkaalla ja Leppäveden 589 asukkaalla. Sen sijaan Lievestuoreen asukasmäärä pieneni 210 asukkaalla ja maaseutualueen 74 asukkaalla.

SUUNNITTELUALUEJAKO = TILASTOALUEJAKO		VÄKILUKU 31.12. (Tilastokeskus, väestörakennetilasto)													
		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
SUURALUE	1 LAUKAA	17609	17763	17975	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978	18927	18903	
TILASTOALUE	101 KIRKONKYLÄ	5098	5107	5147	5196	5223	5228	5314	5391	5490	5586	5619	5656	5722	
Pienalueet	1 01 001 Kk-keskusta	1466	1482	1489	1501	1513	1489	1527	1550	1548	1514	1516	1503	1536	
	1 01 002 Kk-pohjoinen	2007	1971	1954	1916	1907	1893	1890	1884	1925	1930	1953	1958	1969	
	1 01 003 Kk-etelä	931	920	928	953	951	949	948	978	1014	1023	1012	1021	1002	
	1 01 004 Kk-Kantola	412	454	478	539	565	629	678	713	737	767	788	814	841	
	1 01 005 Kk-Asema	282	280	298	287	287	268	271	266	266	275	265	271	274	
	1 01 006 Kk-Laajalahti										19	28	33	36	
	1 01 007 Kk-Roninmäki										58	57	56	64	
TILASTOALUE	102 VIHTAVUORI	2041	2075	2113	2158	2169	2201	2213	2209	2236	2318	2317	2323	2345	
Pienalueet	1 02 004 Vri-keskusta	1683	1718	1738	1780	1804	1819	1828	1836	1860	1855	1850	1867	1862	
	1 02 005 Vri-ympäristö	358	357	375	378	365	382	385	373	376	276	280	285	300	
	1 02 005 Vri-Kuhamäki										6	5	5	22	
	1 02 006 Vri-Kuhankoski										92	94	76	70	
	1 02 007 Vri-Mansikkaniemi										89	88	90	91	
TILASTOALUE	103 LEPPÄVESI	2785	2923	3002	3105	3179	3224	3237	3271	3293	3379	3409	3382	3374	
Pienalueet	1 03 006 Lsi-keskusta	2134	2257	2324	2438	2509	2528	2543	2578	2594	2650	2663	2635	2642	
	1 03 007 Lsi-ympäristö	651	666	678	667	670	696	694	693	699	729	746	747	732	
TILASTOALUE	104 LIEVESTUORE	2597	2554	2537	2528	2530	2536	2534	2541	2521	2505	2475	2430	2387	
Pienalueet	1 04 008 Lre-pohjoinen	1461	1461	1452	1440	1461	1457	1478	1471	1445	1426	1416	1391	1376	
	1 04 009 Lre-etelä	644	628	630	640	643	646	625	632	636	628	620	609	591	
	1 04 010 Lre-ympäristö	492	465	455	448	426	433	431	438	440	451	439	430	420	
TILASTOALUE	105 MAASEUTUALUEET	5025	5043	5115	5082	5115	5219	5201	5210	5235	5085	5044	5012	4951	
Pienalueet	1 05 011 Kuhnaniemi	401	416	431	430	412	440	440	468	467	365	379	388	393	
	1 05 012 Kärkkää	334	365	370	368	369	380	369	376	372	362	365	364	355	
	1 05 013 Vehniä	933	913	915	908	920	947	940	946	966	945	952	923	927	
	1 05 014 Valkola	498	505	513	511	495	478	464	448	437	430	423	422	399	
	1 05 015 Kuusa	582	583	609	608	634	642	655	643	649	644	628	613	604	
	1 05 016 Haapala	295	295	286	292	284	309	304	302	296	302	300	307	302	
	1 05 017 Äijälä	377	382	384	381	393	391	406	393	402	385	369	365	364	
	1 05 018 Lankamaa	250	244	248	241	252	256	252	251	246	238	236	236	234	
	1 05 019 Tarvaala	288	283	288	270	275	268	277	286	289	283	282	281	274	
	1 05 020 Simuna	194	189	189	199	196	202	196	193	193	190	179	182	169	
	1 05 021 Vuontee	246	254	263	281	267	273	267	271	273	283	268	275	281	
	1 05 022 Savio	221	217	226	223	249	262	270	276	283	300	311	309	310	
	1 05 023 Metsolahti	170	168	168	165	164	166	161	159	155	155	155	155	152	
	1 05 024 Hoho	236	229	225	205	205	205	200	198	207	203	197	192	187	
	MUU	Tuntematon	63	61	61	73	70	73	89	87	90	97	114	124	124
	Ikäryhmät	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Ikävuodet	0-14 v	3769	3800	3882	3940	4024	4076	4127	4228	4284	4343	4353	4300	4283	
Ikävuodet	15-64 v	11388	11424	11501	11507	11463	11467	11333	11238	11184	11150	11025	10941	10863	
Ikävuodet	65 v ->	2452	2539	2592	2695	2799	2938	3128	3243	3397	3477	3600	3686	3757	
	%	13,9	14,3	14,4	14,9	15,3	15,9	16,8	17,3	18,0	18,3	19,0	19,5	19,9	
Ikävuodet	joista yli 75 v	1117	1148	1068	1105	1132	1156	1200	1237	1280	1283	1347	1330	1501	
	%	45,6	45,2	41,2	41,0	40,4	39,3	38,4	38,1	37,7	36,9	37,4	36,1	40,0	
	% koko väestöstä	6,34	6,46	5,94	6,09	6,19	6,26	6,46	6,61	6,79	6,76	7,10	7,03	7,94	

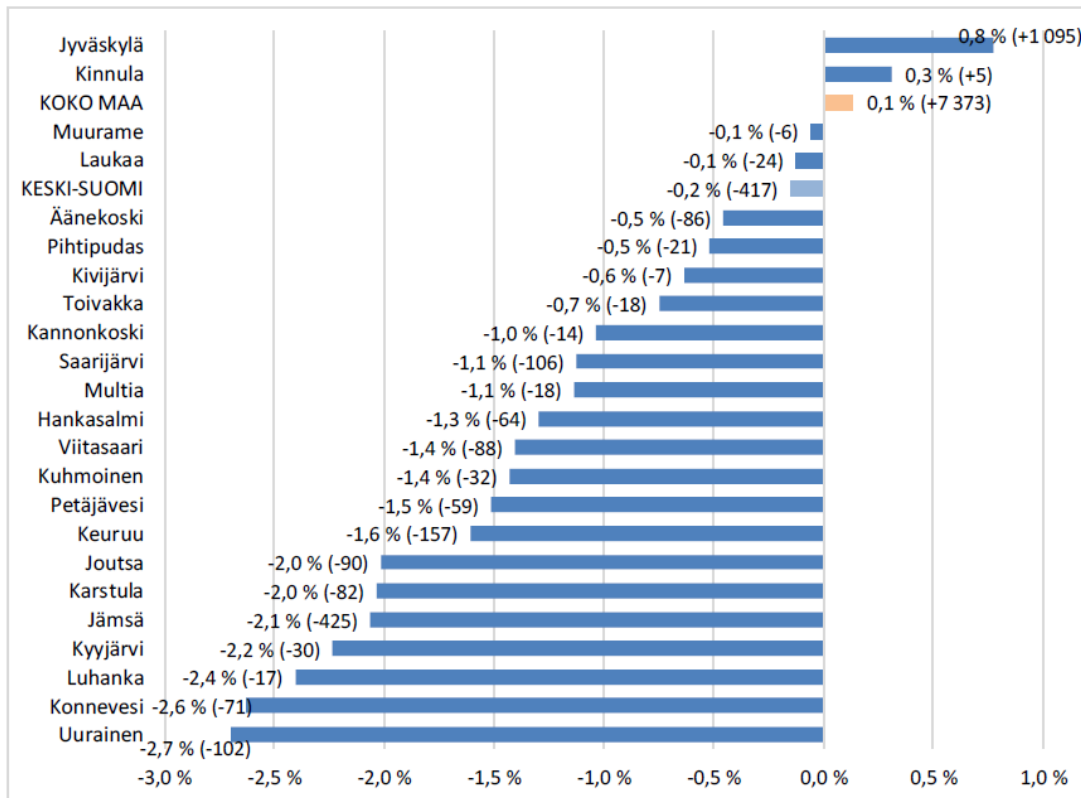

Laukaan väestörakenne on nuorekas ja tasapainoinen. Vuonna 2019 ikäryhmään 0-14 vuotiaat kuului 22,6 % laukaalaisista, ikäryhmään 15 - 64 vuotiaat 57,5 % laukaalaisista ja ikäryhmään yli 65 vuotiaat 19,9 % laukaalaisista.

Keski-Suomen maakunnasta ainoastaan Jyväskylän ja Kinnulan asukasmäärät kasvoivat vuonna 2019.

Laukaa ja Muurame menettivät molemmat 0,1 % asukkaista. Laukaan kohdalla tämä tarkoitti 24 asukasta. Koko Keski-Suomi menetti vuonna 2019 417 asukasta. Näin ollen voidaan todeta, että Laukaa pärjasi Keski-Suomen kuntien vertailussa suhteellisen hyvin. Seuraavassa kuviossa on esitetty Keski-Suomen kuntien väestömuutosprosentit ja muutoksen henkilömäärät.

Väestömuutos 2019, % (suluissa muutos henkilömääränä)

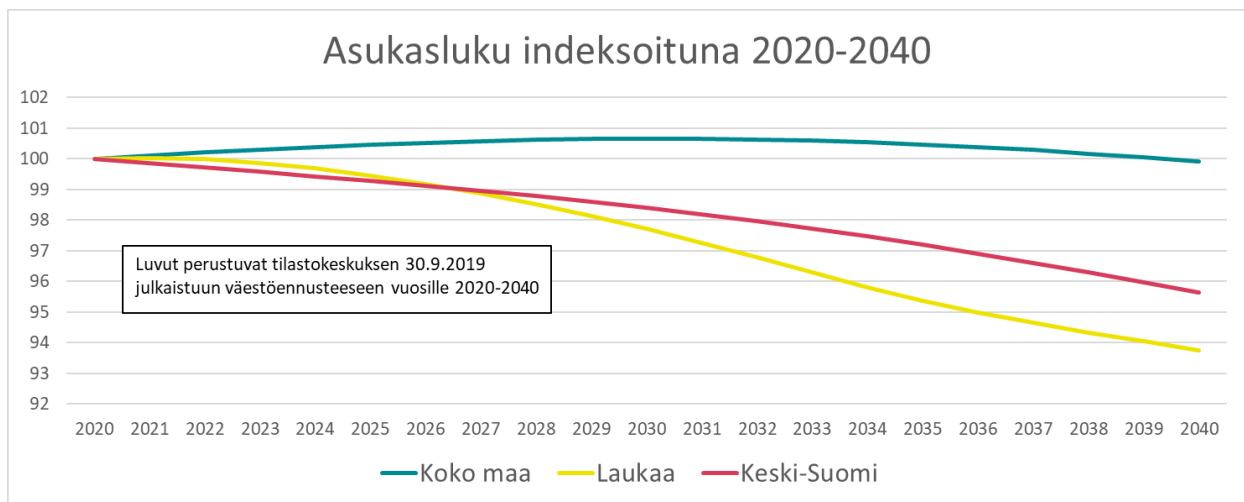
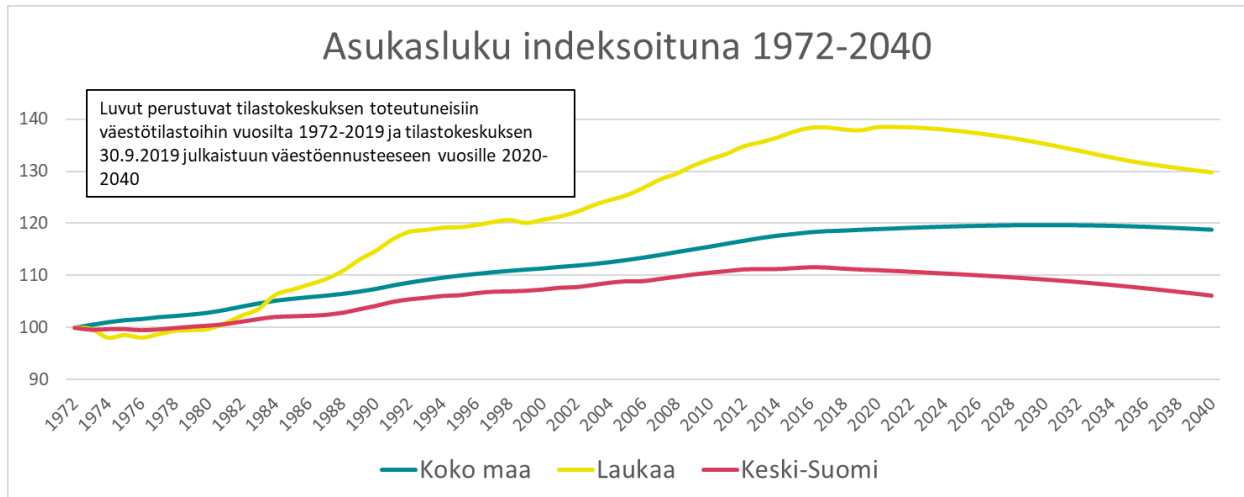

Lähde: Keski-Suomen liitto

Tilastokeskuksen 30.9.2019 julkaiseman väestöennusteen mukaan Suomen asukasluku kääntyy laskuun vuonna 2031. Vuonna 2035 väkiluku kasvaisi enää Uudellamaalla, Pirkanmaalla ja Ahvenanmaalla.

Laukaan väkiluvun ennustetaan kasvavan vuoteen 2021 asti ja kääntyvän sitten laskuun. Ennusteen mukaan Laukaan väkiluku on vuonna 2030 18.551 ja vuonna 2040 17.796. Väkiluku laskisi vuoden 2021 huippulukemista vuoteen 2040 mennessä 6,3 %. Ennusteen mukaan Laukaa ei pääse hyötymään Jyväskylän seutukunnan kasvusta, joka on samalla ajalla noin 4 prosenttia positiivinen. Keski-Suomen

maakunnan asukasluvun ennustetaan pienenevän vuoteen 2040 mennessä noin 4,7 prosenttia. Jyväskylän seutukunnan ulkopuolisen maakunnan asukasluku pienenee jopa 30 prosenttia vuoteen 2040 mennessä. Seuraavissa kuvissa on esitetty Laukaan, Keski-Suomen ja koko maan asukasluvun indeksoitu kehitys vuosina 1972-2014 ja 2020-2040. Molempien kuvaajien ennustetiedot vuodesta 2019 alkaen ovat tilastokeskuksen väestöennusteen mukaisia. Kuvaajat havainnollistavat, että pitkällä aikavälillä tarkasteltuna Laukaan väkiluku on edelleen suhteellisesti kasvanut vertailussa parhaiten vaikka vuosina 2020-2024 asukasluku laskee vertailussa suhteellisesti eniten.

Tilastokeskuksen mukaan työikäisen (15–64-vuotiaiden) väestön määrä oli Suomessa suurimmillaan vuonna 2009, jolloin heitä oli maassamme 3,55 miljoonaa henkilöä. Vuosien 2010–2018 välisenä aikana työikäisten määrä on vähentynyt 122.000 henkilöllä. Seuraavan kahden vuosikymmenen vuoden aikana työikäisen väestön ennustetaan vähenevän hitaammin eli 111.000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Syntyvyys on kääntynyt laskuun, ja laskun ennakoidaan jatkuvan. Kuolleisuuden ennustetaan jatkavan alentumistaan. Miesten elinajanodotteen ennustetaan pitenevän runsaalla viidellä ja naisten vajaalla neljällä vuodella vuoteen 2040 mennessä.

Väestöllinen huoltosuhde ilmoitetaan ei-työikäisten ja työikäisten määrien suhteena: kuinka monta ei-työikäistä kansalaista on kutakin työikäistä kohti jollakin määritellyllä alueella tai koko maassa. Väestötieteilijät laskevat suhdeluvun niin, että ei-työikäisiksi määritellään kaikki alle 15-vuotiaat ja yli

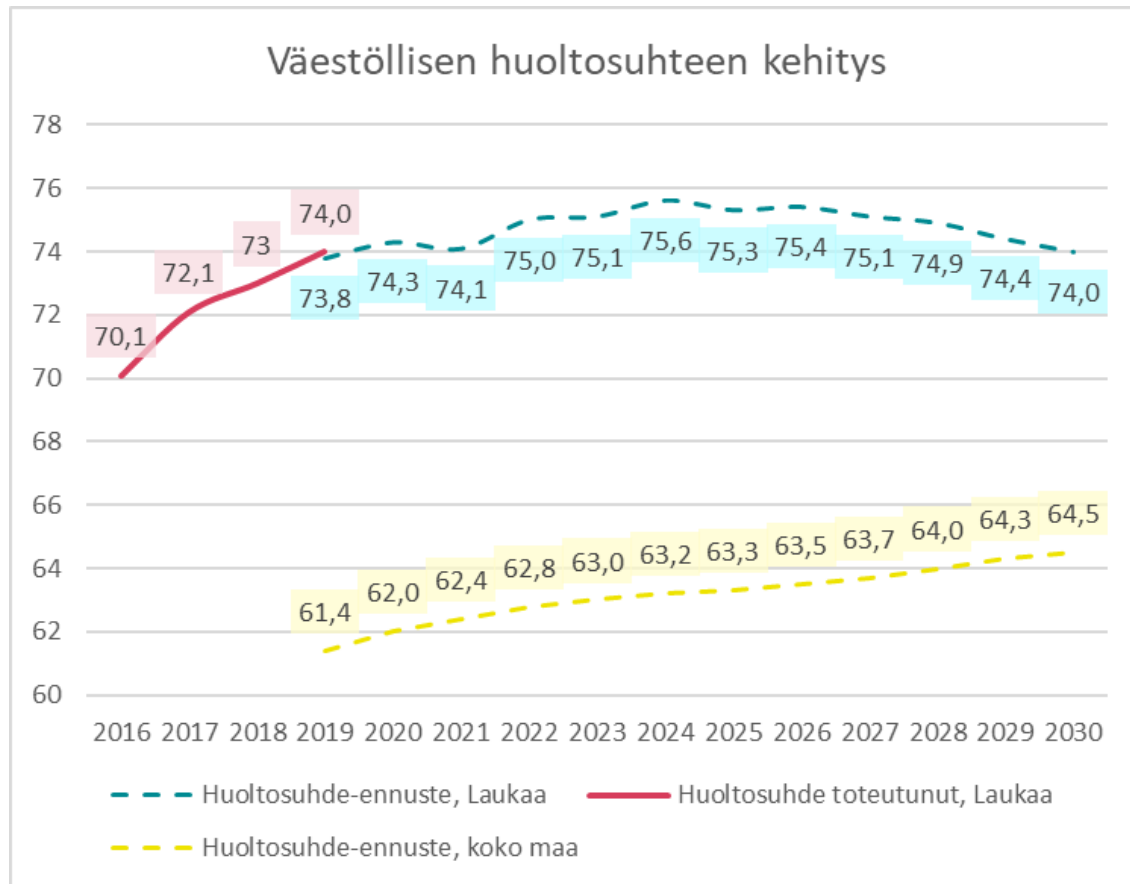
64-vuotiaat. Työikäisiä ovat loput eli näiden rajojen väliin sijoittuvat. Kyse on siis lähinnä väestön ikärakenteen ja sen muutosten kuvaamisesta. Tilastokeskus käyttää tapaa, jossa kerrotaan kuinka monta ei-työllistä on sataa työllistä kohden.

Laukaan väestöllinen huoltosuhde oli vuonna 2019 74,0, kun se koko maata tarkasteltaessa oli 61,4 ja Keski-Suomea tarkasteltaessa 64,0. Yli 65 vuotiaista 28,5 % on enemmän kuin 75 vuotta.

Väestöennusteen mukaan Laukaan syntyvyys säilyy verrattain korkeana. Laukaalaisten hedelmällisyyskerroin aikavälillä 2019-2040 on Suomen kunnista 29. korkein. Nuorekas ikärakenne ja verrattain korkea syntyvyys takaavat sen, että Laukaan väestöllinen huoltosuhde heikkenee huomattavan hitaasti. Tämä tarkoittaa sitä, että väestörakenteelliset muutokset tapahtuvat Laukaassa keskimääräistä hitaammin, mikä helpottaa muutosten ennakkointia ja hallintaa. Ennusteen mukaan Lau-

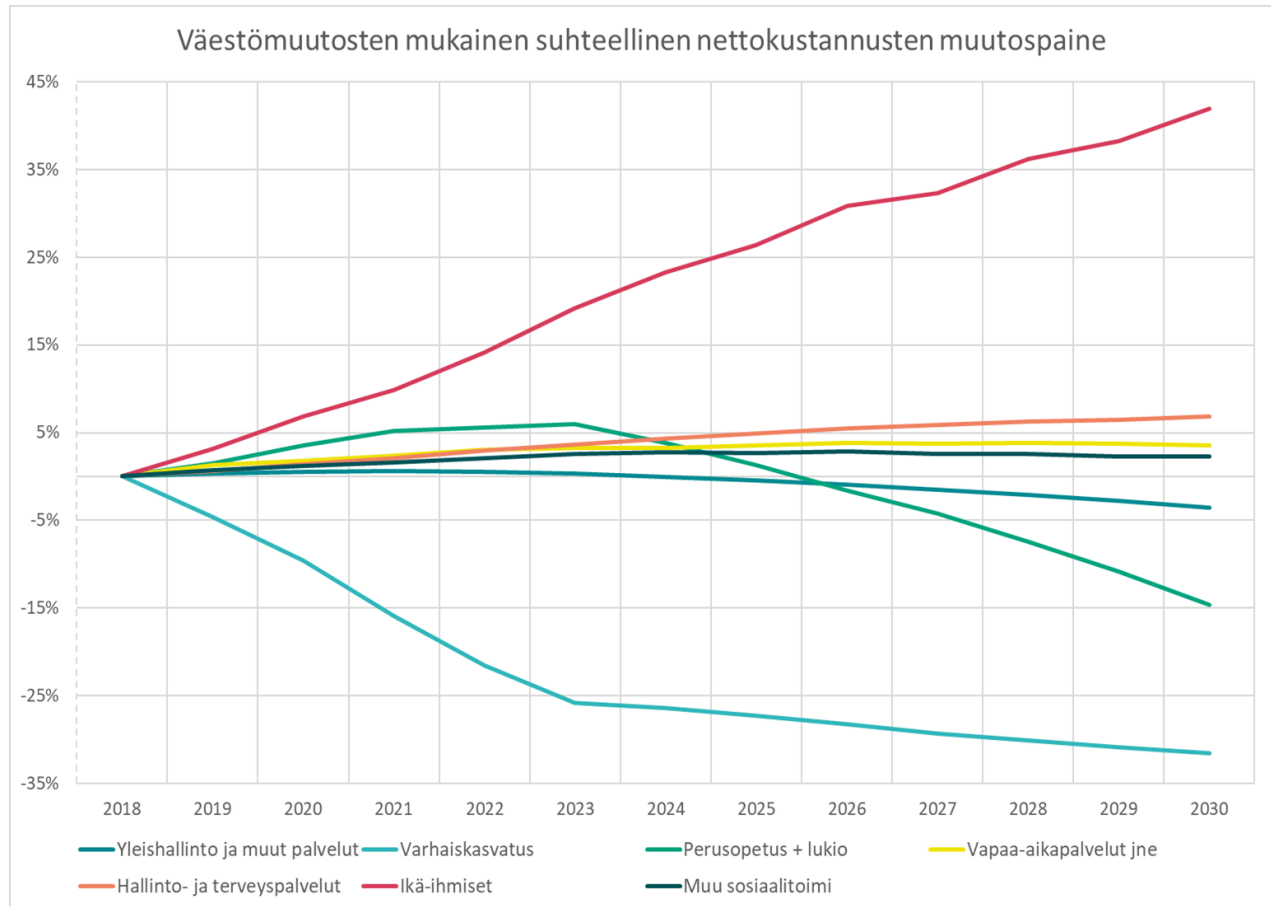
kaassa asuu vuonna 2040 alle 15-vuotiaita suhteellisesti 6 prosenttiyksikköä maan keskiarvoa enemmän ja yli 65-vuotiaita 1 prosenttiyksikkö maan

keskiarvoa vähemmän. Seuraavassa kuviossa on esitetty väestöllisen huoltosuhteen ennuste Laukaassa, ja koko maassa.

Lasten määrän väheneminen ja yli 65-vuotiaiden määrän kasvaminen aiheuttaa kunnan kustannuksissa muutospainetta. Seuraavasta Perlaconin aineistoon perustuvasta kuviosta havaitaan, että ikäihmisiin kohdistuvat nettokustannukset tulevat

lisääntymään. Varhaiskasvatuksen nettokustannukset tulevat puolestaan pienenemään voimakaimmin. Lasten määrän vähenemisen seurauksena myös perusopetuksen ja lukion kustannukset kääntyvät laskuun, mutta hieman myöhemmin eli vuoden 2023 paikkeilla.

Laukaan kuntastrategian mukaisena tavoitteena on, että asukasluku kasvaa yhden prosentin vuosivauhtia. Tilastokeskuksen väestöennusteen perusteella strateginen tavoite ei näytä toteutuvan. Tilastokeskuksen ennuste perustuu tekniseen analyysiin, joka ei voi ottaa huomioon kaikkia tulevaisuuden muutoksia. Laukaan kunta tavoittelee edelleen väestönkasvua myös vuoden 2021 jälkeen. Kasvusta huolehditaan muun muassa aktiivisella maankäyttö- ja elinkeinopolitiikalla. Vuoden 2021 talousarviossa väestön määräksi on arvioitu 19.043 henkilöä ja väestömäärän kasvuksi 70 henkilöä olettaen, että vuonna 2020 väestön kasvu on vastaavasti 70 henkilöä edeltävän vuoden loppuun verrattuna.

Tilastokeskuksen väestömuutosten ennakkotiedot elokuulta osoittavat 27 henkilön vähennystä asukasmäärässä, joten vuoden 2020 väestötavoitteen saavuttamisessa saattaa ilmetä haasteita. Elokuussa 2020 Laukaan väkiluku oli 18.853 asukasta.

Laukaassa syntyvyys on keskimääräistä korkeampaa siitä huolimatta, että syntyvyys on Laukaassa laskenut. Laukaa on viime vuosina kärsinyt muuttotappiosta, mutta tilanteen tavoitellaan tasaantuvan ja kääntyvän hieman muuttovoitolliseksi. Vuoden 2020 aikana asukasluku on vähentynyt 34 henkilöä kunnasta pois muuttamisen seurauksena ja yksi maasta muuton seurauksena. Luonnollinen väestönlisäys on ollut 8 henkilöä. Seuraavassa taulukossa on Laukaan kunnan väestöennuste tuleville vuosille.

VÄESTÖKEHITYS						TAVOITE			
Laukaa	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ikäluokat yhteensä	18 865	18 970	18 978	18 927	18 903	18 973	19 043	19 113	19 183
asukasluvun muutos	156	105	8	-51	-24	70	70	70	70
asukasluvun muutos, %	0,8 %	0,6 %	0,0 %	-0,3 %	-0,1 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %

TYÖLLISYYSS (Tilastokeskus, StatFin, Väestö, työssäkäyntitilasto)														
	Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
	Asukasluku	17609	17763	17975	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978	18927	
TYÖPAIKAT 31.12. (115h_2018)		Työpaikat, kpl (TOL 2008)												
Toimiala	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	339	326	314	317	294	279	267	259	255	247	238	226		
B Kaivostoiminta ja louhinta	12	11	12	13	13	13	11	6	6	5	5	5		
C Teollisuus	1079	1030	1040	1047	1036	927	877	892	888	881	953	951		
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	9	9	3	6	8	9	12	9	13	14	11	11		
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ym.	24	27	26	26	28	25	27	22	25	24	29	27		
F Rakentaminen	423	387	409	449	457	429	450	455	479	465	500	509		
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen korjaus	454	515	494	616	585	618	595	624	578	643	659	646		
H Kuljetus ja varastointi	233	244	377	406	418	434	451	439	409	439	461	460		
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	215	228	209	215	230	212	219	205	194	180	173	190		
J Informaatio ja viestintä	14	17	13	12	14	26	24	25	22	26	18	17		
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	38	44	34	37	37	30	29	20	16	14	14	8		
L Kiinteistöalan toiminta	35	40	31	32	28	31	30	35	28	29	24	19		
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	178	202	174	204	180	189	195	192	203	210	196	176		
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	216	224	241	268	310	302	329	323	313	323	345	366		
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus	340	339	287	230	145	167	185	178	195	190	190	174		
P Koulutus	395	406	389	427	403	420	417	382	371	379	384	391		
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1023	1020	1046	1041	1108	1088	1011	1018	1012	1057	1101	1120		
R Taiteet, viihde ja virkistys	43	48	42	44	49	51	46	40	43	47	54	50		
S Muu palvelutoiminta	134	132	134	125	126	129	133	127	116	117	125	113		
T Kotitalouksien toiminta työnantajina	3	3	3	4	5	7	38	41	48	59	52	67		
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
X Toimiala tuntematon	94	66	96	101	111	122	104	106	110	92	107	128		
YHTEENSÄ	5301	5318	5374	5620	5585	5508	5450	5398	5324	5441	5639	5654		
TYÖLLINEN TYÖ VOIMA 31.12. (115i_2018)		Työllinen työvoima, henkilöä (TOL 2008)												
Toimiala	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018		
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	345	341	321	315	301	296	275	262	252	252	242	242		
B Kaivostoiminta ja louhinta	35	34	19	24	24	23	19	15	15	11	12	16		
C Teollisuus	1649	1600	1510	1487	1423	1369	1227	1216	1180	1193	1245	1213		
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	19	20	35	34	39	40	45	38	41	40	38	34		
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ym.	47	49	51	43	49	50	49	48	49	45	43	45		
F Rakentaminen	659	684	655	680	715	669	685	680	677	762	769	782		
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen korjaus	721	762	752	772	814	800	806	764	779	792	827	858		
H Kuljetus ja varastointi	375	385	368	382	392	389	375	369	378	397	403	423		
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	245	249	236	244	273	254	249	238	222	248	251	255		
J Informaatio ja viestintä	162	154	174	186	182	175	172	169	175	180	178	172		
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	73	79	75	76	79	78	73	70	65	63	60	52		
L Kiinteistöalan toiminta	65	77	66	75	67	68	68	69	68	75	76	62		
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	359	355	320	358	366	371	348	360	371	366	380	371		
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	372	362	370	379	407	418	424	435	424	432	470	472		
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus	435	442	349	370	376	362	347	351	351	324	330	322		
P Koulutus	476	498	492	531	542	574	523	513	527	525	523	528		
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1157	1192	1244	1251	1312	1291	1285	1282	1295	1324	1343	1387		
R Taiteet, viihde ja virkistys	74	75	78	79	70	79	82	70	62	64	74	79		
S Muu palvelutoiminta	176	193	211	197	203	190	186	202	199	187	179	172		
T Kotitalouksien toiminta työnantajina	2	3	4	3	3	8	38	41	34	48	39	40		
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
X Toimiala tuntematon	96	66	97	101	111	122	105	106	110	92	107	128		
YHTEENSÄ	7542	7620	7427	7587	7748	7626	7381	7298	7274	7420	7589	7653		
TYÖ VOIMATILASTO 31.12. (115b_2018)		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
	Asukasluku	17609	17763	17975	18142	18286	18481	18588	18709	18865	18970	18978	18927	
Työvoima, henkilöä		8349	8422	8454	8561	8664	8678	8622	8634	8592	8598	8518	8567	
Työlliset, henkilöä		7542	7620	7427	7587	7748	7626	7381	7298	7274	7420	7589	7653	
Työttömät, henkilöä		807	802	1027	974	916	1052	1241	1336	1318	1178	929	914	
Työvoiman ulkopuolella, henkilöä		9260	9341	9521	9581	9622	9803	9966	10075	10237	10372	10460	10360	
Työvoima / asukasluku %		47,41	47,41	47,03	47,19	47,38	46,96	46,38	46,15	45,54	45,32	44,88	45,26	
Työpaikat / työllinen työvoima %		70,29	69,79	72,36	74,07	72,08	72,23	73,84	73,97	73,19	73,33	74,30	73,88	

Edellä olevassa taulukossa on esitetty toimialatilastot niin työpaikkojen kuin työssäkäynnin mukaan, sekä työvoimatilasto. Tilastokeskuksen tuoreimman työssäkäyntitilaston 2018 mukaan Laukaassa oli 5.654 työpaikkaa ja työpaikkaomavaraisuus on 73,9 %. Toimialoja oli luokiteltu yhteensä 21, joista sosiaali- ja terveyspalvelut työllistivät eniten, 1.120 henkilöä. Muista toimialoista teollisuus tarjosi 951 työpaikkaa, tukku- ja vähittäiskauppa 646, rakentaminen 509 sekä kuljetus ja varastointi 460. 2010-luvulla eniten kasvaneita toimialoja ovat hallinto- ja tukipalvelut, terveys- ja sosiaalipalvelut, rakentaminen sekä kotitalouksien toiminta työnantajina. Suurin pudotus työpaikkojen määrässä on ollut teollisuudessa ja maa-, metsä- ja kalataloudessa. Kokonaisuutena työpaikkojen määrä on kuluvan vuosikymmenen aikana kasvanut 34 työpaikan verran. Vaikka palvelusektori tarjoaa enemmistön kunnan työpaikoista, on jalostuksella ja alkutuotannolla vielä suurempi merkitys kuin kunnissa keskimäärin.

Viisi suurinta toimialaa, joilla laukaalaiset työskentelevät, ovat terveys- ja sosiaalipalvelut (1387 henkilöä), teollisuus (1213 henkilöä), tukku- ja vähittäiskauppa sekä moottoriajoneuvojen korjaus (858 henkilöä), rakentaminen (782) ja koulutus (528 henkilöä).

Vuonna 2018 Laukaassa oli 8.567 työvoimaan kuuluvaa asukasta, mikä on 49 henkilöä enemmän kuin edeltävänä vuonna. Työllinen työvoima oli 7.653 henkilöä, mikä oli 64 henkilöä enemmän kuin edeltävänä vuonna. Koko väestöstä työllisten osuus oli 40,4 %.

Koronavirusepidemia on jättänyt jälkensä myös työllisyyslukuihin. Keski-Suomen ELY-keskuksen elokuun 2020 työllisyyskatsauksen mukaan Keski-Suomessa oli elokuun 2020 lopussa yhteensä 17.035 työtöntä työnhakijaa. Se on 3.171 (22,9 %) enemmän kuin vuotta aikaisemmin, mutta 3.162 henkilöä vähemmän kuin heinäkuussa. Työttömien työnhakijoiden osuus maakunnan työvoimasta oli elokuun lopussa 13,5 prosenttia. Laukaan työttömyysprosentti oli 10,7 prosenttia.

1.2 Talousarvion sääntöperusta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi eli suunnitelma-kausiksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Laukaan kunnassa taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta, joista ensimmäinen vuosi on sitova talousarvio. Investointiosasta on esitetty viiden vuoden suunnitelma, josta ensimmäinen vuosi on sitova.

Talousarviossa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, jotka ovat valtuuston nähdessä sitovia eriä. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen

turvataan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Laukaan kunnan taseessa 31.12.2019 on kertyneitä ylijäämiä 1,0 miljoonaa euroa, joten erillistä kuntalain mukaista toimenpideohjelmää ei tarvitse laatia.

Kunnan veroprosenteista päättää valtuusto. Kuntalain 111 §:n mukaan valtuuston on viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista.

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädän-

nössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos vähintään toinen seuraavista kriteereistä ei täyty. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräjassa. Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet raja-arvot:

1. kuntakonsernin vuosikate on negatiivinen ilman kunnan peruspalvelujen harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta,
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,00 prosenttia korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti,
3. asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla ja
4. kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Vuoden 2019 konsernitilinpäätöksen perusteella seuraavat kaksi kriteeriä neljästä täyttyvät Laukaan kunnassa:

1) kunnan tuloveroprosentti oli yli 1,00 % maan keskiarvon yläpuolella ja

2) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus oli yli 50 %.

Kuntakonsernin vuosikate puolestaan oli selvästi positiivinen ja konsernin asukaskohtainen lainakanta maan keskiarvon paikkeilla.

Kriisikuntakriteerejä on uudistettu vuoden 2019 aikana. Uudistetut kriisikuntakriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista nykyistä paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Laki on tullut voimaan 1.3.2019. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään. Koronakriisin puhjettua kuntakonsernien kertyneen alijäämän kattamiskauden väliaikaisella pidentämisestä koskevalla kuntalain muutoksella helpotetaan kaikkien kuntien tilannetta ja annetaan lisää aikaa talouden sopeuttamiselle.

Seuraavassa taulukossa on tarkasteltu arviointikriteeristön tunnuslukujen täyttyminen vuosina 2014-2019.

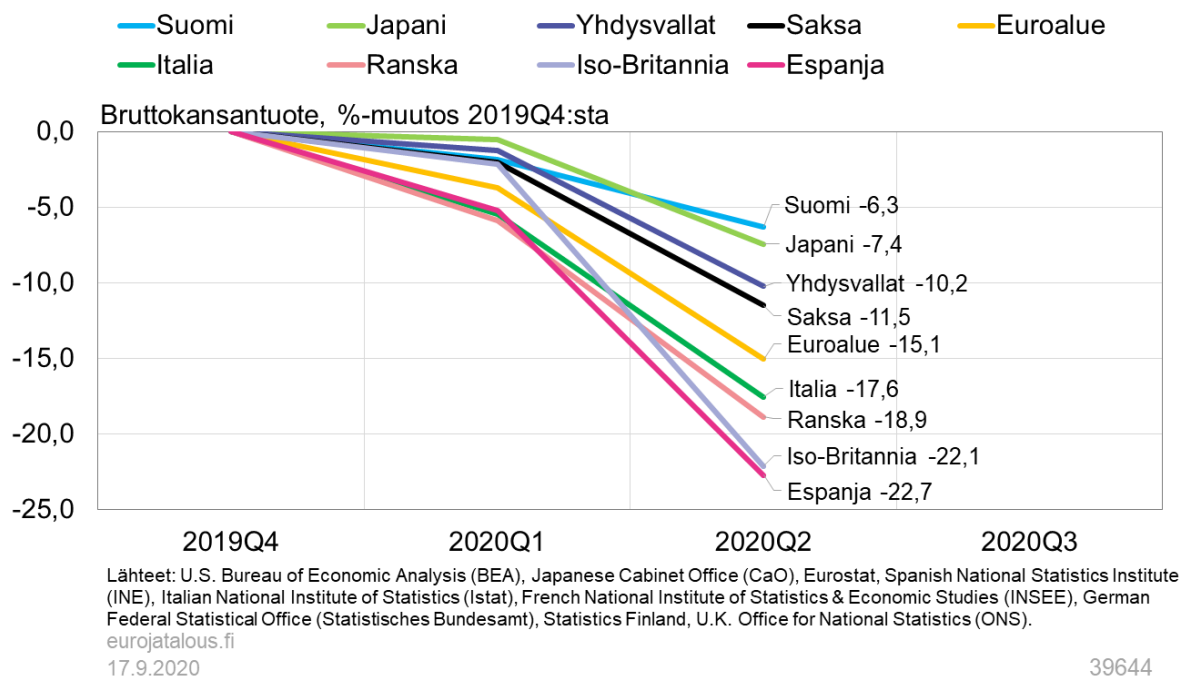
	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
1. Kuntakonsernin yli-/Alijäämä, €/asukas	-176	-206	-183	-46	-202	-415
1. Kuntakonsernin vuosikate, M€	9,4	10,0	9,3	12,2	5,8	6,4
2. Kunnan tuloveroprosentti	20,5	21,5	21,5	21,5	21,5	21,5
3. Kuntakonsernin lainakanta, €/asukas	5 042	5 303	5 906	6 233	6 769	7 650
4. Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus	82,5	82,3	89,3	93,2	102,9	108,3
<i>Painotettu tulovero % keskiarvo</i>	19,74	19,84	19,87	19,91	19,87	19,88
<i>Ero keskiarvoon, yksikköä</i>	0,76	1,66	1,63	1,59	1,63	1,62
<i>Konsernin lainakanta €/asukas keskiarvo</i>	5 768	5 978	6 146	6 250	6 537	7 081
<i>Ero keskiarvoon, %</i>	-13 %	-11 %	-4 %	0 %	4 %	8 %
<i>Asukasmäärä</i>	18 709	18 865	18 970	18 978	18 927	18 903

1.3 Yleinen taloudellinen tilanne

Koronapandemian aiheuttama maailmanlaajuinen talouskriisi alkoi laajentua maaliskuussa 2020. Terveystien kohdistuva uhka ja viruksen hillitsemisen kannalta välttämättömät talouden rajoitustoimet johtivat poikkeuksellisen äkilliseen ja voimakkaaseen tuotannon supistumiseen maailmanlaajuisesti vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Suomen Pankin mukaan maailmantalouden ennakoita supistuvan tänä vuonna noin 4–6 prosenttia ja euroalueen kokonaistuotannon noin 8–10 prosenttia. Valtiovarainministeriö puolestaan ennakoi bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 4,5 prosenttia. Viennin lisäksi supistuvat yksityinen kulutus sekä yksityiset investoinnit. Julkisten menojen lisääntyminen tukee kuitenkin talouskasvua. Valtiovarainministeriö arvioi bruttokansantuotteen kasvavan 2,6 prosenttia vuonna 2021 ja 1,7 prosenttia vuonna 2022.

Suomen Pankin mukaan euroalueen bruttokansantuote supistui kuluvaan vuoden toisella vuosineljänneksellä ennätykselliset -11,8 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Saksassa bruttokansantuote supistui -9,7 prosenttia, Ranskassa -13,8 prosenttia, Italiassa -12,8 prosenttia ja Espanjassa -18,5 prosenttia. Kaiken kaikkiaan euroalueen talous supistui vuoden ensimmäisellä puoliskolla noin 15 prosenttia eli enemmän kuin Yhdysvalloissa, missä talous supistui noin 10 prosenttia. Bruttokansantuotteen supistuminen on nyt ollut jyrkempää ja nopeampaa kuin globaalin finanssikriisin pahimpana aikana. Seuraavassa Suomen pankin kuviossa on esitetty bruttokansantuotteen supistuminen valituissa maissa ja euroalueella yhteensä vuoden alkupuoliskolla. Kuviosta havaitaan, että Suomi pärjäsi maakohtaisessa vertailussa hyvin bruttokansantuotteen pienentyessä -6,3 prosenttia.

BKT:n supistumisessa isoja maakohtaisia eroja vuoden alkupuoliskolla

Erittäin heikon alkuvuoden takia euroalueen bruttokansantuote supistuu Euroopan keskuspankin ennusteen mukaan -8,0 prosenttia koko vuonna 2020 ja kasvaa 5,0 prosenttia vuonna 2021 ja 3,2 prosenttia vuonna 2022.

Euroopan keskuspankin mukaan kesän aikana saatu informaatio viittaa euroalueen talouden

kääntyvän nousuun kolmannella vuosineljänneksellä, kasvuksi ennakoitaan 8,4 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Jatkossa oletetaan, että viruksen eristämisessä suurelta osin onnistutaan. Viime kevättä lievempiä rajoitustoimia jatketaan lähineljänneksinä tai siihen asti kunnes lääketie-

teellinen ratkaisu eli rokote virusta vastaan on käytettävissä, mahdollisesti vuoden 2021 puolivälissä. Nämä rajoitustoimet sekä kasvanut epävarmuus ja työmarkkinatilanteen heikentyminen jarruttavat talouden tarjonnan ja kysynnän kasvua. Kuitenkin poikkeuksellisen voimakkaat raha- ja finanssipoliittiset toimet, jotka ovat laajentuneet kesän aikana, turvaavat taloudenpitäjien tulokehityksen, rajoittavat pandemian aiheuttamia vaurioita ja estävät rahoitusmarkkinoiden shokit. Kaiken kaikkiaan Euroopan keskuspankin syyskuun ennuste on pysynyt kutakuinkin ennallaan kesäkuusta.

Koska maailmantalouden ja euroalueen tulevaan reaalitalouden kehitykseen liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta, tulevaa kehitystä on tarkasteltu skenaarioiden avulla. Euroopan keskuspankki on esittänyt kaksi skenaariota: lievä ja ankara. Lievässä skenaariossa oletetaan pandemian aiheuttama shokki väliaikaiseksi ja rokotteen myötä rajoitustoimia kyetään purkamaan ennustettua enemmän. Tällöin euroalueen bruttokansantuote supistuisi kuluvana vuonna -7,2 prosenttia ja kasvu kiihtyisi ensi vuonna 8,9 prosenttiin ja vuoden 2022 lopulla BKT:n taso olisi joulukuussa 2019 ennustettua korkeammalla. Ankarassa skenaariossa oletetaan viruksen voimakas uusi leviäminen, joka johtaisi voimakkaisiin rajoitustoimiin. Tämä hidastaisi huomattavasti taloudellista aktiiviteettia ja aiheuttaisi pysyviä tuotannon menetyksiä. Tässä skenaariossa euroalueen BKT supistuisi kuluvana vuonna -10,0 prosenttia ja jäisi vuoden 2022 lopulla merkittävästi alle vuoden 2019 lopun tason. (lähde: Suomen Pankki).

Koronaepidemian vaikutukset Suomen talouteen

Suomen bruttokansantuotteen supistumisen ennakoidaan olevan 4-5 prosentin luokkaa. Alkuvuonna kulutus laski jyrkästi, lähes 10 prosenttia. Kesän aikana talous on toipunut tautitilanteen rauhoituttua. Ihmisten liikkuminen ja kulutus ovat palautuneet kohti normaalimpaa. Pellervon taloudellisen tutkimuskeskuksen mukaan vähittäiskauppa on palautunut nopeimmin, jopa vilkkaammaksi kuin vuotta aiemmin. Liikkumisrajoitusten aikana

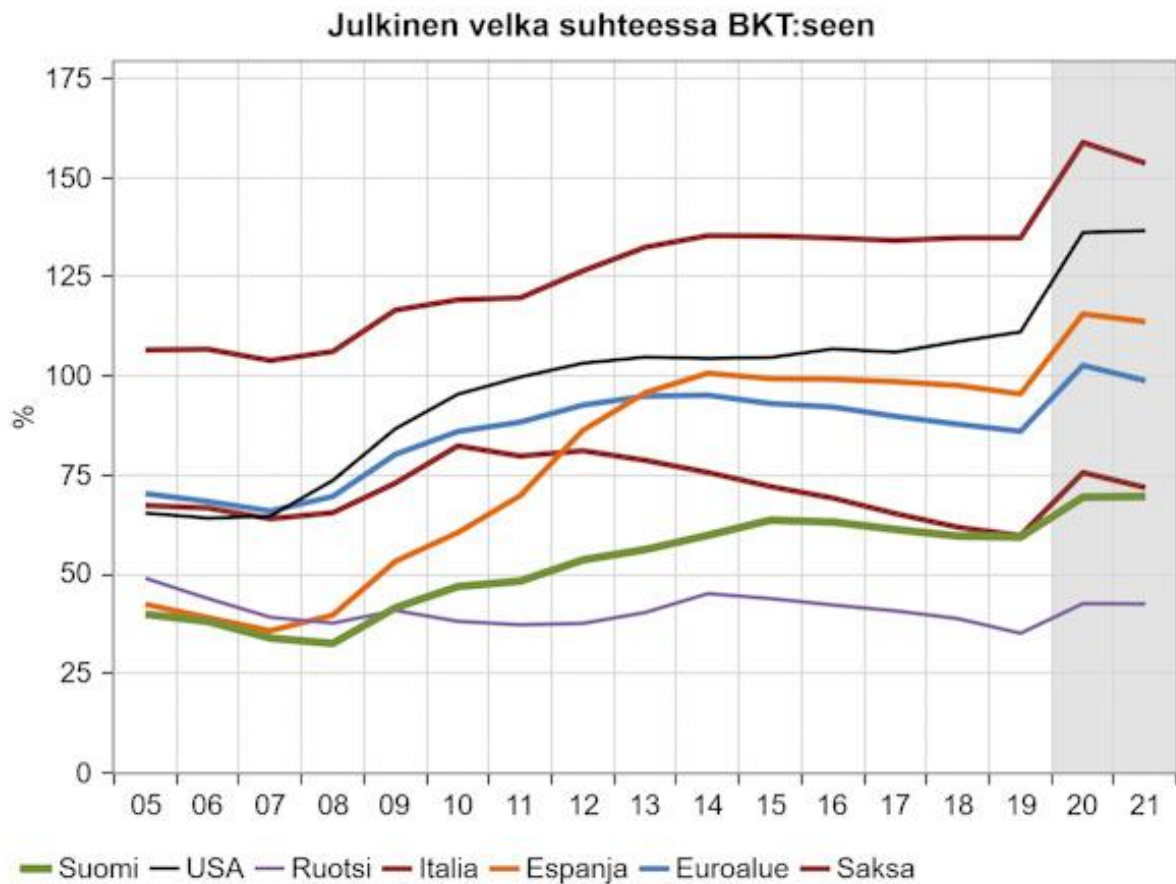
kotitalouksien säästäminen kasvoi länsimaissa enätysmäisesti. Monien palveluiden kulutus on edelleen selvästi vähenyt, ja palautuminen näyttäisi hidastuneen ja jopa pysähtyneen tautitilanteen pahentuessa uudelleen.

Pellervon taloudellisen tutkimuskeskuksen mukaan koronaepidemian aikana kotitalouksien säästäminen onkin kasvanut jyrkästi länsimaissa. Kun rajoitustoimet ja pelko koronasta on pitänyt ihmiset kotona, on erityisesti palveluiden kysyntä laskenut jyrkästi. Keväällä kerääntyneitä säästöjä kulutetaan nyt syksyllä ja niistä riittää luultavasti vauhdittamaan myös ensi vuoden kulutusta, kun toivottavasti rokotteen myötä kulutuskäyttäytyminen vapautuu vihdoin koronan rajoituksista.

Koronakriisin talousvaikutusten hillitsemiseksi valtiot ovat aloittaneet elvytystoimia. Valtioiden menonlisäysten määrä koronakriisin hoitoon on massiivinen. Myös keskuspankit tukevat menoelvytystä pitämällä korot matalina. Toimet ajoittuvat usealle vuodelle.

Euroopan unionin 750 miljardin euron tukiohjelmasta puolet koostuu lainoista ja puolet suorista tuista. Tukiohjelma ajoittuu pääasiassa ensi ja sitä seuraavalle vuodelle. Tukiohjelman tarkoitus ei olekaan vastata akuuttiin koronakriisiin, vaan luoda kysyntää ja vauhdittaa investointien kasvua koronakriisin jälkeen, jolloin monille maille julkisen talouden rajoitteet tulevat vastaan. Myös Suomessa EU-tukipaketti vastaa pääosin elvytyksestä ensi vuonna, koska silloin budjettikehykset ovat taas voimassa.

Pellervon taloudellisen tutkimuskeskuksen mukaan elvytyspaketit lisäävät julkista velkaa nopeasti. Monessa maassa velkasuhde tulee kasvamaan 10–20 prosenttiyksikköä koronakriisin seurauksena. Suomessa velkasuhde nousee ensi vuonna 68 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Hyvin kevyen rahapolitiikan ansiosta valtioiden lainanhoitokulut pysyvät kuitenkin alhaisella tasolla vielä pitkän aikaa. Suomen lainahoitokulut jopa alenevat kasvavasta velasta huolimatta.

Suomessa investointien kehitys alkuvuonna on ollut odotuksiin nähden suotuisaa. Rakentaminen on ollut keskeinen tekijä, joka on pitänyt Suomen tuotannon laskun pienenä muihin maihin verrattuna. Kun muualla työmaat ovat olleet kiinni, Suomessa rakentaminen on jopa kasvanut toisella neljänneksellä. Ennakkotietojen mukaan rakentamisen tuotanto on jatkanut kasvuaan myös kesällä. Vuoden 2019 loppupuolelta alkanut asuntoaloitusten kasvu on jatkunut, vaikka lupamäärät ovat edelleen laskeneet. Asuntorakentamisessa ollaankin laskeutumassa kohti pitkän aikavälin tasoa, noin 30.000 asuntoaloitusta. Kaupungistumisen myötä asuinrakentamisen näkymiä tukee kasvukeskusten tarve lisätä asuntotarjontaansa.

Kone- ja laiteinvestoinneissa kriisi näkyy vahvasti ja tänä vuonna niiden määrä tulee laskemaan merkittävästi. Ensi vuonna suunta tulee kääntymään, jos koronaviruksen tuoma epävarmuus hellittää ja elvytys lisää investointeja odotetulla tavalla. Investointeihin olisikin hyvä saada uutta vauhtia, sillä niiden heikko kehitys on ollut jo pitkään suuri huolenaihe.

Varsinkin t&k-investoinnit ovat kehittyneet heikosti jo pidemmän aikaa. Kestävän talouskasvun luomiseksi t&k-investointeihin tulisi panostaa huomattavasti enemmän tulevaisuudessa. EU-elvytyspaketti voisi osaltaan mahdollistaa julkisen sektorin vahvemman roolin t&k-investoinneissa.

Keväällä koronan vaikutus näkyi ensin lomautuksina. Talouden toipuessa lomautettujen määrä on laskenut selvästi kevään huippulukemista. Pahimmillaan lomautettuja oli 170.000, syyskuun alussa noin 60.000. Lomautusten jälkeen työttömyys on noussut. Kesäkuukausien aikana työttömiä on ollut lähes 50.000 henkeä enemmän kuin viime vuonna ja kausitasoitettu työttömyysaste on ollut noin 8,5 prosentissa. Työttömyyden nousua selittää osaltaan koulujen loppuminen ja kesätyöpaikkojen puute sekä lomautuksien pitkittyminen.

Koronan seurauksena myös työllisten määrä romahti huhtikuussa. Kesäkuukausina työllisyyskin on kuitenkin toipunut ja heinäkuussa työllisiä oli noin 50 000 vähemmän kuin viime vuonna. Erityisesti määräaikaiset ja osa-aikaiset työsuhteet ovat

vähentyneet koronaepidemian seurauksena. Työtuntien lasku on ollut vielä selvästi suurempaa kuin työllisten, sillä työvoimatutkimuksessa lyhytkestoisesti lomautetut tilastoituivat työllisiksi, mutta lomautukset näkyvät työtunneissa.

Monet yritykset ovat koronakevään jäljiltä taloudellisesti tiukoilla, jolloin pienetkin muutokset kysynnässä saattavat johtaa lomautuksiin, irtisanomisiin ja jopa konkursseihin. Syksyllä tullaankin näkemään irtisanomisuutisia. Talouden toipumisen ansiosta työllisyystilanne ei kuitenkaan enää

loppuvuonna heikkene oleellisesti. Työllisyys laskee tänä vuonna arviolta 1,6 prosenttia eli noin 40 000 henkilöä. Ensi vuonna talouden odotetaan kohentuvan edelleen ja työllisten määrä kasvaa hieman. Työttömyysaste on sekä tänä että ensi vuonna keskimäärin noin 8 prosenttia.

(Lähde: Pellervon taloustutkimus).

Seuraavassa Kuntaliiton taulukossa on koostettu Valtiovarainministeriön laskelmiin pohjautuvien talouden muuttujien ennusteet vuoteen 2022 asti.

Muuttuja	2018	2019*	2020**	2021**	2022**
(%-muutos)					
Bruttokansantuote (määrä)	1,5	1,1	-4,5	2,6	1,7
Palkkasumma	4,6	3,2	-2,0	2,9	2,6
Ansiotaso	1,7	2,1	1,7	2,5	2,0
Työlliset (määrä)	2,6	1,1	-2,0	-0,5	0,5
Inflaatio	1,1	1,0	0,4	1,2	1,4
(%-yksikköä)					
Työttömyysaste	7,4	6,7	8,0	8,2	8,0
Verot/BKT	42,4	42,2	41,9	42,7	42,3
Julkiset menot/BKT	53,4	53,3	59,8	57,6	56,0
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä/BKT	-0,9	-1,0	-7,7	-5,0	-3,9
Julkinen velka/BKT	59,6	59,2	70,2	72,8	74,3
Vaihtotase/BKT	-1,6	-0,8	-3,1	-2,2	-1,8
Euribor 3 kk, %	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3
10 vuoden korko, %	0,7	0,1	-0,2	-0,1	-0,1

Lähde: Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus, syksy 2020

1.4 Valtion budjetti ja kuntatalousvaikutukset 2021

Kuntatalouden tilanne on haastava. Vuonna 2018 kaksi kolmasosaa kunnista teki negatiivisen tuloksen. Vuonna 2019 kuntien tilanne heikkeni entisestään, ja kolme neljästä kunnasta teki negatiivisen tuloksen. Myös kuntien velkaantuminen on kasvussa, ja väestörakenne murroksessa. Ikäihmisten määrän kasvu on jo monen vuoden ajan lisännyt palvelutarvetta ja sote-menoja, ja tämä kehitys tu-

lee jatkumaan alkavalla vuosikymmenellä. Samanaikaisesti työikäisen väestön määrän pieneneminen heikentää veropohjaa.

Koronaepidemian puhkeaminen keväällä 2020 heikensi tilannetta entisestään. Tilanne vaikutti kevään aikana voimakkaasti kuntien tehtäväkenttään, palvelujen tarpeeseen ja kysyntään sekä niiden tuottamisen tapaan. Samanaikaisesti kuntien

verotulot putosivat, myynti- ja maksutulot vähenivät sekä sosiaali- ja terveydenhuollon menot kasvovat kuntien ja sairaanhoitopiirien valmistautuessa koronapotilaiden hoitoon. Myös kiireetöntä hoitoa lykättiin osittain kuntien ja kuntayhtymien, osittain asiakkaiden toimesta. Hallitus on reagoinut tilanteeseen ja tukenut kuntia useilla toimilla vuoden 2020 aikana akuutista kriisistä selviämiseen. Tukitoimet ovat kohentaneet kuntatalouden tilaa merkittävästi vuonna 2020. Valtiovarainministeriön mukaan tukitoimenpiteillä on pyritty turvaamaan työllisyyden, taloudellisen toimeliaisuuden sekä peruspalvelujen järjestämisen edellytykset kaikissa kunnissa sekä huolehtimaan kunnille suunnatun tuen osalta siitä, että tuki kohdistuisi mahdollisimman hyvin juuri niihin kuntiin ja tehtäviin, joihin koronakriisi vaikutti voimakkaimmin. Vuoden 2020 kuntatalouden tulos ja rahoitusasema ovatkin muodostumassa selvästi kevään 2020 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi valtion tukitoimenpiteiden ansiosta.

Valtiovarainministeriö arvioi vuoden 2021 bruttokansantuotteen kasvuksi 2,6 prosenttia. Valtio ottaa lisävelkaa yhteensä 10,8 miljardia euroa. Talousarvio on huomattavan elvyttävä.

Vuoden 2021 valtion tukitoimet kunnille löytyvät Valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelman vuodelle 5.10.2020. Valtio turvaa peruspalvelujen järjestämistä jatkamalla kuntatalouden tukitoimia vuonna 2021. Peruspalvelujen valtionosuuksiin osoitetaan 300 miljoonan euron lisäys, josta 20 miljoonaa euroa kohdistetaan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen, ja yhteisöveron jako-osuuden korotusta jatketaan vielä vuonna 2021. Lisäksi kuntakonsernien kertyneen alijäämän kattamiskauden väliaikaisella pidentämisestä koskevalla kuntalain muutoksella helpotetaan kaikkien kuntien tilannetta ja annetaan lisäaikaa talouden sopeuttamiselle.

Koronavirustilanteeseen välittömästi liittyvät kustannukset esimerkiksi testaukseen, jäljittämiseen ja potilaiden hoitoon liittyen korvataan kunnille täysimääräisesti. Tähän varataan vuonna 2021 yhteensä 1,66 miljardia euroa.

Ensi vuonna jatketaan peruspalveluiden kehittämistä pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaisesti. Kuntien uusiin tai laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan täysimääräinen rahoitus,

jolloin uudistusten toteuttaminen ei vaikuta kuntataloutta heikentävästi.

Oppivelvollisuusikä korotetaan 18 vuoteen, mikä laajentaa oikeutta saada maksutonta opetusta. Hankkeeseen kohdennetaan lisärahoitusta 22 miljoonaa euroa vuonna 2021. Lisäksi oppilas- ja opiskelijahuollon palveluja perusopetuksessa ja toisella asteella vahvistetaan. Vanhuspalvelujen hoitohenkilöstön vähimmäismitoituksen nostamiseen kohdennetaan 53 miljoonaa euroa, ja lisäksi siihen liittyen lähihoitajien koulutuksen lisäämiseen osoitetaan 20 miljoonaa euroa. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulakia uudistetaan, minkä arvioidaan vähentävän maksutuloja 17 miljoonalla eurolla vuonna 2021. Kuntien valtionosuuksiin tehdään vastaava lisäys. Varhaiskasvatuksen kehittämiseen kohdennetaan 15 miljoonaa euroa. Varhaiskasvatusmaksuja alennetaan, mikä vähentää kuntien maksutuloja vuositasolla 70 miljoonalla eurolla. Muutos tulee voimaan 1.8.2021, joten maksutulojen alenema on vuonna 2021 vain 30 miljoonaa euroa. Maksutulojen menetys kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta pysyvästi kahdella prosenttiyksiköllä.

Valtion toimenpiteet vahvistavat kokonaisuutena kuntataloutta 865 miljoonalla eurolla vuonna 2021 vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon verrattuna. Kuntataloutta vahvistavat erityisesti valtionosuuksien määräaikainen 300 miljoonan euron korotus ja yhteisöveron jako-osuuden korotuksen jatkaminen vuodelle 2021. Suuri osa kuntataloutta vahvistavista toimista on määräaikaisia, mutta hallitus päätti budjettiriihen yhteydessä käynnistää myös kuntapolitiikan tulevaisuuden suuntaviivojen valmistelutyön.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta valmistellaan. Uudistus siirtäisi sosiaali- ja terveystaloutta sekä pelastustoimen tehtävät kunnilta perustettaville sote-maakunnille. Soteuudistuksen vaikutukset kuntatalouteen otetaan huomioon kuntatalousohjelmassa siinä vaiheessa, kun uudistusta koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle.

Kuntatalousohjelman mukaan valtion budjettiriihessä päättämät tukitoimet vahvistavat kuntataloutta myös ensi vuonna. Kuntatalouden tulos on ensi vuonna lähellä tasapainoa, mutta investointitason pysyessä korkeana toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee painelaskelman mukaan

noin -2 miljardiin euroon. Vuoden 2021 jälkeen valtion koronavirustilanteeseen liittyvät tukitoimet poistuvat ja toiminnan ja investointien rahavirta jää kehyskauden lopussa runsaat 2 miljardia euroa negatiiviseksi. Siksi myös kuntatalouden lainakanta jatkaa painelaskelmassa ripeää kasvuaan ja uhkaa kasvaa noin 33 miljardiin euroon vuonna 2024.

Valtiovarainministeriön mukaan kuntatalouden näkökulmasta koronaviruksesta ollaan siirtymässä akuutin kriisin jälkeiseen aikaan. Jatkossa vaikutukset riippuvat monilta osin paitsi koronavirustapauksien määrästä eri alueilla, myös mahdollisista uusista rajoitustoimista sekä kansainvälisen talouden kehityksestä. Myös kuluttajien varovaisuudella ja esimerkiksi matkailun elpymisellä on vaikutusta erityisesti suurten kaupunkien ja matkailusta riippuvaisten kuntien tilanteeseen. Valtiovarainministeriö arvioi, että koronapandemian alueelliset vaikutukset tulevat vaihtelevaan myös tulevina vuosina merkittävästi, ja siten tarve kuntasektorin kestävyttä parantaviin rakenteellisiin uudistuksiin korostuu entisestään. Rakenteellisten uudistusten lisäksi kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää myös kuntien omia tuottavuus- ja sopeutus-toimia.

Kuntien valtionavut

Valtiovarainministeriön vuoden 2021 talousarvioesityksessä kuntien valtionavut ovat yhteensä 12,4 mrd. euroa, mikä on noin 0,8 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa (11,6 mrd. euroa).

Vuoden 2020 aikana on annettu kuitenkin useita lisätalousarvioita, joissa on tuettu kuntia ja sairaanhoitopiirejä koronaviruksen aiheuttamien taloudellisten haasteiden vuoksi. Vuoden 2020 lisätalousarvioissa kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin myönnettiin 828 miljoonan euron lisäys, josta 806

miljoonaa euroa liittyi koronaviruksen hoitoon, ja muihin valtionapuihin myönnettiin reilun 660 miljoonan euron lisäys. Lisäksi verotulomenetysten kompensatiota kohdennettiin kuntiin 114 miljoonaa euroa varsinaista talousarviota enemmän. Lisätalousarviot I-V huomioiden kuntien valtioapujen kokonaissumma vuonna 2020 on noin 13,2 miljardia euroa. Vuoden 2020 valtionapujen kokonaissummaan verrattuna valtionavut laskevat noin 0,8 miljardia vuonna 2021.

Laskennalliset valtionosuudet ovat yhteensä 8,7 miljardia euroa eli noin 0,6 miljardia enemmän kuin vuoden 2020 varsinaisessa talousarviossa (8,1 mrd. euroa). Vuoden 2020 lisätalousarvioiden mukaiseen tasoon verrattuna laskennalliset valtionosuudet ovat vuonna 2021 kuitenkin 250 miljoonaa euroa pienemmät. Valtion korvaus kunnille veroperustemuutoksista aiheutuvista verotulojen menetyksistä on 2,36 miljardia euroa vuonna 2021.

Edellä mainittujen valtionapujen lisäksi kunnille ja sairaanhoitopiireille korvataan täysimääräisesti koronavirukseen liittyvät välittömät kustannukset, kuten testaus ja potilaiden hoito, niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Valtion vuoden 2021 talousarvioesityksessä näihin toimiin ehdotetaan 1,66 miljardia euroa.

Seuraava taulukko sisältää kaikki talousarvioesitykseen sisältyvät valtion toimenpiteet, joilla on vaikutusta kuntatalouteen. Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen on vuonna 2021 yhteensä 865 miljoonaa euroa kuntataloutta vahvistava verrattuna vuoden 2020 varsinaiseen talousarvioon. Kuntataloutta vahvistavat erityisesti sekä 300 miljoonan euron lisäykset kuntien valtionosuuksiin, että yhteisöveron jako-osuuden korotukset.

	Menot	Tulot	Yhteensä
1. Toiminnan muutokset ja budjettipäätökset			
VM hallinnonala			
Lastensuojelun jälkihuolto-oikeuden laajennus	12	12	0
YTHS-uudistus, kuntien rahoitusosuus amk- ja yliopisto-opiskelijoiden opiskelijaterveydenhuollosta	-24	-32	-8
A1 -kielen opetuksen varhentaminen	4,5	4,5	0
Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus	9,9	9,9	0
Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentäminen	9,3	9,3	0
Hoivahenkilöstön sitova vähimmäismitoitus (0,7)	53	53	0
Kansallinen mielenterveysstrategia	10	10	0
Kotihoitoon resurssien riittävyys ja omaishoidon kehittäminen	15	15	0
Lapsi- ja perhepalvelut ja muutosohjelman jatko	-2	-2	0
Oppivelvollisuuden laajentaminen siirto	5,9	5,9	0
Asiakasmaksulain uudistus	0,9	17,9	17
Kertaluonteinen perupalveluiden valtionosuuden korotus	0	280	280
Harkinnanvaraisen valtionosuuden lisäys	0	20	20
VM yhteensä	94,5	403,5	309
STM hallinnonala			
Rintamaveteraanien kotona asumista tukevat palvelut	-18	-18	0
Turvakotipaikkojen lisääminen	1,5	1,5	0
Paperittomien terveydenhuolto	2	2	0
Toteutetaan maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaille.	5	5	0
Osatyökykyisille suunnattu työkykyohjelma	0,9	0,9	0
Välitä viljelijästä -toimintamalli	2	2	0
Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi	0,1	0,1	0
Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan	0,8	0,8	0
STM yhteensä	-5,8	-5,8	0,0
OKM hallinnonala			
Lukiouudistus	2,9	2,9	0
Harrastusmahdollisuus kaikille koulupäivän yhteydessä	16,7	9,5	-7,2
Oppivelvollisuuden laajentaminen	16,1	16,1	0
Oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistaminen perusopetuksessa ja toisella asteella	10	10	0
Liikunnan ja huippu-urheilun edistäminen liikuntapoliittisen selonteon toimeenpanolla	0,3	0,3	0
Varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvo valtionavustus	28	23,7	-4,3
Ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaaminen	-55,2	-55,2	0
Luodaan poikkihallinnollinen liikkumisohjelma ja perustetaan liikuntapoliittinen koordinaatioelin.	-5,8	-5,8	0
Liikuntapaikkarakentaminen ml. kuntoilureitit.	-1,3	-1,3	0
Kansallinen virkistyskäyttöstrategia.			
Yleisten kirjastojen saavutettavuus, kirjastoautot, kokoelmien monimuotoisuus	-1	-1	0
Opiskelijavuosiensa lisääminen lähihoitajien koulutukseen hoitajamitoituksen muutokseen varautumiseksi	20,0	20,0	0

	Menot	Tulot	Yhteensä
Perhevapailla olevien luku- ja kirjoitustaidon ja perustaitojen parantaminen yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa	1,4	1,4	0
Varhaiskasvatuslain uudistaminen	14,5	14,5	0
OKM yhteensä	46,6	35,1	-11,5
TEM hallinnonala			
Pakolaiskiintiön nosto	1,1	1,1	0
Pakolaiskiintiön nosto (1050) riihi	1,1	1,1	0
Talent Hub	1,4	1	-0,4
Valtion, kaupunkien ja alueiden sopimusperusteinen yhteistyö	-12,3	-9,8	2,5
Kuntien osaamiskeskustoiminta	-1,4	-1	0,4
Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut	-1,4	-1	0,4
Alaikäisten yksintulleiden jälkihuollon ikärajan nostosta aiheutuva lisäys	2,6	2,6	0
TEM yhteensä	-8,9	-6	2,9
YM hallinnonala			
Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman toimeenpano; Kuntien ja alueiden ilmastotyön vauhdittaminen	3,5	3,5	0
MAL kunnallistekniikka-avustukset	10	10	0
Puurakentamisen käynnistysavustuksen korotus MAL-alueilla	6,3	6,3	0
Puurakentamisen käynnistysavustuksen korotus muussa maassa	0,7	0,7	0
Lähiöohjelma	1,5	1,5	0
Kunnostusavustus asuntojen muuttamiseksi ikääntyneille sopiviksi	5	5	0
YM yhteensä	27	27	0
Hallinnonalat yhteensä	153,4	453,8	300,4
2. Verotuksen ja maksujen muutokset			
Yhteisövero, kuntien yhteisöveron jako-osuuden korotus 10 %-yksiköllä määräaikaaisesti vuodelle 2021		510	510
Yhteisövero, kuntien yhteisöveron jako-osuuden pysyvä korotus 2 %-yksiköllä		102	102
Asiakasmaksulain uudistus, tulojen menetys		-17	-17
Varhaiskasvatusmaksun aleneminen		-30	-30
Verotuksen ja maksujen muutokset yhteensä		565	565
Valtion toimenpiteiden vaikutukset yhteensä	153,4	1 018,8	865,4

Lähde: Valtiovarainministeriö, Kuntatalousohjelma vuodelle 2021

1.5 Laukaan kuntastrategia

Laukaan kunnanvaltuusto hyväksyi 23.4.2018 § 5 kuntastrategian vuosille 2017-2021. Strategian kantavana teemana on ”Sydäntä ja elinvoimaa”, jolla kuvataan mielikuvaa, joka Laukaan halutaan jättävän asukkaisiin, matkailijoihin, paikallisiin toimijoihin ja sidosryhmiin. Laukaan visio on olla vetovoimainen kunta, jossa asukkaat, yhteisöt ja yritykset kukoistavat ja menestyvät. Visio saavutetaan sydämellä ja elinvoimalla. Strategian kärkiteemat ovat 1) elinvoima ja kilpailukyky, 2) hyvinvointi

ja 3) luonto ja elämykset. Kärkiteemojen kuvaukset määrittävät toiminnallisella tasolla millainen kunta Laukaa on ja haluaa olla.

Strategialle on asetettu taloudellisia mittareita, joiden toteutumista seurataan talousarvioissa ja tilinpäätöksissä koko strategiakauden ajan. Seuraavassa taulukossa on esitetty strategian mukaisten taloudellisten tavoitteiden toteutuminen vuoden 2019 tilinpäätöksen osalta. Kuviosta havaitaan,

että yksi tavoite kuudesta saavutettiin, sillä työttömyysaste oli Keski-Suomen keskiarvoa matalampi. Laukaan kuntakonsernin vuosikate, taseeseen kertynyt puskuri ja kuntakonsernin lainakanta kuvaavat kunnan talouden tilaa. Yleisesti ottaen taloustilanne Suomen kunnissa on ollut viime vuosina erittäin haastava, ja strategisten mittareiden kääntymisen punaiselle noudattelee yleistä kuntatalouden tilannetta.

Lisäksi strategian toteutumista seurataan erilaisen laadullisten mittarien avulla. Valtuusto suoritti strategiakauden puolivälitarkastelun vuoden 2019 aikana. Tarkastelussa otettiin huomioon strategiasa hyväksytyt laadulliset ja määrälliset tavoitteet

ja asetettiin askelmerkkejä kohti strategiakauden loppuosaa. Strategian laadullisia mittareita ovat:

- Hyvinvointikertomus
- Henkilöstöraportti
- Luonto & elämys –käyttäjätutkimukset
- Elinkeinopoliittinen mittaristo
- Nuva-kysely

Talousarviovuonna 2021 edessä on kuntavaalit ja uuden valtuuston myötä myös uuden kuntastrategian laadinta. Ennen sitä väistyvä valtuusto tarkastelee loppuseminaarissaan voimassa olevan kuntastrategian toteutumista ja tekee taustatyötä uuden kuntastrategian laatimiseksi.

Kuntastrategian taloudelliset mittarit		TP 2017	TP 2018	TP 2019
Laukaan kuntakonsernin vuosikate	Vuosikate kattaa 100 % poistot	Vuosikate kattoi 138,4 % poistot	Vuosikate kattoi 59,5 % poistoista	Vuosikate kattoi 62,1 % poistoista
Laukaan tase	Laukaan kunnan taseessa on 5-10 miljoonan euron puskuri	Taseessa noin 9 miljoonan puskuri	Taseessa noin 5 miljoonan puskuri	Taseessa noin 1 miljoonan puskuri
Kuntakonsernin lainakanta	Lainakanta on matalampi kuin Suomen kunnissa keskimäärin	Lainakanta/asukas 1 % maan keskiarvoa matalampi	Lainakanta/asukas 232 euroa ja 3,5 % maan keskiarvoa korkeampi	Lainakanta/asukas 545 euroa ja 7,7 % maan keskiarvoa korkeampi
Yhteisövero ja verotettavat tulot	Laukaan asema verotuloissa Keski-Suomen kuntien joukossa paranee	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 1,0 % keskiarvoa matalammat.	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 6. korkeimmat ja 2,6 % keskiarvoa matalammat.	Laukaan verotulot/asukas olivat maakunnan 7. korkeimmat ja 2,11 % keskiarvoa matalammat
Väestönkasvu	Suunnitelmallinen väkiluvun kasvutavoite on 1 %	Asukasmäärä kasvoi vain 8 henkilöllä eli 0,04 %.	Asukasmäärä pieneni 49 asukkaalla eli -0,3 %	Asukasmäärä pieneni 24 asukkaalla eli -0,1 %
Työttömyysaste	Työttömyysaste on matalampi kuin Keski-Suomen kunnissa keskimäärin	Työttömyysaste oli keskimäärin 10,8 % ja 3,0 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi	Työttömyysaste oli keskimäärin 9,6 % ja 2,2 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi.	Työttömyysaste oli keskimäärin 9,3 % ja 2,0 %-yksikköä maakunnan keskiarvoa matalampi.

1.6 Keskeisiä tapahtumia ja painopistealueita vuodelle 2021

Vuosi 2021 on Laukaan kunnalle monella tavalla uudistumisen vuosi. Kuntavaalit ja uuden valtuuston aloittaminen luonnollisesti uudistavat kaikkia kuntia ja kaupunkeja. Laukaassa kuntastrategia on perinteisesti sidottu valtuustokauden kestoan ja uusi aloittava valtuusto on päässyt päättämään omaa kauttaan koskevista strategisista valinnoista. Vuoden 2021 aikana tavoitteena on valmistella uusi kuntastrategia vuodesta 2022 alkaen.

Kunnanhallitus yhdessä valtuuston puheenjohtajiston kanssa on vuoden 2020 aikana toiminut talouden tasapainottamistyöryhmänä ja valmistellut pitkän aikavälin talouden tasapainottamissuunnitelmaa. Tasapainottamissuunnitelman laatiminen jatkuu vuoden 2021 aikana ja tavoitteena on, että väistyvä kunnanhallitus ja -valtuusto jättävät suunnitelman, jota toteuttamalla uusi valtuusto voi huolehtia kunnan talouden tasapainosta. Tasapainottamissuunnitelma on tärkeää tausta-ainesta uuden kuntastrategian laadinnassa. Taloussuunnitelmaan kirjataan tasapainottamissuunnitelman mukainen talouden kehitysnäkymä, mutta erillisessä tasapainottamissuunnitelmassa esitellään tarkemmat toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi.

Laukaan pitkäaikainen kunnanjohtaja Jaakko Kiiskilä valittiin Seinäjoen kaupunginjohtajaksi kesällä 2020 ja irtisanoutui Laukaan kunnanjohtajan virasta syyskuusta 2020 lukien. Kunnanvaltuusto valitsee uuden kunnanjohtajan Laukaaseen loppuvuodesta 2020 ja uusi kunnanjohtaja aloittanee työnsä alkuvuodesta 2021.

Koronakriisi on ravistellut kunnan toimintaa ja taloutta vuonna 2020. Talousarvion valmistuessa tulevaisuudennäkymät epidemian osalta ovat huomattavan epävarmat. Tästä johtuen erityisesti talouskehityksen ennustaminen suunnitelmakaudelle on ollut erityisen vaikeaa. Vuonna 2021 toiminnassa korostunee koronakriisin hoito ja jälkihoito.

Maan hallitus vie vuosien 2020 ja 2021 aikana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta eteenpäin ja uudistuksen on suunnitelmien mukaan määrä astua voimaan vuoden 2023 alusta alkaen. Sote-uudistuksen lainsäädännön käsittely ja lopullinen

muoto näyttävät, millaisia vaikutuksia uudistuksella on kunnan toiminnalle ja taloudelle. Valtiovarainministeriön viimeisimpien laskelmien mukaan sote-uudistuksen taloudelliset vaikutukset olisivat Laukaan kunnalle 61 euroa asukasta kohti positiiviset ja aiheuttaisivat laskennallisesti 0,37 prosenttiyksikön tuloveron laskuvaran. Laskelmia päivitetään ennen uudistuksen toteutumista ja lopullinen laskenta tehdään sote-uudistuksen toteutumista edeltävän vuoden tasossa. Laukaan taloussuunnitelmassa ei ole huomioitu sote-uudistuksen vaikutuksia vuoden 2023 talouteen, koska talousarvion valmisteluhetkellä uudistusta koskevaa lainsäädäntöä ei ole vielä hyväksytty.

Sote-alaan ja Keski-Suomen kuntien talouteen vaikuttaa merkittävästi myös 2021 alussa käyttöön otettava uusi keskussairaala Nova. Novan käyttöönotto tarkoittaa uudistuksia sote-toimijoiden palveluprosesseihin myös muualla kuin erikoissairaanhoidon puolella. Lisäksi Novan käyttöönotto aiheuttaa ensimmäisille vuosille erikoissairaanhoidon kustannusten nousupainetta, kun investoinnin pääoma- ja rahoituskustannukset sekä poistot alkavat rasittaa sairaanhoitopiirin taloutta. Uuden sairaalan tuomat toiminnalliset hyödyt realisoituvat vähittäin. Sairaanhoitopiiriin kertynyt alijäämä on suunniteltu katettavan 2024 loppuun mennessä, mutta sote-uudistuksen toteutuessa maan hallituksen esityksen mukaisesti kunnat voivat joutua kattamaan noin 30 miljoonan euron alijäämän vuoden 2022 lopussa.

Laukaa on mukana työllisyyden kuntakokeilussa yhdessä Jyväskylän, Muuramen ja Äänekosken kanssa. Kuntakokeilu alkaa 1.1.2021 ja kestää 30.6.2023 asti. Kuntakokeilun tavoitteena on kehittää entistä tehokkaampia työllisyydenhoidon palvelumalleja ja parantaa erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden työllistymistä. Kuntakokeiluille siirretään julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain mukaista toimivaltaa sekä TE-palveluiden resursseja, jolloin kuntakokeilussa mukana olevilla kunnilla on entistä laajempi vastuu ja toimivalta alueen työllisyydenhoidosta.

Vuonna 2021 valmistuu perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma, joka on merkittävä työkalu tulevien vuosien toiminnan ja talouden suunnitte-

lussa sekä kuntastrategian valmistelussa. Palveluverkkosuunnitelmassa ennakoidaan väestökehitystä ja perusopetuksen tilatarpeita tuleville vuosille.

Lisäksi vuonna 2021 käynnistetään henkilöstötuottavuuden kehittämiseen tähtäävä organisaation sisäinen kehittämistyö. Henkilöstötuottavuutta pyritään parantamaan johtamista ja esimiestyötä kehittämällä, työhyvinvoinnista huolehtimalla sekä työn organisoimista uudistamalla.

1.7 Laukaan kunnan talouden kokonaisuus pääpiirteissään

Keskeiset talouden tunnusluvut vuoden 2021 talousarvioesityksessä ovat seuraavat:

- vuosikate on 6,5 miljoonaa euroa
- tilikauden tulos on -750.000.
- investointien omahankintameno on bruttona 18,6 miljoonaa euroa ja nettona 17,8 miljoonaa euroa. Investointien tulo-rahoitusprosentti on 35,5 prosenttia.
- lainakannan muutos on 10,5 miljoonaa euroa ja lainakanta vuoden 2021 jälkeen 113,5 miljoonaa euroa eli 5.982 euroa asukasta kohden.

Vuoden 2021 talousarviossa toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate on 109,1 miljoonaa euroa. Se on 4,1 miljoonaa euroa (3,9 %) enemmän kuin vuoden 2020 muutetussa talousarviossa. Laukaan kunnan toimintakulut kasvavat kuluva vuodesta 4,7 miljoonaa euroa (3,5 %). Konsernihallinnossa toimintakulut kasvavat kuluva vuoden tasosta 0,2 miljoonaa euroa, perusturva-palveluissa 1,8 miljoonaa euroa, sivistyspalveluissa 2,2 miljoonaa euroa ja teknisissä palveluissa 0,5 miljoonaa euroa.

Laukaan kunnan toimintatuotot kasvavat 0,7 miljoonaa euroa (2,4 %) kuluva vuodesta. Konsernihallinnon toimintatuotot pienenevät 0,6 miljoonaa euroa (13,3 %). Perusturvapalveluiden toimintatuotot kasvavat 0,5 miljoonaa euroa (18,4 %). Sivistyspalveluiden toimintatuotot puolestaan kasvavat 0,7 miljoonaa euroa (29,5 %). Teknisten palveluiden toimintatuotot pienenevät hieman (0,2 %). Yhteensä Laukaan kunnan toimintatulot kasvavat 0,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2021 talousarvioon sisältyy noin 3,4 miljoonan euron tasapainottamistoimenpiteet, joista noin 3,2 miljoonaa kohdistuu käyttötalouteen ja palveluihin. Käyttötalouden tavanomaista kasvua on hillitty, vaikka toimintakulut ja –kate jatkavatkin

kasvuun. Sopeutuksen loppuosa toteutetaan rahoituskuluista, sekä poistojärjestelyin. Pysyvien vastaavien hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja myös poistoajan määrittely tehdään entistä tarkemmin kunnan yksilölliset olosuhteet huomioon ottaen.

Vaikka koronavirus on osaltaan lisännyt kunnan menoja, kulukehitys on ollut tähän saakka erittäin maltillista. Toimintamenoja kasvattaa kuitenkin kunta-alan palkkaneuvottelujen sopimusratkaisu, joka lisää kunta-alan työvoimakustannuksia 1,12 prosenttia vuonna 2020 ja 2,07 prosenttia vuonna 2021. Vuoden 2021 luku ei sisällä kilpailukyky-sopimuksen vuosityöajan pidennyksen poistumisen vaikutusta, joka on kuntatalousohjelman kehitysurassa arvioitu kasvattavan toimintamenoja 100 miljoonalla eurolla vuodesta 2021 alkaen. Kunta-alan sopimusratkaisun lisäksi henkilöstökustannusten hintaa kasvattaa vuonna 2021 muun muassa työttömyysvakuutusmaksun korotus. Talousarvion valmistelussa on käytetty suunnitteluoletuksen 2,59 prosentin palkkakustannusten nousua, joka tarkoittaa vuodelle 2021 noin 1,1 miljoonaa euroa.

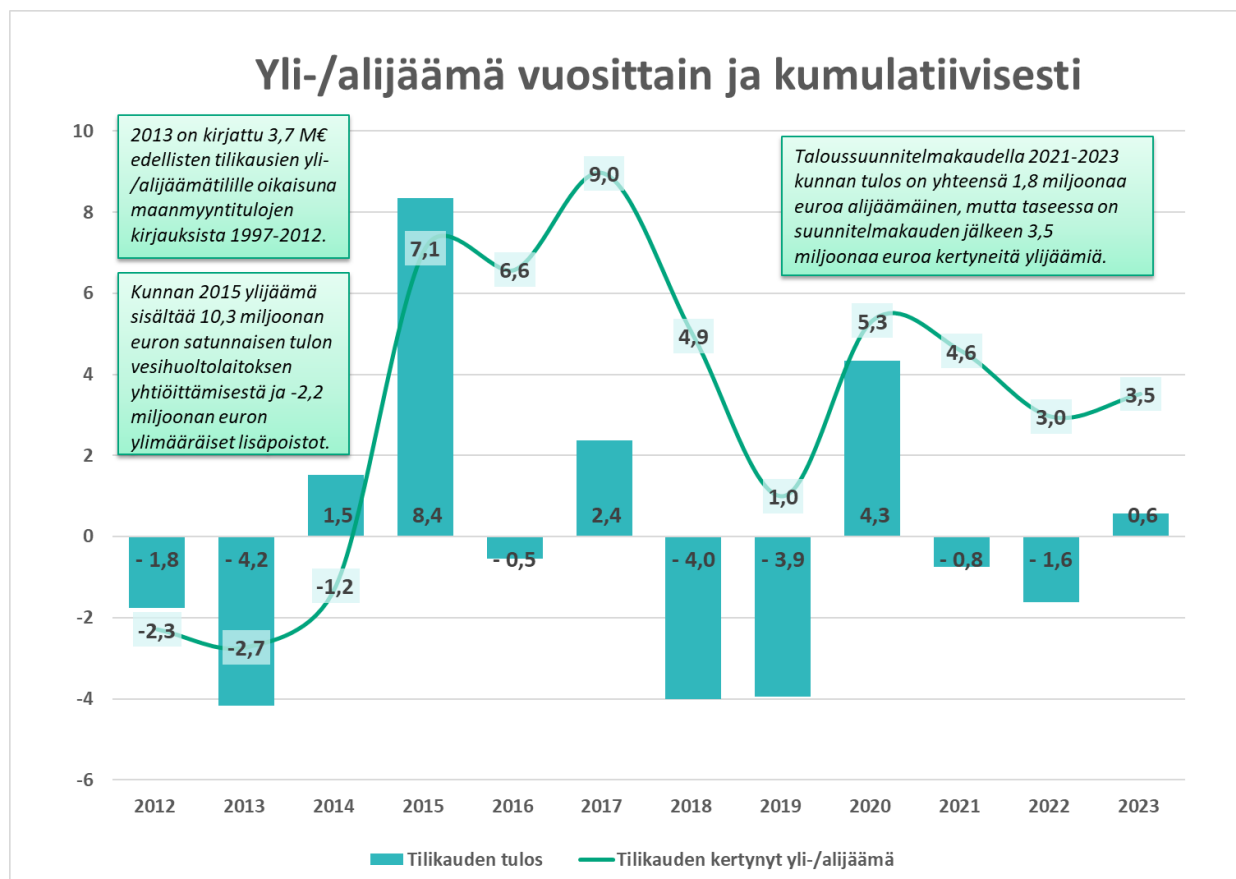
Koronakriisillä on vaikutusta myös tuloihin. Valtio on tukenut kuntia, mikä näkyy myös Laukaan kunnan vuoden 2020 tilinpäätösennusteessa, että vuoden 2021 talousarviossa verotulojen ja valtionosuuksien myönteisenä kehityksenä.

Seuraavassa kuviossa on esitetty kunnan Yli-/alijäämä vuosittain ja kumulatiivisesti. Syksyn 2020 talousarviomuutokset ovat talousarvion 2021 tekemisen aikana valmisteilla, joten kuviossa on käytetty talousennusteen 2020 lukua vuoden 2020 tuloista arvioitaessa. Valtion tukitoimet koronakriisissä ovat olleet mittavat, ja Laukaan kunta on saanut hillittyä kulutason nousua, joten vuodelle 2020 ennakoidaan 4,3 miljoonan euron positiivista tu-

losta. Tämä tarkoittaa sitä, että kertyneiden ylijäämien ennakoidaan olevan tilinpäätöshetkellä 5,3 miljoonaa euroa.

Talousarvio 2021 osoittaa 0,8 miljoonaa euroa tappiota. Vuoden 2022 ennakoidaan myös muodostuvan tappiolliseksi 1,6 miljoonan euron osalta. Kui-

tenkin koronaviruksen ennakoidaan rokotteen kehittämisen jälkeen väistyvän, ja vuoden 2023 tuloksen muodostuvan positiiviseksi. Taloussuunnittelukauden päättyessä 2023 kertyneen ylijäämän ennakoidaan olevan 3,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2021 investointien bruttomenot ovat yhteensä 18,6 miljoonaa euroa. Investointimenoja vastaan arvioidaan saatavan omaisuuden myyntituloja 0,6 miljoonaa euroa sekä muita rahoitusosuuksia 0,2 miljoonaa euroa, jolloin nettoinvestoinniksi muodostuu 17,8 miljoonaa euroa.

Kunta on rahoittanut rakennushankkeita myös kiinteistöleasingrahoituksella. Suorien investointien lisäksi Kirkonkylän koulunmäellä on käynnissä kiinteistöleasingrahoitteinen rakennushanke, jonka rakentamisen kustannusarvio vuodelle 2021 on yhteensä 12 miljoonaa euroa. Lievestuoreen koulu valmistui elokuussa 2018 Lievestuoreelle. Lievestuoreen koulun rakennushankkeeseen liittyvä 20 vuoden kiinteistöleasing sopimus on yhteisarvoltaan 15 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 käyn-

nistynyt Laukaan kirkonkylän koulunmäen rakennushanke rahoitetaan myös kiinteistöleasingilla. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin vuosien 2019 ja 2020 aikana Sydän-Laukaan koulun ja Laukaan lukion laajennusosa sekä Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston tilat. Ensimmäisen vaiheen leasing sopimuksen kokonaisarvo on 11 miljoonaa euroa. Myöhemmin toteutettavassa toisessa vaiheessa rakennetaan kirkonkylän koululle uudet tilat, jolla korvataan kokonaisuudesta purettavat A-, B- ja C -rakennukset. Molempien vaiheiden kiinteistöleasing sopimusten yhteisarvo on noin 30 miljoonaa euroa.

Vuosina 2012–2019 kunta on investoinut 100 miljoonaa euroa, eli keskimäärin 12,5 miljoonaa euroa vuodessa. Investoinneilla on vastattu väestönkasvuun ja ikärakenteen muutoksen myötä tulevaan

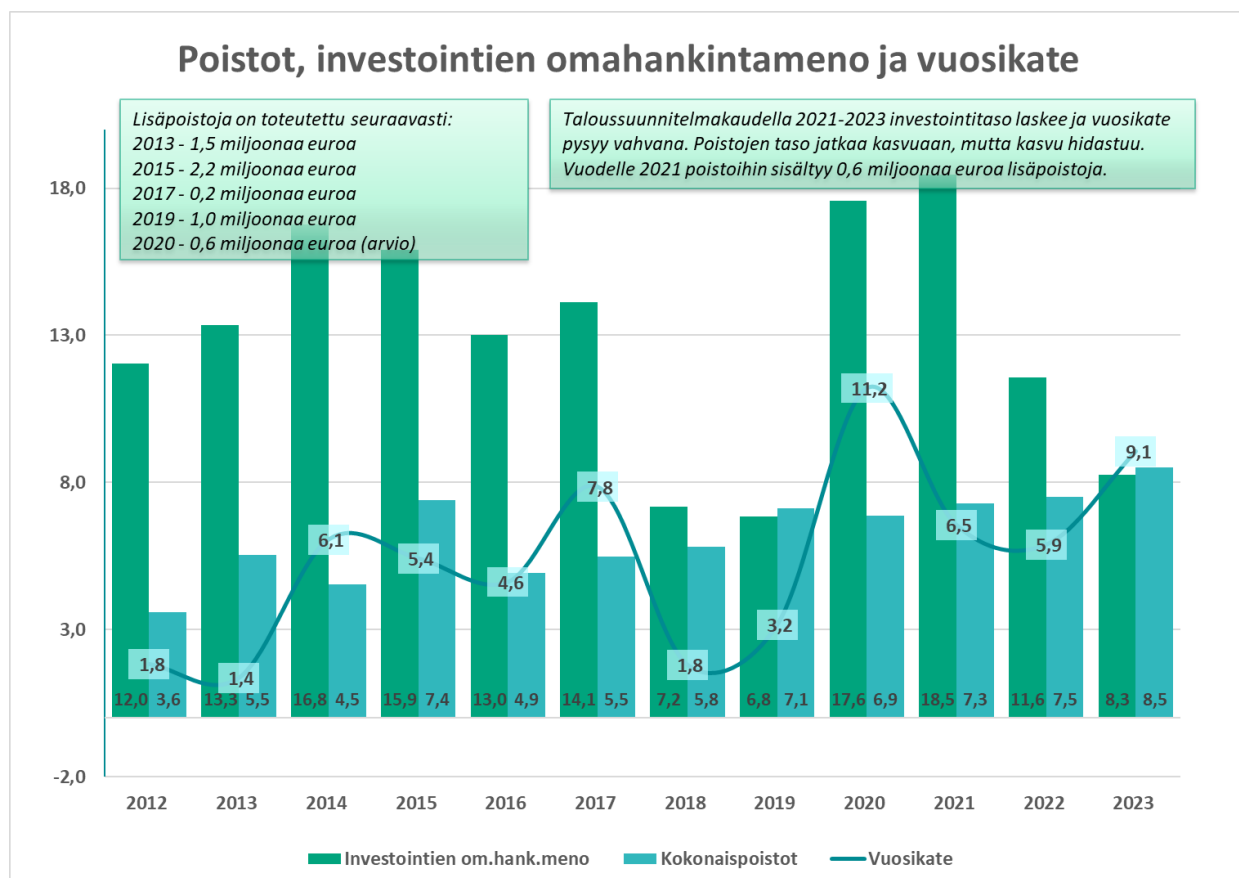
palvelutarpeen kasvuun. Toimitilat ovat mitoitettu niin, että ne vastaavat myös tulevaan väestökehitykseen. Investoinneissa näkyy kasvun lisäksi Laukaan hajanainen yhdyskuntarakenne, sillä investointeja on tehty samanaikaisesti eri taajamiin ja maaseutualueille. Suurin investointihanke taloussuunnittelukaudella on Vihtavuoren koulukeskushanke, joka on kustannuksiltaan 25,4 miljoonaa euroa. Toinen mittava hanke investointien lisäksi on edellä mainittu leasingrahoitteinen Koulunmäen koulukeskushanke.

Laukaan kunnan kiinteistöt ovat keskimääräisesti hyväkuntoiset, ja korjausvelan määrää tarkasteltaessa Laukaa sijoittuu kuntien vertailussa huomattavasti keskimääräistä paremmalle sijalle.

2020 -luvun aikana investointien määrä laskee ja investoinneista johtuvaa velkamäärää voidaan alkaa lyhentää. Vuosien 2012-2023 investoinneista noin 42 % rahoitus on tulorahoitusta ja noin 58 % velkarahaa.

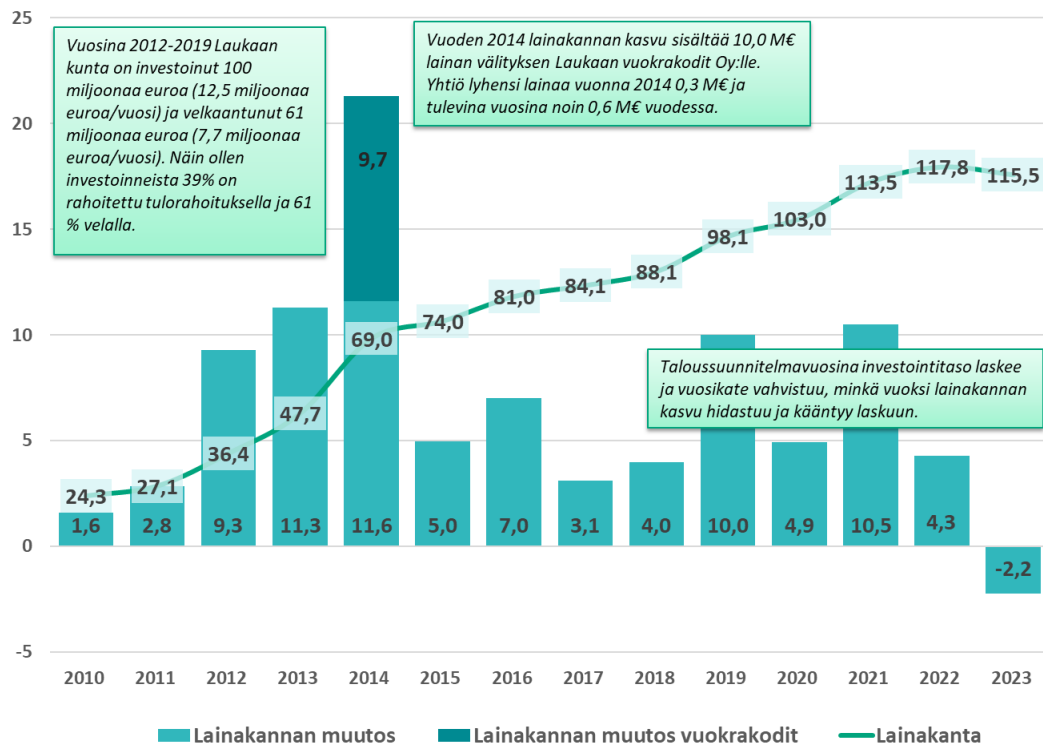
Laukaa velkaantuu vuonna 2021 10,5 miljoonaa euroa 18,6 miljoonan euron investoinneista johtuen ja lainakanta on vuoden lopussa 113,5 miljoonaa euroa, eli 5.982 euroa asukasta kohden. Kunnan lainakantaan sisältyy myös Laukaan Vuokrakohteille ja Laukaan Vesihuolto-yhtiölle välitetyt lainat. Vuokrakotien lainamäärä vuoden 2021 lopussa on noin 5,2 miljoonaa euroa, eli 271 euroa asukasta kohden. Vesihuolto-yhtiön 31.12.2025 erääntyvän bullet-lainan määrä puolestaan on 15,265 miljoonaa euroa, eli 802 euroa asukasta kohden. Laukaan kunnan lainakanta asukasta kohden mitattuna oli vuonna 2019 Suomen kuntien keskimääräisen tason yläpuolella keskimääräisen lainakannan ollessa 3352 euroa/asukas, ja kuntakonsernin lainakanta keskimääräisellä tasolla.

Seuraavissa graafeissa on kuvattu joidenkin keskeisten talouden tunnuslukujen kehitys miljoonina euroina vuosina 2012–2023. Vuosien 2012–2019 luvut perustuvat toteutuneisiin tilinpäätöstietoihin, vuoden 2020 luvut tilinpäätöksenusteeseen ja vuosien 2021–2023 luvut talousarvioon ja taloussuunnitelmaan.

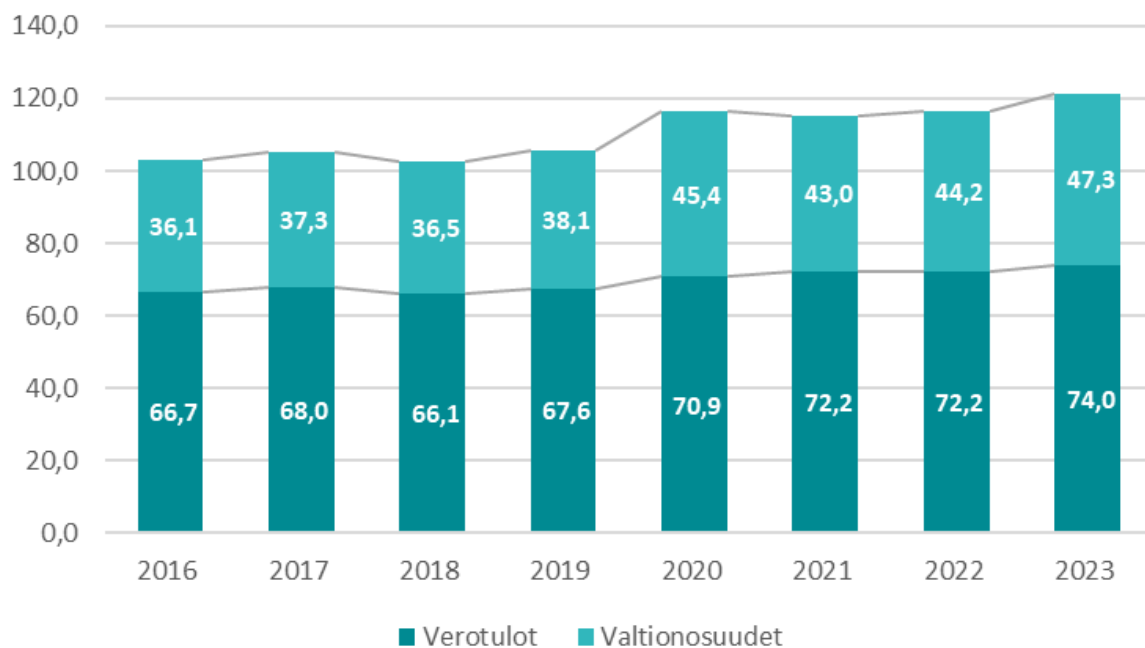
Laukaan kunnan vuosikatteen, poistojen ja investointien omahankintamenojen kehitys.

Lainakanta ja lainojen vuosimuutos

Laukaan kunnan lainakannan muutos vuodessa ja lainakannan määrä vuoden lopussa.

Verotulot ja valtionosuudet 2016-2023 milj. €, Laukaan kunta

Laukaan kunnan verorahoitus 2016-2023

1.7.1 Verotulot

Verotuloilla on merkittävä vaikutus talouteen, sillä kunnan tulopohjasta yli puolet kertyy verotuloista. Talousarvio vuodelle 2021 ja vuosien 2022–2023 taloussuunnitelma on laadittu vuonna 2020 käytössä olevalla tulo- ja kiinteistöveroprosenteilla. Veroennusteen pohjana on kuntaliiton kuntakohmainen veroennuste.

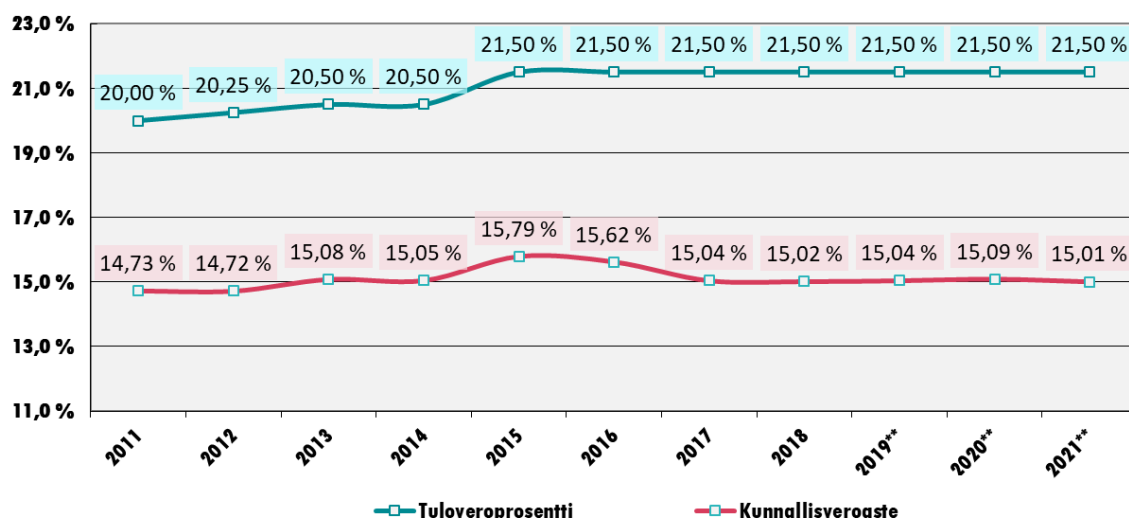
Verotulojen ennustaminen on osoittautunut haasteelliseksi viime vuosina. Koronaviruksen vuoksi tehtyjä talouden sulkutoimia on lievennetty suurelta osin, mutta koronavirusepidemian aiheuttama epävarmuus verotuloihin on kuitenkin yhä ilmeinen. Vaikutukset näkyvät viiveellä kunnallisveron ja yhteisöveron heikompana tuottona. Osa tästä heikennyksestä tulisi työllisyyden, ja sitä kautta palkkasumman, aiemmin oletettua heikomman kehityksen ja yritysten oletettua heikomman kannattavuuden myötä.

Kuntaliiton mukaan koronaviruksen ei pudota kuntien verotuloja niin voimakkaasti kuin vielä keväällä ennakointiin. Osittain kuntien verotulojen varsin hyvä kehitys johtuu siitä, että valtio on korottanut kuntien yhteisöveron jako-osuutta sekä vuonna 2020 että 2021. Kuitenkin myös kunnallisveron ennakoituaan kehittyvän noin kahden prosentin tuntumassa sekä kuluvana että ensi vuonna. Yhteisöveron jako-osuuden korotus lisää kuntien yhteisöve-

rotuloja erityisesti ensi vuonna, kun talouden toimeliaisuuden ennakoidaan piristävän. Tähän liittyy luonnollisesti suuria epävarmuuksia. Yhteisöveron tuottoa lisää myös kompensatio varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta. Yhteensä Suomen kuntien verotulojen ennakoidaan lisääntyvän yli 4 prosentilla vuonna 2021.

Laukaan vuoden 2021 talousarvio on laadittu nykyisen 21,5 tuloveroprosentin mukaan. Kunnallisveron kertymäksi nykyisellä veroprosentilla arvioidaan 63,3 miljoonaa euroa. Yhden prosenttiyksikön kunnallisveron muutos vaikuttaa kunnan verotuloihin noin 2,7 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 talousarvion yhteydessä kunnanvaltuusto linjasi veropolitiikkaa siten, että kuntalaisien verorasitusta ei lisätä taloussuunnittelukauden aikana eli vuosina 2016-2018. Tuolloin takana oli vuoden 2015 tuloveroprosentin korotus yhdellä prosenttiyksiköllä. Seuraavassa kuvassa efektiivistä veroastetta tarkasteltaessa huomataan, että Laukaan efektiivinen veroaste on painunut jo vuonna 2017 samalle tasolle kuin se oli ennen vuoden 2015 kunnallisveron korotusta. Efektiivinen veroaste kertoo erilaisten vähennysten jälkeen maksuunpannun kunnallisveron suhteen ansiotuloihin. Vuonna 2021 efektiivisen veroasteen ennakoidaan laskevan alhaisimmilleen sitten vuonna 2013 tehdyn veronkorotuksen 20,50 prosenttiin.

Laukaan kunnallisveroprosentti ja efektiivinen veroaste 2011-2021. Lähde: Kuntaliitto

Yhteisöverossa koronaviruksen vaikutus alkoi huh-tikuun 2020 tilityksistä alkaen. Yritykset ovat puolen vuoden ajan voineet hakea alennusta ennakkoveroihin Verohallinnolta ilman erillistä selvitystä niiden tulokehityksestä. Tästä johtuen vuoden 2020 ennakoita kertyy tavanomaista vähemmän suhteessa maksettavaan yhteisöveroon. Vuonna 2021 edellisen verovuoden yhteisöveroja kertyy vastaavasti normaalia enemmän.

Arvioitu maksettava yhteisövero kasvaa verovuosina 2020-2024. Yhteisöveron jako-osuuksia korotettiin budjettiriihen päätöksellä: osana kuntien koronatukipakettia päätettiin valtion talousarvioesityksessä korottaa myös kuntien osuuksia yhteisöveron tuotosta. Kuntien yhteisöveron jako-osuuteen tehdään näin ollen 10 prosenttiyksikön määräaikainen korotus myös vuodelle 2021. Lisäksi kunnille kompensoidaan varhaiskasvatusmaksujen alentamiset korottamalla yhteisöveron jako-osuutta pysyvästi kahdella prosenttiyksiköllä verovuodesta 2021 eteenpäin.

Ensi vuonna arvioitu kunnille maksettava yhteisövero kasvaa reilulla 700 miljoonalla eurolla, josta jako-osuuskorotusten vaikutus on reilu 85 prosenttia. Verovuosina 2022-2024 kunnille maksettava yhteisövero kasvaa reilulla 200 miljoonalla eurolla per vuosi. Tästä reilu puolet selittyy varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensatiolla.

Kiinteistöveroja kuvaavassa taulukossa on kuvattu kiinteistöveron vaihteluväli, Laukaan kiinteistöveroprosentti vuonna 2021, kiinteistöveron tuotto kiinteistöverolajeittain ja sen suhteellinen osuus koko kiinteistöveron tuotosta sekä potentiaalinen kiinteistöveron maksimituotto, jos kiinteistöverot päätettäisiin nostaa vaihteluvälin ylärajoille. Maan hallitus

muutti kiinteistöverojen vaihteluvälejä 1.1.2018 alkaen siten, että yleisen kiinteistöveroprosentin ja muun kuin vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin vaihteluvälin ylärajaa korotettiin 1,8 prosentista 2,0 prosenttiin ja 1.1.2019 alkaen vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin ylärajaa korotettiin 0,9 prosentista 1,00 prosenttiin. Vaihteluvälien alarajoja ei muutettu. Uusilla kiinteistöveron vaihteluväleillä mitattuna Laukaan kunnan kiinteistöveron tuotto on 67,1 prosenttia maksimituotosta.

Kiinteistöveroihin ei esitetä korotuksia vuoden 2021 talousarviossa. Vuonna 2020 yleistä kiinteistöveroa korotettiin 1,1 prosentista 1,3 prosenttiin, vakituisen asunnon kiinteistöveroa 0,6 prosentista 0,7 prosenttiin ja muiden asuinrakennusten kiinteistöveroa 1,2 prosentista 1,4 prosenttiin.

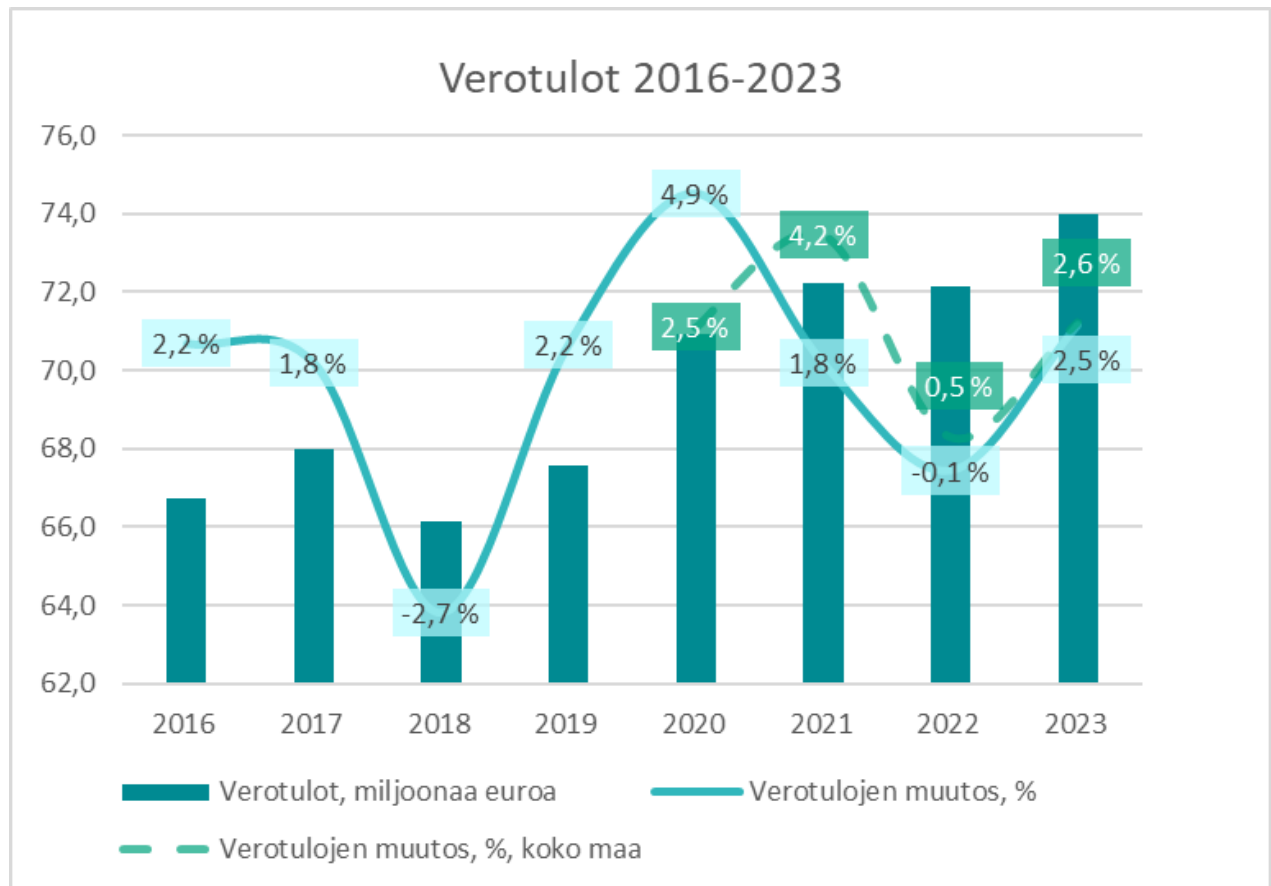
Kiinteistöveropohjan laajentamiseksi on käynnissä selvitystyö, jossa kartoitetaan verohallinnon ylläpitämän kiinteistöverolistan ulkopuoliset rakennukset ja saatetaan ne verotuksen piiriin. Selvitystyön tavoitteena on täsmentää kunnan paikkatietoaineistoa, laajentaa kunnan verotulopohjaa ja kohdella kiinteistön omistajia tasapuolisesti kiinteistöverotuksessa.

Kunnanvaltuusto päättää vuoden 2021 veroista kokouksessaan 2.11.2020. Seuraavissa taulukoissa on kuvattu kiinteistöverojen koonti korotusesityksen sisältäen sekä vuoden 2021 verotuloarvio verotulolajeittain.

KIINTEISTÖVERON VAIHTELUVÄLI JA KIINTEISTÖVERO 2021

	Vaihteluväli 2021	Vero 2021	Muutos %-yks vrt. 2020	Tuotto, € 2021	Osuus, %	Tuotto, € jos maksimi	Tuotto-osuus maksimista
Yleinen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,30 %	0,00	2 419 000	42,5 %	3 721 538	65,0 %
Vakituisen asunnon kiinteistövero	0,41 % - 1,00 %	0,70 %	0,00	2 722 000	47,8 %	3 888 571	70,0 %
Muun asuinrakennuksen kiinteistövero	0,93 % - 2,00 %	1,40 %	0,00	338 000	5,9 %	482 857	70,0 %
Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero	2,00 % - 6,00 %	3,00 %	0,00	23 000	0,4 %	46 000	50,0 %
Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero	0,00 % - 2,00 %	1,10 %	0,00	193 000	3,4 %	350 909	55,0 %
Voimalaitoksen kiinteistövero	0,00 % - 3,10 %	2,85 %	0,00	0	0,0 %	0	
YHTEENSÄ				5 695 000	100,0 %	8 489 876	67,1 %
Kiinteistöveron tilityksen korjaukset				-91 000			
Kiinteistöveron tilitykset yhteensä				5 604 000			

VEROTULOT (1000 €)					muutos 2020 - 2021	
TILIVUOSI	TP 2019	TA/M 2020	TPE 2020	TA 2021	€	%
VEROLAJI						
Kunnallisvero	60 024	59 495	62 476	63 260	784	1,3 %
Yhteisövero	2 696	2 077	2 843	3 371	528	18,6 %
Kiinteistövero	4 860	5 382	5 604	5 604	0	0,0 %
VEROTULO	67 580	66 954	70 923	72 235	1312	1,8 %

Laukaan kunnan verotulojen kehitys ja vertailu koko maan verotulojen kehitykseen.

1.7.2 Valtionosuudet

Kuntaliiton mukaan kuntien valtionosuudet nousevat vuonna 2020 kehitysarvion mukaan kahdella miljardilla eurolla. Valtionosuuksia kasvattaa erityisesti hallituksen kuntien koronatukipaketit, mutta kasvun taustalla vaikuttaa myös lakisääteinen indeksikorotus, verokompensaatioiden kasvu sekä Sanna Marinin hallituksen kuntien tehtävien pysyvät laajennukset sekä kertaluonteiset tulevaisuusinvestoinnit. Ensi vuonna valtionosuudet laskevat 0,6 miljardilla eurolla, mutta sen jälkeen valtionosuuksien muutos tasaantuu.

Lisäksi kunnille ja sairaanhoitopiireille korvataan täysimääräisesti koronavirukseen liittyvät välittömät kustannukset, kuten testaus ja potilaiden hoito, niin kauan kuin tautitilanne ja hybridistrategian toimeenpano sitä edellyttävät. Vuoden 2021 talousarvioesityksessä näihin toimiin ehdotetaan 1,66 miljardia euroa.

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Veronmenetysten kompensatiot on erotettu peruspalvelujen valtionosuudesta ja

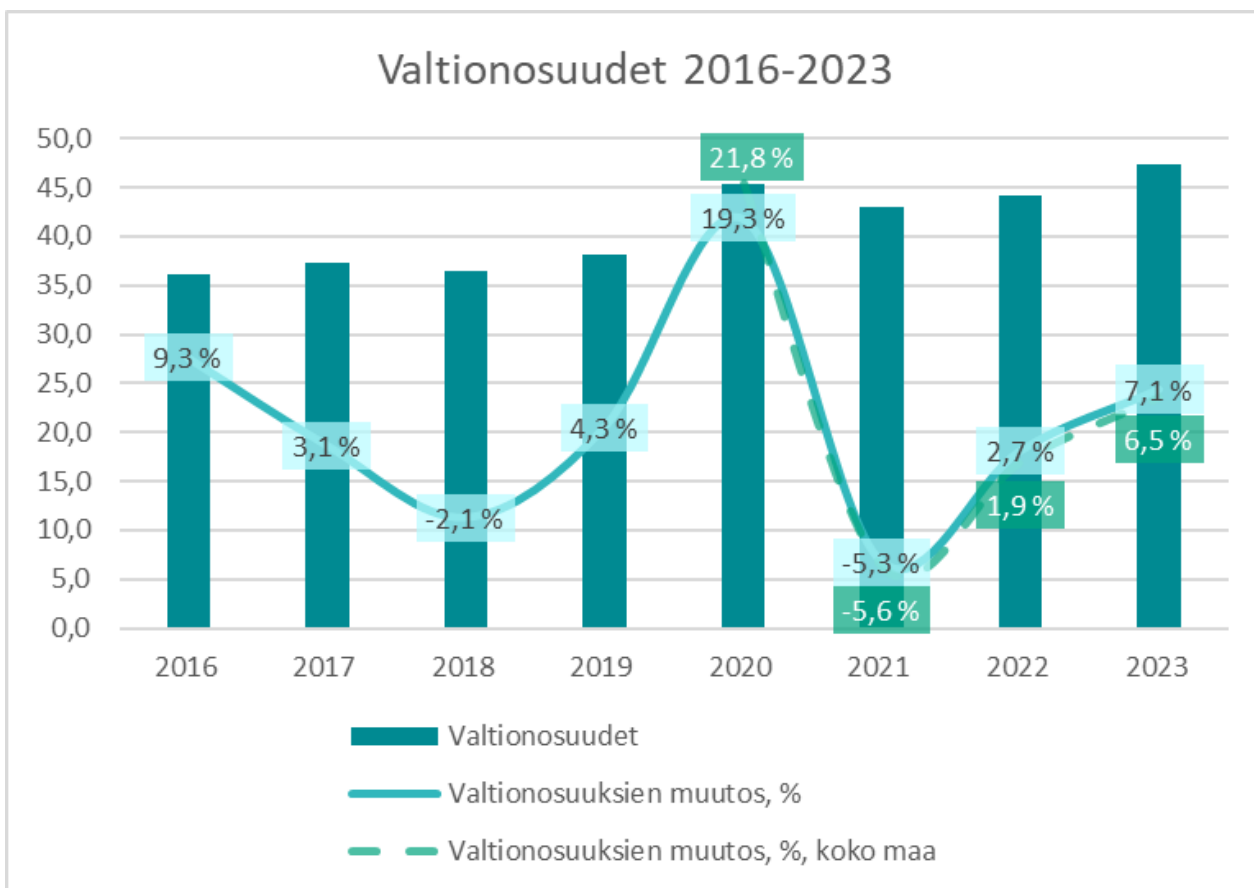
maksetaan omalta valtiovarainministeriön momentilta vuodesta 2020 alkaen.

Valtionosuusperusteissa tapahtuvat edellä kuvatut muutokset on huomioitu Laukaan kunnan 2021 valtionosuusarviossa. Laukaan kunnan talousarviossa valtionosuuksia on budjetoitu yhteensä 43,0 miljoonaa euroa. Valtionosuudet kasvavat vuoden

2020 muutetusta talousarviosta 381.200 euroa (0,9 %), mutta pienenevät tilinpäätösennusteen valtionosuusarviosta 2,4 miljoonaa euroa (5,6 %) seuraavan taulukon mukaisesti. Taulukon luvuissa ei ole mukana koronavirukseen liittyvien välittömien kustannusten korvauksia, jota ei myöskään ole esitetty valtion kuntatalousohjelmassa.

VALTIONOSUUDET (1000 €)

	TP 2019	TA/M 2020	TPE 2020	TA 2021	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 387,3	26 337,1	28 557,0	25 997,0	-2 560,0	-9,0 %
Verotuloihin perustuva tasaus	10 556,4	11 251,2	11 211,0	11 138,0	-73,0	-0,7 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 888,3	-2 178,5	-1 976,0	-1 976,0	0,0	0,0 %
Verotulomenetysten kompensatiot		7 212,0	7 261,0	7 844,0	583,0	8,0 %
Verotulojen maksun lykkäysmenettely, kompensatio		0,0	343,0	0,0	-343,0	-100,0 %
YHTEENSÄ	38 055,4	42 621,8	45 396,0	43 003,0	-2 393,0	-5,6 %

Laukaan kunnan valtionosuuksien kehitys ja vertailu koko maan valtionosuuksien kehitykseen

1.7.3 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot ja -kulut koostuvat korkotuotoista, muista rahoitustuotoista, korkokuluista ja muista rahoituskuluista. Korkotuotoiksi arvioidaan 445.000 euroa, josta 381.600 euroa muodostuu Laukaan Vesihuolto Oy:ltä perittävistä korkotu-

loista ja 61.825 Laukaan Vuokrakodit Oy:ltä perittävistä korkotuloista. Muiksi rahoitustuotoiksi arvioidaan 200.000 euroa. Summa muodostuu osinkoja osuuspääomien koroista sekä viivästyskorkotuloista.

Talousarvion korkokuluarvio on 195.000 euroa. Korkokuluarvio perustuu arvioon maltillisesta korkokehityksestä. Muihin rahoituskuluihin on varattu

5.000 euroa, johon kirjataan muun muassa viivästyskorot ynnä muut vähäiset rahoituserät.

1.7.4 Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat kunnanvaltuuston 9.9.2014 § 55 hyväksymään poistosuunnitelman perusteisiin. Suunnitelman mukaiset poistot ovat vuoden 2021 talousarviossa 6,7 miljoonaa euroa. Suunnitelman mukaiset poistot kasvavat taloussuunnitelmakaudella siten, että poistojen arvioidaan olevan vuonna 2022 7,5 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 8,5 miljoonaa euroa johon

tuen Laukaan kunnan laajasta investointiohjelmasta. Vuoden 2023 poistoja nostaa Vihtavuoren kouluhankkeen valmistuminen. Hankkeen kokonaisinvestointi on yli 25,4 miljoonaa euroa.

Vuonna 2021 varaudutaan tekemään 0,6 miljoonan euron edestä ylimääräisiä poistoja tai alaskirjauksia kiinteistöistä, jotka jäävät pois käytöstä tai myydään tasearvoa pienemmällä summalla.

1.7.5 Antolainauksen muutokset

Vuoden 2021 talousarvio ei sisällä uusia antolainoja. Ennen vuotta 2021 myönnettyjen antolainojen on laskettu pienenevän 740.000 euroa. Tämä koostuu valtuuston 28.4.2014 § 83 päättämästä Laukaan kunnan ja Laukaan vuokratodit Oy:n välisestä rahoitusjärjestelystä, jossa kunnan myöntä-

mällä 10,0 miljoonan euron antolainalla konvertoitiin Laukaan Vuokratodit Oy:n valtiokonttorin lainoja. Velkakirjan mukaisesti lainan korko on tarkistettu 1.7.2019, ja kiinteäksi koroksi on päätetty 1,1 prosenttia. Vuoden 2021 lopussa antolainan saldo on 5,2 miljoonaa euroa, eli 271 euroa asukasta kohden.

1.7.6 Lainakannan muutokset

Lainakannan muutokseksi arvioidaan vuonna 2020 yhteensä 10,5 miljoonaa euroa. Lainakanta on siten vuoden lopussa 113,5 miljoonaa euroa eli 5.982 euroa asukasta kohden.

Laukaan kunta on myöntänyt rahoitusta tytäryhtiöilleen Laukaan Vuokratodit Oy:lle ja Laukaan Vesihoito Oy:lle. Ilman välitettyä rahoitusta kunnan

lainamäärä olisi 93,1 miljoonaa euroa eli 4.888 euroa asukasta kohden.

Kunnan lainakannan odotetaan kasvavan vuoteen 2022 mennessä noin 117,8 miljoonaan euroon. Vuonna 2023 lainakannan ennakoituaan olevan 115,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 jälkeen investointitaso on suunniteltu laskevan ja myös lainamäärän kääntyvän laskuun.

1.7.7 Muut merkittävät taloudelliset vastuut

Taselainojen lisäksi kunta on rahoittanut rakennushankkeita kiinteistöleasingrahoituksella. Lievestuoreen koulu valmistui elokuussa 2018 Lievestuoreelle. Lievestuoreen koulun rakennushankkeeseen liittyvä 20 vuoden kiinteistöleasing sopimus on yhteisarvoltaan 15 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 käynnistynyt Laukaan kirkonkylän koulun rakennushanke rahoitetaan myös kiinteistöleasingilla. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa rakennettiin vuosien 2019 ja 2020 aikana Sydän-Laukaan koulun ja Laukaan lukion laajennusosa sekä

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston tilat. Ensimmäisen vaiheen leasing sopimuksen kokonaisarvo on 11 miljoonaa euroa. Myöhemmin toteutettavassa toisessa vaiheessa rakennetaan kirkonkylän koululle uudet tilat, jolla korvataan kokonaisuudesta purettavat A-, B- ja C -rakennukset. Molempien vaiheiden kiinteistöleasing sopimusten yhteisarvo on noin 30 miljoonaa euroa.

Leasing sopimusten kustannukset kohdistuvat tilojen käyttäjien eli pääasiassa sivistyspalveluiden käyttötalouden vuokriin. 20 vuoden leasingvuokra-

sopimuksen jälkeen kunta voi joko jatkaa leasing-vuokrasopimusta edelleen 10 vuodella tai lunastaa kiinteistön jäännösarvolla tai osoittaa kiinteistölle muun ostajan.

Laukaan kunta on toiminut takaajana, ja kunnan myöntämien takauksien yhteenlaskettu määrä oli 19,0 miljoonaa euroa vuoden 2019 päättyessä. Tästä summasta 13,9 miljoonaa oli myönnetty kunnan 100 % omistamalle tytäryhtiölle Laukaan Vuokratodit Oy:lle.

1.8 Henkilöstö, henkilöstömäärä ja vakanssien täyttöluvut

Vuonna 2021 harjoitetaan tiukkaa, suunnitelmallista ja todelliset henkilöstötarpeet huomioon ottaa henkilöstösuunnittelua. Tavoitteena on voimakas henkilöstökulujen kokonaiskasvun hillintä ja eräissä tapauksissa myös kulujen supistuminen. Vakinaisen henkilöstön poistumaa hyödynnetään täysipainoisesti. Kunnassa tehdään aiempaa yksityiskohtaisempi usean vuoden suunnitelma eläköitymisen hyödyntämisestä muun muassa hallinto- ja esimiestehtävissä, jonka tavoitteena on useiden vakanssien vähentäminen. Tehtäväkuvaukset päivitetään aina vakanssien vapautuessa organisaation tarpeita vastaaviksi. Sijaisia palkataan vain perusteellisen tarveharkinnan jälkeen talousarviossa varatun määrärahan puitteissa. Ylitöistä, varallaloista ynnä muusta johtuvia korvauksia vähennetään hyvällä suunnittelulla ja sijaisrekrytointia tehostamalla. Kannustuskäytäntöä palkattomiin vapaisiin jatketaan, ja sen esilletuomista henkilöstölle lisätään. Myös vuosilomien pitämistä ajallaan ja kertyneiden säästövapaiden vähentämistä tehostetaan, koska ne vaikuttavat lomapalkkavelan kautta talousarviovuoden henkilöstökuluihin.

Kunta on edellisinä vuosina tietoisesti kasvattanut omaa vakinaista henkilöstöään. Perusteena on ollut merkittävä palvelutarpeen kasvu eräillä toimialoilla väestörakenteen johdosta, muun muassa varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja vanhushuolteen palveluissa. Painopisteenä on nostettu ponnistaminen ennaltaehkäisevään työhön eri palveluissa.

Henkilöstön saatavuus on viimeisen vuoden aikana selvästi heikentynyt ja erityisesti sijaistettävien saaminen on entistä haastavampaa. Tähän tilanteeseen reagoimisessa varahenkilöjärjestelmien luominen vanhusten palveluihin ja varhaiskasvatukseen on ollut merkittävä parannus. Varahenkilöjärjestelmällä lisätään ammattitaitoisien henkilöstön saatavuutta äkillisiin sijaistarpeisiin ja mui-

hin lyhytaikaisiin työsuhteisiin. Samalla ostopalveluja vähennetään. Järjestelmällä on ollut myös taloudellisesti merkitystä, koska kalliita ostopalveluja ja ylitöistä johtuvia niin ikään korkeita erillis- korvauksia voidaan vähentää tai ainakin hillitä.

Samoilla periaatteilla toimitaan myös vuonna 2021, mutta aiempaa selvästi tiukemmin. Vakinaisen henkilöstön määrä tulee vuonna 2021 olemaan 843 henkilötyövuotta. Erityyppisiä määräaikaista on 72 henkilötyövuotta (sairaus- ja äitiyslomansijaiset, vuosiloman sijaiset sekä muut määräaikaiset). Henkilöstön lisäys tulee pääasiassa vanhus- ja vammaispalvelujen, sosiaalipalvelujen ja varhaiskasvatuksen henkilöstöön. Myös tukipalveluihin kiinteistöhoitoon ja siivoukseen lisääntyvän kiinteistökannan kasvun johdosta tulee lisäystä. Eräitä vakinaisia vakansseja, jotka säästösyistä on täytetty määräaikaista, ja joissa määräaikaisuuden jatkamiselle ei ole enää perustetta, vakainaistetaan. Kunnan vakinaisen henkilöstön määrä kasvaa kokonaisuudessaan noin 10 henkilötyövuodella. Vuoden 2021 talousarviossa henkilöstökulut ovat 46,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä ne olivat 42,7 miljoonaa euroa ja vuoden 2020 muutetussa talousarviossa 43,6 miljoonaa euroa.

Nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.4.2020–28.2.2022. Uuden sopimuksen arvioitavat korotukset kasvattavat kuntien henkilöstökuluja. Talousarvion valmistelussa on käytetty suunnitteluoletuksena 2,59 prosentin palkkakustannusten nousua. Oletetut korotukset lisäävät Laukaan kunnan henkilöstökuluja vuodelle 2021 noin 1,1 miljoonaa euroa.

Työnantajan palkkasummasta perittävien vakuutusmaksujen ja muiden henkilösivukulujen osuus tulee kokonaisuutena olemaan noin 20,35 prosenttia. Nousua vuoteen 2020 tulee olemaan n. 0,27 %. Eräät sivukulut vahvistuvat vasta vuoden lopulla.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu palvelualueittain ja tulosyksiköittäin vuodelle 2021 suunniteltu henkilöstöresurssi henkilötövuosina.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ HENKILÖTYÖVUOSINA 2021			
PALVELUALUE Tulosyksikkö	Vakinaiset	Sijaiset	Muut määrä- aikaiset
KONSERNIHALLINTO			
Hallintopalvelut	17,00		1,00
Talous- ja henkilöstöpalvelut	11,25	0,75	0,75
Elinkeinopalvelut	11,00		8,00
	39,25	0,75	9,75
PERUSTURVAPALVELUT			
Hallinto	3,00		
Sosiaalityö	33,00	0,75	
Vanhus- ja vammaispalvelut	178,00	14,00	
	214,00	14,75	-
SIVISTYSPALVELUT			
Hallinto	6,80		
Esiopetus ja varhaiskasvatus	140,13	4,12	
Perusopetus	241,20		9,00
Lukio	18,50	1,50	
Kansalaisopisto	4,40		9,00
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	12,07	0,08	
Vatti	18,10	1,00	15,13
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	12,00		
	453,20	6,70	33,13
TEKNISET PALVELUT			
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	7,30		
Yhdyskuntatekniset palvelut	17,25		
Tilapalvelut	22,00	1,00	
Ruoka- ja puhtauspalvelut	67,72	4,53	
Ympäristövalvonta	22,30	0,40	1,00
	136,57	5,93	1,00
Yhdyskuntatekniset Investoinnit			
Talonrakennusinvestoinnit			
	-	-	-
Yhteensä	843,02	28,13	43,88

Vakanssien täyttölupa

Viran tai toimen tullessa avoimeksi sen täyttämisen tulee valmistella tarkoin yhteistyössä palvelualueen ja henkilöstöhallinnon kesken. Vakanssia ei

välttämättä täytetä samalla nimikkeellä ja tehtävillä kuin aiemmin, vaan henkilöstörakennetta muutetaan työyhteisön todellisia tarpeita vastaavaksi. Ennen vakanssien täyttämistä on saatava

täyttölupa. Täyttöluvan saamiseksi noudatetaan seuraavia periaatteita:

Avoimeksi tullut vakinainen virka tai toimi

Kun tehtävä täytetään *toistaiseksi*, luvan antaa kunnanhallitus. Esitys kunnanhallitukselle tulee tehdä lautakunnan käsittelyn kautta. Valmistelu suoritetaan yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa noudattaen henkilöstöohjeen periaatteita. Tällöin tehtävänkuvauksessa ja ehdot tarkistetaan ja päätetään viran/toimen perustietolomake.

Poikkeus: jos kyseistä vakanssia tai vakanssiryhmää koskevasta kunnanhallituksen myöntämästä täyttöluvasta on kulunut alle kaksi vuotta ennen vakanssin avoimeksi tuloa ja kyseisessä tehtävässä ja työyksikön/toimialan toiminnassa ei ole viimeisen täyttöluvan jälkeen tapahtunut oleellisia muutoksia, kunnanhallituksen täyttölupaa ei tarvita. Tällöin vakanssin täyttämiseksi tarvittavan harkinnan tekee vakinaisen henkilön valinnan suorittava esimies (yksi yli yhden). Esimiehen tulee kirjoittaa rekrytointipäätökseen selvitys siitä, että täyttötarpeen perusteellinen harkinta on tehty henkilöstöohjeen mukaisesti. Tällä käytännöllä pyritään joustavoittamaan rekrytointia rutiininomaisissa tilanteissa, mutta samalla varmistetaan riittävä vakinaisen täyttötarpeen selvittely.

1.9 Taloussuunnitteluprosessi

Vuoden 2021 talousarvio on laadittu vuoden 2019 tilinpäätöksen, vuoden 2020 tilinpäätösennusteen ja taloussuunnitelmakautta koskevien talousennusteiden perusteella. Taloussuunnitteluprosessia uudistettiin vuonna 2019 ennakoivammaksi ja eri toimijoiden välistä vuorovaikutusta prosessissa pyrittiin lisäämään. Koronaepidemiasta johtuvat äkilliset muutokset työjärjestelyissä keväällä ja kesällä 2020 vaikeuttivat prosessin johtamista ja sujuvuutta. Kunnanhallitus antoi talousarvion laadintaohjeen 1.6.2020 § 118. Laadintaohjeen antamisen yhteydessä kunnanhallitus käynnisti talouden tasapainottamistyöskentelyn, jonka tavoitteena oli huolehtia taloussuunnitelmakaudelle talousarvio-ohjeessa asetettujen sopeuttamistavoitteiden saavuttamisesta. Tasapainottamisesta kerrotaan lisää luvussa 1.9.1.

Kun on perustellut syyt täyttää vakinainen avoimeksi tullut tehtävä *määräaikaisesti* rajatuksi ajaksi, esimiehen tulee hankkia ratkaisulle oman esimiehensä ja henkilöstöjohtajan puolto, jonka hän kirjaa päätökseensä.

Määräaikaiset tehtävät

Kun tehtävä on luonteeltaan määräaikainen (esim. vakinaisen henkilön sijaisuus tai muu määräaikainen tehtävä) luvan antaa valinnan suorittavan henkilön lähin esimies saatuaan henkilöstöjohtajan puollon asialle. Täytön edellytyksenä on, että tarvittavaa henkilöstöresurssia koskeva määräraha on varattu talousarvioon. Usein toistuvissa välttämättömissä rutiininomaisissa tilanteissa tätä lupaa ei tarvita. Tällaisia ovat esimerkiksi tilanteet, joissa hoitohenkilöstöön kuuluvan sairastuttua on välttämättä palkata sijainen, jotta riittävä hoito turvataan. Näitä toistuvia tilanteita varten tulee olla soveltuvana sijaisten ottamisen periaatteet ylemmän esimiehen ja henkilöstöjohtajan kanssa.

Mikäli vakanssien täyttöä koskevat periaatteet muuttuvat ja poikkeavat näistä periaatteista uudessa henkilöstöohjeessa, noudetaan henkilöstöohjeen periaatteita.

Lautakunnilta edellytettiin 27.8. mennessä perusteltuja esityksiä talousarviokehityksen muutostarpeista. Kunnanhallitus käsitteli lautakuntien esitykset 7.9.2019 § 177 ja päätti säilyttää kehityksen entisellään. Lautakunnat valmistelivat talousarvioesityksensä 25.9. mennessä. Kunnanjohtajan talousarvioesitys vuodelle 2020 julkaistaan valtuustoseminaarissa 19.11.2020. Valtuusto käy esityksestä lähetekeskustelun kokouksessaan 2.11.2020. Samassa kokouksessa päätetään veroprosenteista vuodelle 2021 sekä talousarviomuutoksista vuodelle 2020. Kunnanhallitus pitää 9.11.2020 talousarvioseminarin ja 23.11. antaa talousarvioehdotuksensa, jonka valtuuston on määrä käsitellä 7.12.2020.

Talousarvion hyväksymisen jälkeen lautakunnat ja kunnanjohtaja vahvistavat talousarvion määrärahoihin perustuvat oman palvelualueensa käyttö-

suunnitelmat tammikuun loppuun mennessä. Talousarvion vuosikellossa on huomioitu myös talousarviosta viestiminen kuntalaisille, esimiehille ja henkilöstölle sekä yrittäjille.

1.9.1 Talouden tasapainottaminen

Kunnanhallitus tunnisti talousarvioraamin valmistelun yhteydessä, että kunnan talouden sopeuttamistarve on noin 4,3 miljoonaa euroa normaaliin kustannusten kehitykseen nähden vuonna 2021 ja lisäksi vuosittain 7,5 miljoonaa euroa vuosina 2022 ja 2023, jotta taloussuunnitelma voidaan rakentaa siten, että suunnitelmakauden päätteeksi kunnan taseessa ei ole kertynyttä alijäämää. Talousarvioraamiin sisällytettiin 3,1 miljoonan euron sopeutukset palvelualueiden valmisteletavaksi, minkä lisäksi kunnanhallitus yhdessä valtuuston puheenjohtajiston ja henkilöstön edustajan kanssa päätti toimia talouden tasapainottamisryhmänä vastaten 1,3 miljoonan euron lisäsopeutuksen kohdentamisesta. Lisäksi tasapainottamistyön tavoitteeksi asetettiin löytää pitkällä aikavälillä vaikuttavia rakenteellisia sopeutuksia ja taloudellisia valintoja.

Kunnanhallitus linjasi, että sopeutukset eivät saa perustua veronkorotuksiin eikä tuottavan omaisuuden myyntiin. Tavoitteena oli kohdistaa lisäsopeutus pääosin käyttötalouteen, minkä lisäksi päätettiin tarkastella poistojen osuutta talouden kokonaisuudessa ja mahdollisuuksia vaikuttaa poistosumman kehitykseen tulevina vuosina. Kunnanhallitus tarkasteli perusteellisesti palvelualueiden talousarvion valmistelua ja haki sopivia sopeutuskohteita yhteistyössä palvelualueiden viranhaltijajohdon kanssa. Lisäksi muun muassa käynnistettiin omistajapoliittinen selvitys Laukaan Vuokratodit Oy:n taloudellisesta merkityksestä kunnan kannalta.

Osana tasapainottamistyötä ja talousarvion valmistelua järjestettiin 31.8. valtuustoseminaari, jossa valtuustoa informoitiin valmistelun tilanteesta ja osallistettiin valintojen tekemiseen.

Talousarvion valmistelun edetessä toimintaympäristön nopeat muutokset vaikuttivat tulevaisuudennäkömiin. Verotulo- ja valtionosuusennusteiden muutokset paransivat kulu- ja tulevien vuosien talousnäkömiä, mikä vaikutti myös sopeutustarpeeseen. Vuosien 2020-2023 verotulojen ja val-

tionosuuksien yhteismäärän ennustetaan kunnanjohtajan talousarvioesityksessä olevan noin 18 miljoonaa euroa parempi kuin raamin mukainen ennuste oli.

Talousarvion valmistelun yhteydessä selvisi myös, että käyttötalouden raamin asettamisessa oli tehty virhe konsernihallinnon tulojen arvioinnin osalta. Maankäytön tuloarvio perustui raamissa aikaisempiin vuosiin 2019 ja 2020, joina tulot olivat poikkeuksellisen korkeat. Vuodelle 2021 arvioitiin noin 600.000 pienemmät tulot, mikä vaikutti koko palvelualueen tilanteeseen. Lisäksi koronaepidemian vuoksi heikentynyt työllisyystilanne kasvattaa työmarkkinatuen kuntaosuuksia, mikä kasvattaa konsernihallinnon kustannuksia. Pääasiassa näistä muutoksista johtuen konsernihallinnon ensimmäinen talousarvioesitys ylitti raamin jopa 800.000 euroa. Vaikka maankäytön tulotavoitetta nostettiin 200.000 eurolla ja muita sopeutustoimia tehtiin, ylittää konsernihallinto kunnanjohtajan esityksessä sille asetetun raamin noin 490.000 euroa.

Kunnanhallituksen tasapainottamislinjauksia noudatellen kunnanjohtajan esitykseen sisällytettiin lisäksi 0,9 miljoonaa euroa lisäsopeutuksia, josta konsernihallinnon edellä mainitut sopeutukset muodostivat yhteensä 250.000 euroa. Perusturvan palvelualueelle kohdennettiin 300.000 euron lisäsopeutus, josta 200.000 kohdennettiin terveydenhuollon kustannuksiin ja loput vanhuspalveluihin. Sivistyksen palvelualueelle kohdennettiin 100.000 euron ja tekniselle palvelualueelle 200.000 lisäsopeutukset. Lisäksi korkokustannusarviota alennettiin 50.000 euroa. Näiden sopeutusten lisäksi vuosien 2020-2023 poistojen yhteismäärän ennakoidaan olevan 500.000 euroa raamin mukaista arviota pienempi ja tästä 300.000 kohdistuu vuodelle 2021.

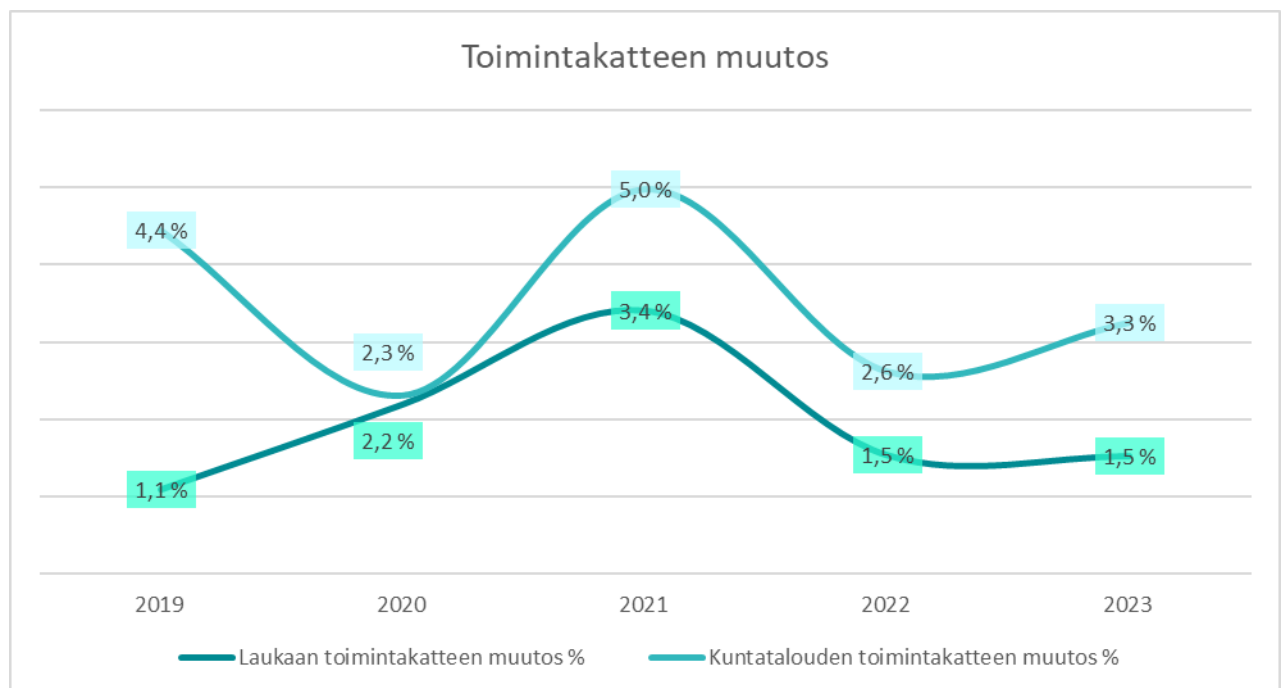
Lopputulos näyttää siten siltä, että vuodelle 2021 toteutetaan 3,2 miljoonan euron käyttötalouden sopeutukset normaaliin kustannuskehitykseen nähden. Lisäksi rahoituskuluista sopeutetaan 50.000 euroa ja poistojen taso laskee 300.000 eu-

roa raamin mukaisesta arvioista. Vahvistuneen tuloennusteen vuoksi tulos muodostuu vain 0,75 miljoonaa euroa alijäämäiseksi raamin mukaisen 2,7 miljoonan euron alijäämän sijaan.

Talouden tasapainottamistyö jatkuu talousarvion valmistelun jälkeen pitkän aikavälin tasapainottamishojelman laatimisella. Kunnanjohtajan talousarvioesityksessä Laukaan kunnan toimintakatteen kehitys on rajattu suunnitelmavuosille 1,5 prosenttiin. Kuntatalouden yleiseen kehitykseen verrattuna tämä tarkoittaa vuonna 2022 1,1 prosenttiyksikköä ja 2023 1,8 prosenttiyksikköä hitaampaa kustannusten kasvua. Näin ollen taloussuunnitelman toteutuminen vaatii laskennallisesti vuonna 2022 noin 1,2 miljoonan euron ja vuonna 2023 noin 2,0 miljoonan euron sopeutukset tavanomaiseen kustannuskehitykseen verrattuna. Tämän lisäksi on katettava muut erityiset kustannuksia kasvattavat erät, kuten sivistyspuolen kasvavat tilakustannukset, kun Kirkonkylän koulun noin 0,7 miljoonan euron vuosittainen leasingvuokran maksu

alkaa vuonna 2022. Myös sote-uudistus voi aiheuttaa huomattavia sopeutuspaineita, mikäli kunnat joutuvat kattamaan sairaanhoitopiirin alijäämän vuoden 2022 lopussa. Laukaan osuus alijäämästä on alustavan arvion mukaan noin 2 miljoonaa euroa. Edellä mainitut tekijät huomioiden sopeutusarve olisi vuodelle 2022 yhteensä noin 3,5 miljoonaa euroa ja vuodelle 2023 noin 2,7 miljoonaa euroa.

Kustannusten kasvun lisäksi tasapainottamissuunnitelmassa tulee varautua tuloennusteiden pettämiseen ja laatia suunnitelma, joka huomioi taloussuunnitelmaa heikomman tulotason. Kunnanhallitus laatii talouden tasapainottamissuunnitelman siten, että se on valtuuston käsiteltävissä ennen kuluvan valtuustokauden päättymistä. Tavoitteena on jättää aloittavalle uudelle valtuustolle vastuullisen taloudenpidon mahdollistava tiekartta, jota seuraamalla talouden tasapainosta voidaan pitää huolta.

Laukaan toimintakate kasvaa suunnitelmakauden aikana kuntatalouden toimintakatetta hitaammin, mikä vaatii käyttötalouden sopeutusta myös tulevina vuosina.

1.9.2 Muutokset suhteessa talousarvioraamiin ja lautakuntien talousarvioesityksiin

Kunnanhallitus antoi 1.6.2019 § 118 talousarvio-ohjeen, joka sisälsi käyttötalouden talousarvioraamin. Raamissa palvelualueille

asetettiin toimintakatetavoite huomioiden sekä sisäisten kustannusten että tiedossa olleiden toiminnallisten muutosten vaikutukset

palvelualueen kustannusten tasoon. Raamin mukainen koko kunnan toimintakate oli 109,24 miljoonaa euroa. Lisäksi raamin antamisen yhteydessä kunnanhallitukselle asetettiin erillinen 1,3 miljoonan euron sopeutustavoite.

Raamiin verrattuna konsernihallinnon toimintakate ylittyy noin 490.000 euroa, perusturvapalvelujen toimintakate alittuu 300.000 euroa, sivistyspalvelujen toimintakate alittuu 100.000 euroa ja teknisen palvelun toimintakate alittuu noin 200.000 euroa. Konsernihallinnon ylitys johtuu raamin valmistelussa tapahtuneesta virheestä maankäytön tulojen arvioinnissa sekä heikon työllisyystilanteen aiheuttamista työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvusta. Perusturvapalvelujen toimintakatteen alittumiseen vaikuttaa oman toiminnan lisäksi sairaanhoitopiirin laskutuksen maltillinen kasvu kehityksen ennakoarvioon verrattuna. Kunnanjohtajan talousarvioesityksen mukainen koko kunnan toimintakate on 109,13 miljoonaa euroa ja se on 110.000 euroa raamin toimintakatetta pienempi.

Verotulo- ja valtionosuusennusteet ovat muuttuneet raamin asettamisen jälkeen. Verotuloennuste vuodelle 2021 on vahvistunut noin 1,4 miljoonaa euroa ja valtionosuusennuste noin 2,3 miljoonaa euroa. Raamissa ennakoitiin 1,0 miljoonan euron koronatukea valtiolta, joka käytännössä sisältyy verotulojen ja valtionosuuksien kasvuun. Lisäksi poistojen arvioidaan olevan 300.000 euroa pienemmät kuin raamissa.

Investointiosaa on päivitetty talousarvio-ohjeen antamisen jälkeen uusimmilla arvioilla käynnissä olevista ja tulevista hankkeista. Merkittävimpinä muutoksina investointiohjelmasta on poistettu teknisen lautakunnan esittämä Lievestuoreen aluekeittiö, koska ruokapalvelut pyritään keskittämään kirkonkylän ruokapalvelukeskukseen ja Lievestuoreen alakoulun tilajärjestelyt, koska niille ei ole aikaisemman suunnitelman mukaista tarvetta. Investointiohjelmaan on lisätty Sararannan kansalaisopiston remontti, Sydän-Laukaan koulun vesikaton korjaus ja kunnan osarahoittama Leppävedelle sijoittuva kevyen liikenteen väylän rakentaminen.

Lautakuntien talousarvioesityksiin on tehty lisäsopeutuksia käyttötalouteen seuraavasti:

Perusturvalautakunta: 300.000 euroa, josta 200.000 euroa terveydenhuollon kustannuksista, 25.000 euroa henkilöstökustannuksista henkilöstötuottavuusohjelmaan perustuen ja 75.000 euroa vanhuspalveluiden ostopalveluista.

Sivistyslautakunta: 100.000 euroa, josta 25.000 euroa henkilöstökustannuksista henkilöstötuottavuusohjelmaan perustuen.

Tekninen lautakunta: 200.000 euroa tilapalvelun kustannuksista perustuen ensisijaisesti Tervämäen koulun tavoiteltuun myyntiin vuoden 2021 aikana.

Edellä mainitut muutokset huomioiden on päivitetty tulos- ja rahoituslaskelmat sekä muut osat, joihin mainitut muutokset ovat vaikuttaneet.

1.10 Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvio koostuu kolmesta osasta: 1. yleisperusteluosa, 2. käyttötalousosa ja 3. investointiosa. Yleisperusteluosassa on kuvattu yleiset talouden kehitysnäkymät, Laukaan kunnan talouden pää-

piirteet, vuoden 2021 toiminnallinen ja taloudellinen päälinja, kuntakonsernille asetetut tavoitteet sekä yleiset määräykset taloussuunnitteluprosessista. Käyttötalousoosassa on kuvattu määrärahoittain taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet sekä perusteluna kuvattu sanallisesti keskeiset tekijät toiminnasta. Investointiosaan on koottu vuodelle 2021 sitovat investointimäärärahat kohteittain sekä esitetty ohjeellinen viiden vuoden investointisuunnitelma. Taloussuunnitelmavuodet eivät ole valtuustoon nähden sitovia eriä.

Talousarviossa sitovia eriä ovat tulosityksiköiden määrärahojen toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus eli toimintakate. Lisäksi sitovia eriä ovat seuraavat tuloslaskelman rivit: verotulot, valtionosuudet, rahoituserät, suunnitelman mukaiset poistot ja tilikauden tulos sekä rahoituslaskelmassa antolainojen lisäys, antolainojen vähennys sekä lainakannan muutokset.

Investointiosassa sitovia eriä ovat investointimenot ja –tulot investointikohteittain. Jos investoinnin toteutuminen kohdistuu kahdelle tai useammalle suunnitteluvuodelle, ilmoitetaan investoinnin kokonaiskustannusarvio ja sen jaksoitus suunnitteluvuosille. Hankkeen perusteluissa valtuusto voi antaa hankevastaavalle toimintavaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottamista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Muita valtuuston nähden sitovia eriä ovat toiminnalliset tavoitteet. Toiminnalliset tavoitteet ovat palvelutuotannon vaikutuksia ja vaikuttavuutta kuvaavia, mitattavissa tai muuten todennettavissa olevia määrällisiä ja laadullisia tavoitteita.

Muut talousarviokirjan osiot, kuten sanalliset kuvaukset, tunnusluvut, graafit ja niin edelleen ovat luonteeltaan yleisperustelua, joilla kuvataan palveluiden ja toiminnan pääpiirteitä ja kehitystä. Ne eivät ole sitovia eriä, vaan informatiivista sisältöä.

Talousarvion toteutumista seurataan raportointiaikataulun mukaisesti annettavilla kuukausiraporteilla. Tilinpäätöksessä tehdään selko talousarviossa asetettujen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisesta kirjanpitolautakunnan antamien yleisohjeiden mukaisesti.

1.11 Talousarvioon tehtävät muutokset ja käyttösuunnitelman hyväksyminen

Valtuustolle tehtävä talousarviomuutos esitetään valtuuston hyväksymän talousarvion mukaisella määrärahasella. Lautakunnan on talousarviomuutosesityksessä selvitettävä, miksi tavoitteen saavuttamiseen varattuun määrärahaan tai tuloarvioon esitetään muutosta. Talousarvioon tehtäviä muutoksia on pyrittävä välttämään kohdentamalla toimintakuluja ja -tuottoja määrärahan sisällä käyttösuunnitelmamuutoksilla, jotta kunnan talouden kokonaisuus olisi ennustettavaa.

Lautakunnat vahvistavat käyttösuunnitelmat talousarvioon perustuen tulospaikkatasolla tulo- ja menolajeittain. Lautakunnat voivat vuoden aikana tehdä käyttösuunnitelmaan muutoksia valtuuston hyväksymien määrärahojen puitteissa. Käyttösuunnitelmat hyväksytään tammikuun loppuun mennessä. Tilivelvolliset viranhaltijat voivat vuoden aikana tehdä viranhaltijapäätöksellä muutoksia edellä mainittuun taloussuunnitelmaan määrärahojen puitteissa.

1.12 Kuntakonserni ja kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden tavoitteet

Kuntakonserni on määritelty kuntalaissa kirjanpitolain konsernimääritelmän mukaisesti. Kuntalain 6 § mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta on kunnan tytäryhteisö. Kunnalla katsotaan olevan määräysvalta toisessa yhteisössä, kun sillä on:

1) enemmän kuin puolet kohdeyrityksen kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä ja tämä äänen enemmistö perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin taikka muuhun sopimukseen

2) oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä kohdeyrityksen hallituksessa tai siihen verrattavassa toimituksessa taikka toimituksessa, jolla on tämä oikeus, ja oikeus perustuu samoihin seikkoihin kuin 1 kohdassa tarkoitettu äänenenemmistö.

Kunta kirjanpitolain mukaisineen tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Laukaan kuntakonserni muodostuu Laukaan kunnasta, Laukaan Vesihuolto Oy:stä (100 %) Laukaan vuokratoditus Oy:stä (100 %) ja Laukaan kehitysyritys Oy:stä (100 %). Kuntakonserni tarkoittaa yhteisöjä, joissa

kunta voi käyttää tosiasiallista päätösvaltaa. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään kuntakonsernin lisäksi kuntayhtymät peruspääoman mukaisessa suhteessa ja osakkuusyhteisöjen (omistusosuus 20%-50%) omistusosuutta vastaava osuus voitosta/tappiosta. Konsernitilinpäätöksessä kunta-

konsernin vuositulouden toimintatuotoista ja -kuluista Laukaan kunta muodostaa noin 80 %, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri noin 10 % ja loput yhteisöt noin 10 %. Seuraavassa on kuva Laukaan kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä sekä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävistä yhteisöistä.

Yhteenveto konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Laukaan kunta		KUNTAKONSERNI	KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN YHDISTELY	
Tytäryhteisöt (yli 50 % omistusosuus)				Kotipaikka
Laukaan Vuokrakodit Oy				Laukaa
Laukaan Kehitysyhtiö Oy				Laukaa
Laukaan Vesihuolto Oy				Laukaa
Kuntayhtymät				
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä		Jyväskylä		
Keski-Suomen Liitto		Jyväskylä		
Keski-Suomen Sairaanhoitopiiri		Jyväskylä		
Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä		Äänekoski		
Osakkuusyhteisöt (20 % - 50 % omistusosuus)				
Asunto Oy Jokiniityntie 4		Laukaa		
Laukaan Linja-autoasemakiinteistö Oy		Laukaa		

Tytäryhtiöiden toimintaa ohjataan konserniohjeen mukaisesti. Vuonna 2021 uuden kuntastrategian laadinnan yhteydessä laaditaan tytäryhtiöiden osalta myös omistajastrategiat, joissa määritellään omistajan tahtotila ja tavoitteet yhtiölle pitkällä aikavälillä. Omistajastrategioiden tavoitteena on tehostaa omistajaohjausta.

Seuraavaksi on kuvattu tavoitteet kuntakonserniin kuuluville tytäryhteisöille talousarviovuodelle 2021.

Laukaan Vesihuolto Oy

Laukaan Vesihuolto Oy:n yhtiömuotoinen toiminta on käynnistetty vuoden 2016 alusta lukien. Vesihuoltoyhtiö toimittaa asiakkailleen hyvää talousvettä ja huolehtii asiakkaiden viemäriveresien poistojohtamisesta, jotka käsitellään JS-Puhdistamolla. Hyvä palvelutaso tuotetaan ympäristön kannalta kestäväällä tavalla, liiketaloudellisesti kannattavasti ja kohtuullisin kustannuksin. Toiminta-ajatuksen mukaan vesihuoltoyhtiön ydintehtäviin kuuluvat vesihuoltotoiminnan strateginen johtaminen ja kehittäminen sekä asiakassuhteet ja palvelujen hinnoittelu. Toiminta-ajatuksen toteuttamiseksi ydintehtäviin kuuluvat myös vesihuoltoverkostojen pit-

käaikainen hallinta, vedenhankinnasta, -käsittelystä ja jäteveden poisjohtamisesta huolehtiminen. Laukaan Vesihuolto Oy tekee yhteistyötä JS-Puhdistamo Oy:n kanssa jätevesien puhdistamisen osalta ja Alva Oy:n kanssa jätevesien johtamisen osalta.

Laukaan Vesihuolto Oy:n tavoitteet vuodelle 2021:

- Laukaan Vesihuolto Oy:n toiminnan ja uusien toimintatapojen kehittäminen
- Vesihuollon palvelut tuotetaan taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.
- Kuntalaisilta perittävillä maksutuotoilla kateetaan varsinaisen toiminnan lisäksi poistot ja pääomakulut. Vesihuoltoyhtiön ei ole tarkoitus tuottaa voittoa, mutta tuloksen tulee olla pitkällä aikavälillä positiivinen.
- Laitoksen omaisuuden arvo ja käyttökunto ylläpidetään jatkuvan korjauksen periaatteella ja peruskorjaustoiminnalla.

- Toiminnassa otetaan huomioon energiatehokkuus kunnan hyväksymän strategian mukaisesti. Kestävän kehityksen ja ympäristöarvojen periaatteet huomioidaan.
- Yhtiö jatkaa teollisuustoimijoiden kanssa teollisuusjätevesisopimusten seurantavaihetta.
- Vesihuollossa on otettu käyttöön uusia digitaalisia välineitä liittyen viestintään, automaatioon ja verkostonhallintaan. Niiden käyttöä ja digitaalista osaamista kehitetään edelleen.
- Asiantuntijapalveluiden ja yritysneuvonnan tarjoaminen kunnassa toimiville yrittäjille
- Kunnan toteuttamiin aluekehityshankkeisiin osallistuminen kunnan kumppanina
 - Kuhankosken aluekehitys
 - Peurungan hyvinvointialueen kehittäminen
 - Vuonteen alueen kehittäminen
- Vesistömatkailun kehittäminen

Laukaan Kehitysyhtiö Oy

Laukaan Kehitysyhtiö Oy toimii kunnan omistamana kehitysyhtiönä toteuttaen kunnan elinkeinopalveluja kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Kunta ostaa Laukaan Kehitysyhtiö Oy:ltä palveluita elinkeinopoliittisten tavoitteiden toteuttamiseksi kunnan talousarviossa määritellyllä summalla, joka vuoden 2021 talousarviossa on 180.000 euroa. Lähtökohtana on hankkeiden toteuttaminen yhteistyössä alueen yritysten ja julkisten toimijoiden kanssa.

Yhtiön toiminnan tavoitteena ei ole tuottaa pitkällä aikavälillä taloudellista voittoa, vaan kohdentaa resurssit Laukaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksien parantamiseen. Yhtiön ulkopuolinen rahoitus perustuu osaomistuksen tuottoihin, osallistumismaksuihin, hankerahoitukseen, asiantuntijapalveluiden myyntiin jne. Osaomistajuusmalleissa yhtiö toteuttaa exit-strategiaa.

Yhtiön hallituksen puheenjohtaja on kunnanjohtaja ja hallituksen jäsenenä on kunnan luottamushenkilöedustaja sekä kolme paikallista elinkeinoelämän edustajaa.

Laukaan Kehitysyhtiö Oy:n toiminnalliset painopistealueet 2021:

- Laukaa Areena –tapahtuma-alueen kehittäminen, tuotteistaminen ja markkinointi
- Kunnan yritysalueiden vetovoimaisuuden ja myynnin edistäminen

Laukaan Vuokrakodit Oy

Laukaan Vuokrakodit Oy käsittää 49 kohdetta, joissa on 652 asuntoa. Lisäksi yhtiö omistaa 8 yksittäistä osakehuoneistoa. Vuokratalokohteita on kunnan neljässä taajamassa. Yhtiön toimialana on hallinnoida, vuokrata ja rakennuttaa vuokra-asuntoja sekä vastata niiden ylläpidosta ja arvonsäilymisestä. Tavoitteena on vastata kunnan vuokra-asuntokysyntään taloudellisesti, tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti.

Laukaan Vuokrakodit Oy:n tavoitteet vuodelle 2021

- kohteiden vuokrataso on yleisten markkinavuokrien tasolla
- käyttökateprosentti yli 35 %
- käyttöaste keskimäärin yli 97 %
- kohteiden keskimääräinen kuntoluokka säilyy pitkällä aikavälillä yli 55 %
- yhtiö laatii raportin asukastyytyväisyydestä ja suunnitelman sen edistämisestä omistajalle
- yhtiö aloittaa kohdekannan PTS:ien (pitkän tähtäimen suunnitelma) laatimisen talousarvion sallimissa rajoissa
- uudistuotantoa suunnitellaan vain mikäli markkinoilla ennakoidaan alitarjontaa
- hoitokatteeltaan heikoimpien kohteiden osalta laaditaan myyntisuunnitelma ja tutkitaan myynnin vaikutukset yhtiölle ja vuokra-asuntomarkkinoille, kohteiden myynnistä annetaan erillinen omistajaohjaus

1.13 Erityismääräyksiä

Hallintosäännön 44 § mukaisesti kunnanvaltuusto vahvistaa talousarviossa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan, eli hankintamenon määrän

jonka alittavia hankintoja ei aktivoida taseeseen vaan kirjataan tilikauden käyttötalouden kuluksi.

Hankintarajaksi vahvistetaan 10.000 euroa ilman arvonlisäveroa.

Kustannusten vyörytystä käytetään keskitetysti hoidettujen palvelujen kustannusten oikeaan kohdentamiseen. Sen tarkoituksena on antaa kustannuksista oikea kuva. Vyörytyksellä ei ole vaikutusta määrärahoihin, koska vyörytyserät käsitellään laskennallisissa erissä. Toiminta on toimittajahallintokunnan budjetoitava ja yksin se vastaa määrärahan riittävyydestä. Kuntien taloustilastouudistuksen myötä vyörytyksiä tullaan tekemään tilastointiaikataulujen mukaisesti.

Käteiskassan alitilittäjäoikeuden antaa tulosityskön esimies. Päätöksessä on todettava:

- Kassan vastuunalainen hoitaja,
- Pohjakassan suuruus,
- Käteisen rahan enimmäismäärä,
- Onko oikeus käyttää tuloja menojen suorittamiseen

Lisäksi alitilittäjälle on annettava ohjeet, miten tilitys laaditaan, käteisvarat säilytetään ja toimitetaan kunnan pankkitilille sekä miten menetellään kassanhoitajan vaihtuessa. Kopio päätöksestä tulee toimittaa taloushallintoon. Alitilittäjän suorittamassa käteisperinnässä käytetään juoksevilla numerolla varustettuja kuitteja tai kassakonekuittia.

Ostolaskujen sähköisessä käsittelyssä keskeistä on laskun asiatarkastus ja hyväksyminen. Asiatarkastaja tarkastaa laskun oikeellisuuden (lasku on tilauksen ja tavarain tai palvelun toimituksen mukainen). Asiatarkastaja tarkastaa, että vastaanotto-merkintä on tehty esimerkiksi lähetyslistaan. Vastaanottaja myös tiliöi laskun. Myös hyväksyjä voi tiliöidä laskun. Hyväksyjä vahvistaa tositteen oikeellisuuden ja vastaa määrärahan riittävyydestä. Asiatarkastusta tai hyväksymistä varten saapunut lasku on käsiteltävä viipymättä.

Sisäinen laskutus hoidetaan Pro Economica –taloudenohjausjärjestelmällä ilman erillistä laskujen kierrätystä. Sisäistä tilausta tehtäessä ilmoitetaan sisäiselle toimittajalle talousarviokohta, johon meno kirjataan. Sisäinen toimittaja huolehtii menon kirjaamisen sisäisen tilaajan kustannuspaikalle ilman erillistä laskun hyväksymistä. Sisäisen tilaajan pitää valvoa kirjausten oikeellisuutta pääkirjan ja tarvittaessa tositejäljennösten avulla.

Pro Economica -taloudenohjausjärjestelmän käyttöoikeuksia haetaan esimiehen allekirjoittamalla tilauslomakkeella. Tositteiden hyväksyjät ja heidän sijaisensa määrää lautakunta enintään toimikaudeseen. Pankkitilien käyttövaltuudet hyväksyy hallintosäännön mukaisesti talous- ja henkilöstöjohtaja.

2 KÄYTTÖTALOUSOSA

2.1 Yhteenvedo talousarvion 2021 käyttötaloudesta

TOIMINTATUOTOT 2019 - 2021

	TP 2019	TA/M2020	TA2021	Muutos euroa	2020-2021 %
1 000 euroa					
Konsernihallinto	4 786,8	4 197,3	3 639,6	-557,7	-13,3 %
Hallintopalvelut*	1 338,1	1 307,1	1 314,6	7,5	0,6 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut*	236,5	380,9	252,0	-128,9	-33,9 %
Elinkeinopalvelut*	3 212,2	2 509,3	2 073,1	-436,2	-17,4 %
Perusturvapalvelut	3 109,1	2 860,6	3 386,8	526,2	18,4 %
Hallinto- ja terveystalvet	2,0	1,4	1,4	0,0	0,0 %
Sosiaalityö	129,8	100,3	68,8	-31,5	-31,4 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	2 977,3	2 758,9	3316,6	557,7	20,2 %
Sivistyspalvelut	3 134,7	2 466,6	3 194,7	728,1	29,5 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	10,7	0,0	0,0	0,0	0,0 %
Varhaiskasvatus	1 065,5	806,7	1 014,8	208,1	25,8 %
Perusopetuspalvelut	1 065,4	908,1	1 300,1	392,0	43,2 %
Lukio	136,0	44,0	96,4	52,4	119,1 %
Kansalaisopisto	144,3	147,8	142,0	-5,8	-3,9 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	44,9	19,7	25,2	5,5	27,9 %
Vatti*	587,6	482,0	554,0	72,0	14,9 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	80,4	58,3	62,2	3,9	0,0 %
Tekniset palvelut	17 206,1	18 687,0	18 654,3	-32,7	-0,2 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelu	152,3	124,3	87,2	-37,1	-29,9 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	393,1	425,2	371,5	-53,7	-12,6 %
Tilapalvelut	11 217,3	12 607,1	12753,6	146,5	1,2 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 513,6	4 541,8	4621,1	79,3	1,7 %
Ympäristövalvonta	929,8	988,6	820,9	-167,7	-17,0 %
YHTEENSÄ	28 236,7	28 211,5	28 875,4	663,9	2,4 %

*Vertailuvuodet päivitetty vuoden 2021 alussa muuttuvan organisaatorakenteen mukaiseksi.

TOIMINTAKULUT 2019 - 2021

	TP 2019	TA/M2020	TA2021	Muutos 2020-2021	
1 000 euroa				euroa	%
Konsernihallinto	8 288,8	8 492,1	8 677,7	185,6	2,2 %
Hallintopalvelut*	2 512,1	2 377,0	2473,0	96,0	4,0 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut*	2 075,7	2 326,3	2217,9	-108,4	-4,7 %
Elinkeinopalvelut*	3 701,0	3 788,8	3986,8	198,0	5,2 %
Perusturvapalvelut	60 101,2	59 454,5	61 293,2	1 838,7	3,1 %
Hallinto- ja terveystoiminnat	32 993,1	33 339,6	34304,4	964,8	2,9 %
Sosiaalityö	5 937,3	5 336,4	5720,1	383,7	7,2 %
Vanhus- ja vammaispalvelut	21 170,8	20 778,5	21268,7	490,2	2,4 %
Sivistyspalvelut	45 214,9	45 675,2	47 898,9	2 223,7	4,9 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	381,7	382,8	359,3	-23,5	-6,1 %
Varhaiskasvatus	13 556,2	14 337,0	14 458,9	121,9	0,9 %
Perusopetuspalvelut	24 950,4	24 228,3	25 841,4	1 613,1	6,7 %
Lukio	1 761,3	1 957,2	2 177,9	220,7	11,3 %
Kansalaisopisto	683,2	671,6	687,5	16,0	2,4 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	984,2	975,4	1 014,7	39,3	4,0 %
Vatti*	2 251,2	2 414,8	2 610,7	195,9	8,1 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	646,7	708,2	748,5	40,3	100,0 %
Tekniset palvelut	17 907,4	19 659,9	20 138,7	478,9	2,4 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	2 886,5	3 236,1	3200,6	-35,5	-1,1 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	2 210,3	1 805,5	1906,1	100,6	5,6 %
Tilapalvelut	7 315,6	8 610,0	8768,2	158,2	1,8 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4 106,3	4 352,4	4504,1	151,7	3,5 %
Ympäristövalvonta	1 388,7	1 655,9	1759,7	103,8	6,3 %
YHTEENSÄ	131 512,2	133 281,6	138 008,5	4 726,9	3,5 %

*Vertailuvuodet päivitetty vuoden 2021 alussa muuttuvan organisaatorakenteen mukaiseksi

TOIMINTAKATE 2019 - 2021

	TP 2019	TA/M 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
1 000 euroa				euroa	%
Konsernihallinto	3 502,0	4 294,8	5 038,1	743,3	17,3 %
Hallintopalvelut	1 174,0	1 069,9	1 158,5	88,6	8,3 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut*	1 839,2	1 945,4	1 965,9	20,5	1,1 %
Elinkeinopalvelut*	488,8	1 279,5	1 913,7	634,2	49,6 %
Perusturvapalvelut	56 992,1	56 593,9	57 906,4	1 312,6	2,3 %
Hallinto- ja terveystoiminta	32 991,1	33 338,2	34 303,0	964,8	2,9 %
Sosiaalityö	5 807,5	5 236,1	5 651,3	415,2	7,9 %
Vanhus- ja vammaispalvelu	18 193,5	18 019,6	17 952,2	-67,4	-0,4 %
Sivistyspalvelut	42 080,2	43 208,6	44 704,2	1 495,6	3,5 %
Hallinto- ja sivistyspalvelut	371,1	382,8	359,3	-23,5	-6,1 %
Varhaiskasvatus	12 490,7	13 530,3	13 444,1	-86,2	-0,6 %
Perusopetuspalvelut	23 885,0	23 320,2	24 541,3	1 221,1	5,2 %
Lukio	1 625,3	1 913,2	2 081,5	168,3	8,8 %
Kansalaisopisto	538,9	523,8	545,5	21,7	4,1 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	939,3	955,7	989,5	33,8	3,5 %
Vatti*	1 663,6	1 932,8	2 056,7	123,9	6,4 %
Lasten ja nuorten hyvinvointikeskus	566,2	649,9	686,3	36,4	0,0 %
Tekniset palvelut	701,2	972,9	1 484,5	511,6	52,6 %
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	2 734,1	3 111,8	3 113,5	1,7	0,1 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	1 817,2	1 380,4	1 534,6	154,2	11,2 %
Tilapalvelut	-3 901,7	-3 997,1	-3 985,4	11,7	-0,3 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	-407,3	-189,5	-117,0	72,4	-38,2 %
Ympäristövalvonta	458,9	667,3	938,8	271,6	40,7 %
YHTEENSÄ	103 275,5	105 070,1	109 133,1	4 063,0	3,9 %

*Vertailuvuodet päivitetty vuoden 2021 alussa muuttuvan organisaatorakenteen mukaiseksi

2.2 Konsernihallinto

Kunnanhallituksen alaiset toiminnot ja talous muodostuvat kolmesta tulosyksiköstä. Hallinto- ja viestintä, tietohallinto ja maataloustoimi muodostavat hallintopalvelujen tulosyksikön. Talous- ja omistajaohjaus, henkilöstöhallinto ja hankinnat ja kehittäminen muodostavat talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosyksikön ja elinkeino- ja työllisyyspalvelut sekä maankäyttö muodostavat elinkeinopalvelujen tulosyksikön. Tulosyksiköt muodostavat yhdessä konsernihallinnon palvelualueen.

Palvelualueen toiminta-ajatuksena on tuottaa kuntakonsernin johtamisen ja palvelutuotannon kannalta oleellisia hallinnollisia palveluja. Konsernihallinto huolehtii kunnan edunvalvonnan ja päätöksenteon edellytyksistä. Myös kasvun ja elinvoiman kehittämisen kannalta olennaisia palveluita on koottu yhteen konsernihallinnon alaisuuteen.

Konsernihallinnon talousarvion kokonaisuudessa esitetään määrärahat myös keskusvaalilautakunnalle sekä tarkastuslautakunnalle.

2.2.1 Talous

Konsernihallinnon talous käsittää noin 5 % koko kunnan käyttötaloudesta. Vuoden 2021 talousarvio on valmisteltu tiukan talouden periaatteiden mukaisesti turvaten organisaation toiminnan kannalta olennaisten palvelujen tason.

Palvelualueen tulot ovat edellisiä vuosia heikommalla pääasiassa maankäytön vertailuvuosille kohdistuneiden poikkeuksellisen suurten tulojen vuoksi. Vuosina 2018-2019 maankäytön tulot ylittivät alkuperäisen talousarvion huomattavasti ja vuodelle 2020 maankäytön tuloihin kohdistettiin ylimääräinen 0,5 miljoonan metsätilojen myyntivoittoerä, jolla tasapainotettiin taloutta.

Konsernihallinnon talous	TP 2019	TA/M 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallintopalvelut	1338,1	1307,1	1314,6	7,4	1 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	236,5	380,9	252,0	-128,9	-34 %
Elinkeinopalvelut	3212,2	2509,3	2073,1	-436,1	-17 %
Yhteensä	4786,8	4197,3	3639,6	-557,6	-13 %
Toimintamenot					
Hallintopalvelut	2512,1	2377,0	2473,0	96,0	4 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	2075,7	2326,3	2217,9	-108,4	-5 %
Elinkeinopalvelut	3701,0	3788,8	3986,8	198,0	5 %
Yhteensä	8288,8	8492,1	8677,7	185,6	2 %
Toimintakate*					
Hallintopalvelut	-1174,0	-1069,9	-1158,5	-88,5	8 %
Talous- ja henkilöstöpalvelut	-1839,2	-1945,4	-1965,9	-20,5	1 %
Elinkeinopalvelut	-488,8	-1279,5	-1913,7	-634,2	50 %
Yhteensä	-3502,0	-4294,9	-5038,1	-743,2	17 %

*tulosyksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Avustukset ja jäsenmaksut, Konsernihallinto, €	TP 2019	TA 2020	TA2021	Muutos	
				€	%
Avustukset, yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut	506 827	551 045	592 145	41 100	7,5 %
Avustukset yhteisöille	53 200	95 300	100 400	5 100	5,4 %
Jyväskylän ry	51 125	51 200	56 300	5 100	10,0 %
Työllistämisen kuntalaisia yhteisöille ja yrityksille		40 000	35 000	-5 000	-12,5 %
Kyläyhdistysavustukset (100 euroa/yhdistys)	1 200	1 600	1 600	0	0,0 %
Muut avustukset	875	2 500	7 500	5 000	200,0 %
Yhteistoimintaosuudet ja jäsenmaksut	453 627	455 745	491 745	36 000	7,9 %
Laukaan Kehitysyhtiö Oy	144 000	144 000	180 000	36 000	25,0 %
Keski-Suomen Liitto	231 169	231 000	231 000	0	0,0 %
Suomen Kuntaliitto	60 615	65 000	65 000	0	0,0 %
Suomen Kuntaliitto / Kehyskuntaverkosto	2 500	2 500	2 500	0	0,0 %
KT Kuntatyöntekijät	14 159	12 000	12 000	0	0,0 %
Nelostie E75 ry	379	390	390	0	0,0 %
Suomen vesitietoyhdistys ry	280	280	280	0	0,0 %
Pro ystävät yhdistys ry	200	200	200	0	0,0 %
Suomen Kuntajohtajat ry	150	200	200	0	0,0 %
Keski-Suomen Kylät ry	100	100	100	0	0,0 %
Suomen keksijäin Keskusliitto ry	50	50	50	0	0,0 %
Maanpuolustuskiltojen liitto ry	25	25	25	0	0,0 %

2.2.2 Henkilöstö

Konsernihallinnon henkilöstörakenteeseen ei ole suunniteltu olennaisia muutoksia vuodelle 2021. Talousarviovuosi on ensimmäinen kokonainen vuosi palvelualueen uudella 2020 syksyllä käyttöön otetulla organisaatorakenteella. Eläköitymisten ja muun luonnollisen poistuman tilanteissa henkilöstötarpeita arvioidaan kriittisesti ja tarvittaessa

myös kehitetään tehtäväkuvia vastaamaan paremmin nykyisiä ja tulevia tarpeita.

Kunnanjohtaja toimii konsernihallinnon palvelualuejohtajana, mistä johtuen loppuvuodesta 2020 tapahtuva uuden kunnanjohtajan valinta vaikuttaa palvelualueen toimintaan korostuneesti.

2.2.3 Palvelujen järjestäminen

Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen tehtävä on tuottaa sisäisiä tukipalveluja, luoda päätöksenteon edellytyksiä sekä huolehtia kunnan ylimmästä päätöksenteosta, sen valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hallintopalvelut tulossyksikön talousarvio sisältää päätöksenteosta kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan toiminnan. Kunnanhallituksen alaiset vaikuttamistoimielimet vanhusneuvosto, vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto sekä veteraaniasiain neuvottelukunta sisältyvät hallintopalvelujen alle. Tulospaikoista

hallinto- ja viestintä, tietohallinto ja maaseutu-toimi muodostavat hallintopalvelujen kokonaisuuden. Hallintopalveluiden tulossyksikköä johtaa hallintojohtaja.

Kunnanvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Perustana ovat kuntalain mukainen tavoite huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista. Kunnanvaltuusto vahvistaa sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista, päättää kunnan strategioista ja keskeisistä toimintasäännöistä. Kunnanvaltuusto vahvistaa

myös kuntakonsernin tytäryhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä konserniohjauksen periaatteet. Valtuuston toimintamenoiksi arvioidaan -96,000 euroa, jotka koostuvat pääosin henkilöstökuluista eli tarkemmin luottamushenkilökuluista ja kokouksien järjestämiseen liittyvistä kustannuksista. Kesäkuussa 2021 aloittaa toimintansa uusi kunnanvaltuusto. Valtuusto kokoontuu arviolta 7-8 kertaa vuodessa.

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta, taloudenhoidosta, edunvalvonnasta, henkilöstöpolitiikasta, sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus vastaa myös kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja kunnan omistajaohjauksesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallituksen toimintamenojen arvioidaan olevan noin -777.000 euroa. Siihen sisältyy muun muassa henkilöstökuluja -219.000 euroa. Lisäksi kuntien yhteistoimintaosuuksien arvioidaan olevat -295.000 euroa, niitä ovat muun muassa Kuntaliiton ja Keski-Suomen liiton jäsenyydet. Muita mainittavia kunnanhallituksen toiminnan menoeriä ovat koko kuntaa koskevat vakuutus-, viestintä- ja ict-kustannukset sekä luottamushenkilö- ja yhteiskuntasuhdetoimintaan liittyvät kustannukset. Uusi valtuustokausi alkaa kesäkuussa 2021. Luottamushenkilöiden perehdytykseen ja toimintaedellytyksiin panostetaan vuonna 2021.

Vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto ovat kunnanhallituksen alaisia vaikuttamistoimielimiä, joiden tarkoitus on valvoa ja ajaa kohderyhmiensä etuja kunnan päätöksenteossa. Laukaalaisten veteraanitunnuksen omaavien henkilöiden ja veteraani- ja sotainvalidijärjestöjen etuja valvoo yhteistoimintaelin, **veteraaniasiaineuvottelukunta**.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on suorittaa kunnan hallinnon ja talouden arviointia sekä järjestää hallinnon ja talouden tarkastuspalvelut. Tarkastuslautakunnan toimintamenoihin on varattu -29.000 euroa sisältäen luottamushenkilökustannukset ja asiantuntijapalveluiden ostot. **Keskusvaalilautakunta** vastaa sille kuuluvista vaaleihin liittyvistä järjestelyistä ja päätöksistä. Vuonna 2021 järjestetään Kuntavaalit. Kuntavaalit poikkeavat valtakunnallisista vaaleista, siinä että keskusvaalilautakunta toimii vaaliviranomaisena vaalin kaikissa vaiheissa. Kuntavaalien kustannukset kantaa

kunta kokonaisuudessaan, kustannuksiksi arvioidaan noin -32.000 euroa.

Hallinnon ja viestinnän tulospaikka tukee kunnan päätöksentekoa vastaamalla kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen päätöksenteon valmistelusta ja toimeenpanosta sekä se vastaa toimielinten kokousjärjestelyistä ja oheistapahtumista. Hallinto- ja viestintä tuottaa kunnan neuvontapalvelut, asiantuntijapalvelut, kirjaamopalveluita, kuntahallintoon liittyvää sisäistä neuvontaa päättäjille ja viranhaltijoille. Lisäksi osallistuminen yhteiskuntasuhteiden hoitoon ja kunnan yleinen viestinnän kehittäminen kuuluvat hallinnon ja viestinnän tulospaikan vastuulle. Tulospaikan henkilöstövahvuus on 6,7 henkilötyövuotta. Toimintamenoiksi on arvioitu -xxx.000 euroa, jotka koostuvat pääosin henkilöstökuluista -xxx.000 euroa ja sisäisistä vuokrista -xxx.000 euroa. Sisäisissä vuokrissa huomioidaan Kuntalan väistötilat sekä vanhan Kuntalan tiloja.

Tietohallinnon tulospaikan tehtävä on tuottaa kunnan organisaation tietohallinnon sekä tieto- ja viestintäliikenteeseen liittyviä palveluja. Tietohallinnon toimintatuotot muodostuvat sisäisistä laitevuokrista sekä muista myyntituotoista, jotka ovat vuonna 2021 noin 900.000 euroa. Tietohallinnon talousarvio on laadittu siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut ja poistot edellisvuosien investoinneista. Investointimenoihin kirjataan yli 10.000 euron investoinnit, kuten tietoliikenneverkkojen rakentaminen ja vuosittaiset työasema-, kopiokone- ja matkapuhelinhankinnat sekä järjestelmähankinnat, joista merkittävin vuonna 2021 on Laukaan kunnan verkkosivu-uudistus (www.laukaa.fi). Vuoden 2021 talousarvio on laadittu vuoteen 2020 verrattuna siten, että sisäiset tietohallinnon kulut kasvavat noin 4 % osastojen tietojärjestelmä uudistusten, tietoturvamenojen sekä verkkokokouksien sointikulujen vuoksi sekä laitekannan vaihtuessa mobiilimmaksi etätyöskentelyyn varauduttaessa. Laiteluokkien sisäiset yksikköhinnat pysyvät ennallaan vuoden 2020 tasoon verrattuna. Sisäisten tietohallintopalvelujen laskutus tapahtuu kuukausittain ja laitemäärien muutokset huomioidaan neljä kertaa vuodessa. Vuonna 2021 tietohallinnossa työskentelee 5,2 vakituista työntekijää.

Maaseututoimen tulospaikka vastaa seudullisesti Hankasalmen, Joutsan, Jyväskylän, Luhangan,

Muuramen, Toivakan, Uuraisten ja Laukaan maaseutuelinkeinohallinnon viranomaistehtävistä. Toimintakulut katetaan kuntien maksuosuuksilla. Maksuosuudet määräytyvät edeltävän vuoden kuntien aktiivitulojen määrien perusteella. Vuonna 2021 maaseututoimen toimintojen volyymien arvioidaan pysyvän ennallaan. Maaseutuhallinnon toi-

mintojen kehittämistä jatketaan ja palveluja pyritään tuottamaan tehokkaasti ja asiakaslähtöisesti. Maaseututoimen tulosityksikön toimintakulut ovat vuonna 2021 yhteensä -344.000€ euroa ja tulot ovat vastaavasti 344.000€.

Talous- ja henkilöstöpalvelut

Talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosityksikkö koostuu yhteen kuntaorganisaation toiminnan ja talouden suunnittelun ja kehittämisen kannalta olennaisia toimintoja. Tulosityksikkö palvelee vastuualueillaan laajasti koko organisaatiota. Talous- ja henkilöstöpalvelujen tulosityksikköä johtaa talous- ja henkilöstöjohtaja.

Taloushallinto ja -suunnittelu hoitaa keskitetysti kunnan talousarvio- ja taloussuunnitteluprosessia sekä tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen valmistelua, kirjanpitoa, maksuliikennettä, rahoitusta, perintää ja riskienhallintaa. Lisäksi yksikkö neuvoa, ohjeistaa ja kouluttaa taloushallinnon eri kysymyksissä. Taloushallinto- ja suunnittelu huolehtii laskenta- ja seurantajärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä toimialojen kanssa. Vuoden 2021 aikana automatisoitu taloustilastotietojen toimittaminen käynnistyy, kunnan talousraportointia kehitetään ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytänteet tarkastetaan.

Tekoäly tietojohdamisen tukena –hankkeessa luodaan henkilöstön käyttöön sisäinen botti, jonka tarkoituksena on helpottaa käytössä olevan tiedon hakua ja sen hyödyntämistä. Botti helpottaa henkilöstön arkea vastaamalla talouteen liittyviin kysymyksiin ja auttaa tiedon löytymisessä ja analysoimisessa. Hanketta toteutetaan vuosina 2019-2021

Henkilöstöhallinnon tulospaikka valmistelee yhteistyössä muun organisaation kanssa henkilöstöpolitiikan peruslinjaukset ja luo työvälineitä ja ohjeita henkilöstöjohtamisen käytännön toteuttamiseen. Tällaisia osa-alueita ovat mm. henkilöstösuunnittelu, henkilöstön rekrytointi, palkkaus- ja palvelussuhdeasiat, henkilöstön kehittäminen, henkilöstöpalvelut, työterveyshuolto, työsuojelu, yhteistoimintamenettely ja työhyvinvointi sekä ammattitaitoisen henkilöstön saannin turvaaminen. Henkilöstöhallinto vastaa koko kunnan henkilöstön palkkahallinnosta.

Vuonna 2021 henkilöstöjohtamisen painopistealueina ovat henkilöstötuottavuuden kehittäminen johtamista, esimiestyötä ja työhyvinvointia tukevilla ja kehittämällä. Lisäksi henkilöstö- ja esimiesohjeistuksia päivitetään ja uudistetaan vastaamaan valtuuston hyväksymää henkilöstöstrategiaa. Esimiesten ohjeistamiseen ja yhteistoimintaan sekä sisäisen viestinnän kehittämiseen panostetaan.

Vuonna 2021 kunnassa otetaan käyttöön uusi henkilöstö- ja palkkahallinnon ohjelmisto. Uuden ohjelmiston käyttöönottoprojektin läpivientiin on varauduttu väliaikaisella lisäresursoinnilla palkkahallintoon. Uusi järjestelmä tuo myös uuden käyttöliittymän koko henkilöstölle henkilöstöasioiden hoitamiseen. Uuden palkkajärjestelmän käyttöönoton rinnalla palkkahallinnon työtapoja kehitetään kustannustehokkuuden kehittämiseksi.

Hankinnat ja kehittäminen –tulospaikan tehtävänä on hankintaperiaatteiden ja -linjausten valmistelu kunnan yleisten kehittämislinjojen mukaisesti, hankinta-asioiden kouluttaminen, ohjeistaminen ja koordinointi sekä keskitetyistä hankinnoista huolehtiminen. Lisäksi tulospaikan tehtäviin kuuluu myös kunnan vakuutusten ja irtaimisto-leasingin päivittäiset käytännön tehtävät.

Hankintojen koordinointiin ja kouluttamiseen on perustettu hankintaperiaatteiden mukaisesti hankintatyöryhmä, jossa on edustus kaikilta palvelualueilta. Hankintatyöryhmän jäsenten tehtävänä on palvelualueensa hankintojen ohjeistaminen ja käytännön työt sähköisen kilpailutusjärjestelmän osalta.

Hankinnoista pyritään tiedottamaan toimittajia ja palveluntuottajia ennen hankinnan aloittamista. Ainakin kerran vuodessa järjestetään tapahtuma, joka on suunnattu yrittäjille ja joissa käsitellään tulevia hankintoja. Tapahtuma on kulkenut nimellä Hankintafoorumi.

Kehittämisen osalta tulospaikan tehtävänä on erikseen annettujen kehittämisprojektien läpivienti.

Tulospaikalla työskentelevä hankinta- ja kehittämispäällikkö on nimetty kunnan tietosuojavastavaksi. Tietosuojavastava on keskeisessä roolissa tietosuojavaatimusten toteutumisessa omassa or-

ganisaatiossa. Tietosuojavastava seuraa tietosuoja-lainsäädännön noudattamista, kouluttaa ja neuvoo henkilöstöä sekä antaa tietoa ja tukea erityisesti rekisterinpidosta vastaaville henkilöille. Tietosuojavastava on myös mukana suunnittelemassa, miten henkilötietoja organisaatiossa käsitellään. Tietosuojavastavan tehtävät on määritelty EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen tuloksikseen on keskitetty kunnan kasvulle ja kehitymiselle olennaisia palvelukokonaisuuksia. Elinkeinopalvelut koostuvat elinkeino- ja työllisyyspalvelujen sekä maankäytön tulospaikoista. Elinkeinopalvelujen tuloksikseen johtaa Elinkeinojohtaja.

Elinkeinopalvelujen tulospaikan tehtävä on rakentaa suotuisia olosuhteita asumiseen, työskenteelyyn, yrittämiseen ja matkailuun Laukaassa. Se kehittää asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle lisääviä vetovoimatekijöitä ja verkostoja. Laukaan kunnan elinkeinotoimi tarjoaa tukea yrittäjyyteen ja eri toimialojen kehittämiseen yhteistyössä muiden seudullisten toimijoiden kanssa.

Elinkeinoitoimi toteuttaa tehtävänsä tarjoamalla (1) aloittavan ja toimivan yrityksen palveluja, (2) yritysten ja yhteisöjen kehittämis- ja kansainvälistymispalveluja ja (3) sijoittumispalveluja sekä toteuttamalla (4) kuntastrategian mukaisia aluekehityksen kärkihankkeita ja (5) kuntamarkkinointia.

Elinvoimaa ja sijoittumista edistävän elinkeinopolitiikan toteuttamisessa hyödynnetään Laukaan kehitysyhtiötä ja toimitilojen ja työpaikka-alueiden kehittämiseen ja omistamiseen keskittyntä Jyväskylää sekä muuta kumppaniverkostoa. Laukaan Kehitysyhtiöltä ostetaan elinkeinopalveluja 180 000 eurolla, mikä on 36 000 euroa edellisestä vuodesta enemmän. Yritysten perustamis- ja käynnistämisen neuvonta tultaneen hankkimaan jatkossa Gradian K-S Yritysideasta Uusyrityskeskuksen lakauttamisen johdosta.

Aluekehityksen strategisista kärkihankkeista panostetaan erityisesti Vuonteen alueen kiertotalouskylän ja Lievestuoreella sijaitsevan yritys- ja tapahtuma-alue Laukaa Areenan kehittämiseen sekä Vehniällä sijaitsevaan yritysalueeseen eli Laukaanporttiin.

Elinkeinoitoimi tukee yritysten ja yhteisöjen digitalisoitumista, kasvua, kansainvälistymistä ja verkostoitumista hankkeiden, tapahtumien ja koulutusten sekä Visit Laukaa ja Visit Jyväskylä -palvelujen kautta. Yritysten ja yhteisöjen kehittämis- ja investointihankkeiden tukemiseen Jyväskylän ry:n kuntarahoituksen kautta panostetaan 51 200 euroa. Suurin yksittäinen panostus matkailuun ja markkinointiin on edellisten vuosien tapaan Suomen MM-rallin 2021 kumppanuus.

Yritysten ja asukkaiden sijoittumista Laukaaseen edistetään hajauttamalla kuntamarkkinointia ostopolun eri vaiheisiin ja kohdentamalla sitä voimakkaammin. Sijoittumispäätökseen vaikuttavien palvelujen löydettävyyttä ja näkyvyyttä ja palvelukemusta parannetaan jatkuvasti.

Työllisyyspalveluiden tulospaikka:

- Tarjoaa apua laukaalaisille työttömille työnhakijoille, joiden työttömyys on pitkittynyt tai on vaarassa pitkittyä ja / tai tarvitsevat henkilökohtaista apua tilanteensa selkiyttämiseen.
- Auttaa asiakasta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut ja tarvittaessa on mukana eri vaiheissa.
- Toimii asiakaslähtöisesti järjestämällä asiakkaille työllistymistä edistäviä palveluja, joiden tavoitteena on edistää työhön tai koulutukseen siirtymistä.
- Tarjoaa ohjausta ja neuvontaa työnhakuun ja työllistymiseen liittyvissä asioissa.
- Tekee yhteistyötä asiakkaiden asioiden eteenpäin viemiseksi eri viranomaisen ja toimijoiden kanssa. (mm. TE-toimisto, sosiaali- ja terveyspalvelut, Kela, oppilaitokset, yhdistykset, yritykset, alueella toimivat hankkeet).

- Tarjoaa työllistymismahdollisuuksia palkkatukeen oikeutetuille pitkään työttömänä olleille henkilöille. Tukityöllistämiseen on varattu 750.000 euroa josta valtio korvaa noin puolet.
- Järjestää työpajatoimintaa kaiken ikäisille (nuorille lisäksi Starttipaja).
- Kartoittaa ja arvioi asiakkaan työ- ja toimintakykyä aktivointitoimenpiteeseen (palkkatuettu työ, työkokeilu, kuntouttava työtoiminta) osallistumisen aikana.
- Koordinoi Ohjaamotoimintaa, jossa tarjotaan nuorille (15-29 v) monialaisesti palveluja työllistymiseen, koulutukseen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin liittyen.
- Kehittää työllisyyspalveluja sekä toimijoiden yhteistyön, että asiakkaisen tarpeiden näkökulmasta.
- Työllistää kesätyöhön laukaalaisia nuoria.

Laukaa on mukana työllisyyden kuntakokeilussa 2021 – 2023 yhdessä Äänekosken, Muuramen ja Jyväskylän kanssa. Valtakunnallisesti kuntakokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilujen tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Kuntakokeiluissa kuntien vastuu ja toimivalta työllisyydenhoidossa laajenee ja TE-palveluiden resursseja siirretään kuntakokeilujen käyttöön. Kokeilun aikana on tarkoitus kehittää uusia palvelumalleja, mikä voi tarkoittaa myös kunnan sisällä esimerkiksi palvelualueiden rajat ylittävää uudenlaista yhteistyötä.

Kokeiluja seurataan jatkuvan tilastoseurannan ja erillisen tutkimusperusteisen vaikuttavuusarvioinnin avulla. TEM valmistelee yhteistyössä kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa kokeilujen valtakunnalliset seurantamittarit ja kokeilualueille tuote-

taan seurantatietoa kokeilun edistymisestä kuu-kausittain. Kokeiluille laaditaan yhteinen arviointisuunnitelma.

Maankäytön tulosityksikkö vastaa maankäyttöpolitiikasta, maaomaisuuden hallinnasta ja talousmet-sien hoidosta. Maankäytön suunnittelun tehtävänä on suunnitella ja kehittää alueiden käyttöä siten, että lain edellyttämät ja kunnan strategioissa maankäytölle määritellyt tavoitteet täyttyvät. Suunnittelun tavoitteena on tuottaa monipuolinen tonttivaranto asumiseen ja elinkeinotoimintaan, huomioiden viihtyisälle ja hyvälle asuinympäristölle asetetut tavoitteet sekä elinkeinoelämän vaatimukset. Maankäyttö osallistuu myös taajamaympäristöjen laadun kehittämiseen yhteistyössä teknisen palvelualueen kanssa.

Tulosityksikön esimiehenä toimii kaavoitusjohtaja, jonka alaisuudessa työskentelee lopussa neljä henkilöä. Vuodelle 2021 on talousarvioon varattu määräraha uuden kaavasunnittelijan toimen täyttämiseksi.

Maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta ohjaa lainsäädännön, kuntastrategian, maankäytön rakennemallin ja maapoliittisen ohjelman lisäksi valtuuston hyväksymä kaavoitusohjelma. Vuoden 2021 aikana maankäytön suunnittelussa viedään eteenpäin vireillä olevien yleis- ja asemakaava-hankkeita. Asumisen alueista erityisesti Vuonteen vähähiilisen ja yhteisöllisen alueen sekä Kuhankosken alueen asemakaavoja pyritään viemään sujuvasti eteenpäin.

Keski-Suomen maakuntakaavassa on osoitettu Mörkökorven alueelle materiaalikeskus. Merkintä mahdollistaa tarkemman suunnittelun kautta alueelle sijoitettavaksi materiaalien kierrätys- ja käsittelykeskuksen, jonka toimintoja voivat olla esimerkiksi jätteiden ja maa-ainesten vastaanotto, käsittely ja hyöty-käyttötoiminta. Alueella on jo entuudestaan kierrätys- ja ympäristöhuollon liiketoimintaa. Mörkökorven kehittämisellä on mahdollista edistää seudulla syntyvien jättemateriaalien vastuullista kierrättämistä ja hyödyntämistä sekä luoda uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja. Vuoden 2021 aikana tarkastellaan alueen sopivuutta toiminnalle ja sen maanomistusolosuhteita sekä perehdytään materiaalikeskusten toimintaan.

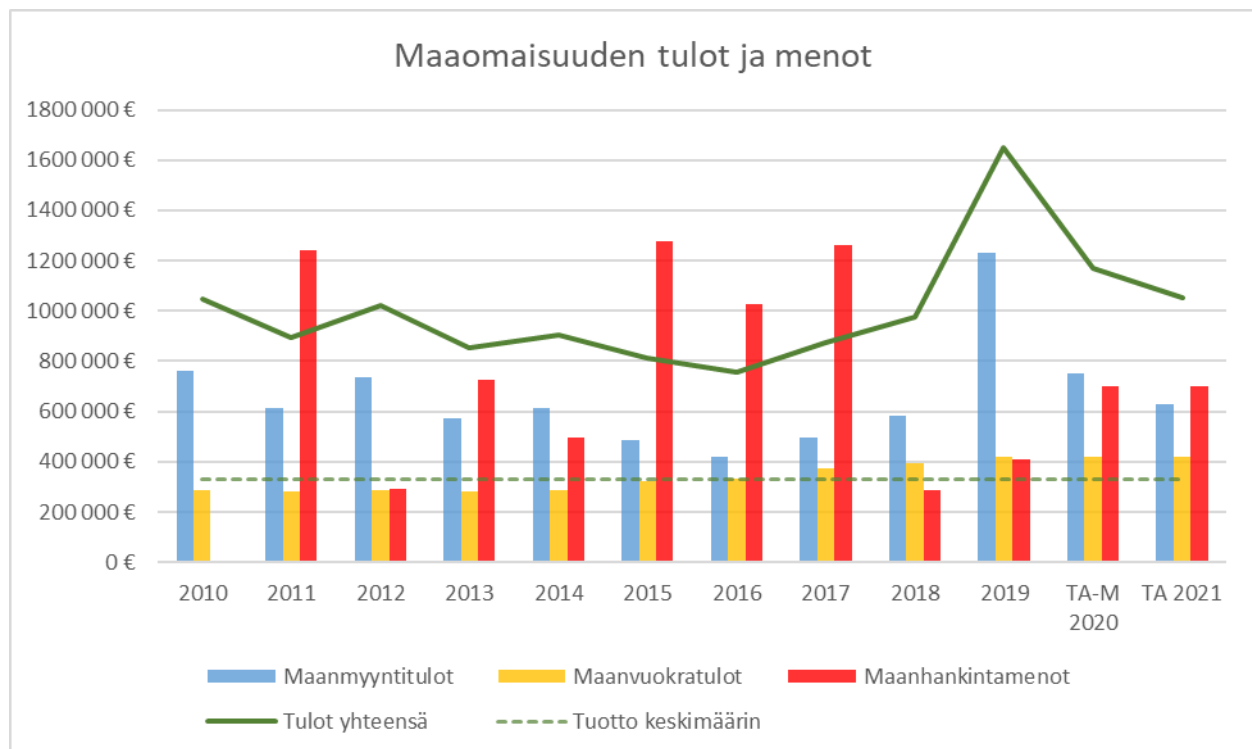
Vuonna 2021 käynnistyy ensimmäinen Jyväskylän kaupunkiseudun MAL-sopimuskausi, jonka puitteissa seudulle laaditaan muun muassa seudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä yhteen sovitettava Jyväskylän seudun kehityskuva 2030+. Myös muita MAL-sopimuksiin kirjattuja tavoitteita ja toimenpiteitä viedään eteenpäin yhteistyössä kaupunkiseudun kuntien yhteistyönä.

Raakamaata hankitaan kasvualueilta toimivan ja taloudellisen yhdyskuntarakenteen sekä kohtuuhintaisen tonttitarjonnan turvaamiseksi. Vehniän yritysalueen kehittämistä pyritään edistämään raakamaan hankinnan ja suunnittelun keinoin. Myös taajamien kasvusuunnilta tavoitellaan aktiivisesti raakamaata. Lisäksi jatketaan yleisten alueiden hankintaa asemakaavan toteuttamiseksi. Kaavoitettuja asunto- ja yritystontteja luovutetaan rakennettavaksi myymällä tai vuokraamalla, kysynnän ja palveluverkon riittävyyden mukaan. Myös sipaleisten ja haasteellisesti hoidettavien metsätilojen

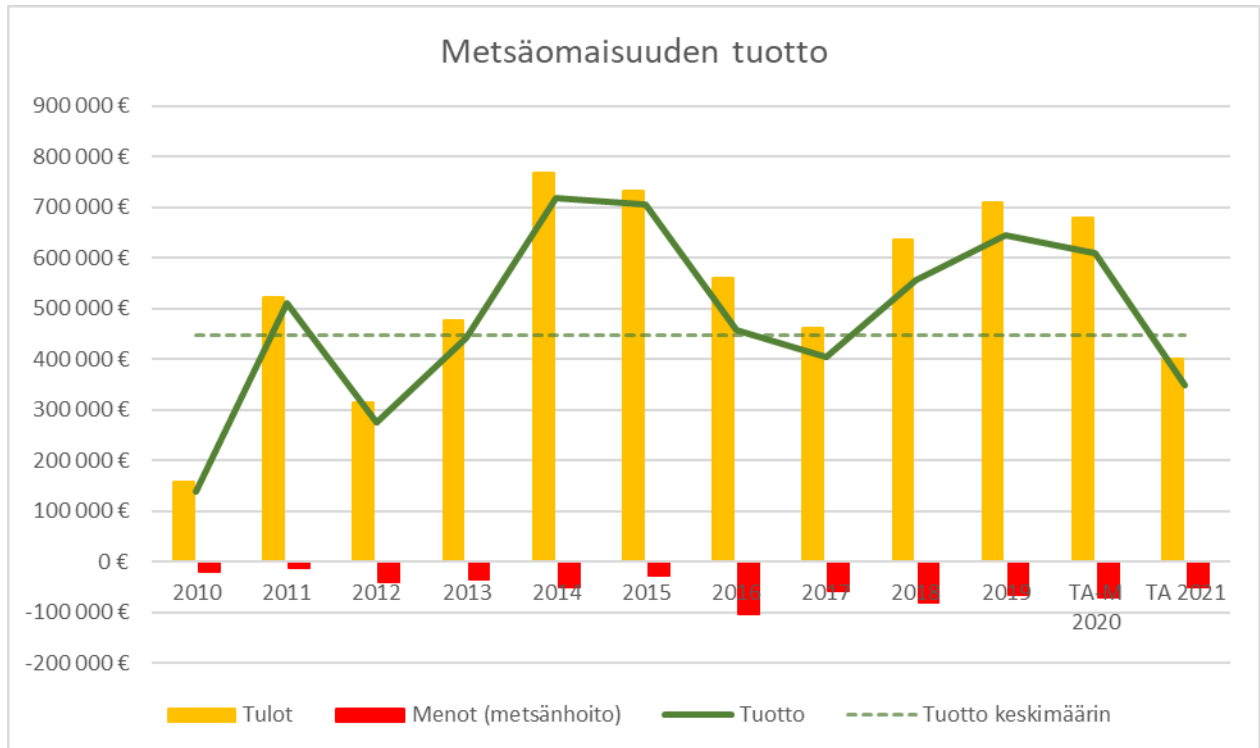
myyntiä jatketaan, tavoitteena noin 200.000 euron lisätulo.

Maaomaisuutta hallitaan paikkatietojärjestelmien ja sähköisen maaomaisuusrekisterin sekä Maanmittauslaitoksen ylläpitämän kiinteistörekisterin ja lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin avulla. Maaomaisuusrekisterissä pidetään luetteloa maa- ja vesialueista sekä tehdään raportit kirjanpitoon. Maanvuokralaskutus tehdään kaksi kertaa vuodessa.

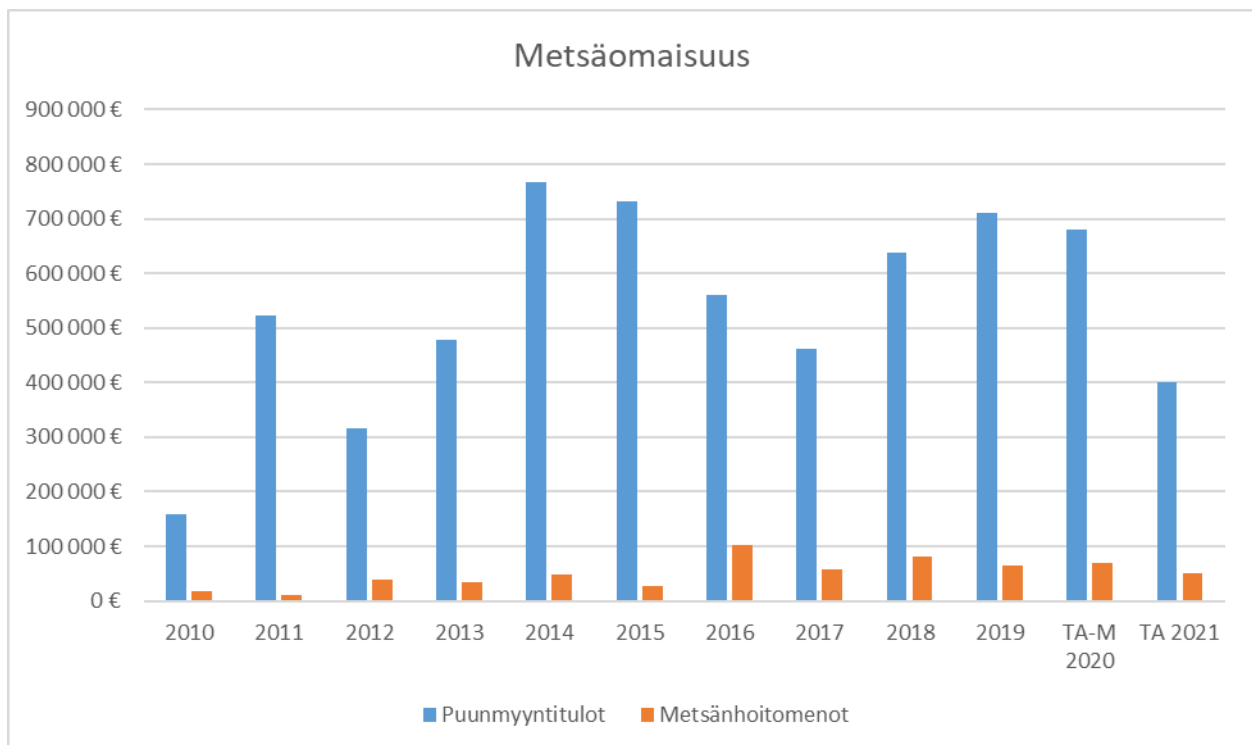
Metsäomaisuutta hoidetaan laadukkaasti ja oikean aikaisesti siten, että se edistää metsien taloudellisten mahdollisuuksien täysimääräistä ja suunnitelmallista hyödyntämistä. Metsäsuunnitelmaa hallitaan sähköisessä verkkopalvelussa, joten suunnitelma päivittyy jatkuvasti tehtyjen toimenpiteiden mukaan ja pysyy ajan tasalla. Kunnalla on Metsä Groupin kanssa metsänhoitosopimus, joka on voimassa 31.12.2023 saakka. Tavoitteena on, että vuosittaiset hakkuumäärät vastaavat vuosittaista kasvua.

Maaomaisuuden tulot (käyttötalous- ja investointitulot) ja menot vuosina 2010–2019 sekä talousarvioluvut vuosilta 2020–2021.

Metsäomaisuuden tuotto vuosina 2010–2019 sekä talousarvioluvut vuosilta 2020–2021.

Metsäomaisuuden menot (metsänhoito) vuosina 2010–2019 sekä talousarvioluvut vuosilta 2020–2021.

Maankäytön tunnusluvut	TP 2019	TA-M 2020	TA 2021
Hyväksytyt asemakaavat, ha	60	100	300
Hyväksytyt yleiskaavat, ha	0	850	530
Maanhankintamenot, euroa	413 419	700 000	700 000
Maanmyyntitulot (myyntivoitto), euroa	1 230 000	750 000	630 000
Maanvuokratulot, euroa	415 000	420 000	420 000
Hakkuutulot, euroa	560 000	680 000	400 000
Metsänhoitomenot, euroa	90 000	70 000	50 000

2.2.4 Kehittämisen painopisteet

Vuosi 2021 on etenkin konsernihallinnon palvelualueelle monella tavalla muutoksen ja uusiutumisen vuosi. Uusi kunnanjohtaja aloittanee tehtävässä vuoden 2021 alkupuolella ja valtuustokausi vaihtuu kuntavaalien jälkeen 1.6.2021. Uuden valtuuston kanssa työstetään vuoden aikana uutta kuntastrategiaa.

Lisäksi kyseessä on ensimmäinen kokonainen vuosi uudella organisaatorakenteella, joka otettiin käyttöön 1.8.2020. Tulosityksiköiden ja johtoryhmän rakenteen muutokset sekä työllisyysyksikön organisaatoriset muutokset Vattipajan toiminnan siirryttyä sivistyspalveluiden alaisuuteen vaikuttavat merkittävästi konsernihallinnon operatiiviseen toimintaan.

Konsernihallinnon toiminnoissa tapahtuu samanlaisesti uudistumista, kun työllisyyspalveluiden osalta käynnistyy työllisyyden kuntakokeilu, maankäyttö on vahvasti mukana 2020 käynnistyneessä MAL-yhteistyössä ja henkilöstöpalveluja uudistetaan. Lisäksi toteutetaan koko kuntaa koskevia tietojärjestelmähankkeita asianhallinnassa, henkilöstöpalveluissa ja sopimushallinnassa.

Useista muutoksista johtuen konsernihallinnon kehittämisen painopistealueena on onnistunut muutoksen hallinta ja johtaminen sekä uuden organisaation ja uusien toimintatapojen vakiinnuttaminen vuoden 2021 aikana.

2.2.5 Toiminnalliset tavoitteet

Palvelualueen toiminnallisten tavoitteiden kuvaaminen alla olevan taulukon mukaisesti. Tavoitteena tiivistää tavoitteiden määrää enintään kymmeneen tavoitteeseen palvelualueetta kohti.

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
<i>Taloudelliset tavoitteet: Laukaan työttömyysaste on maakunnan keskiarvoa matalampi.</i> <i>Elinvoima: palvelut kehittyvät</i>	Työllisyyden kuntakokeilu käynnistyy 1.1.2021. Kokeiluja seurataan useilla eri mittareilla, joiden avulla saadaan laaja kuva kokeilun onnistumisesta. Kokeilun tavoitteena on edistää erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä. Kokeilun ensimmäisenä vuonna Laukaan osalta tavoitellaan erityisesti palvelujen koh-	<i>Erilliskyselyjen avulla mitataan:</i> 1) Kokeilujen kohderyhmän tyytyväisyys kunnasta saatuaan palveluun ja asiakasosallisuus 2) Kohderyhmän hyvinvoinnin tai työmarkkina-alueen kehitys kokeilun aikana 3) Kokeiluihin siirtyvän henkilöstön tyytyväisyys <i>Lisäksi seurataan:</i>	<i>Kuntakokeilut alkavat talousarviovuonna, joten lähtötasotietoa kaikille mittareille ei ole.</i> 4) työttömyysaste keskimäärin vuonna 2019: 9,3 % 5) työmarkkinatuen kuntosuus vuonna 2019: 837.593 euroa.

	<i>deryhmän ja henkilöstön tyytyväisyyttä ja hyvinvointia. Lisäksi seurataan työttömyysasteen ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kehitystä sekä arvioidaan kuntakokeilun vaikutusta niihin.</i>	4) työttömyysaste vuoden aikana keskimäärin (%) 5) työmarkkinatuen kuntaosuuden määrä (€) 6) laadullinen arvio kuntakokeilun merkityksestä kohtien 4 ja 5 kehitykselle	
<i>Kehitämme veto-voimatekijöitä, jotka lisäävät asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle ja kehitämme verkostoja näihin tarpeisiin</i>	<i>Kunnan myyntivalmiiden yritystonttien luovutusten määrän trendi on kasvava.</i>	1) luovutettujen yritystonttien määrä (kpl, ha) 2) käynnissä olevien sijoitusneuvottelujen määrä	
<i>Tärkein strateginen ja operatiivinen voimavaramme on osaava, motivoitunut ja hyvin johdettu henkilöstömme</i>	Edistetään henkilöstötuottavuutta johtamista, esimiestyötä ja työn organisointia kehittämällä sekä työhyvinvointiin panostamalla. Talousarviovuoden tavoitteena on auditoida henkilöstötuottavuuden johtamisen ja esimiesten johtamisaktiivisuuden nykytila ja käynnistää tuloksiin perustuvat kohdenneut tukitoimet sekä vähentää sairauspoissaolojen aiheuttamia kustannuksia valituissa henkilöstöryhmissä. Tavoite on pitkäaikainen ja sen seuranta jatketaan useana vuonna.	1) Henkilöstötuottavuusindeksi 2) Esimiesten johtamisaktiivisuuden taso 3) Luottamus johtoon 4) Taloudellinen tuottavuushyöty ja sairauspoissaolojen väheneminen - vanhuspalvelut - varhaiskasvatus - perusopetus - ruokapalvelu - siivouspalvelu 5) Esimiesten arviointi prosessista	2021 aikana tavoitteena on mittarien 1-3 osalta toteuttaa lähtötason mittaus ja auditointi. 4) tavoitteena yhteensä 50.000 euron tuottavuushyöty valituissa henkilöstöryhmissä. 5) tavoitteena, että esimiehet kokevat johtamisen kehittämiseen liittyvän toiminnan mielekkäänä/positiivisena lisänä ja sitoutuvat siihen.
<i>Laukaan kunnan arvot: Tekemisen meininki – päätöskykyinen johto</i>	<i>Kuntavaaleissa valitun uuden valtuuston laadukas perehdytys luottamustehtäviin.</i>	<i>1) Uusille luottamushenkilöille toteutettava erillinen kysely perehdytyksen laadusta. Kysely toteutetaan noin 6 kuukauden kuluttua</i>	<i>1) tavoitteena on, että luottamushenkilöt ovat tyytyväisiä saamaansa perehdytykseen ja kokevat saaneensa riittävät valmiudet toimia tehtävissään.</i>

		valtuustokauden alkamisen jälkeen.	
<i>Elinvoima ja kilpailukyky: palvelut kehittyvät teemme suunnitelmallisia investointeja ja kehitystyötä</i>	<i>2021 valmistuvan verkkosivu-uudistuksen onnistuminen. Käyttäjien määrä ja tyytyväisyys uusiin verkkosivuihin. Erityisesti tavoitteena nostaa paikallisten yritysten ja yhteisöjen roolia kunnan verkko- viestinnässä.</i>	<i>1) Kävijämäärä uusilla sivuilla 2) Palaute uusista sivuista 3) Erilliskysely: yritysten ja yhteisöjen rooli kunnan verkkosivuilla.</i>	<i>1) Lähtötaso: 15.900 kävijää/kuukausi Tavoitetaso: + 20 % keskeisimmillä mittareilla (kävijät, sivunäytöt, vierailuaika) 2) Tavoitteena, että säännölliset käyttäjät pitävät uusia verkkosivuja vanhoja parempina ja yleisarvosana on kiitettävä. 3) Tavoitteena, että sekä käyttäjät että yritysten ja yhteisöjen edustajat kokevat muutoksen positiivisena ja saavat uusista sivuista lisäarvoa.</i>
<i>Laukaan kunnan arvot: Avoimuus – vuorovaikutus ja osallistuminen Tekemisen meininki – päätöskykyinen johto</i>	<i>Laaditaan uusi kuntastrategia vuodesta 2022 alkaen. Strategia-prosessi on osallistava ja valtuusto sitoutuu strategiaan yksimielisesti.</i>	<i>1) Valtuusto on yksimielisesti hyväksynyt uuden kuntastrategian vuoden 2021 loppuun mennessä. 2) Strategia-prosessiin on osallistettu olennaiset sidosryhmät, laadullinen arviointi.</i>	
<i>Laukaan kunnan arvot: Sydän – olemme kasvollinen kunta ja palvelumme on ihmislähtöistä Elinvoima: palvelut kehittyvät</i>	<i>Jatketaan 2020 aloitettua sisäisen palvelutoiminnan arvioinnin kehittämistä. Vuoden 2020 kokemuksiin perustuen laajennetaan arviointia uusiin palveluihin ja laaditaan arvioituille palveluille kehittämissuunnitelma.</i>	<i>1) asiakastyytyväisyys sisäisissä palveluissa, mittaamisen menetelmät ja mittarit määritellään palvelukohtaisesti 2) tulosten perusteella laaditut kehittämissuunnitelmat, laadullinen arvio</i>	<i>1) tavoitteena, että yleisarvosana kaikissa palveluissa on vähintään hyvä 2) tavoitteena, että jokaiselle arvioidulle palvelulle on laadittu arvioinnin perusteella kehittämissuunnitelma</i>

2.2.6 Riskienhallinta

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lainsäädäntöä, viranomaisohjeita ja toimielinten

päätöksiä noudatetaan, ja kunnan omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta on toiminnan jatkuvaa ja jokapäiväistä ohjausta ja johtamista. Sisäisen valvonnan tulee kattaa kunnan ja kuntakonsernin oman toiminnan lisäksi myös toiminta, josta kunta vastaa lainsäädännön, omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden tai

sopimusten nojalla. Hyvin järjestetyssä hallinnossa sisäinen valvonta ja riskienhallinta toteutuvat osana päivittäistehtäviä ja toimintaprosesseja.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä.

Kunnanvaltuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Kunnanhallitus huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnan hallintoa, taloudenhoitoa sekä muuta toimintaa johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnanjohtaja. Operatiivinen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on siten osa hallitukselle ja kunnanjohtajalle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon tehtävää. Koko kuntakonsernia tarkasteltaessa konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä (Kuntalaki 25 a §.) §.) Kunnan konserniyhteisöissä sisäinen valvonta ja riskienhallinta kuuluvat näiden yhteisöjen hallitusten ja toimitusjohtajien vastuulle yhteisöjä koskevien säännösten mukaisesti.

Talousarvion valmistelun yhteydessä palvelualueet ovat analysoineet toimintaympäristön muutoksia, tunnistaneet tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioineet niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä. Tämän pohjalta talousarviossa esitetään kuvaus kunkin palvelualueen toiminnan ja talouden kannalta merkittävimmistä riskeistä sekä keinoista, joilla riskejä hallitaan. Lisäksi kuvataan palvelualueen sisäisen valvonnan järjestäminen ja toimintamallit. Tilinpäätöksen yhteydessä toimintakertomuksessa kuvataan kunnan ja kuntakonsernin toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia seikkoja, sekä annetaan tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisistä johtopäätöksistä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja ohjeet päivitetään 2020-2021 aikana.

Konsernihallinnon merkittävimmät riskit sekä keinot, joilla riskejä hallitaan

Konsernihallintoon kuuluu kootusti kunnan elinvoimaisuutta ja kasvua tukevia palveluita kuten elinkeino- ja työllisyyspalvelut sekä maankäytön yksikkö. Lisäksi konserninhallintoon kuuluu monia kunnan ja kuntakonsernin johtamista tukevia palveluita. Siksi konserninhallinnon onnistuminen omassa toiminnassaan ja konserninhallinnon toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on olennaista koko kunnan menestymisen kannalta. Konsernihallinnon toiminnallisten tavoitteiden avulla pyritään kehittämään niin kuntaorganisaation sisäistä toimintaa kuin kunnan elinvoimaisuutta ja vetovoimaa. Vuodelle 2021 asetetut tavoitteet ovat selvästi toteutettavissa olevia asioita, mutta vaativat onnistunutta resurssien kohdentamista aikana, jolloin sekä taloudelliset että henkilöresurssit ovat tiukalla. Riskinä on, että tavoitteissa ei onnistuta, koska resurssit kuten henkilöstön ajankäyttö ei riitä tavoitellun tason saavuttamiseen. Riskiä hallitaan hyvällä johtamisella ja erityisesti tavoitteiden toteuttamisen huomioimisella palvelualueen johtoryhmätyössä. Tavoitteille asetetaan vastuuhenkilöt, jotka raportoivat edistymisestä säännöllisesti palvelualueen johtoryhmälle ja tarvittaessa kunnan johtoryhmälle tai kunnanhallitukselle.

Palvelualueen taloudellisten tavoitteiden toteuttamisen merkittävimpiä riskejä ovat maa- ja metsäomaisuuden myyntiin liittyvät tulot sekä työllisyydenhoidon onnistuminen ja yleinen työllisyystilanne. Lisäksi riskejä aiheuttaa muun muassa mahdolliset yllättävät valitus- tai oikeudenkäyntiprosessit.

Hallintopalvelujen merkittävimmät riskit ja keinot niiden hallitsemiseksi

Kunnan toimielimissä tehtyjen päätösten tulee olla lainmukaisia, jolloin niistä ei koidu jälkivastuita. Päätöksenteon lainmukaisuuden riskiin varaudutaan seuraamalla sääntömuutoksia ja lakimuutoksia, sekä kouluttautumalla muutosten yhteydessä.

Laukaan kunnan asianhallinta järjestetään asianmukaisesti. Asianhallintariskeihin varaudutaan muun muassa kouluttamalla henkilöstöä säännönmukaisesti sekä toimivilla tietojärjestelmillä.

Tietohallinnon riskeiksi tunnistetaan IT-palveluiden jatkuvuus, datan häviäminen tai vahingoittuminen, sovellukset, palveluntarjoajat ja IT-toimitajat, infrastruktuuri, strategiset riskit ja ulkoiset uhat. Riskienhallintaan ja riskien tiedostamiseen pyritään käyttäjäoikeushallinnalla, hankinnoissa, sopimusteknisin keinoin, huomioimalla riskinäkökulma palveluntarjoajien valinnassa, asianmukaisin varmistuksin, tietoverkkojen hallinnalla ja omaa verkkoa rakentamalla sekä koulutuksin ja ohjeistuksin.

Kunnan palvelutuotannon kannalta henkilöstöön kohdistuvat riskit voivat olla merkittäviä taloudellisesti ja toiminnallisesti. Laukaan kunnassa keskeisissä tehtävissä työskenteleville on nimetty sijainen tai useita sijaisia, jolloin varmistetaan riittävä osaaminen ja tehtävien sujuminen yllättävissäkin tilanteissa. Henkilöstön osaamisen varmistamiseen ja niin sanotun hiljaisen tiedon siirtymiseen on kiinnitetty huomiota. Eläkkeelle lähtöihin on varauduttu ja uuden henkilön perehdyttämiseen ennen eläkkeelle lähtevän poistumista. Henkilöstökoulutukseen ja johtamiskoulutukseen on panostettu. Hyvällä ja toimivalla työterveyshuollolla sekä työkykyä ylläpitävillä henkilöstöpalveluilla vähennetään sairaspotilaisten riskiä ja edistetään työsuojajaksamista.

Henkilöstöön kohdistuvia riskejä ovat myös osaavan henkilöstön saatavuus sekä henkilöstön terveyteen ja toimintakykyyn liittyvät uhat. Panostamalla rekrytointiin varmistetaan osaavan henkilöstön saatavuus. Panostamista voi olla houkutteleva ilmoittelu, osallistuminen rekrytapahtumiin, työnantajamaineesta huolehtiminen ja huolellinen valmistautuminen haastattelutilaisuuksiin.

Henkilöstön saatavuutta on tarkkailtu vuosittain mm. esimiehille tehdyillä kyselyillä. Saatavuudessa ei vielä ole ollut merkittäviä ongelmia, mutta riski on tiedostettu.

Henkilöstön valintatilanteissa selvitetään valittavan henkilöstön taustat. Vakinaisen henkilöstön valinnan suorittaa aina vähintään kolmen henkilön ryhmä. Valitun henkilön osalta tarkistetaan pätevyys- ym. todistukset. Ennen viran/toimen vaalin

vahvistamista vaaditaan lääkärin antama hyväksytävä todistus terveydentilasta. Lain määrittämistä tehtävissä vaaditaan rikosrekisteriote.

Sivutoimilupia ei ole myönnetty ja sivutoimi-ilmoituksia valvotaan.

Taloudelliset riskit

Laukaan kunnan lainasalkku oli tilinpäätöksen 2019 yhteydessä 98,1 miljoonaa euroa. Kunnan lainakanta on kasvanut laajan investointiohjelman myötä. Lainamäärään liittyy rahoitusriski. Viime vuosina kuntien rahoituskustannukset ovat olleet erittäin matalalla tasolla, ja matalan korkotason ennakoidaan jatkuvan vielä joitakin vuosia. Koronavirusepidemia on kuitenkin aiheuttanut merkittävää markkinahäiriötä rahoitusmarkkinoilla etenkin maaliskuussa 2020.

Keskuspankit ovat vastanneet koronavirukseen kevyellä rahapolitiikalla sekä uusilla osto-ohjelmilla. EKP ilmoitti olevansa sitoutunut jatkamaan pandemiaan vastaamiseksi maaliskuussa käynnistämänsä PEPP-ohjelmaa ainakin kesäkuun 2021 loppuun. Lisäksi pankkien lainausta yrityksille ja kotitalouksille tukevia osto-ohjelmia jatketaan. Skenaariossa, jossa finanssimarkkinat hermostuvat taloustilanteen heikentyessä, osakkeiden ja muiden varallisuuserien arvon voimakkaana laskuna ja pahimmillaan voidaan nähdä viitteitä uudesta finanssikriisistä. (lähde: Pellervon taloustutkimus).

Laukaan kunnan lainasalkku on painottunut lyhytaikaiseen rahoitukseen vallitsevasta korkomarkkinatilanteesta johtuen. Koronavirusepidemia on kuitenkin näyttänyt lyhytaikaisen rahoituksen haavoittuvuuden, kun rahoituksen saatavuus on heikentynyt huomattavasti. Keväällä 2020 jälleerahoitusriski on ollut todellinen ja lyhytaikaista rahoitusta on siirretty pitkäaikaisempiin sopimuksiin, jolloin myös korkoriskin määrä on vähentynyt.

Korkoriskien suojaamiseksi kunnanhallitus hyväksyi lainasalkun korkosuojauspolitiikan 31.8.2015 § 181. Korkosuojauspolitiikan mukaisesti lainasalkusta on suojattu 10,0 miljoonaa euroa yksinkertaisella korkosuojausopimuksella. Lisäksi yksi noin 12 miljoonan euron kiinteistöleasingrahoitus on sidottu kiinteään korkoon. Vuokra- ja leasingvastuut mukaan lukien 22,0 miljoonan euron korkosuojaus on korkoriskipolitiikassa määritellyn suojausasteen mukainen. Lisäksi keväällä 2020 on tehty uusia

suojausastetta nostavia lainasopimuksia. Korkoriskipolitiikka on syytä käsitellä aika ajoin uudelleen muuttuvan toimintaympäristön vuoksi.

Kunta on ennakkoluulottomasti päättänyt käyttää erilaisia rahoitustapoja kunnan kehittämisessä. Erilaiset toimintatavat vaativat monipuolista osaamista ja ymmärrystä päättäjiltä ja viranhaltijoilta.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä kunnan antolainojen määrä oli 22,0 miljoonaa euroa. Suurimmat antolainat ovat konsernin sisäisiä rahoitusjärjestelyjä, eli 15,3 miljoonan euron antolaina Laukaan Vesihuolto Oy:lle ja 6,6 miljoonan euron antolaina Laukaan Vuokratodit Oy:lle. Edellä mainittujen lisäksi Laukaan kunnalla on muita antolainoja yhteensä 0,1 miljoonaa euroa Väentupa Ry:lle, Laukaan asumispalvelusätiölle, sekä yksittäisiä EU-rahoitteisten hankkeiden välirahoituksia paikallisille yhdistykselle. Antolainojen myöntämiseen liittyy tapauskohtainen harkinta sisältäen riskinäkökuulman huomioimisen.

Kunnan myöntämä takaus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtä-

vistä. Kunta ei saa myöntää takausta, jos takaukseen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Vastavakuuksien ei tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä vaan riittää, että ne kattavat kunnan riskien näkökulmasta riittävän osan. Tilinpäätöksen 2019 myönnettyjen takauksien yhteenlaskettu määrä oli 19,0 miljoonaa euroa. Takauksiin liittyvä riski huomioidaan takauksen antamista harkittaessa. Annettuja takauksia koskevien lainojen hoitamista seurataan.

Taloushallinnon henkilöstön muodostavat laskentasihteeri, rahoitussihteeri, taloussihteeri, taloussuunnittelupäällikkö ja talous- ja henkilöstöjohtaja. Koska henkilöstön määrä on pieni, muodostuu riski toiminnan jatkuvuudesta useiden sairastapausten sattuessa samanaikaisesti. Esimerkiksi kunnan maksuliikenteen hoitaminen ei saa katketa. Riskiin on varauduttu työohjeistuksilla, jotta varahenkilön olisi helpompi suoriutua tehtävistä poissaolojen aikana. Ohjeistukset vähentävät myös inhimillisten virheiden mahdollisuutta.

2.3 Perusturvapalvelut

Perusturvan palvelualue muodostuu kolmesta tulosyksiköstä; sosiaalipalvelut, vanhus- ja vammaispalvelu sekä hallinto- ja terveystalot sisältäen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon. Perusturvapalvelujen tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia, itsenäistä selviytymistä, terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta. Toiminnan tarkoituksena on asiakaslähtöinen ja osallistava toiminta. Perusturvalautakunta vastaa lakisääteisten sekä kunnan päättämien sosiaalipalvelujen järjestämisestä sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä muiden hallintokuntien kanssa. Lautakunta

2.3.1 Talous

Perusturvan palvelualueen talousarvioesityksen toimintakate vuodelle 2021 on 1,3 miljoonaa euroa suurempi, kuin vuoden 2020 sopeutettu talousarvio. Kasvua vuoden 2019 tilinpäätöksestä on 0,9 miljoonaa euroa, jossa Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä ostettujen palvelujen kasvu on 1,1 miljoonaa euroa ja oman toiminnan sopeutuksen vaikutus 0,2 miljoonaa euroa.

Talousarvion maltillinen menokehitys johtuu onnistuneesta palvelurakenteen muutoksesta, jota edelleen jatketaan tulevina vuosina.

Talousarvio on rakennettu siten, että palvelualueella jatketaan toimintamallien uudistamista ja palvelualueen rakenteellista muutosta. Samoin jatketaan panostamista ennaltaehkäiseviin ja avopalveluihin. Tulevat vuodet tulevat kuitenkin olemaan haasteellisia pienenevien määrärahojen ja lisääntyvän asiakasmäärän yhteensovittamisessa.

Vanhuspalveluissa talousarviovuoden tavoitteena on jatkaa hallitusti ympärivuorokautisen hoidon vähentämistä ja kotiin annettavien palveluiden vahvistamista sekä kuntoutuksen ja ennakoivan työn lisäämistä. Vanhus- ja vammaispalvelun tulosyksikön toimintakate vuodelle 2021 on 18,0 miljoonaa euroa, joka on lähes vuoden 2020 sopeutetun talousarvion suuruinen sekä 0,2 miljoonaa euroa pienempi, kuin vuoden 2019 tilinpäätös.

Sosiaalityössä tavoitteena on omien palveluiden vahvistamisen ja työmenetelmien kehittämisen myötä järjestää palvelut kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Ostopalveluiden käyttö tulee edel-

kokoontuu noin 10 kertaa vuodessa. Perusterveydenhuollon palvelujen järjestämisestä vastaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos, Keski-Suomen Seututerveyskeskus ja erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisestä vastaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Perusturvan toimialaan kuuluu edellä mainittujen palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen liittyvien menojen ja palvelujen toteutumisen seuranta ja raportointi sekä palvelusopimuksen valmisteluun osallistuminen.

leen vähemmän oman työn kehittämisen tulok-
sena. Tavoitteina on jatkaa tulosityksikön toiminnal-
lisia muutoksia painopisteenä ennakkoiva ja ennal-
taehkäisevä työskentely ja kevyempien palvelujen
ensisijaisuus. Sosiaalityön tulosityksikön toiminta-
kate vuodelle 2021 on 5,7 miljoonaa euroa, joka on
0,4 miljoonaa euroa suurempi kuin vuoden 2020
sopeutettu talousarvio sekä 0,2 miljoonaa euroa
pienempi, kuin vuoden 2019 tilinpäätös.

Erikoissairaanhoidon palvelujen oston Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä on varattu sairaanhoitopiiriltä saatuun tietoon perustuen 20,5 miljoonan euron määräraha, joka on 0,3 miljoonaa euroa enemmän, kuin vuoden 2020 talousarvio mutta 285.000 euroa vähemmän, kuin vuoden 2019 tilinpäätös.

Perusterveydenhuollon palvelujen ostoon Keski-Suomen Seututerveyskeskukselta on varattu kunnanhallituksen suunnitteluohjeen mukaisesti 12,5 miljoonaa euroa, joka on 0,6 miljoonaa euroa enemmän, kuin vuoden 2020 talousarvio ja 0,5 miljoonaa euroa enemmän, kuin vuoden 2019 tilinpäätös. Vuoden 2021 palvelusuunnitelmaesitystä Seututerveyskeskukselta ei ole vielä saatu.

Investointimenona perusturvan talousarvioon esitetään maakunnan yhteisen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmän (APTJ; Aster) hankintakustannuksia. Ne ovat suunnitelman mukaan 0,28 miljoonaa euroa vuodelle 2021, hankinnan ennakoidun kokonaiskustannuksen ollessa 1,96 miljoonaa euroa. Hankinta jakaantuu vuosille 2021 – 2025.

Tulosityksiköiden tulot, menot ja toimintakatteet on kuvattu alla olevassa taulukossa. Valtuustoon nähden sitova talouden tavoite on tulosityksikön toimintakate.

Perusturvapalveluiden talous	TP 2019	TA/M 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallinto- ja terveystalot	2,0	1,4	1,4	0,0	0 %
Sosiaalityö	129,8	100,3	68,8	-31,5	-31 %
Vanhus- ja vammaistalot	2 977,3	2 758,9	3 316,6	557,7	20 %
Yhteensä	3 109,1	2 860,6	3 386,8	526,2	18 %
Toimintamenot					
Hallinto- ja terveystalot	32 993,1	33 339,6	34 304,4	964,8	3 %
Sosiaalityö	5 937,3	5 336,4	5 720,1	383,7	7 %
Vanhus- ja vammaistalot	21 170,8	20 778,5	21 268,7	490,2	2 %
Yhteensä	60 101,2	59 454,5	61 293,2	1 838,7	3 %
Toimintakate*					
Hallinto- ja terveystalot	-32 991,1	-33 338,2	-34 303,0	-964,8	3 %
Sosiaalityö	-5 807,5	-5 236,1	-5 651,3	-415,2	8 %
Vanhus- ja vammaistalot	-18 193,5	-18 019,6	-17 952,1	67,5	0 %
Yhteensä	-56 992,1	-56 593,8	-57 906,4	-1 312,5	2 %

*tulosityksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

2.3.2 Henkilöstö

Perusturvapalveluiden henkilöstösuunnitelma sisältää henkilöstön lisäksi sosiaalityössä ja vanhus- ja vammaistalot. Sosiaalityössä tavoitteena on omien palveluiden vahvistamisen, ostopalveluiden käyttö tulee edelleen vähenemään. Sosiaalityöhön lisätään yksi sosiaaliohjaajan virka jälkihuollon palveluihin. Kunnan jälkihuoltovalite on 1.1.2020 alkaen 25 vuoden ikärajaan saakka. Tämä lisää jälkihuollon osuutta. Jälkihuollon palveluita on ostettu yksityisiltä palveluntuottajilta. Uudistuksen myötä voidaan jälkihuollon ostopalveluita vähentää. Lisäksi sosiaalityöhön lisätään yksi sosiaalityöntekijän virka. Uusina tehtävinä sosiaalityöhön on tulossa psykiatrisen asu- mistalotuiden viranomastoiminta, joka pitää sisällään palvelutarpeen arvioinnin sosiaalihuoltolain mukaisesti sekä asu- mistalotuiden päätöksenteon viranomaisena. Lisäksi Laukaa on mukana hallitusohjelman mukaisessa työllisyyden kuntako- keilussa, joka alkaa vuoden 2021 alusta ja vaatii sosiaalityön resurssien kohdentamista työllisyyssko- keiluun. Vuoden 2020 alusta sairaanhoitopiiriltä siirtynyt psykiatrinen työ- ja päivätoiminta edellyt-

tää myös sosiaalityöntekijän työpanosta. Perhe- neuvolaan lisätään yksi psykologin virka. Perhe- neuvola on aloittanut toimintansa 1.1.2020, palve- lun piiriin on tullut jo ensimmäisen puolen vuoden aikana 150 perhettä. Uudistuksella turvataan asi- akkaiden oikea aikainen avun saanti ja ennaltaeh- käistään ostopalveluiden tarvetta.

Vanhus- ja vammaistalotuiden henkilöstöä tullaan lisäämään viidellä hoitajalla, kun koti- hoidon ostopalvelu siirretään omaksi toiminnaksi toukokuun 2021 alusta. Lisäksi kotihoitoon palkataan kolme hoitajaa yöhoidon toteutukseen. Turvapalvelut siirtyvät ostopalvelusta omaksi toiminnaksi ja tur- vapalvelu jää ostopalveluna toimimaan vain niiltä osin, kun hoitaja tarvitsee esimerkiksi nostoapua asiakkaan hoidossa. Vammaistalotuiden Saran asunnoilla ei jatkossa enää osteta yöhoitoa osto- palveluna, vaan sinne palkataan kaksi ohjaajaa li- sää. Laitoshuoltajien ja kodinhoitajien nimikkeet muutetaan eläköitymistä myötä lähihoitajien va- kansseiksi Arvissa ja koti- hoidossa.

Työntekijöiden suuri vaihtuvuus ja työvoimapula kriittisissä ammattiryhmissä ovat haasteita, joiden

ratkaisemiseen tulee panostaa. Työn vetovoimaisuuteen ja palvelualueen kilpailukykyisyyteen tulee talousarviovuoden aikana löytää keinoja. Työyhteisöjä ja johtamista kehitetään vuorovaikutteisuuteen ja itseohjautuvuuteen työhyvinvoinnin vahvistamiseksi.

2.3.3 Palvelujen järjestäminen

Hallinto- ja terveyspalvelut

Perusturvan hallintopalvelut muodostuvat perusturvalautakunnan ja hallinnon toiminnoista. Hallintopalvelussa hoidetaan koko palvelualueella koskevat hallinnolliset tehtävät. Vammaisneuvosto on vuoden 2021 talousarviossa siirretty kunnanhallituksen alaiseksi vaikuttamistoimiemmeksi.

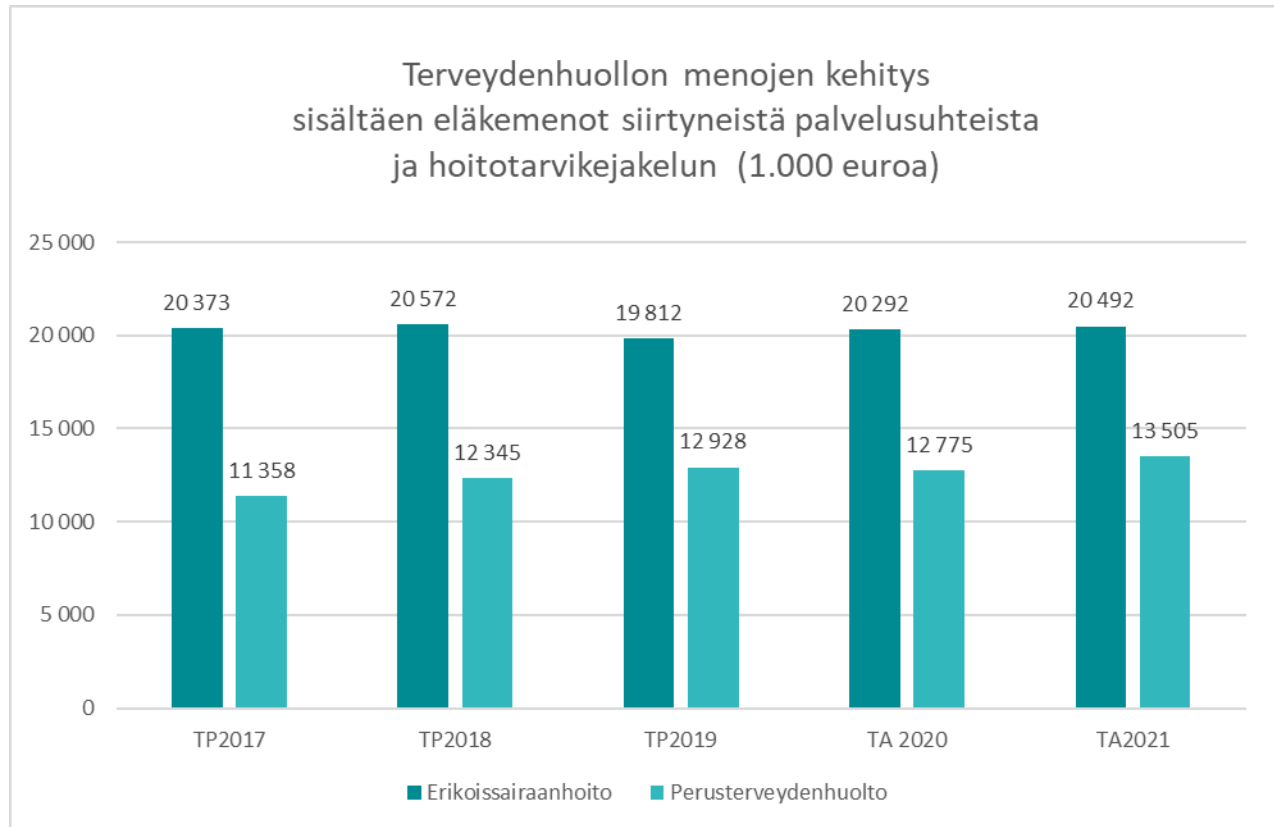
Perusterveydenhuollon palvelut laukaalaisille tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiirin alainen liikelaitos Keski-Suomen seututerveyskeskus. Seututerveyskeskuksen tuottamia perusterveydenhuollon palveluja ovat hoitajan, lääkärin ja fysioterapeutin vastaanottotoiminta, lääkäripäivystys, neuvolapalvelut, kouluterveydenhuolto, suun terveydenhuollon palvelut, mielenterveyspalvelut, akuutti sairaalahoito ja kuntoutus. Seututerveyskeskus on mukana kunnan lasten ja nuorten hyvinvointikeskuksen (Hype) toiminnassa.

Erikoissairaanhoidon palvelut tuottaa Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Sen perustehtävänä on

tarjota kansallisiin ja kansainvälisiin suosituksiin perustuvaa, luotettavaa, turvallista ja vaikuttavaa hoitoa potilaan parhaaksi. Lähtökohtana on sairaala, jossa annetaan potilaiden tarvitsema tutkimus, hoito ja kuntoutus kokonaisvaltaisesti ja tehokkaasti.

Tavoitteena on, että tutkimus, hoito ja kuntoutus lähtevät potilaan tarpeista ja potilasta tuetaan olemaan aktiivinen oman sairautensa hoidossa. Potilaan terveyttä ja hyvinvointia edistetään yhteistyössä perusterveydenhuollon ja kunnan sosiaalitoimen kanssa.

Vuodeksi 2020 suunniteltu sairaanhoitopiirin historian merkittävä muutos, uuden Sairaala Novan käyttöönotto, on koronaepidemian vuoksi siirtynyt vuoden 2021 alkupuolelle. Sairaalan rakentamisen investointipäätökseen liittyi vaatimus kustannusten 10 %:n säästötavoitteesta.

Sosiaalityö

Sosiaalityön tehtävänä ja tavoitteena on turvata kuntalaisille perustuslain mukainen oikeus ihmisarvoisen elämän edellyttämään välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Painopiste on itsenäistä suoriutumista tukevissa peruspalveluissa, avun ja tuen antaminen kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ihmisille.

Sosiaalityön tulosyksikön palveluja ovat aikuis- ja perhesosiaalityö, lastensuojelun sosiaalityö, päihdehuolto, sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut, perhetyö ja lastenvalvojan palvelut.

Tiimejä ovat aikuis- ja perhesosiaalityön tiimi, lastensuojelutiimi, arviointitiimi ja perhetyön tiimi. Johtava sosiaalityöntekijä organisoii ja koordinoi asiakastyötä lastensuojelulain ja sosiaalihuoltolain nojalla palveluita saavien osalta. Perhetyössä vastaava perheohjaaja vastaa asiakastyön sujuvuudesta ja koordinoinnista ja tiimien käytännön toimintaedellytyksistä. Tiimien tarkoitus on vastata asiakkaiden tarpeisiin mahdollisimman hyvin ja matalalla kynnyksellä.

Työtä määrittävät laissa määritellyt määrääjat,

joita on noudatettava ja lakisääteisistä velvoitteista on huolehdittava. Asiakkaiden oikeus saada hyvää ja laadukasta sosiaalityötä pitää turvata.

Kanta-palveluihin siirrytään 1.1.2021.

Sosiaalityössä käynnistetään omaa tukiperhetyöskentelyä. Tukiperheitä haetaan lehti-ilmoituksen kautta. Tukiperheiden koulutus ostetaan ostopalveluna. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa tuen järjestämisestä tukiperheille.

Sosiaalityön tehtäväkennettä uudistetaan siten, että työntekijäresurssit kohdentuvat tarpeen mukaisesti.

Lastensuojelussa painopiste on edelleen sijaishuollon tiiviissä työskentelyssä ja sijoitusten purussa, kun edellytykset täyttyvät. Laukaassa osa työntekijöistä on koulutettu lastensuojelun systemiseen malliin mutta työmallia ei ole pystytty vielä ottamaan käyttöön henkilöstömuutosten vuoksi. Tavoitteena on kouluttaa loput sosiaalityöntekijät ja osa perhetyöntekijöitä. Systeminen työmalli

otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana. Mallissa keskeistä on moniammatillinen ja intensiivinen työote. Asiakaskeisyys on sosiaalihuollon keskeisin arvoperusta ja siitä huolehditaan erityisesti. Palveluja järjestetään asiakkaan tarpeista lähtien mahdollisimman toimivasti.

Lastensuojelussa on ollut haasteena saada sosiaalityöntekijän kelpoisuuden omaavia työntekijöitä sekä työntekijöiden pysyvyys. Tämä on osaltaan vaikuttanut siihen, ettei tavoitteellista työskentelyä ole voitu toteuttaa. Työolosuhteisiin tullaan panostamaan jatkossa resurssien kohdentamisella ja vahvistamisella. Työntekijöiden rekrytointiin tullaan panostamaan, laaditaan perehdytysuunnitelma sekä suunnitelma työn mentoroinnista uuden työntekijän työn aloittamisen tueksi.

Arviointitiimin toiminta on vakiintunut osaksi sosiaalityön toimintaa. Se on selkiyttänyt muiden tiimien toimintaa ja tuonut vaikuttavuutta arviointiin. Tiimi on vastannut asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnin ja kiireellisten asioiden hoitamisesta ja osoittautunut toimivaksi toimintamalliksi.

Perustetaan kunnan oma lastensuojelun asiantuntijaryhmä. Lastensuojelun asiantuntijaryhmä avustaa sosiaalityöntekijää lapsen huostaanottoa sekä sijaishuoltoa koskevien asioiden valmistelussa ja muussa lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi asiantuntijaryhmä antaa lausuntoja lastensuojelutoimenpiteitä koskevan päätöksenteon tueksi.

Jälkihuollon sosiaalityöhön lisätään yksi sosiaaliohjaajan virka jälkihuollon palveluihin. Kunnan jälkihuoltovelvoite on 1.1.2020 alkaen 25 vuoden ikärajaan saakka. Tämä lisää jälkihuoltonuorten osuutta. Jälkihuoltopalveluja on ostettu yksityisiltä palveluntuottajilta. Uudistuksen myötä voidaan jälkihuollon ostopalveluita vähentää.

Perhetyötä on kehitetty viime vuosina vastaamaan perheiden erilaisiin tuen tarpeisiin paremmin ja oikea-aikaisemmin vahvistamalla henkilöstön osaamista ammatillisella lisäkoulutuksilla sekä kehittämällä erilaisia perhetyön työskentelymalleja.

Työskentelymenetelmiä syvennetään erityisesti perheen kokonaistilanteen arvioinnin sekä varhaisen vuorovaikutuksen tukemisen osalta.

Perhetyön uusista työmuodoista kehittämisen painopiste tulee olemaan avoperhekuntoutuksen vakiinnuttamisessa. Perheille, joilla on tarve intensiiviseen, laaja-alaiseen, kotiin annettavaan tukeen, on käynnistetty uudenlainen työskentelymalli perhetyön ja ympärivuorokautisen, laitoksessa tapahtuvan perhekuntoutuksen välimaastoon. Avoperhekuntoutus sisältää kuntoutuksen ohella perheen tilanteen selvitystyöskentelyä sekä muutostyöskentelyä tilanteissa, joissa huostaanoton uhka on todellinen.

Osaksi perhetyön uusia palvelumuotoja tullaan vielä kehittämään ja käyttöönottamaan neuropsykiatrisen valmennuksen elementtejä sisältävä perhetyö. Perheiden tarpeita vastaavilla ja oikea-aikaisemmillä palveluilla pyritään välttämään myös ostopalveluiden tarvetta.

Aikuis- ja perhesosiaalityön mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelurakennetta on uudistettu. Sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajat tarjoavat konkreettista tukea ja apua kotiin ja tavoitteena on, että raskaampia palveluita ei tarvittaisi ja ostopalveluiden tarve vähenee. Tällä palvelulla on saatu vähennettyä asumispalveluiden tarvetta. Sosiaalinen kuntoutus työmuotona vaatii vielä jäsentämistä. Palveluun luodaan palveluprosessi ja otetaan uusia työmuotoja käyttöön. Työntekijöiden käyttöön suunnitellaan toimintakykymittari, jolla arvioidaan asiakkaiden tuen tarvetta. Luodaan asumispalveluihin valintakriteerit jotka, perusturvalautakunta hyväksyy.

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin järjestämisvastuulla olevan psykiatrisen palveluasumisen toimintamallia uudistetaan siten, että asiakkaan asumisen päätöksenteko ja sosiaalityön palvelutarpeen arviointi toteutetaan sosiaalihuoltolain edellyttämällä tavalla. Vuoden 2020 alusta siirtyi työ- ja päivätoiminnan järjestämisvastuu kunnan sosiaalityöhön. Edellä kuvattujen tehtävien vuoksi sosiaalityöntekijäresurssia on vahvistettava yhdellä sosiaalityöntekijällä.

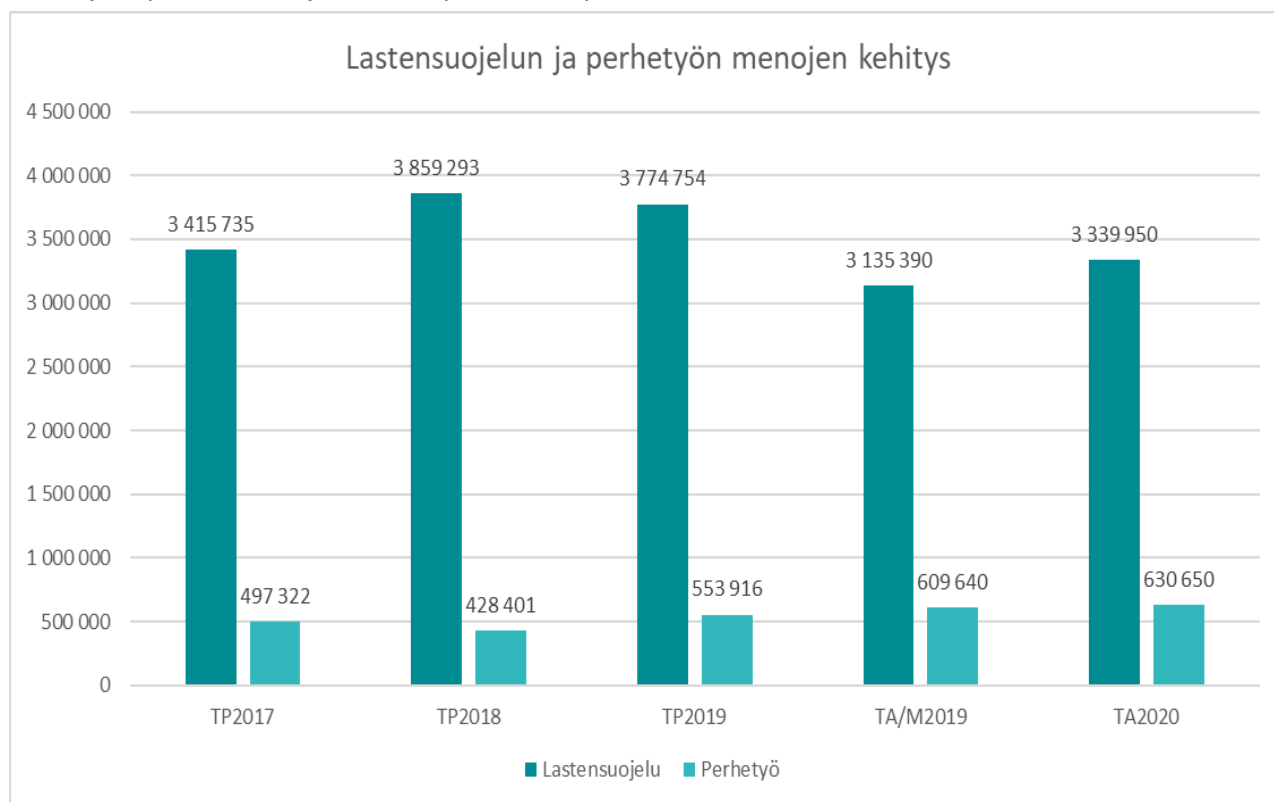
Laukaa on mukana TASOS taloudellinen toimintakyky ja sosiaalinen osallisuus- hankkeessa. Hankkeen pää toteuttaja on Jyväskylän yliopisto. Laukaan lisäksi muita osatoteuttajia ovat Jyväskylän kaupunki, Perusturvaliikelaitos Saarikka, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystaloudelliset

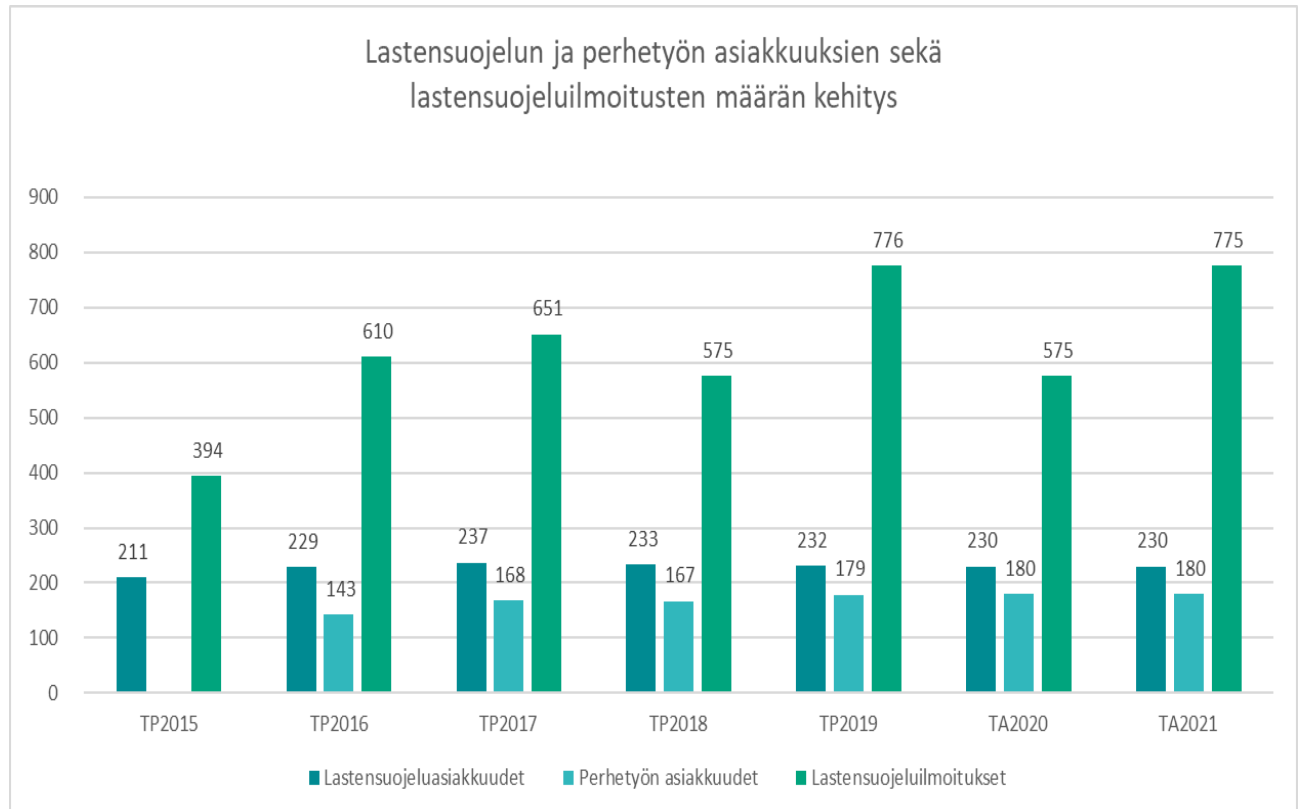
tymä Soite ja Äänekosken kaupunki. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa työelämän ulkopuolella olevien työikäisten sosiaalista osallisuutta ja parantaa heidän taloudellista toimintakykyään.

Laukaa on mukana hallitusohjelman mukaisessa työllisyyden kuntakokeilussa yhdessä Jyväskylän, Äänekosken ja Muuramen kanssa. Kokeilu alkaa vuoden 2021 alussa. Sosiaalityön resursseja kohdennetaan myös työllisyyskokeiluun.

Uutena toimintana Laukaassa on aloittanut 1.1.2020 oma perheneuvolatoiminta. Ilmoittautuneita perheitä on puolen vuoden aikana tullut 150 perhettä. Ajanvaraukset menevät pitkälle, nykyisellä työntekijämäärällä ei pystytä vastaamaan tähän asiakastarpeeseen. Perheneuvolaan perustetaan uusi psykologin virka. Tämä mahdollistaa jonnottusajan lyhenemisen, jolloin terapeutin työ

on systemaattisempaa ja vaikuttavampaa. Tunnelämäntutkimuksia ja kognitiivisia tutkimuksia pystytään tekemään nopeammin ja tehokkaammin. Olosuhdeselvitysten tekeminen mahdollistuisi paremmin, yksilökäyntejä lapsille voidaan järjestää enemmän, kun työaika vapautuu. Mitä varhaisemmin perheen vuorovaikutusongelmiin pystytään perheneuvolassa vastaamaan lapsen varhaisvaiheissa ennen kouluikää, säästetään kustannuksia mahdollisesti lastensuojelun korjaavissa palveluissa.

Vanhus- ja vammaispalvelu

Vanhus- ja vammaispalveluiden tehtävänä on tuottaa asiakkaiden tarpeista lähtevää oikea-aikaista hoitoa, hoivaa ja toimintakykyä tukevaa palvelua lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Palvelua tuotamme strategian mukaisesti toteuttaen sydäntä ja elinvoimaa, joka meillä tarkoittaa hyvää, mielekästä, turvallista arkea tukien asukkaiden itsenäistä, omatoimista ja toimintakykyistä elämää kotona tai kodinomaisessa asuinympäristössä mahdollisimman pitkään.

Vanhus- ja vammaispalveluiden tehtävänä on tuottaa asiakkaiden tarpeista lähtevää oikea-aikaista hoitoa, hoivaa ja toimintakykyä tukevaa palvelua lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Palvelua määrittävät kunnan palveluiden kriteerit, jotka pohjautuvat sosiaalihuoltolakiin sekä tulosityksikön palveluihin liittyviin erityislakeihin ja asetuksiin. Strategiamme mukaisesti tavoitteenamme on tuottaa laukaalaisille hyvää, turvallista arkea ja edes auttaa asiakkaiden itsenäistä ja toimintakykyistä elämää kotona tai kodinomaisessa ympäristössä mahdollisimman pitkään.

Vanhus- ja vammaispalvelut ovat olleet yhdistyneenä organisaatiomuutoksen jälkeen ensimmäisen kokonaisen vuoden. Yhteisiä toimintalinjoja on haettu ja kehitetty toimintaa muuttuvassa maailmassa. Vuosi 2020 toi Koronanvirus pandemian ja se haastoi jo vuotta 2020 ja tuo omat haasteensa myös suunnitteluun vuodelle 2021. Kuntamme fyysiset erityispiirteet tuovat oman haasteensa palvelun suunnitteluun ja nyt myös ikääntymisen tuoma palvelutarpeen kasvun lisäksi Koronanviruksen tuomat erityistoimenpiteet, entistä enemmän kasvanut palveluiden tarve sekä talouden reunaehdot ovat suuri haaste.

Laukaan kunnan palveluissa kotona asumista tukevaa palvelua ovat asiakasneuvonta, palveluohjaus, muistikoordinaattori palvelut, kotikuntoutustiimin toiminta, päivätoiminta, toimintakeskus, omaishoito, kotihoito, henkilökohtainen apu sekä lyhytaikaispaikat yksiköissämme ja tarvittaessa ostopalveluissa.

Kun asuminen ei ole enää mahdollista oman vamman tai sairauden myötä tukipalveluiden tai kotihoidon avulla, on meidän omissa yksiköissämme ympärivuorokautista hoitoa Kuuselassa, Liisan ja Antin pirtissä, Saran asunnoilla ja Niemen asunnoilla.

Laukaan kunta ostaa myös ostopalveluna ne palvelut, joita meillä itsellä ei tuoteta tai tarvitsemme täydentämään omaa palveluntuotantoa ja palveluasumista yksityisiltä palveluntuottajilta ja kuntayhtymiltä. Vanhusten palveluissa käytössä olevilla palveluseteleillä asiakas itse voi halutessaan valita ostopalvelusetelillä yksityisen toimijan.

Vanhus- ja vammaispalvelut ovat olleet haastavat sektorit aina, mutta voimakkaan ikääntymisen myötä ovat haasteet aivan erilaiset. Hyvä ja turvallinen arki ja Suomen hyvä hoidon taso, on mahdollistanut sen, että me elämme entistä pidempään sairauksista ja vammoista huolimatta. Se tuo meille yhteiskuntaan toiminnallisen ja taloudellisen haasteen. Tilastokeskuksen vuoden 2019 väestöennusteen mukaan ikäihmisten määrä Laukaassa kasvaa niin, että 75-vuotiaiden määrä lisääntyy vuoteen 2040 mennessä 1140 henkilöllä (yhteensä 2809 henkilöä) ja samassa ajassa 85-vuotiaiden määrä kasvaa vuoteen 2040 mennessä 611 henkilöllä (yhteensä 1059 henkilöä). Ennusteiden mukaisesti keskivaikea tai vaikea muistisairaus on joka neljännellä laukaalaisella ikäihmisellä tulevina vuosina (yli 75-vuotiailla 967 kuntalaista).

Kaikissa toiminnoissamme ja palveluissamme haluamme edelleenkin toteuttaa inhimillistä ja voimavaroiltaan toimintamallia. Haluamme kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja tukea, ohjata ja auttaa häntä hänen elämänsä vaikuttavissa päätöksissä. Kuljemme asiakkaiden rinnalla.

Ennakoiva työ

Asiakasohjaus toimii kirkonkylällä puhelinneuvontana ja tarpeen mukaan tehdään kotikäyntejä. Asiakasneuvontaa vahvistetaan ja kehitetään edelleen, jotta kuntalaiset osaisivat hakea palveluita oikeasta paikasta, oikeaan aikaan.

Päivätoimintaa ikäihmisille on järjestetty kolmena päivänä kirkonkylällä ja kahtena päivänä Lievestuoreella kahden lähihoitajan resurssilla. Koronaviruksen myötä uusia vaihtoehtoja mietitään ja tavoitteena on, että uusia toimintatapoja digitalisaation myötä tulee tarjolle. Päivätoiminta on ollut

kuitenkin ennalta ehkäisevänä palveluna tehokasta ja sillä on saatu asiakkaiden toimintakykyä ylläpidettyä ja siirrettyä muiden palveluiden aloittamista.

Muistikoordinaattorin toiminta on osa ennaltaehkäisevää palvelua, jotta voidaan riittävän varhaisessa vaiheessa antaa tukea ja tietoutta sairastuneelle ja omaisille. Muistitiimin toiminta aloitetaan omien yksiköiden kesken, jonka myötä muistiosaimista vahvistetaan omissa yksiköissä. Yhteistyötä 3. sektorin kanssa halutaan vahvistaa ja kehittää.

Kuntoutustiimin tavoitteena on auttaa ennalta ehkäisevästi asiakkaita pääsääntöisesti heidän omassa kodissaan. Tavoitteena on, että toimintakykyä voidaan tukea mahdollistaen mahdollisimman pitkä kotona asuminen. Etä- kuntoutusta ja etähoivaa kehitetään harkitusti ja mietitään vaihtoehtoja huomioiden asiakaslähtöisyys ja asiakkaan omatoimisuuden tukeminen. Ennakoiva työote on vanhus- ja vammaispalveluissa ensiarvoisen tärkeää, jotta palveluiden tarvetta voidaan siirtää myöhempään tai aloittaa kevyemmällä palveluilla. Ennaltaehkäisy on meille kaikille inhimillistä, mutta se on myös kunnan kannalta taloudellista. Yhden lonkkamurtuman estolla palkataan yksi hoitaja, joten siitä on jo nähtävissä, että ennalta ehkäisevällä työllä on suuri merkitys.

Varahenkilöstön toiminnan linjojen löytyminen on vienyt aikaa; useat perhevapaat ja sairauslomat ovat estäneet varahenkilöstön täyden hyödyn toteutuksesta. Sijaisten saaminen on entistä vaikeampaa ja eri vaihtoehtoja asiakasturvallisuuden toteuttamiseksi ja henkilöstön jaksamisen tueksi tulee edelleen kehittää talousarviovuonna 2021.

Kotihoito on Laukaassa toteutettu sekä omana tuotantona, että ostopalveluna. Toukokuun 2021 alusta omaan kotihoitoon siirretään Vihtavuori-Leppävesi-alue. Kotihoidon toimintaa kehitetään, vanhusasiakkaiden lisääntyessä on entistä tärkeämpää miettiä teknologian käyttöönottoa mukaan työhön ja työn kehittämistä tulee tehdä koko ajan. Turvapalvelujen siirtyminen kunnan omaksi toiminnaksi vaatii toisen yöhoitajan panoksen. Tämä mahdollistaa myös sen, että yöhoitoa kotihoidossa voidaan kehittää paremmin. Palveluasuminen on viimesijainen asumismuoto ja kotona asumista tuetaan mahdollisimman pitkälle. Kotihoidon kehittäminen on edelleenkin keskiössä vanhus- ja vammaispalveluissa.

Omaishoito on asiakaslähtöistä ja arvokasta työtä niin vanhus- kuin vammaispuolella. Sillä on vaikutusta oman läheisen mahdollisuuteen osallistua läheisen hoitoon ja sillä siirretään kotihoito- ja palveluasumiseen siirtymistä monissa tapauksissa. Tuemme omaishoitajia jaksamista säännöllisillä kotikäynneillä, yhteydenpidolla ja lakisääteisillä vapailla. Talousarvio sisältää omaishoidon tuen saajien määrän lisäystä, tarkoituksenamme on lisätä vanhusten, vammaisten ja sairaiden henkilöiden hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Vanhusneuvostolla on merkittävä rooli ikäihmisten äänen tuomisessa esiin niin suunnitteluun kuin päätöksentekoon. Vanhusneuvoston kanssa käydään aktiivista keskustelua ajankohtaisista asioista.

Toimintakeskus tarjoaa kehitysvammaisille päivätoimintaa Taitojen talolla Kuhankoskella. Asiakaita on tällä hetkellä 34 ja tarve on isommalle määrälle tulevana vuosina. Taitojen talo tarjoaa työtoimintaa viitenä päivänä viikossa ja työllistää kahdeksan työntekijää täysiaikaisesti.

Palveluasuminen

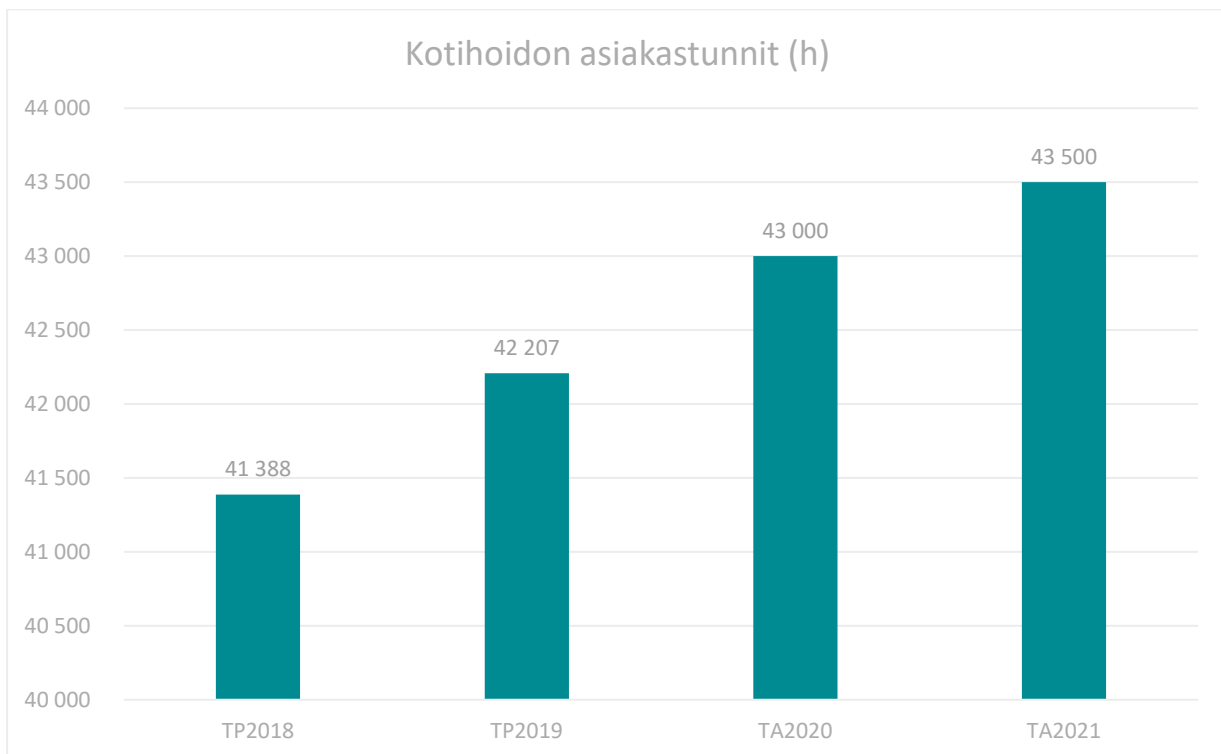
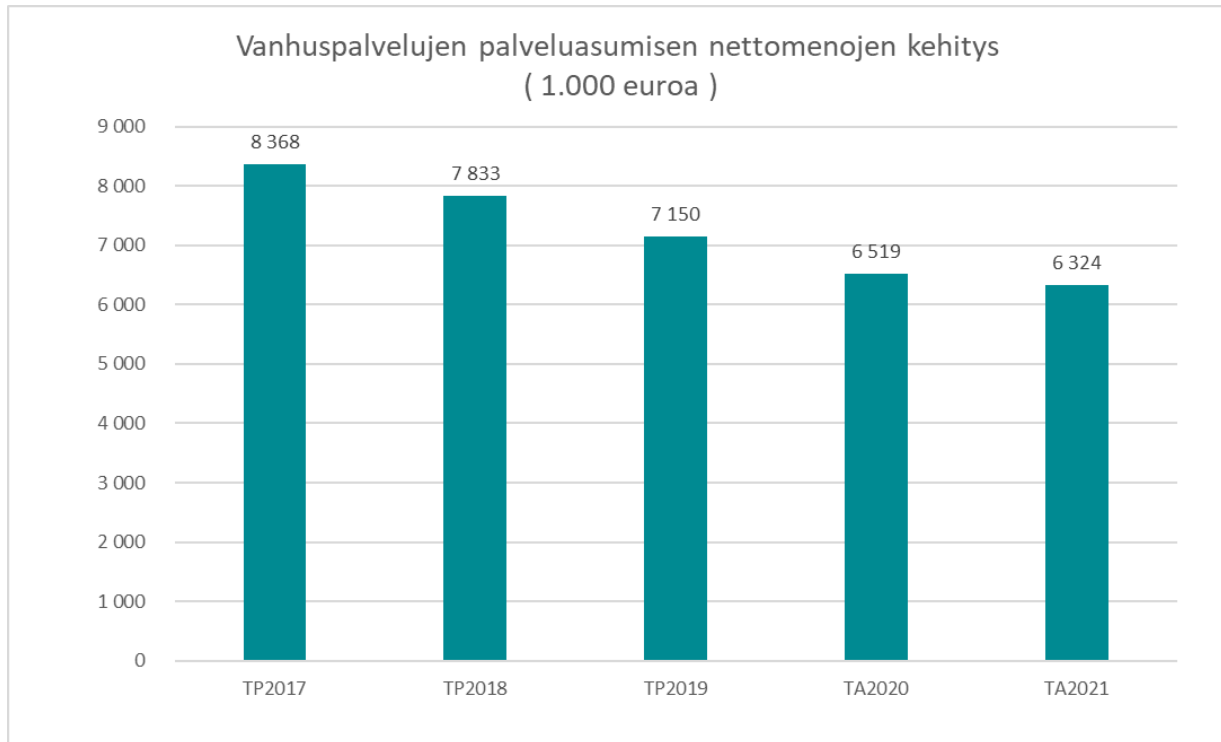
Palveluasumista tarjoaa Liisan ja Antin pirtti, Kuuselan ryhmäkodit ja Kuuselan Arvi yksikkö. Lisäksi vammaispalvelun yksiköt Saran asunnot ja Niemen asunnot. Lisäksi asumispalvelua hankitaan ostopalveluina.

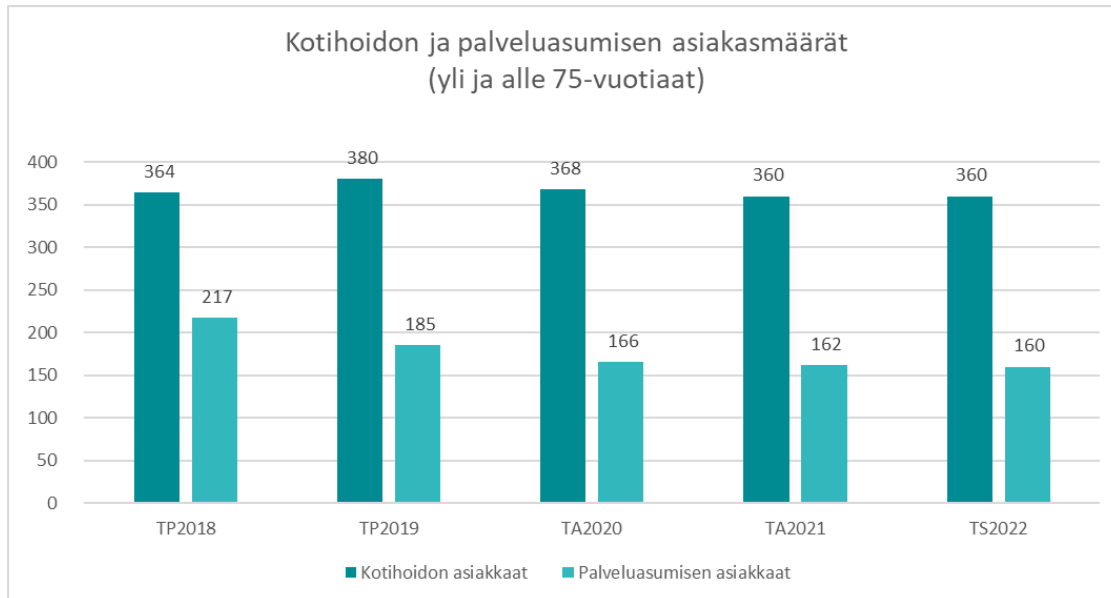
Palveluasumiseen ei tule muutoksia yksiköiden osalta. Koronaviruksen vuoksi palveluasumiseen

tuli muutoksia vuonna 2020 siten, että lyhytaikaispaikat vähennettiin Minnasta, Ryhmäkodeilta ja Liisan ja Antin pirtistä ja näin jatketaan edelleen. Lyhytaikaista hoitoa tarjotaan Kuuselan Aku yksikössä. Jatkossa suurin osa asiakkaista asumispalveluyksiköissä on muistisairaita. Oma tuotantoa täydennetään ostopalveluiden tuottajilla ja palveluseteleillä. Ne täydentävät omaa toimintaa ja ovat tärkeässä roolissa toteuttamassa kunnan omien yksikköjen ja kotihoidon kanssa lakisääteisiä palveluita kuntalaisillemme. Erityisesti muistiosaamista tulee kehittää koulutusten myötä henkilökunnalla asumispalveluyksiköissä sekä kotihoidossa.

Uusia asumismahdollisuuksia Kuuselan välittömään läheisyyteen on tullut syksyllä 2020, kun Mäkelän vuokratervitaloasunnot valmistuivat. Uusina asumismuotoina aloitetaan kehittämään ja suunnittelemaan uutta tuettua ja tehostettua palveluasumista kehitysvammaisille.

Henkilöstö on Laukaassa ollut tunnetusti sitoutunut ja motivoitunut vanhus- ja vammaispalveluissa. Henkilöstön saatavuus on kuitenkin entistä vaikeampaa ja sen saatavuuteen ja pysyvyyteen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Sijaisen saaminen on hankalaa niin lyhyisiin kuin pidempiinkin sijaisuuksiin ja kaikkiin vakituisiin toimiinkaan ei ole ollut riittävästi hakijoita. Työhyvinvointi ja johtaminen sekä henkilöstön ja esimiesten jaksaminen muuttuvissa tilanteissa ovat tärkeässä roolissa ja niiden merkitys korostuu entisestään.

SUORITTEET, VANHUSPALVELU	TP 19	TA 20	TA 21	TA 22
75-vuotta täyttäneet laukaalaiset	1535	1601	1669	1762
Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet %:na (valtakunnallinen tavoite 92-93%)	89,39	91,0	91,7	92
Kotihoito				
Säännöllisen kotihoidon piirissä olevat yli 75-vuotiaat	18,2	17,0	15,8	15,3
Kotihoidon asiakkaat, kaikki henkilömääränä	380	368	360	360
Kotihoidon asiakkaat, alle 75-vuotiaat(sis. kaikki alle 75.v)	100	95	95	90
Kotihoidon asiakkaat, alle 65-vuotiaat	34	34	34	34
Kotihoidon tehokkuus, välittömän työajan osuus % työajasta	55	58	58	58
Ympäri vuorokautinen asuminen				
Asiakkaiden määrä, yli 75-vuotiaat	163	144	140	140
Asiakkaiden määrä, alle 75-vuotiaat	22	22	22	20
Palvelun piirissä olevat yli 75-vuotiaat %:na (valtakunnallinen tavoite 7-8%)	10,61	8,99	8,3	7,9
Lyhytaikaispaikat palveluasumisessa(asiakasmäärä)oma	178	180	184	184
Omaishoidon tuki				
Omaishoidon tuen saajat yhteensä	79	84	94	100
Omaishoidossa olevat yli 75-vuotiaat	49	45	54	60

Omaishoidon tuen piirissä olevat, yli 75-vuotiaat %:na	3,7	3,9	4	4,5
Omaishoidettavat alta 75-vuotiaat	30	30	40	40
Päivätoiminnan asiakkaat, koko vuosi	110	110	110	120

SUORITTEET, VAMMAISPALVELU	TA2019	TA2020	TA2021	TA 2022
Henkilökohtainen apu/työnantajamalli	55	56	56	56
Palveluasuminen palvelutalossa	18	18	19	19
Intervallijaksoja (hlöä)	2	2	3	3
Palveluasuminen kotona	4	4	4	4
Asunnon muutostyöt	18	14	14	18
Kuljetuspalvelut	250	250	250	250
Omat palveluasumisen paikat kehitysvammaisille	28	28	28	43
Ostopalvelut	30	30	30	28
Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminta/oma	63	63	63	65
Ostettu työ- ja päivätoiminta	14	14	16	16
Omaishoidon tukien määrä	16	18	25	28
Perhehoito	4	4	4	4

2.3.4 Kehittämisen painopisteet

1) Palveluiden järjestämisen ja tuottamisen toteuttamistapoja arvioidaan ja jatketaan palvelurakenteen uudistumistyötä. Toiminnan keskiössä on terveyden edistäminen, ennakkoivien palveluiden ja avohoidon palvelujen vahvistaminen ja niiden ensisijaisuus.

2) Palvelualueen kokonaisvaikuttavuutta lisätään sujuvilla tekemisen, tuottamisen ja työmenetelmien valinnoilla ja tehdään rohkeasti muutoksia. Toiminnan keskiössä on asiakkaan oikea-aikainen

palvelu ja vaikuttava ja kustannustehokas toiminta. Osallistutaan aktiivisesti Sote –maakunta-valmistelun kehittämistyöhön.

3. Työyhteisöjä ja johtamista kehitetään vuorovaikutteisuuteen ja itseohjautuvuuteen työhyvinvoinnin vahvistamiseksi. Työn vetovoimaisuutta ja palvelualueen kilpailukykyisyyttä vahvistetaan, tavoitteena työntekijöiden vaihtuvuuden vähentäminen, myönteinen henkilöstökokemus ja työvoiman saatavuuden parantaminen.

2.3.5 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Tavoitetaso
<i>Elinvoima, Kilpailukyky, Hyvinvointi /</i> <i>Palvelut uudistuvat ja vastaavat asiakkaiden tarpeita. Talous pysyy hallinnassa. Uusia tekemisen tapoja kehitetään ja tiivistetään yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Resurssiviisaat ratkaisut ohjaavat palvelutuotantoa ja toimintaa. Painopiste on oikea-aikaisissa palveluissa ja ennakoivassa työssä ja ostopalveluiden sijaa kunnan omassa toiminnassa</i> <i>Henkilöstön työssä onnistumista vahvistetaan ja henkilöstöä tuetaan työssään työn rakenteista huolehtimalla.</i> <i>Palvelu on laadukasta ja vaikuttavaa. Asiakaskokemus on myönteinen</i>	<i>Oikea-aikainen palvelu, ennakoiva työ ja kotiin menevä tuki mahdollistaa asiakkaan kotona asumisen.</i> <i>Palveluiden tuottamistapaa arvioidaan ja palveluita tuotetaan mahdollisimman paljon omana toimintana, jos se on kustannustehokasta</i> <i>Henkilöstön saatavuus ja henkilöstön pysyvyys paranevat</i> <i>Avoimet virat ja toimet saadaan täytetyksi.</i> <i>Panostetaan palvelun laatuun ja myönteiseen asiakaskokemukseen</i> <i>Valvonnan ja ohjauksen käytien toteutuminen suunnitelmallisesti</i>	<i>Kotona asuvat 75 – vuotta täyttäneet</i> <i>75 –vuotta täyttäneiden määrä tehostetussa palveluasumisessa</i> <i>Lastensuojelun sijoitusten määrä</i> <i>Ostopalvelukustannukset, raskaimpien palveluiden tarve ostopalveluissa vähenee.</i> <i>Henkilöstön vaihtuvuus</i> <i>Toimien ja virkojen täyttöaste</i> <i>Hakijamäärät</i> <i>Henkilöstökokemus</i> <i>Asiakaspalaute</i> <i>Muistutusten määrä</i>	<i>Kotona asuvien 75 – vuotta täyttäneiden määrä kasvaa.</i> <i>Kuntalainen tulee autetuksi oikea-aikaisesti ja raskaimpien palveluiden tarvetta ei synny tai palvelun tarve vähenee</i> <i>Asumispalveluiden tarve ja asiakasmäärät vähenevät</i> <i>Ostopalvelukustannusten määrä vähenee</i> <i>Virat ja toimet saadaan täytetyiksi pätevällä henkilökunnalla</i> <i>Vaihtuvuus henkilöstössä vähenee</i> <i>Työtyytyväisyys parane</i> <i>Asiakastytyväisyys kasvaa</i> <i>Muistutukset ja kante-lut vähenevät</i>

	<i>Omavalvonta toteutuu</i>	<i>Valvontakäyntien määrä</i>	
--	-----------------------------	-------------------------------	--

2.3.6 Riskienhallinta

Merkittävimmät riskit:

Väestön ikääntymisen tuoma asiakasmäärän lisääntyminen aiheuttaa taloudellisen riskin.

Lastensuojelun tarve kasvaa, perheiden arjen hallinta heikkenee, lisääntyneet lastensuojeluilmoitukset aiheuttavat merkittävän taloudellisen riskin. Erityisesti ennakoimattomat sijoitukset/huostanotot.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja henkilöstön pysyvyys eivät toteudu.

Hallintakeinot:

Tavoitteiden ja suunnitelmien mukainen toiminta toteutuu. Ennakoiva työ on toiminnan keskiössä.

Asiakas saa oikea-aikaisen avun ja häntä pystytään auttamaan varhaisessa vaiheessa.

Oikea-aikainen rekrytointi, työn tekemisen rakenteiden vahvistaminen, osaamisen ja johtamisen vahvistaminen ja tukeminen.

Sisäisen valvonnan prosessit kuvataan talousarviovuoden aikana. Sisäistä valvontaa toteutetaan johtoryhmätyöskentelyssä sekä tulosyksiköiden johtamisessa ja toiminnan arvioinneissa. Toiminnan laillisuusvalvonta on osa sisäisen valvonnan toimintaa ja sitä toteutetaan muun muassa valvontakoordinaattorin toimesta myös kunnan omien yksiköiden osalta.

1.1 Sivistyspalvelut

Sivistyspalveluiden tehtävänä on huolehtia laadukkaista varhaiskasvatuspalveluista, perusopetuksesta, lukio-opinnoista, kirjasto-, kulttuuri-, kansalaisopisto-, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuripalveluista. Toimintaan kuuluu myös liikunta-, nuoriso- ja kulttuuri-järjestöjen avustaminen. Sivistyspalveluiden vastuulautakuntana toimii sivistyslautakunta.

1.1.1 Sivistyspalvelun talous

Sivisyspalvelut	TP 2019	TA/M 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallintopalvelut	10,7				
Varhaiskasvatus	1065,5	806,7	1014,8	208,1	26 %
Perusopetuspalvelut	1065,4	908,1	1300,1	392,0	43 %
Lukio	136,0	44,0	96,4	52,4	119 %
Kansalaisopisto	144,3	147,8	142,0	-5,8	-4 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	44,9	19,7	25,2	5,5	28 %
Vatti	587,8	582,0	554,0	-28,0	-5 %
Lasten ja nuorten hyvinvointik	80,4	58,3	62,2	3,9	7 %
Yhteensä	3135,0	2566,6	3194,7	628,1	24 %
Toimintamenot					
Hallintopalvelut	381,7	382,8	359,3	-23,5	-6 %
Varhaiskasvatus	13556,2	14337,0	14458,9	121,9	1 %
Perusopetuspalveut	24950,4	24228,3	25841,4	1613,1	7 %
Lukio	1761,3	1957,2	2177,9	220,7	11 %
Kansalaisopisto	683,2	671,6	687,5	15,9	2 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	984,2	975,4	1014,7	39,3	4 %
Vatti	2251,2	2425,6	2610,7	185,1	8 %
Lasten ja nuorten hyvinvointik	646,7	708,2	748,5	40,3	6 %
Yhteensä	45214,9	45686,1	47898,9	2212,8	5 %
Toimintakate*					
Hallintopalvelut	-371,0	-382,8	-359,3	23,5	-6 %
Varhaiskasvatus	-12490,7	-13530,3	-13444,1	86,2	-1 %
Perusopetuspalvelut	-23885,0	-23320,2	-24541,3	-1221,1	5 %
Lukio	-1625,3	-1913,2	-2081,5	-168,3	9 %
Kansalaisopisto	-538,9	-523,8	-545,5	-21,7	4 %
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut	-939,3	-955,7	-989,5	-33,8	4 %
Vatti	-1663,4	-1843,6	-2056,7	-213,1	12 %
Lasten ja nuorten hyvinvointik	-566,3	-649,9	-686,3	-36,4	6 %
Yhteensä	-42079,9	-43119,5	-44704,2	-1584,7	4 %

*tulosyksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen maksutuottojen osuus arvioidaan pienemmäksi edellisvuosiin nähden. Vuonna 2020 maksutuottojen vähenemiseen vaikutti koronatilanteen aiheuttama poikkeustilanne, mutta myös kokonaisuudessaan perheiden maksusuudet ovat viime vuosina pienentyneet. Perheiden tilanteet ja tulot vaihtelevat, jolla on vaikutusta myös varhaiskasvatuksen maksutuottoihin. Kotikuntakorvauksia arvioidaan olevan noin 35 000 vähemmän kuin vuonna 2020. Varhaiskasvatukselle on myönnetty valtionavustusta koronavirustilanteen aiheuttaman poikkeustilanteen vaikutusten korjaamiseen. Lisäksi varhaiskasvatukselle on myönnetty myös avustusta lasten tasa-arvon edistämiseen. Näitä avustuksia suunnataan lasten kasvun ja oppimiseen tukeen, jossa tarvetta lisäresurssille ilmenee. Valtionosuuden käyttöön liittyy kunnan omarahoitussuus, joka on huomioituna talousarvion laadinnassa.

Varhaiskasvatusta järjestetään sekä kunnallisena että yksityisenä toimintana. Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelurahaan tehdään indeksitarkistukset parillisvuosittain, 1.8.2020 voimaan astuneet indeksitarkistukset on huomioitu talousarvion laadinnassa. Kotihoidon tuella olevien lasten määrä lisääntyi vuoden 2020 aikana, lisäksi joustavalla ja osittaisella hoitorahalla olevien lasten määrä on viime vuosina ollut nousussa.

Perusopetuspalvelut

Taloussuunnitelma on laadittu sivistyslautakunnan antaman raamin mukaisesti. Perusopetuspalveluiden kustannukset nousevat v. 2021 aikana n. 1 000 000 €. Henkilöstökulut kasvavat n. 500 000 €, ja kasvu katetaan pääosin valtion korona- ja tasa-arvoavustuksilla, joista valtaosa on käytettävä kevätlukukaudella 2021. Tämän vuoksi kevään 2021 opetustuntimäärä on suurempi kuin syksyksi 2021 suunniteltu. Syksyllä 2021 on kuitenkin edessä ainakin yhden uuden opetusryhmän perustaminen. Tämän tarvitsema tuntimäärät on tuntiresurssissa pysymiseksi katettava suurentamalla ja yhdistelemällä muita opetusryhmiä ja pitämällä jakotuntien määrä vähäisenä. Tilanne arvioidaan uudelleen keväällä 2021 seuraavan lukuvuoden opetusresurssi-päätöksessä.

Palveluiden ostojen kasvu on 230 000 €, ja siellä kasvu johtuu ruokapalvelu- ja matkakuluista, sekä kasvaneista ICT-kustannuksista. Koulutarvikkeisiin ja oppimateriaaleihin tulee kasvua n. 170 000 € johtuen Vihtavuoren koulun käyttöönoton aiheuttamista ensikertaisen varustamisen kustannuksista. Sisäisten vuokrien kasvu on 400 000 €.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminnan perusrahoitus tulee valtiolta yksikköhinnan perusteella. Tämän vuoksi on tärkeää säilyttää opetustuntien määrä vähintään nykyisellä tasolla. Toiminnan muun rahoituksen koostuessa kunnan omasta rahoitusosuudesta sekä kurssimaksutuloista, heijastuu kunnan tiukentunut taloudellinen tilanne opiston toiminnan resurssisiin sekä kasvavaan paineeseen nostaa kurssimaksuja. Tavoitteena on säilyttää kurssimaksut maltillisina riittävän kurssitoiminnan ja sitä kautta opetustuntien toteutumisen takaamiseksi.

Kansalaisopiston maksutuottojen osuus arvioidaan v. 2021 hieman viime vuosia pienemmäksi johtuen pääosin koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilanteesta. Poikkeustilanteen vuoksi lukuvuoden 2019-2020 kursseja jouduttiin perumaan, kurssimaksuja palauttamaan ja lukuvuoden 2020-2021 kurssien ryhmäkokoja pienentämään.

Lukio

Lukiokoulutuksen toiminnassa ja opetuksen järjestämisessä noudatetaan taloudellista tiukkuutta. Opetuksen järjestämiseen on käytössä 349 kurssia lukuvuonna 2020-21. Lisäksi opetusalan virka- ja työehtosopimuksen perusteella lukiolla on käytettävissä lukioresurssia, joka määräytyy opiskelijamäärän mukaan (14 vvt+0,17x opiskelijamäärä). Tämän resurssin käytöstä päättävät lukion rehtori ja opettajat yhdessä.

Taloudellinen tiukkuus näyttäytyy Laukaan lukiossa siten, että voimme tarjota ainoastaan valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaiset pakolliset kurssit ja ylioppilaskirjoituksiin valmentavia kertauskursseja tiivistetysti. Valinnaisia, lukio-koulutuksen näkyvyyttä, houkuttavuutta ja markkina-arvoa lisääviä kursseja ei ole mahdollista toteuttaa.

Opiskelijamäärään nähden pienen opetusresurs-sin lisäksi lukion taloutta rasittaa myös uusien ti-lojen hankinnat leasing-maksuineen ja aiempaa korkeampine tilavuokrineen.

Tulevan lukuvuoden syksyllä 2021 otetaan käyt-töön lukion uusi opetussuunnitelma. Työstämme käyttöön otettavaa suunnitelmaa Jyväskylän yli-opiston opettajankoulutuslaitoksen kanssa. Yh-teistyön tavoitteena on kehittää Laukaan lukioon oppiaineitten rajat ylittäviä, geneerisiä taitoja, yhdessä tekemisen ja ongelmaratkaisun taitoja kehittäviä kursseja. Opintokokonaisuuksien tautalla on työelämän osaamisvaatimusten nopea muutos. Opetushallitus myönsi hankeavustuksen lukiouudistuksen toimeenpanolle Laukaassa 43 200 €.

Syksyllä 2021 käyttöön otettava opetussuunni-telma tuonee kustannuspaineita opetuksen jär-jestämiseksi lukiouudistuksen mukaisesti. Lisäksi suunnitelmat opetuksen maksuttomuudesta tu-lee toteutuessaan vaikuttamaan lukiokoulutuk-sen kustannuksiin syksystä 2021 alkaen.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimen talousarvio muuttuu vuodelle 2021 merkittävästi. Vattipaja siirtyy konserniha-linnosta takaisin vapaa-aikatoimeen. Menot ovat 608 540 euroa ja tulot 226 800 euroa. Vattipajan työvalmentajien palkkaukseen saadaan 75 000 euron avustus. Liikkuva Laukaa hankkeeseen saa-daan 20 000 euron avustus.

1.1.2 Henkilöstö

Hallintopalvelut

Hallintopalveluissa tällä hetkellä työskentelevät si-vistysjohtaja, perusopetuksen opetuspäällikkö, hallinto- ja talouspäällikkö, taloussuunnittelija sekä talous ja hallintosihteeri. Taloussuunnittelija on palkattomalla vapaalla 28.2.2021 saakka. Ta-loussuunnittelijan sijaisuutta ei ole täytetty, vaan tehtävät on jaettu hallintohenkilöstön kesken.

Varhaiskasvatus

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vuonna 2021 Vihtavuoren uusi lähikirjasto varus-tetaan käyttökuntoon, mikä vaatii investointira-haa. Kirjasto avaa ovensa syksyn 2021 alussa, jol-loin toimintamenoista resurssoitavaksi tulee yksi palveluuyksikkö lisää.

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus, HyPe

Laukaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhe-keskuksen (Laukaan HyPe) vuoden 2021 talousta-voitteissa ei ole suuria muutoksia verrattuna edellisvuoteen.

Toimintatuotoista keskeisin on etsivään nuoriso-työhön kohdentuva valtionavustus, noin 60 000 euroa. Pieni osa tuotoista kertyy Laukaassa opis-kelevien ulkopaikkakuntalaisten käyttämien laki-sääteisten opiskeluhuoltopalvelujen maksuista. Muutoin HyPe:n toimintaideologia perustuu ma-talan kynnyksen palveluille ja toiminnalle, joten tuottoja ei ole tarkoitus kerätä asiakasmaksuin.

Toimintakuluista noin 80 % muodostuu henkilös-tökuluista, 13 % palvelujen ostoista ja loput muista toimintakuluista.

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan lasten ja henki-löstöä välistä suhdelukua 1:7. Varhaiskasvatus-laissa (540/2018) on määriteltynä varhaiskasvatuk-sen henkilöstörakenne, joka astuu voimaan 1.1.2030. Henkilöstörakenteeseen on varauduttu jo tässä vaiheessa, ja tulevien vuosien aikana toi-mien muuttamista henkilöstörakennetta vastaa-vaksi tarkastellaan esimerkiksi eläköitymisten yh-teydessä. Henkilöstön saatavuuden parantami-seen tullaan kiinnittämään erityistä huomiota tule-vina vuosina. Varhaiskasvatuksen henkilöstön saa-tavuus on heikentynyt viime vuosien kuluessa. Var-haiskasvatus on esimerkiksi lisännyt yhteistyötään

oppilaitosten kanssa asian edistämiseksi. Henkilöstön saatavuuden lisäksi on tärkeää huomioida henkilöstö hyvinvointi ja jaksaminen osana palvelujen kehittämistä.

Varhaiskasvatuksen varahenkilöstöön esitetään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan palkkavarausta 7,5 kk:n ajalle. Varhaiskasvatuksen varahenkilöiden työpanos on etenkin korona-ajan poissaoloista johtuen ollut välttämätön turvaamaan varhaiskasvatuksen henkilöstön riittävyyttä äkillisissä sairastapauksissa

Perusopetuspalvelut

Perusopetuspalveluiden henkilöstön määrän muutokset ovat sidoksissa muuttuviin tarpeisiin, ylimääräisiin valtionavustuksiin ja luonnolliseen vaihtumaan. Uusia vakituisia tehtäviä ei ole suunnitelmassa perustaa, koska meneillään on palveluverkkoselvitys, jolla valmistaudutaan muutaman vuoden päästä tapahtuvaan oppilasmäärien väheneeseen. Henkilöstösuunnitelmassa on varauduttava vastaamaan 2-3 vuoden ajan nykyiseen, tai hieman nykyistä laajempaan palveluntarjontaan, mutta palveluiden supistumiseen pidemmällä aikavälillä. Jos onnistutaan saamaan vuoden 2020 tapaan kohdennettuja valtionavustuksia, niiden turvin voidaan muuttaa henkilöstösuunnitelmaa määräraikaisesti palkkaamalla lisähenkilöstöä eniten tukea tarvitsevien oppilaiden palveluiden parantamiseksi sekä suurimpien opetusryhmien jakamiseen

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston suunniteltu henkilöstö vuodelle 2021 säilyy edellisvuosien kaltaisena: Päätoimiset 4,4 henkilötyövuotta, ja lisäksi noin 70 sivutoimista tuntiopettajaa, joiden opetustuntimäärä vaihtelee toteutuvien kurssien mukaan. Kansalaisopistossa ei ole suunniteltuja henkilöstömuutoksia vuodelle 2021.

Lukio

Lukion henkilöstömäärä on lisääntynyt yhdellä henkilöllä, koulusihteerillä syksystä 2020 alkaen. Talousarviossa henkilöstömenot kasvavat n. 32 000 €.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimen johtaja siirtyi kokonaisuudessa sivistyspalvelujen alaisuuteen organisaatiomuutoksen yhteydessä. Vapaa-aikatoimessa on toimitosihteeri, erityisryhmien liikunnanohjaaja, terveysliikunnan suunnittelija/ohjaaja, neljä vapaa-aikaohjaajaa sekä kuusi liikuntapaikkojen hoitajaa. Vuoden 2021 alussa Vattipajan toiminta siirtyy takaisin vapaa-aikatoimelle konsernihallinnosta. Vattipajan vakinaista henkilöstöä on työpajaesimies sekä 1,3 työvalmentajaa. Pajalla toimii lisäksi erilaisin avustuksin kuusi työvalmentajaa.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjastossa on tällä hetkellä kirjastotoimenjohtajan lisäksi 11 vakituista työntekijää, joista 6 tekee töitä pääkirjastossa ja 1 kirjastoautossa. Lievestuoreen ja Leppäveden lähikirjastoissa on molemmissa kaksi työntekijää. Vihtavuoren kirjaston käynnistymisen myötä on tarvetta yhdelle vakituisen henkilön rekrytoinnille, jotta asiantuntija- ja palveluresurssi voisi vastata laajentuneen kirjastoverkon tarpeisiin. Tämän rekrytoinnin myötä ja tehtäviä uudelleen järjestelemällä voidaan ratkaista myös kulttuuripalveluiden tuottamisessa olevaa resurssipulaa.

HyPe

Laukaan HyPe:n tulosityksikön vakinaiseen henkilöstöön kuuluvat opiskeluhuollon kuraattorit (4 htv) ja psykologit (3 htv), varhaisen tuen asiantuntija (1 htv), erityisnuorisotyöntekijä (1 htv) ja etsivät nuorisotyöntekijät (2 htv).

Lisäksi HyPe:n tulosityksikön budjettiin on sisällytetty Laukaan kunnan ja seurakunnan yhteisen kasvatussihteerin työtä, johon kuuluu mm. Vihtavuoren yläkoulun kuraattoripalvelut.

Koulupsykologien henkilöstöresurssi on niukka. Oppilasmäärät ovat noin 1000 oppilasta/psykologi. Psykologiliiton suositus on 600-800 oppilasta/psykologi. Vaikka lähivuosien oppilasennusteissa Laukaan perusopetuksen oppilasmäärät ovat hienoisesti kasvun jälkeen laskussa, on toisen asteen opiskelijamäärä POKE-laajentumisen myötä kasvussa. Tämän ikäluokan nuoret käyttävät myös aktiivisesti opiskeluhuollon palveluja

1.1.3 Palvelujen järjestäminen

Hallintopalvelut

Kuntalassa sijaitsevassa sivistystoimen hallinnossa tuetaan esiopetus ja varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, lukioon, kansalaisopistoon, kirjasto- ja kulttuuripalveluihin, vapaa-aikatoimeen sekä lasten ja nuorten hyvinvointikeskukseen liittyviä yhteisiä asioita. Hallintopalvelussa valmistellaan ja

laitetaan täytäntöön sivistyslautakunnan päättämiä asioita. Sivistystoimen hallintopalvelut vastaavat suunnittelu-, valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, sekä sivistystoimen talous- ja henkilöstöpalveluista.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on järjestää laadukkaita ja monipuolisia varhaiskasvatuspalveluja siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin perheiden tarve edellyttää. Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallinen ja tavoitteellinen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää lasten hyvinvointia. Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille laaditaan lapsikohmainen varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä huoltajien kanssa.

Varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisesti päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoidossa ja perhepäivähoidossa sekä kunnallisesti että yksityisesti. Varhaiskasvatuksen piirissä arvioidaan vuonna 2021 olevan noin 1170 lasta, joka on 68 % kaikista 0-6-vuotiaista lapsista. Yksityistä varhaiskasvatusta tuetaan palvelurahalla. Kunnallisia päiväkoteja on kahdeksan, yksityisiä päiväkoteja kahdeksan, joiden lisäksi yksi ostopalvelupäiväkotia. Kunnallisia ryhmäperhepäiväkoteja on yksi ja yksityisiä yksi. Kunnallisia perhepäivähoitajia on 45 ja yksityisiä perhepäivähoitajia yhdeksän. Tavoitteena on, että kaikki kunnalliset varhaiskasvatuspaikat ovat täynnä. Kerhotoiminta täydentää varhaiskasvatuspalveluja ja sitä järjestetään kunnan jokaisessa taajamassa Kirkonkylällä, Leppävedellä, Lievestuoreella ja Vihtavuorella. Kerhotoiminnassa arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 70 lasta.

Maksuttomaan esiopetukseen osallistuvat kaikki kuusivuotiaat lapset. Esiopetusta järjestetään varhaiskasvatuksen toimintana kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Varhaiskasvatusta järjestetään kokopäiväisenä, osapäiväisenä tai osaviikkoisena perheen tarpeet huomioiden. Ilta- ja vuoro- hoitoa järjestetään ostopalvelupäiväkodissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Lasten palvelutarpeet ja osallisuusaste varhaiskasvatuksessa ovat nousseet viime vuosien aikana. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös kasvun ja oppimisen tuki sekä tukea tarvitsevien oppilaiden aamu- ja ilta-päivähoito.

Syntyvyyden laskusta huolimatta varhaiskasvatuksen osallisuusaste on noussut viime vuosina ja sen ennustetaan nousevan edelleen. Muuttoliike vaikuttaa varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään ympäri vuoden. Tämän lisäksi perheiden palvelujen tarpeet muuttuvat ja vaihtelevat. Palvelujen kysynnän tarpeisiin vastataan tarkastelemalla varhaiskasvatuspaikkojen tilannetta alueellisesti hyödyntäen esimerkiksi ulkotilojen käyttöä mahdollisten lisätarpeiden osalta tai sopeuttaen tilannetta.

Kotihoidon tuki kuuluu myös varhaiskasvatuksen vastuualueeseen. Kotihoidon tukea maksetaan perheelle, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole varhaiskasvatuksessa. Kotihoidon tuen maksatus tapahtuu Kelan toimesta. Kotihoidon tuella olevia lapsia arvioidaan olevan vuonna 2021 noin 340 lasta, joka on 19% kaikista 0-6-vuotiaista lapsista.

Perusopetuspalvelut

Peruskoulut antavat opetussuunnitelman mukaista esi- ja perusopetusta, luovat yhdessä kotien kanssa vankan perustan lasten ja nuorten kehitty-

miselle yksilöiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antavat heille hyvät perusvalmiudet jatko-opinnoille. Edistämme yhdessä vanhempien kanssa oppilai-

den oppimista ja hyvinvointia. Perusopetuksen toiminnan lähtökohtana ovat sivistystoimen strategian mukaiset toimenpiteet.

Peruskoulun oppilasmäärä on 10.9.2020 tilanteen mukaan 2798 oppilasta, mikä on 4 oppilasta enem-

män kuin 2020 talousarviossa. Oppilasmäärän kasvun ennustetaan jatkuvan niin, että syksyllä 2021 peruskouluissa opiskelee 2813 oppilasta, mikä on 15 enemmän kuin tällä hetkellä. Opetusta annetaan Laukaassa 12 koulussa.

Kansalaisopisto

Laukaan kansalaisopisto on vapaan sivistystyön opilaitos, joka järjestää toiminta-alueensa asukkaiden tarpeisiin perustuvaa ja kaikkien saatavilla olevaa monipuolista opetusta luoden mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi. Opiston tarkoituksena on vapaan sivistystyön lain mukaisesti edistää toimialueensa asukkaiden kykyä ja halua elinikäiseen oppimiseen, uusien asioiden omaksumiseen sekä itsensä kehit-

tämiseen tarjoamalla heille monipuolisia koulutuspalveluja. Opetuksen painopiste on taide- ja taitoaineissa. Kansalaisopisto tarjoaa lisäksi lasten ja nuorten yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetuksen mukaista opetusta käsityössä, kuvataiteessa ja teatteritaiteessa, järjestää myös tilauskoulutusta sekä osallistuu erilaisiin koulutusta tukeviin alueellisiin kehittämishankkeisiin. Kuntahenkilöstöä opisto palvelee järjestämällä henkilöstökoulutusta.

Lukio

Lukiokoulutus on merkittävä kunnan elinvoiman lisääjä Laukaassa. Laukaan lukio pyrkii kehittämään toimintaansa jatkossakin siten, että kunta olisi toisen asteen koulutustarjonnallaan houkuttava paikka niin paikallisesti kuin seudullisesti. Opetustarjonnaltaan monipuolinen lukiokoulutus on kunnan resurssien panostamista tulevaisuuteen. (Kunnat lukiokoulutuksen järjestäjinä kunta- ja paikallistalouden näkökulmasta. ARTTU2-ohjelma 9/2018).

Laukaan lukiolle myönnettävä opetusresurssi vaikuttaa ratkaisevasti siihen, millaisia pedagogisia ratkaisuja on mahdollista kehittää ja toteuttaa. Lukioressursilla on keskeinen rooli myös siinä, miten monipuolinen ja houkuttava kurssitarjontamme tulee olemaan niin paikallisesti kuin seudullisesti. Laukaan lukion tulevaisuushakuinen kehittäminen on osaavan opettajakunnan vahva tahtotila, mutta opetusresurssin jatkuva niukkeneminen haastaa työssä onnistumista.

Vapaa-aikatoimi

Vapaa-aikatoimen tehtävänä on järjestää liikunta-, nuoris- ja työpajapalveluja. Tavoitteena on edistää vapaa-ajantoimintojen harjoittamista, harrastamista ja edistää asukkaiden hyvinvointia, sekä edistää palvelujen saatavuutta ja lisätä vapaa-ajan palvelujen käyttöä.

Liikuntapalvelujen perustehtävänä on luoda kuntalaisille liikuntaedellytyksiä ja siten edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Liikuntapalvelujen toiminnassa painotetaan lasten ja nuorten liikuntaedellytysten sekä seurojen toimintaedellytysten turvaamista. Alle 18-vuotiaiden liikuntaseuroissa harrastavien nuorten harjoitusvuorot ovat maksuttomia.

Vapaa-aikatoimen nuorisotyön tavoitteena on tukea ja kehittää elämänhallinnallisia taitoja, edistää

nuoren hyvinvointia, tukea vahvan itsetunnon kehittymisessä sekä kannustaa terveisiin elämäntapoihin.

Nuorisotalotoiminnalla tuetaan nuorten vapaa-ajan toimintaa, päihteettömyyttä, nuorten aktiivista osallistumista ja osallistamista sekä tarjotaan nuorille turvallinen paikka vapaa-ajan viettämiseen. Nuorisotalotoimintaan kuuluvat nuorten illat, 5.- 6.-luokkalaisten iltapäivät, nuorisokahvilat, kerhotoiminta, erilaiset tapahtumat sekä bänditilat. Nuorisotalot ovat näkyvillä myös sosiaalisessa mediassa, useimmilta taloilta löytyy mm. Instagram, Snapchat, Facebook ja TikTok.

Koulunuorisotyötä toteutetaan Laukaan kaikissa yläkouluissa sekä osassa alakouluista. Koulunuorisotyön menetelmiin kuuluvat koulupäivän aikana

toteutettava välituntitoiminta, 7-luokkalaisten toimintapäivät ja osana oppilashuoltotyöryhmää toimiminen sekä muu moniammatillinen yhteistyö (mm. teemalliset oppitunnit, erilaiset tapahtumat sekä ryhmätyötoiminta).

Koulujen kanssa tiiviissä yhteistyössä toteutetaan myös pienryhmätoimintaa, jonka tarkoituksena on tukea koulujen oppilashuollollisia toimenpiteitä. Pienryhmätoimintaa toteutetaan monialaisena yhteistyönä mm. perhetyön, seurakunnan sekä Hy-Pen kanssa. Lisäksi yhtenä nuorisotyön muotona keväällä 2020 käyttöön otettu sosiaalipedagoginen hevostoiminta, joka toteutetaan yksilö- tai pienryhmämuotoisena. Toimintaa ohjaa toimintaan koulutettu vapaa-aikaohjaaja.

Vuosittainen Elämyksellinen hyvinvointireitti (entinen Päihdeputki) –tapahtuma kiertää vuorovuosi kirkonkylän, Vihtavuoren ja Lievestuoreen taajamissa niin, että jokainen yläkoululainen pääsee kiertämään yläkoulunsa aikana hyvinvointireitin. Tapahtuma toteutetaan yhteistyössä Humanistisen ammattikorkeakoulun, EHYT ry:n, seurakunnan ja kunnan toimijoiden kanssa.

Multamäen leirikeskus tarjoaa mainiot puitteet leiritoinnalle. Vatti järjestää vuosittain noin 40 lasten ja nuorten leiriä koululaisten loma-aikoina. Leireille osallistuu vuosittain noin 700 iältään 5-15-vuotiasta lasta sekä heidän vanhempiaan. Lasten ja nuorten ohjattuja liikunta-kerhoja ja uimakouluja järjestetään kesällä taajamissa ja haja-asutusalueilla.

Erityisryhmien ohjattua liikuntaa tarjotaan henkilöille, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen vuoksi vaikeuksia osallistua yleisesti tarjolla oleviin liikuntaryhmiin (ikäihmiset, pitkäaikaissairaat, liikunta- ja kehitysvammaiset tai jonkinlaista liikunnan tukea tarvitsevat). Lisäksi uutena palveluna käynnistetään liikuntaneuvonta liian vähän liikkuvien tavoittamiseksi.

Yhteistyötä tehdään kunnan vanhus- ja vammaispalvelun, terveyskeskuksen sekä muiden toimijoiden kanssa liikunnan kehittämiseksi.

Terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia kuntalaisia tavoitetaan ja ohjataan liikunnan pariin yhteistyössä terveystoimen kanssa. Vertaisohjattuja liikuntaryhmiä on tarjolla kylillä eri puolilla Laukaata.

Kolmevuotisen Liikkuva Laukaa-hankkeen tarkoitus on kehittää Laukaan kunnan erityisryhmien ja eri ikäisten liikuntaa moniammatillisen yhteistyön avulla. Hankkeen painopistealueet ovat ikäihmisten liikunta, soveltava liikunta, sekä vähän liikkuvien lasten ja nuorten liikunta. Vuosittaisissa painopistealueissa otetaan huomioon hankkeen tavoitteiden toteutuminen, valtakunnalliset linjaukset sekä kunnan hyvinvointistrategia. Hankerahoitukseen (AVI) avulla vapaa-aikatoimeen on palkattu uusi liikunnanohjaaja kokoaikatyöhön määrääjäksi hankkeen ajaksi. Hankerahoitusta haetaan aina vuodeksi kerrallaan ja tehtävän jatkuminen 31.12.2020 jälkeen edellyttää, että hanke saa myönteisen jatkopäätöksen.

Ensimmäisenä vuonna on kehitetty ikäihmisten liikuntapalveluita (mm. ohjattu ulkoilutoiminta, liikuntaneuvonta sekä voima- ja tasapainoryhmät) sekä lasten ja nuorten liikuntapalveluita (mm. ilmaiset matalan kynnyksen sporttikerhot sivukylille eri puolilla Laukaata). Lisäksi hankkeen avulla on kehitetty ja kehitetään liikuntaan liittyvää vapaaehtoistoimintaa eri ikäryhmissä.

Työpajapalvelut on tarkoitettu työttömille laukaalaisille työnhakijoille. Työpajapalveluita tarjotaan pääasiassa palkkatuella, työkokeiluna tai kuntouttavana työtoimintana. Työllistämisyksöt ovat noin kuukaudesta kahdeksaan kuukauteen. Kuntouttavassa työtoiminnassa voi olla pitempään.

Työllistämisyksioon kuuluu työllistämistä edesauttavia koulutuksia tai vierailuja, joita järjestää esim. Taiko-hanke. Työpajatoiminnan tavoite on antaa valmiuksia siirtyä vapaille työmarkkinoille

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016) ja laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) ohjaavat kirjasto- ja kulttuuripalvelujen tuotantoa.

Kirjasto on hyvinvointipalvelu, jokaisen kuntalaisen portti virikkeen ja viihdykkeen äärelle. Se on

olohuone tarjoten kokoelmiensa lisäksi myös tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Kirjasto lisää yhteisöllisyyttä ja parantaa mahdollisuuksia aktiiviseen kansalaisuuteen.

Kirjasto tukee kansalaisten tasavertaista oikeutta tiedonsaantiin. Kirjaston verkkopalvelut ja laitteet antavat mahdollisuuden sähköisten palvelujen käyttöön kuntalaisille, joilla ei ole itsellään laitteita ja verkkoyhteyksiä.

Lukeminen edistää ihmisen henkistä kehittymistä ja hyvinvointia. Kirjasto tukee kaikkien ikäryhmien lukemisharrastusta ja monilukutaitoa.

Laukaan kirjasto koostuu pääkirjastosta, Leppäveden ja Lievestuoreen lähikirjastoista sekä kirjastoautosta. Kirjastoauto palvelee joustavasti kaikkia seutukuntia ja tuo kirjaston lähelle heitkin, joille matka muuten olisi pitkä tai hankala. Kirjasto on myös verkossa tarjoten kasvavan määrän elektronisia lehtiä ja kirjoja. Se on osa Keski-Suomen kirjastojen kirjastokimpaa, mikä tuo yli 50 kirjaston kokoelmat laukaalaisen käsiin.

Kirjasto on aktiivinen verkostotoimija, avainkumppaneinaan muut Keski-Suomen kirjastot ja sivistyspalvelun muut toimintayksiköt.

Vuonna 2021 Laukaan kirjastoverkko saa uuden toimipisteen, kun Vihtavuoren kirjasto valmistuu

koulurakennuksen yhteyteen. Kunnan kirjastopalveluista tehdään selvitys, joka linjaa toiminnan jatko-kehittämistä.

Kulttuuripalvelu pyrkii siihen, että kuntalaiset voivat olla osallisia kulttuurista ja taiteesta. Kulttuuripalvelu lisää taiteen saavutettavuutta ja yhteiskunnallista tasa-arvoa.

Taide luo hyvinvointia. Lähellä oleville kulttuuripalveluille on kysyntää väestön ikääntyessä. Myös lapsiperheiden etu on saada palvelut lähelle. Kunta ei pysty järjestämään taidetapahtumia ja muuta toimintaa suurella mittakaavalla itse. Pikemminkin sen tehtävä on mahdollistaa paikallisten toimijoiden toiminta esimerkiksi tarjoamalla tiloja, myöntämällä avustuksia ja osallistumalla markkinointiin.

Vuonna 2021 valmistuu Pertti Kukkosen Elämän kulku -taideteos Vihtavuoren uudistetun koulurakennuskokonaisuuden yhteyteen Taiteen edistämiskeskuksen ja kunnan yhteisrahoituksella. Leppäveden liikuntapuiston taidehankintaa vietään eteenpäin. Kunnalle tuotetaan ostopalveluna taideohjelma, joka linjaa julkisen taiteen toteuttamista jatkossa.

HyPe

Laukaan lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskuksessa (Laukaan HyPe) yhdistyvät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia tukevat palvelut hallintorajat ylittäen. Tavoitteena on tarjota saavutettavia ja oikea-aikaisia palveluja matalalla kynnyksellä asiakaslähtöisesti. HyPe:ssä toteutetaan ja kehitetään lasten, nuorten ja perheiden palveluja osana muuttuvaa kunnan toimintaympäristöä ja palvelurakennetta.

Palvelut tuotetaan moniammatillisessa yhteistyössä eri toimijoiden, pääasiassa Laukaan kunnan sivistys- ja perusturvapalvelujen, Keski-Suomen seututerveyskeskuksen, Laukaan seurakunnan ja kolmannen sektorin kanssa.

HyPe:n palveluja ovat mm. lääkärin ja psykiatrisen sairaanhoitajan palvelut, nuorisotyö ja etsivä nuorisotyö, vammaispalvelut, kohdennettu pienryhmätoiminta ja vertaisryhmät, perhevalmennukset, parisuhteen tuen työmuodot, avoimet teemaillat perheille ja nuorille sekä opiskeluhuollon ja varhaisen tuen palvelut.

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologityön tavoitteena on oppilaiden ja koko koulu- tai oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä opettajien ja muun henkilöstön kanssa.

Varhaisen tuen resurssi tarjoaa lapsen lähiaikuiselle (työntekijät, perheet) vaihtoehtoisia, ratkaisukeskeisiä lähestymistapoja ja työkaluja pulmatilanteisiin ja kuormitukseen lapsen ja aikuisen yhteisessä arjessa.

Etsivä nuorisotyö auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat ilman opiskelu-, työkokeilu- tai työpaikkaa. Etsivä nuorisotyö jalkautuu nuorten toimintaympäristöihin. Vuoden 2021 aikana etsivää nuorisotyötä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä työllisyysyksikön kahden määräaikaisen etsivän nuorisotyöntekijän kanssa.

Erityisnuorisotyön tavoitteena on Laukaan lasten ja nuorten elinolojen parantaminen, oikea-aikainen kohdennettu työ, ongelmien ennaltaehkäisy, yhdenvertaisuus ja nuorten elämänhallinnan pa-

rantaminen. Vuonna 2021 työssä korostuu nuorten vahvuuksien tukeminen erityisesti kulttuurihyvinvoinnin keinoin.

1.1.4 Kehittämisen painopisteet

Varhaiskasvatusikäisten lasten ja perheiden hyvinvointia tuetaan monipuolisilla, riittävillä varhaiskasvatus-palveluilla varhaiskasvatustilain (540/2018) edellyttämällä tavalla. Varhaiskasvatuksen toimintaa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan jatkuvasti. Arviointia toteutetaan erilaisin asiakastytytyväisyyskyselyin, henkilöstön kehityskeskustelujen avulla sekä laatien yksikkökohtaisia kehittämissuunnitelmia. Näistä muodostetaan tavoitteita koko kunnan tasoiselle kehittämistyölle. Kehittämistyötä toteutetaan kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen yhteistyönä mahdollistaen tasapuolisen ja yhdenmukaisen palvelun lapsiperheille. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä. Esiopetusta sekä nivelvaiheen yhteistyötä kehitetään aktiivisesti.

Talouden tasapainottaminen huomioidaan talousarvion laadinnassa osana varhaiskasvatuspalvelujen tasapainottamista. Varhaiskasvatuksessa erilaiset sähköiset asiointit ja järjestelmät ovat lisääntyneet viime vuosina. Sähköiset järjestelmät nopeuttavat ja sujuvoittavat asiakaspalvelua. Dokumenttien kirjaaminen sähköiseen muotoon lisääntyy lähivuosina entisestään.

Perusopetuksessa vahvistetaan resurssien puitteissa varhaista tukea, kehittäen kolmiportaisen tuen toimintoja sekä esi- ja alkuopetuksen rakennetta ja toimintatapoja yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Tällä kehitystyöllä tavoitellaan henkilöstön ja toimitilojen käytön tehostamista sekä 5-8-vuotiaiden esi- ja perusopetuksen oppilaiden yhtenäistä pedagogista opintopolkua sekä henkilöstön ja tilojen yhteiskäytön optimointia. keskeinen osa tulevien vuosien kehittämistyötä on palveluverkkoselvitys ja sen perusteella linjattavat toimenpiteet.

Henkilöstön koulutus kohdennetaan edelleen erityisesti kolmiportaisen tuen osaamiseen, TVT-taitoihin, kielenopetuksen varhentamisen toimenpiteisiin sekä esimiesten osaamisen vahvistamiseen. Työhyvinvoinnin edistämiseksi hyödynnetään ke-

vään 2019 työhyvinvointikyselyn tuloksia, ja tarkistetaan sen pohjalta tehdyt toimenpiteet ja suunnitellaan jatko niiden pohjalta.

Vuoden 2021 valmistuu palveluverkkosuunnitelma, joka huomioi kunnan asukas- ja lapsimäärän kehityksen, kiinteistökannan ja henkilöstörakenteen ja joka päivittyy säännöllisesti ajantasaisilla tiedoilla.

Perusopetuksessa vahvistetaan resurssien puitteissa varhaista tukea, kehittäen kolmiportaisen tuen toimintoja sekä esi- ja alkuopetuksen rakennetta ja toimintatapoja yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Tällä kehitystyöllä tavoitellaan henkilöstön ja toimitilojen käytön tehostamista sekä 5-8-vuotiaiden esi- ja perusopetuksen oppilaiden yhtenäistä pedagogista opintopolkua sekä henkilöstön ja tilojen yhteiskäytön optimointia.

Henkilöstön koulutus kohdennetaan edelleen erityisesti kolmiportaisen tuen osaamiseen, TVT-taitoihin, kielenopetuksen varhentamisen toimenpiteisiin sekä esimiesten osaamisen vahvistamiseen. Työhyvinvoinnin edistämiseksi hyödynnetään kevään 2019 työhyvinvointikyselyn tuloksia, ja tarkistetaan sen pohjalta tehdyt toimenpiteet ja suunnitellaan jatko niiden pohjalta.

Vuoden 2021 valmistuu palveluverkkosuunnitelma, joka huomioi kunnan asukas- ja lapsimäärän kehityksen, kiinteistökannan ja henkilöstörakenteen ja joka päivittyy säännöllisesti ajantasaisilla tiedoilla.

Laukaan lukion painopistealueita ja toimintaa ohjaavia kokonaisuuksia ovat osallisuuden edistäminen siten, että nuoret pääsevät mukaan heitä koskevaan päätöksentekoon. Toisena kokonaisuutena on oppimaan oppimisen taitojen kehittäminen. Tärkeää on kehittää nuorten kykyä asettaa tavoitteita, kykyä ohjata omaa toimintaa sekä kykyä arvioida tavoitteiden saavuttamista. Kolmantena on yhteisöllisen oppimisen edistäminen, jossa kehitetään nuorten oppimista edistävää yhteistä tiedonrakentamista ja vuorovaikutusta. Neljäntenä painopistealueena on sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen.

Kansalaisopiston kehittämisen keskeisimpiä painopistealueita on monipuolisen kurssitarjonnan turvaaminen Laukaassa taloustilanne huomioiden, sekä yhteistyön tiivistäminen alueen eri toimijoiden kanssa. Opinto- ohjelman laadinnassa yhtenä keskeisenä osana hyödynnetään arvioinnin ja asiakas-tyytyväisyyden tuloksia.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa ovat kehittämisen painopisteinä Vihtavuoren lähikirjaston toiminnan käynnistäminen, lukemisharrastuksen edistäminen, kirjastoverkkoselvitys ja kunnan taideohjelman tuottaminen ostopalveluna.

Vapaa-aikatoimen kehittämisen painopisteinä on edistää vapaa-ajantoimintojen harjoittamista, harrastamista ja edistää asukkaiden hyvinvointia, sekä edistää palvelujen saatavuutta ja lisätä vapaa-ajan palvelujen käyttöä.

Laukaan kunta ja vapaa-aikatoimi on mukana Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun eÄlytalli -hankkeessa. Hankkeessa etsitään soveltuvia menetelmiä liikkujien, hiihtäjien, jalan- kulkijoiden ja pyöräilijöiden laskentaa ja luokitte- luun liikuntapaikoilla. Hankkeessa asennetaan WiFi-laitelaskureita Laukaan eri kohteisiin. Tiedot pystytään välittämään eteenpäin Laukaan omaan Azureen.

Toinen vapaa-aikatoimen kehittämisen painopiste- alue on Leppäveden liikuntapuiston rakentamisen jatkaminen vaiheittain suunnitelmien mukaisesti.

Kolmantena vapaa-aikatoimen painopistealueena kehitetään Laukaan kunnan erityisryhmien ja eri ikäisten liikuntaa moniammatillisen yhteistyön avulla (kolmivuotinen Liikkuva Laukaa-hanke). Hankkeen painopistealueet ovat ikäihmisten lii- kunta, soveltava liikunta, sekä vähän liikkuvien las- ten ja nuorten liikunta.

Neljäntenä painopistealueena ovat koronasta joh- tuvien uusien toimintatapojen suunnittelu, testaus ja käyttöönotto nuorisotoimessa. Kevään koke- muksen myötä digitaalinen nuorisotyö on nostanut päätään oivana nuorisotyön työkaluna, kuitenkin täysin korvaamatta tuttuja ja pitkällä aikavälillä hy- väksi todettuja käytänteitä. Sosiaalisen median hyödyntäminen sekä jalkautuminen nuorten pariin koettiin hyväksi toimintatavaksi niin nuorten kuin työntekijöidenkin mielestä. Tavoitteena on löytää uusia nuorisotyönmuotoja jotka ovat vähemmän haavoittuvia muutoksille.

Lasten ja nuorten hyvinvointi- ja perhekeskus HyPe:n keskeisimpänä kehittämisen painopisteinä on rakenteiden, palvelujen ja toiminnan selkiyttä- minen, arviointi ja kehittäminen taloustilanne huo- mioiden sekä yhteistyön lujittaminen toimijaver- koston kanssa. Kehittämissyhteistyötä tehdään seu- tukunnallisessa myös perhekeskustoimijaverkos- tossa; etenkin Tulevaisuuden sote-keskus –hank- keen painopisteiden kehittäminen on keskeistä.

Toisena kehittämisen painopisteinä on varhaisen vaiheen tuki. Panostamalla eri tavoin pikkulapsi- perheiden hyvinvointiin ja etenkin vanhemmuu- den tukemiseen, pyritään pääsemään entistä pa- remmin käsiksi ennalta ehkäisevään työhön ja ke- ventämään korjaavan työn määrää.

Kolmas painopiste on oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnin tuki: koronaviruskriisin ja toisen as- teen opiskelijamäärän kasvun myötä opiskeluhuol- lon palveluille ja niihin tiiviisti kytkeytyville muille palveluille, kuten koulu- ja oppilaitosnuorisotyölle, on kasautunutta tarvetta. Tähän pitää pystyä vas- taamaan monialaisesti ja -ammatillisesti. Riittävien psykologiresurssien turvaaminen on huolenai- heena, ja siksi esimerkiksi perheneuvolan psykolo- gipalvelujen hyödynnettävyys on merkittävää.

1.1.5 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen lin- jaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
Elinvoima ja kil- pailukyky:			
<i>Sivistyspalveluiden palveluverkko</i>	<i>Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palve- luverkkosuunnitelman laatiminen.</i>	<i>Toiminta- ja kehittämis- suunnitelmat ja niiden hy- väksyminen.</i>	<i>Lähtötaso: Nykyinen palve- luverkko.</i>

			<i>Tavoitetaso: Palveluverkkosuunnitelma, jossa on huomioitu mm. palvelun kysynnän ennakointi, talous, toimitilat ja henkilöstö.</i>
<i>Hyvinvoiva ja osaava henkilöstö</i>	<i>Henkilöstön saatavuuden, työhyvinvoinnin ja osaamisen kehittäminen.</i>	<i>Henkilöstölle toteutettavat vuosittaiset kehityskeskustelut ja kyselyt.</i>	<i>Lähtötaso: Työtyytyväisyyselvitysten perusteella henkilöstö on ollut varsin tyytyväisiä omaan työhönsä, työyhteisöönsä ja johtamiseen.</i> <i>Tavoitetaso: Työtyytyväisyys paranee kaikilla tasoilla. Toimintaedellytykset säilyvät sivistyspalveluiden tuottamisessa.</i>
<i>Hyvät ja monipuoliset lasten, nuorten ja perheiden palvelut</i>	<i>Monipuolisten, perheiden tarpeiden mukaisen palvelujen tarjoaminen laukaalaisille lapsiperheille.</i> <i>5-8 –vuotiaiden yhteinäisen opinpolun vahvistaminen pedagogiikkaa, tilojen käyttöä ja yhteissuunnittelua vahvistamalla.</i> <i>Esiopetuksen nivelvaiheen kehittäminen.</i> <i>Lukiokoulutusta kehitetään yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa.</i> <i>Kansalaisopiston kurssitarjoontaa monipuolisesti kouluikäisistä kaiken ikäisiin aikuisiin aliedustetut ryhmät huomioiden.</i>	<i>Säännöllinen arviointi asiakastytyväisyyskyselyjen ja henkilöstölle suunnattujen kyselyjen avulla.</i> <i>Henkilöstölle toteutettavat vuosittaiset kehityskeskustelut ja kyselyt.</i> <i>Yksikköjen ja kuntatason toiminta- ja kehittämissuunnitelmat, talousarviot ja tilinpäätökset.</i> <i>Tilastoaineistot, kouluterveyskyselyn tulokset.</i> <i>Asiakaspalaute, systemaattinen kurssiarviointi, toteutuneet yhteistyömuodot.</i>	<i>Lähtötaso: Toimivat peruspalvelut. Talouden tasapainottaminen voi heikentää palvelujen määrää ja laatua.</i> <i>Esi- ja alkuopetuksen toiminta voi olla toisistaan irrallista ja yhteistyö vähäistä.</i> <i>Tavoitetaso: Toimintaedellytykset säilyvät laadukkaiden sivistyspalveluiden tuottamisessa.</i> <i>Toimintamallit ovat yhtenäiset, resurssien käyttö on suunniteltu yhdessä kaikkien toimijoiden kesken ja on kustannustehokasta.</i> <i>Asiakaspalautteen ja arvioinnin tulosten hyödyntäminen tulevan lukuvuoden ja opinto-ohjelman suunnittelussa.</i> <i>Kurssien järjestäminen toimivammassa ja terveemmissä tiloissa.</i>
Hyvinvointi:			
<i>Ennaltaehkäisevät palvelut ja varhainen tuki, laadukas</i>	<i>Riittävän, oikea-aikaisen varhaisvuosien tuen tarjoaminen lapsille ja lapsiperheille.</i>	<i>Lapsille järjestetään tarkoituksenmukaista kasvun ja oppimisen tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.</i>	<i>Lähtötaso: Käynnissä olevien prosessien syventäminen ja riittävän varhaisen tuen tarjoaminen kaikille sitä tarvitseville lapsille.</i>

ja tavoittava oppilaiden hyvinvoinnin tuki	Riittävät resurssit, resurssien kohdennus, selkeät tehtäväkentät ja vastualueet, priorisointi.	Oppilasmäärä ja koulujen määrä suhteessa kuraattori/psykologi vrt. suosituksien jono. Oppilashuollon kyselyjen tulokset, kouluterveyskyselyn tulokset, lakisääteisten aikamääreiden ylitysten seuraaminen, kirjaamisen ajantasaisuus. Perusopetuksessa resurssit ja toiminnan kehittäminen kohdennetaan kolmiportaisen tuen tehokkaaseen käyttöön. Tuen lomakkeet ja tilastot, kirjaukset, erityisen tuen päätökset.	Oppilashuollossa toimii neljä koulukuraattoria ja kolme koulupsykologia. Tavoitetaso: Voimme vastata kasvavaan opiskelijamäärään, tehtävä- ja vastualueet määriteltä tarpeenmukaisiksi, tarvittaessa on resurssia ostopalveluihin. Perusopetuksen kolmiportaisessa tuessa on laajemmin käytössä yleisen ja tehostetun tuen keinot.
Hyvinvoivat asukkaat ja ihmisläheinen palvelutuentanto	Kansalaisopisto tarjoaa opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia monipuolisesti koko aikuisväestölle. Kunnan kirjastopalveluista tehdään selvitys, joka linjaa toiminnan jatkokehittämistä. Kirjasto profiloituu kaikkien ikäryhmien lukemisharrastuksen edistäjänä. Uusi Vihtavuoren lähikirjasto avaa ovensa asiakkaille syksyllä 2021. Aktiiviset ikäihmisten ja erityisryhmien liikuntaryhmät. Liikuntaneuvonnan käynnistäminen vähän liikkuville. Kehittämishankkeiden toteuttaminen.	Asiakaspalaute, systemaattinen kurssiarviointi, toteutuneet yhteistyömuodot. Syksyllä 2020 tehtyä kirjaston palvelusuunnitelmaa aletaan toteuttaa keväällä 2021. Toimintaa seurataan analysoimalla tiedottamisen ja tapahtumiin osallistumisen määrää, asiakaspalautetta sekä vertailemalla toimintaa verrokkikirjastojen kanssa.	Lähtötaso: Monipuolinen kurssitarjonta eri ainealueissa kurssiarviointia hyödyntäen ja olemassa olevien yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitetaso: Monipuolinen kurssitarjonta, jossa hyödynnetty aiempaa kohdennettua arviointia. Yhteistyön kehittämisen myötä huomioidaan aiempaa paremmin aikuisväestön erityistarpeita. Lähtötaso: Lukemista tuetaan monimuotoisesti. Tavoitetaso: Lukemista tuetaan suunnitelmallisesti ja tuki ulottuu myös kuntalaisiin, jotka eivät ole aktiivisia lukijoita.
Hyvinvoivat nuoret ja aktiivinen nuorisotalotoiminta	Edistetään nuorten osallisuutta, elämäntaitoja ja terveellisiä elämäntapoja.	Asiakaspalautteet ja -kyselyt.	

<i>Nuorisovaltuuston aktiivinen toiminta</i>		<i>Nuorisovaltuuston arvioinnit.</i>	
<i>Hyvät ja terveelliset toimitilat</i>	<i>Huolehditaan yhdessä tilapalveluiden kanssa siitä, että sivistyspalvelut tuotetaan asianmukaisissa, riittävässä ja terveellisissä tiloissa.</i>	<i>Asiakaspalaute, kiinteistöjen ylläpito ja kuntokartoitukset.</i>	<i>Lähtötaso: Asiakaspalaute otetaan huomioon, kuntokartoitukset suoritetaan kiinteistöpalvelujen laatiman suunnitelman mukaisesti.</i> <i>Tavoitetaso: Palvelut järjestetään toimivissa ja terveellisissä tiloissa. Reagoidaan välittömästi epäkohtiin.</i>
<i>Ajanmukaiset liikuntapaikat</i>	<i>Pidetään yllä kattavaa liikuntapaikkaverkoston ja erityisesti lasten ja nuorten liikuntaedellytysten mahdollistamiseksi.</i> <i>Maksuttomat palvelut alle 18 vuotiaille.</i> <i>Leppäveden liikuntapuisto rakentuu suunnitelman mukaisesti.</i> <i>Vihtavuoren uuden liikuntahallin sujuva käyttöönotto.</i>	<i>Asiakaspalautteet ja kunnossapitosuunnitelmat.</i>	<i>Lähtötaso: Liikuntapaikkaverkosto on lähtökohdiltaan jo kattava.</i> <i>Tavoitetaso: Hyvät ja turvalliset liikuntapaikat.</i>
<i>Hyvinvoivat asukkaat ja ihmisläheinen palvelutuotanto</i>	<i>Kansalaisopisto tarjoaa opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia monipuolisesti koko aikuisväestölle</i>		
<i>Luonto ja elämykset:</i>			
<i>Kestävän kehityksen mukaisten toimintatapojen ylläpitäminen ja vahvistaminen</i>	<i>Suunnitellaan ja kirjataan konkreettisia toimenpiteitä, joilla ylläpidetään ja vahvistetaan kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja resurssit huomioiden.</i>		<i>Lähtötaso: Suunnitellaan ja kirjataan 2020-2022 kehittämissuunnitelmaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla vahvistetaan ja ylläpidetään kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja.</i> <i>Tavoitetaso: Toteutetaan ja arvioidaan suunnitellut kestävää kehitystä edistävät toimenpiteet ja kirjataan ne</i>

			vuoden 2021 toimintakertomukseen.
<i>Ulkoilureitit, kodat ja laavut</i>	<i>Ylläpidetään ja kunnostetaan ulkoilureittejä ja pidetään kodat ja laavut hyvässä kunnossa.</i> <i>Parannetaan ulkoilureittien opastuksia.</i>	<i>Asiakaspalauteet ja kyselyt.</i>	

1.1.6 Riskienhallinta

Sivistyspalveluiden tämän hetken korkein riskitekijä on koronatilanteen pitkittyminen ja sen aiheuttamat vaikeudet palveluiden järjestämisessä.

Koronatilanne ja siihen varautuminen asettaa riskejä myös varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta. Varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytointi on ollut haastavampaa kuluneen vuoden aikana edellisvuosiin nähden. Vakituiset toimet on saatu toistaiseksi täytettyä, mutta määräaikaisiin työsuhteisiin rekrytointi on pai-koitellen ollut haastavampaa. Muutokset perheiden tilanteissa vaikuttavat myös varhaiskasvatuksen palvelutarpeisiin ja edellyttää jatkuvaa arviointia ja tilaneseurainta.

Perusopetuspalveluissa merkittävin kustannuserä ovat henkilöstökustannukset, ja ne ovat suoraan riippuvaisia annetun opetuksen määrästä. Riskienhallinnan tärkein keino on ajantasaiset oppilassennustetiedot, ja niihin perustuvat arviot opetusryhmien muodostamisesta ja annettavan opetuksen määrästä. Ennusteet on tehty keväällä 2020, ja ne perustuvat väestörekisterin syntyvyys- ja osoitetietoihin. Tiedot tarkistetaan keväällä 2021 ennen sivistyslautakunnan päätöstä lukuvuoden 2021-2022 opetusresursseista.

Oppilasmäärän muutokset liittyvät myös muihin suuriin kustannuseriin palvelujen ostoissa, kuten koulukuljetuksissa ja ruokapalvelukuluissa.

Perusopetuspalveluissa jokaisen tulossyksikön esimies vastaa oman tulossyksikkönsä pysymisestä talousarvion raamissa ja seuraa toteumaa kuukausittain. Osana koko sivistystoimen talousseurainta koonti perusopetuspalveluiden toteumaennusteesta tehdään neljännesvuosittain opetuspäällikön toimesta. Oppilasmäärän muutokset liittyvät myös muihin suuriin kustannuseriin palvelujen ostoissa, kuten koulukuljetuksissa ja ruokapalvelukuluissa.

Koronaviruksen aiheuttama poikkeustilanne ja siihen varautuminen on riskitekijä kansalaisopistotoiminnan järjestämiselle. Varautumistoimenpiteet aiheuttavat ennakoimattomia taloudellisia kustannuksia ja henkilöstön kuormittumista. Riskiä pyritään hallitsemaan mahdollisuuksien mukaan varautumalla etäopetukseen siirtymiseen, tiedottamalla ja ohjeistamalla poikkeustilanteen toimintatavoista. Henkilöstölle pyritään tarjoamaan lisää koulutusta uusien opetusmuotojen haltuunottoon.

Riski kirjaston toiminnalle on 17-vuotias kirjastoauto, joka on käyttöikänsä lopussa. Äkilliset rikkoontumiset tuovat käyttökatoja palveluun ja aiheuttavat korjauskuluja, jotka syövät yhä suuremman osuuden kirjaston toimintarahoista. Riskiin varaudutaan mahdollisuuksien mukaan ennakoivilla huoltotoimenpiteillä.

Perusopetuksen tunnusluvut	TP2019	TA2020	TA 2021
Perusopetuksen oppilasmäärä luokat 1-9	2727	2794	2813
Vuosiviikkotunnit	4841	4809	4934
Koulujen esiopetuksen oppilaiden määrä	98	100	90
Esiopetuksen kustannukset euroa/esiopetuksen oppilas	7026	7519	7478
Iltapäivätoimintaan osallistuvien oppilaiden lukumäärä	239	254	250
Iltapäivätoiminnan ohjaustuntien määrä	17023	18500	18500
Kuljetusoppilaiden määrä	928	920	920
Koulukuljetuskustannukset euroa / kuljetusoppilas	1845	1826	1873
Kiinteistömenot euroa / oppilas	1817	1880	1954
Ruokapalvelumenot euroa / oppilas	604	580	592
Vuosiviikkotuntien määrä/oppilas	1,78	1,72	1,75
Kustannukset / vuosiviikkotuntia	4791	4927	4994
Perusopetuksen kustannukset euroa / oppilas	8506	8188	8488

Varhaiskasvatuksen tunnusluvut	TP 2019	TA2020	TA2021
0-6 vuotiaat lapset kunnassa. Kuntarekisteri –Efficatietojärjestelmä	1823	1856	1720
Lapsia varhaiskasvatuksessa yhteensä *	1166	1097	1170
- % 0-6 vuotiaista	63,9 %	59,1 %	68 %
- kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	573	548	570
- yksityisessä ostopalveluissa	53	32	45
- palvelurahalla	540	517	555
Esiopetus yhteensä	230	251	210
- kunnallisessa esiopetuksessa	123	130	122
- yksityisessä ostopalvelussa	14	6	8
- palvelurahalla esiopetuksessa	93	115	80
Kerhotoiminta 2-5v, palveluraha	82	92	70
Lasten kotihoidon tuki, lapsia 31.12	379	360	340
Tukea tarvitsevien oppilaiden hoito	16	14	14

Laukaan lukion tunnusluvut	TP2019	TA2020	TA2021
Opiskelijamäärä	251	273	275
Opetustuntien määrä	360	358	349
Opetustuntien määrä / opiskelija	1,43	1,31	1,27
Kiinteistömenot euroa /opiskelija	780	1410	2256
Ruokapalvelumenot euroa / opiskelija	569	545	541
Kustannukset euroa /opiskelija	6391	5844	6957

Kirjaston tunnusluvut	TP2019	TA2021
Kirjastokäynnit	150000	160000
Aukiolotunnit	7100	13500
Aineiston lainat	310000	320000
Lainaajat	7100	7500
Lainat / asukas	17	18
Etäkäyttö	23000	30000
Ryhmien opetustunnit	115	100
Tapahtumat	113	100
Kirjastoaineisto, kpl	120000	123000
Vuosihankinta, kpl	4900	6500
Bruttomenot euroa /asukas	51,9	52,2
Aineistomenot euroa / asukas	5,6	6,6

Kulttuurin tunnusluku	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Avustukset (€)	7 650	18 500	18 500

Vapaa-ajan tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Vapaa-ajan palvelut			
Henkilökunta: vakinaiset	12,9	14,5	16,3
Määräaikaiset: nuorisotalon kerho-ohjaajat, iltavalvojat, latujen ajajat	40	40	40
Kesätyöntekijät, uimaopettajat, leiri- ja urheiluohjaajat	44	80	80
Järjestö avustukset/määrä	19	25	20
Jaetut avustukset (€)	64185	75000	75000
Terveysliikunta: osallistuneet/määrä	7834	7500	7500
Leirit: osallistuneet/määrä	622	700	700
Uimakoululaiset, urheilu- ja kerhotoiminta/käyntikerrat sekä kyläillat ja järjestöpalaverit	3465	2800	3000
Vapaa-ajan tilapalvelut			
Liikuntasalit: käyttövuorot/viikko	286	290	290
Kuntosalit: käyntikerrat/vuosi	23163	25000	25000
Multamäen leirikeskus: käyttöpäivät/vuosi	271	250	270
Nuorisopalvelut			
Vapaa-aikatalot: käyttökerrat/nuorisotoiminta/vuosi	9660	10000	10000
Käyttökerrat, muut/vuosi	15617	24000	16000
Työpajatoiminta		7000	7000

HyPe:n tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021
HyPen teemalliset nuorten illat ja nuorten toiminta, käyntiä	4222	1500	1500
Erityisnuorten illat, pajat, käyntiä	60	100	100
HyPen teemalliset avoimet illat perheille ja vanhemmille, käyntiä	70	200	300
Nuorten kohdennetut ryhmät/pienryhmät, käyntiä	190	300	300
Aikuisten kohdennetut pienryhmät ja perhevalmennus, käyntiä	445	550	550
Varhaisen tuen asiantuntijan asiakastyö mm. koulut, päiväkodit ja HyPe			10
Asiakastyö: musiikin soveltava käyttö lapsille ja työntekijöille/perheille / tiimien, perheiden määrä			
Konsultaatio, työssäjaksamisen tukeminen, koulutus /asiakaskontaktia	469	650	550
Avoimet tilaisuudet, esimerkiksi vanhempainillat / asiakaskontaktia	318	450	400
Opiskeluhoito			
kuraattorit: sovittua yksilötapaamista	1900	800 asiakasta	2200
koulupsykologit: asiakasta	370		370
Etsivän nuorisotyön yksilötapaamiset			
ohjautunutta asiakasta	156	110	150
tapaamista	715	750	720
Perhetyö HyPellä, tapaamiset	130	130	150
Erityisnuorisotyö			
ohjautunutta asiakasta	7	20	15
tapaamista	58	220	100

Kansalaisopiston tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Kansalaisopisto			
Vaikuttavuusnäkökulma			
Opetustuntien määrä	6410	6200	6200
Kurssilaisten määrä (brutto)	3307	2900	2900
Asiakasnäkökulma			
Opintoryhmien määrä	258	250	250
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	13	12	12
Prosessinäkökulma			
VO=valtionosuus (valtionosuustunnit)	270.878	250.000	250.000
Käyttökustannukset/ opiskelija (VO huomioiden)	141 (60)		
Kustannukset/oppitunti (VO huomioiden)	73 (31)		
Taiteen perusopetus			
Vaikuttavuusnäkökulma			
Opetustuntien määrä	618	600	580
Kurssilaisten määrä	167	180	170
Asiakasnäkökulma			
Opintoryhmien määrä	23	19	18
Opiskelijamäärä/ opintoryhmä	7	9	9
Prosessinäkökulma			
Käyttökustannukset/ opiskelija	70		
Kustannukset/oppitunti	19		

2.4 Tekniset palvelut

Tekninen palvelualue käsittää viisi tulosyksikköä: hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu, ruoka- ja puhtauspalvelut sekä ympäristövalvonta.

Teknisellä palvelualueella toimii kolme lautakuntaa: tekninen lautakunta, lupalautakunta ja ympäristöterveyslautakunta. Palvelualueen viidestä tulosyksiköstä hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut, yhdyskuntatekniset palvelut, tilapalvelu, sekä ruoka- ja puhtauspalvelut kuuluvat teknisen lautakunnan toimialaan. Lupalautakunnan ja ympäristöterveyslautakunnan toimialat muodostavat

ympäristövalvonnan tulosyksikön. Ympäristövalvonnan yksikössä on tulossa kuntayhteistyöhön liittyviä organisaatiomuutoksia vuonna 2021.

Teknisen toimen perustehtävänä on toteuttaa ja tukea kunnan sisäistä ja ulkoista palvelutuotantoa. Tavoitteena on kehittää ja rakentaa kunnan infraa, rakentaa ja ylläpitää laadukkaita toimitiloja sekä tarjota ruoka- ja puhtauspalveluja kunnan eri toimialoille. Palvelujen tuottamisessa kiinnitetään huomiota suunnitteluun ja rakentamisen laatuun ja asiakaslähtöiseen toimintatapaan.

2.4.1 Talous

Palvelualue koostuu pitkälti tukipalveluita tuottavista yksiköistä. Tulot koostuvat suurelta osin muilta hallintokunnilta sisäisinä siirtoina saatavina

tuloutuksina. Palvelualueen menokehitys on pyritty pitämään maltillisena ja säästöjä haetaan käytöstä poistuneista ja kunnalle tarpeettomista tiloista luopumisella.

Tekniset palvelut, talous	TP 2019	TA/M 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
1000 euroa				euroa	%
Toimintatulot					
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	152,3	124,3	87,2	-37,1	-30 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	393,1	425,1	371,5	-53,6	-13 %
Tilapalvelu	11217,3	12546,1	12753,6	207,5	2 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4513,6	4541,8	4621,1	79,3	2 %
Ympäristövalvonta	929,8	988,6	820,9	-167,7	-17 %
Yhteensä	17206,1	18625,9	18654,3	28,4	0 %
Toimintamenot					
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	2886,4	3236,1	3200,6	-35,5	-1 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	2210,4	1805,5	1906,1	100,6	6 %
Tilapalvelu	7315,6	8549,0	8768,2	219,2	3 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	4106,3	4352,4	4504,1	151,7	3 %
Ympäristövalvonta	1388,7	1655,9	1759,7	103,8	6 %
Yhteensä	17907,4	19598,9	20138,7	539,8	3 %
Toimintakate*					
Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut	-2734,1	-3111,8	-3113,5	-1,7	0 %
Yhdyskuntatekniset palvelut	-1817,3	-1380,4	-1534,6	-154,2	11 %
Tilapalvelu	3901,7	3997,1	3985,4	-11,7	0 %
Ruoka- ja puhtauspalvelut	407,3	189,4	117,0	-72,4	-38 %
Ympäristövalvonta	-458,9	-667,3	-938,8	-271,5	41 %
Yhteensä	-701,3	-973,0	-1484,5	-511,5	53 %

*tulosyksikön toimintakate on valtuustoon nähden sitova talouden tavoite

Vuonna 2021 pyritään myymään ainakin Tervamäen koulu, Viertola ja Lievestuoreen kirjasto. Näiden tilojen käyttö- ja hoitokustannukset jäävät kokonaan pois ja vähentävät näin palvelualueen kokonaiskuluja myös tulevina vuosina. Aktiivinen myynti yhdessä myyntihetken markkinatilanteen kanssa määrittelee sen, saavutetaanko myyntitavoite. Myynnin lisäksi kiinteistöistä luopumisen keinona on purku. Vuonna 2021 on tarkoitus purkaa Savion koulu. Muille kiinteistökehityskohteille tulee laatia kehityssuunnitelmat.

Vuoden 2021 toimintamenoja tähän vuoteen verrattuna lisää teknisen palvelualueen vastuulle kuuluvat Keski-Suomen pelastuslaitoksen yhteistoimintaosuus, jonka kustannusnousu vaikuttaa palvelualueen toimintakatteeseen -59.000 euroa.

2.4.2 Henkilöstö

Teknisen palvelualueen hallinto- toimistotehtävissä tapahtuu useita eläköitymisiä vuoden 2020 ja 2021 aikana. Tämä mahdollistaa sen, että tehtäviä ja niiden sisältöjä voidaan järjestellä uudelleen palvelualueen tulosyksiköiden sisällä.

Ensimmäiset tehostamistoimet on tehty vuonna 2020 ja niitä jatketaan edelleen. Hallinnon työjärjestelyjen seurauksena palvelualueen toimistotyöstä jää yksi toimistosihteerin vakanssi täyttämättä. Toimistotyön laajempi tehostaminen edellyttää kuitenkin palvelujen laajempaa digitalisointia ja uusien ohjelmien käyttöönottoa. Nykyisen taloudellisen tilanteen vuoksi esim. sähköisten lomakkeiden käyttöönotto ja sopimushallinnan seurantaohjelman hankinta on jäänyt tekemättä. Talouden seurannan osalta odotetaan tekoäly- ja tiedolla johtamisen hankkeiden tuloksia ja niiden vaikutusta raportointikäytäntöihin.

Teknisellä palvelualueella käytetään paljon ostopalveluja. Palvelutarpeiden muuttuessa tulee tarkastella oman työn ja ostopalvelujen suhdetta. Työnjakokysymyksiä ja palvelujen ostoa on luontevaa tarkastella mm. eläköitymisten yhteydessä, kun muutosta muutoinkin tapahtuu. Työtapoja ja työmenetelmiä kehitetään paitsi toiminnan tehostamiseksi niin myös tasaisen laadun turvaamiseksi.

Ympäristövalvonnan yksiköissä kunta- ja alueyhteistyö tuo mukanaan henkilöstö- ja organisatiomuutoksia.

2.4.3 Palvelujen järjestäminen

Hallinto, suunnittelu ja paikkatietopalvelut

Tulosyksikkö vastaa teknisen palvelualueen hallinto- ja talouspalveluista. Tehtäviin kuuluu teknisen lautakunnan päätöksenteon valmistelu ja päätösten toimeenpanotehtävät yhdessä palvelualueen yksiköiden kanssa. Yksikkö vastaa hallinnon ja talousasioiden koordinoinnista, talousseurannasta ja raportoinnin kehittämisestä. Vuonna 2021 palvelualueella jatkuu hallinto- ja toimistotyön työnohjauksen kehittäminen. Siirtyminen uuteen asianhallintajärjestelmään ja taloustilaston raportointiin edellyttää palvelualueen henkilöstön perehdyttämistä uusiin ohjelmiin.

Yhdyskuntatekniikan suunnittelupalveluiden yksikkö vastaa uusien alueiden ja peruskorjattavien kohteiden suunnitelmista ja talousarvioista.

Paikkatietopalvelut -yksikkö tuottaa ja ylläpitää erilaisia karttaa-aineistoja sekä tuottaa mittauspalveluita kunnan eri yksiköiden tarpeisiin sekä kunta-laisten käyttöön. Maastomittauksia ja tarvittavia maaperätutkimuksia tehdään kunnan omia tarpeita (infrarakentaminen, kiinteistönmuodostus, kaavoitus), rakentamisen ohjaamista (rakennuspaikkojen merkintä) ja maa-aineslupien valvontaa varten. Yksikkö vastaa kuntarekisteri- ja paikkatietojärjestelmässä olevan aineiston ylläpidosta ja ke-

hittämisestä sekä ohjelmistoympäristön toimivuudesta ja kehittämisestä omalta osaltaan. Sovellusten käyttökoulutuksia henkilöstölle jatketaan.

Määräaikaisen kartoittajan irtisanoutumisen jälkeen vesilaitokselle tehtävä kartoitusprojekti on siirtynyt paikkatietopalveluista vesilaitosveitoseksi. Uusia hankkeita ei ole tiedossa vuodelle 2021.

Tulosityksikön vastuualueeseen kuuluvat usean kunnan yhteistyönä hoidettavat viranomaistehtävät ja toiminnot pelastustoimen, joukkoliikenteen ja jätehuollon alueella. Tekninen hallinto osallistuu Jyväskylän kaupungin organisaatiossa toimivien seudullisten toimielimien, joukkoliikennejaoston ja jätelautakunnan, ohjausryhmien työskentelyyn.

Tekniset palvelut	TA 2019	TA 2020	TA 2021	Muutos 2020-2021	
				euroa	%
Avustukset yhteisöille	259 962	241 720	263 500	21 780	9,0
Vesihuoltoavustukset	23 052	0	10 000	10 000	100,0
Vesistöjen kunnostusavustus	10 000	10 000	10 000	0	0,0
Yksityistieavustukset	160 000	160 000	160 000	0	0,0
Palvelu- ja asiointiliikenne *	66 910	71 720	83 500	11 780	16,4
(Lievestuore-Laukaa linja ja asiointireitit)					
Yhteistoimintaosuudet	2 074 230	2 299 800	2 306 720	6 920	0,3
Keski-Suomen pelastuslaitos	1 516 200	1 647 800	1 706 720	58 920	3,6
Joukkoliikenne	558 030	652 000	600 000	-52 000	-8,0
Avustukset ja yhteistoimintaosuudet yht.	2 334 192	2 541 520	2 570 220	28 700	1,1

*valtionapu vähennetty

Pelastuslaitoksen maksuosuus vuodelle 2021 on 1.706.720 euroa ja se muodostaa puolet koko tulosityksikön talousarviosta. Kunnan maksuosuus nousee 3,6 prosentilla vuoteen 2020 nähden. Keski-Suomen pelastuslaitoksen vuoden 2021 talousarvioesityksessä kuntien maksuosuuksien kasvu johtuu pääosin seuraavista tekijöistä: Äänekosken ja Viitasaaren paloasemien uudistushankkeiden aiheuttamat kustannukset nostavat vuokramenoja, TUVE-järjestelmän käyttöönotto sekä ajoneuvokaluston hankinnoista johtuvat kohoavat leasingmaksut.

Joukkoliikenne on kuluneena vuonna kärsinyt koronaepidemian aiheuttamasta matkamäärien laskusta ja sen myötä asiakastulojen romahtamisesta. Vuoden 2021 talousarvion pohjana olevien matkamäärien on koronan vuoksi arvioitu laskevan 13 % vuoden 2019 tasosta. Palvelutaso on lähtökohtaisesti pidetty nykyisellä tasolla. Tulopuolella merkittävä osuus on valtionavustuksilla, joita on haettu

erilaisiin elvyttäviin toimenpiteisiin ja kehityshankkeisiin yli 2,3 miljoonan euron arvosta. Mikäli matkamäärät laskevat arvioitua enemmän on taloutta mahdollista tasapainottaa liikennettä vähentämällä ja /tai asiakashintoja korottamalla.

Kuntien maksuosuudet säilyvät vuoden 2020 talousarvion mukaisella tasolla. Paikallisliikenteen kustannusten jakoperusteena on käytetty kuntien vuoden 2019 toteutuneita matkustajamääriä. Laukaan osuus matkoista on 6,93 %. Hallinnon kuluissa jakoperusteena on kuntien asukasluku. Näin laskettuna Laukaan maksuosuus vuodelle 2021 on 590.800 euroa.

Vuoden 2020 talousarviossa Laukaan maksuosuuteen lisättiin 119.000 euroa ”Linkki tulevaisuuteen 2030” –hankkeeseen. Koronaepidemian seurauksena hankkeita, mm. maksuvyöhykeuudistusta, on lykätty ja varatusta määrärahasta osa jää kattamaan asiakastulojen laskusta aiheutuvaa alijää-

mää. Vuodelle 2021 suunnitellut kehittämishankkeiden rahoitus on pitkälti kiinni valtionavustuksista. Kehittämishankkeiden rahoitus sisältyy kunnan yhteistoimintaosuuteen.

Kunnan asiointi- ja palveluliikenne kilpailutetaan tämän vuoden lopulla ja uudet sopimukset alkavat elokuussa 2021. Poken toimipisteen uusien koulutuslinjojen myötä Lievestuore-Laukaa linjan aika-aulua ja vuoromäärää muokataan mahdollisuuksien mukaan niin, että se palvelee jatkossa paremmin opiskelijoiden ja koululaisten tarpeita. Asiointireiteillä matkustajamäärät ovat koronan vuoksi

vähentyneet, mikä hankaloittaa asiointireittien tarpeen arviointia.

Vesihuoltoavustuksia on viime vuosina leikattu tuntuvasti. Avustuksia on viime vuosina haettu harvakseltaan ja määrärahaa on jäänyt käyttämättä. Vuonna 2019 vesihuoltoavustusten rinnalle otettiin käyttöön vesistöjen kunnostusavustus. Vuodelle 2020 avustusmäärärahaa varattiin molempiin avustusmuotoihin 10.000 euroa. Vuodelle 2021 esitetään 10.000 euroa vesihuoltoavustuksiin ja 10.000 euroa vesistöjen kunnostukseen.

Yhdyskuntatekniset palvelut

Yhdyskuntateknisten palvelujen tulossyksikkö vastaa kunnan hallintaan kuuluvien katujen ja valaistuksen ylläpidosta ja rakentamisesta. Yksikön tehtäviin kuuluu myös viher-, satama- ja liikennealueiden ylläpito ja rakentaminen sekä lähimetsien hoito. Lisäksi yhdyskuntatekniset palvelut vastaa kunnan hulevesiverkostosta ja rakentaa kunnallistekniikan Laukaan Vesihuolto Oy:lle.

Tulossyksikkö tuottaa myös kunnan sisäisiä varastopalveluita edullisesti ja täydentää urakoitsijoiden tuottamia palveluita kunnan omalla konekalustolla.

Toiminnassa korostetaan taloudellisuutta, asiakas- ja palvelulähtöisyyttä, turvallisuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Toiminnalla varmistamaan omaisuuden arvon ja käytettävyyden säilyminen. Lisäksi

kiinnitetään huomiota palveluprosessin sujumiseen ja hallintaan sekä henkilöstön henkisen ja fyysisen työkyvyn säilymiseen.

Yksityistieavustuksiin on vuodelle 2021 varattu 160.000 euroa, kuten tällekin vuodelle. Yksityistieavustukset myöntää jatkossa tekninen lautakunta. Muilta osin tehtävät ovat siirtyneet Maanmittauslaitokselle.

Yhdyskuntateknisten palveluiden investointiohjelmassa on tulevana vuonna huomioitu erityisesti katu- ja puistoalueiden turvallisuusasiat sekä Laukaan sataman kehittäminen. Näiden lisäksi osallistumme Elyn vetämään rakennusprojektiin Mt 637 kevyenliikenteenväylän rakentaminen välille Halla-peräntie-Vaajakoskentie.

Tilapalvelu

Tilapalvelujen tulossyksikkö vastaa kunnan suorassa omistuksessa olevan rakennuskannan tilahallinnasta. Tilapalvelu jakautuu neljään eri tulospaikkaan; kiinteistönhoito, kiinteistöjen kunnossapito, rakennuttaminen sekä tilahallinta.

Kiinteistönhoidon tulospaikka vastaa rakennetun kiinteistöomaisuuden elinkaaren aikaisista hoito- ja huoltotehtävistä sekä huolehtii perustehtäviensä lisäksi energianhallinnan tehtävistä, rakennusautomaatiosta, turvallisuustehtävistä sekä kiinteistönhoidon asiantuntijapalveluista. Palvelutuotannon muuttuvien tarpeiden vuoksi osa tilapalvelun vastuulle kuuluvista kiinteistönhoidon palveluista toteutetaan ostopalveluna.

Kiinteistöjen kunnossapidon tulospaikan pääasiallinen vastuu on huolehtia rakennusten elinkaaren aikaisista korjaustehtävistä. Tämän lisäksi tulospaikka toteuttaa muiden palvelualueiden tilaamia toiminnallisia muutostarjouksia ja pienimuotoisia investointihankkeita. Oman henkilöstön lisäksi kunnossapidon tehtäviä hoitavat vuosisopimusurakoitsijat. Vuosisopimusurakoitsijoita on rakennusteknisten töiden, sähkötöiden sekä LVIA – töiden erikoisaloille.

Rakennuttamisen yksikkö vastaa teknisen asiantuntijan roolissa talonrakennusinvestointihankkeiden hankesuunnitteluvaiheesta sekä rakennuttajan roolissa hankkeen toteutuksesta: suunnittelun

ohjauksesta aina takuuajan loppuun saakka. Tilojen terveellisyydestä ja turvallisuudesta ei tingitä ja muuntojoustavuuteen ja monikäyttöisyyteen panostetaan.

Tilahallinta, taloteknisten järjestelmien asiantuntijatehtävät ja vuokraustoiminta muodostavat tilahallinnan ja talotekniikan tulospaikan keskeisimmät tehtävät. Taloushallinta-, tiedottamis- ja asiakaspalvelutehtävät kuuluvat myös tulospaikan tehtäviin.

Tilakustannukset ja palveluverkko ovat murroksessa. Vuoden 2021 aikana Vihtavuoren koulukeskuksen uudisosa valmistuu ja Sydän-Laukaan koulun ja Laukaan lukion kiinteistöleasingmaksut rasittavat käyttötaloutta koko vuoden.

Vihtavuoren koulukeskuksen ja Kirkonkylän koulun rakennustyöt jatkuvat. Sydän-Laukaan koulun ja Kirkonkylän koulun käyttöön hankittujen tilaelementtirakennusten vuokrakustannukset vaikuttavat koko vuoden 2021 sivistyspalveluiden palvelu-

alueen käyttötalouteen. Vihtavuoren koulukeskuksen tilaelementtirakennuksen vuokraus päättyy kesäkuussa.

Tilapalvelun hallinnoima tilavuokrajärjestelmän sisäinen vuokra koostuu kiinteistön ylläpito- ja pääomakustannuksista (uudisrakennuksessa ylläpito-vuokran osuus noin 25 prosenttia ja pää-omavuokran 75 prosenttia). Ylläpito vuokra sisältää hallinnon, kiinteistönhoidon, normaalin kunnossapidon, energiat sekä puhtauspalvelut läpilaskutuksena. Tilapalvelun talousarvion laadintavaiheessa on sisäisten vuokrien keskimääräisenä ylläpitokustannuksena käytetty talousarvion laadintaohjeessa mainittua 7,42 euroa/htm2 yksikköhintaa.

Kiinteistökohtaisen pääomavuokran osuus määräytyy poistosuunnitelmaan perustavana tasapoisuutena vuosittain. Sisäisessä laskutuksessa pääoman korko on 0 prosenttia. Kunnan ulkopuolisille toimijoille vuokrattaessa pääoman korko määritellään tapauskohtaisesti ja se on 2-4 prosenttia, jotta vuokrahinnoittelu vastaa markkinahintaa.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Ruoka ja puhtauspalvelut tuottavat kunnan eri yksiköille sekä kunnan toimintaan liittyville ulkopuolisille asiakkaille tilojen tarkoituksenmukaisen puhtaustason sekä ravitsemussuosituksen mukaiset ruokapalvelut.

Ruoka- ja puhtauspalvelun talousarvio on laadittu siten, että toimintatuotot kattavat toimintakulut, poistot ja vyörytykset. Vuodelle 2021 ruokapalvelun yksikköhintoja ei koroteta.

Kolmen eri maakunnan alueella toteutettava ruokapalvelun ja varhaiskasvatuksen yhteinen alle kouluikäisten lasten ravitsemusta ja ruokakasva-

tusta edistävä ”Ruokakunta-hanke”, jatkuu loka-kuulle 2021. Tammikuussa 2019 alkanutta jääneen ruoan myyntiä jatketaan tilanteen niin salliessa.

Ruoka- ja puhtauspalvelun toiminnassa ei ole tulossa merkittäviä muutoksia. Yhteistyön kehittämiseksi ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi molemmissa yksiköissä järjestetään työyhteisötaito -koulutusta.

Vuonna 2021 ruokapalveluissa painopisteenä on ruokapalvelutuotannon prosessien kehittäminen. Puhtauspalvelun jatketaan työmäärämitoitusten päivitystä.

Ympäristövalvonta

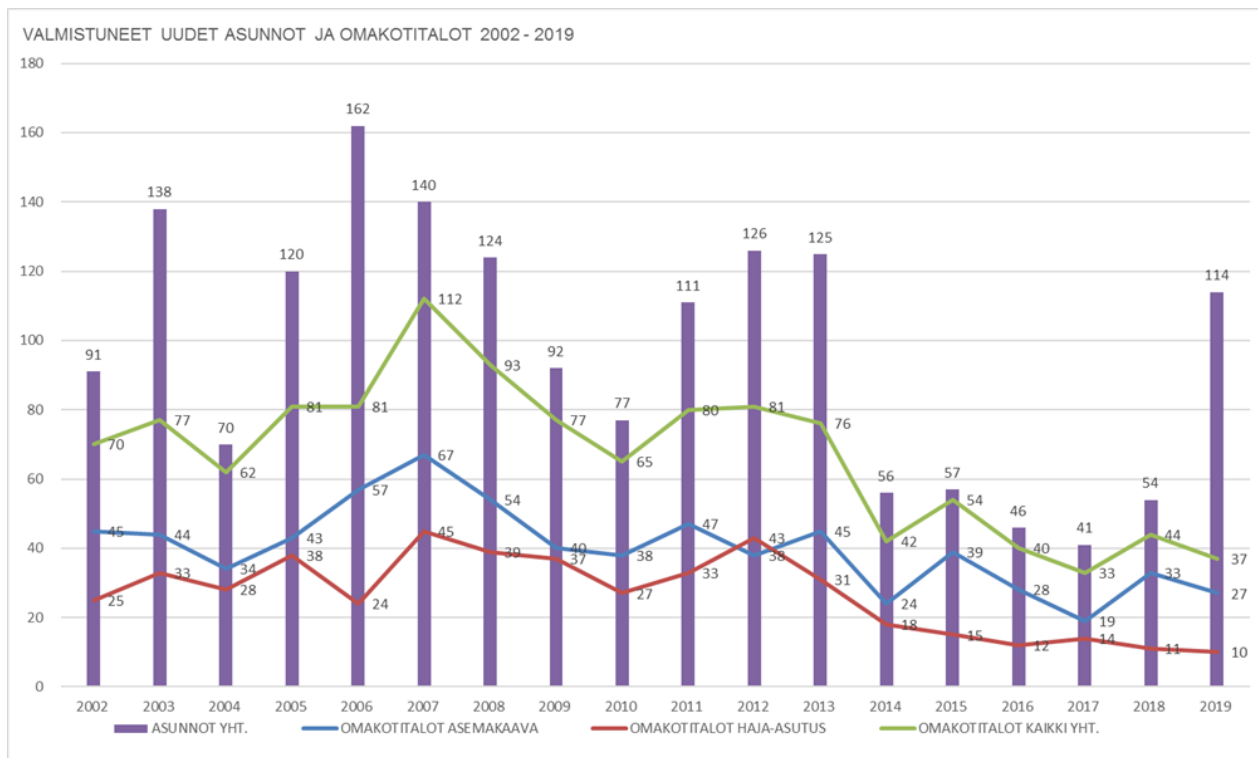
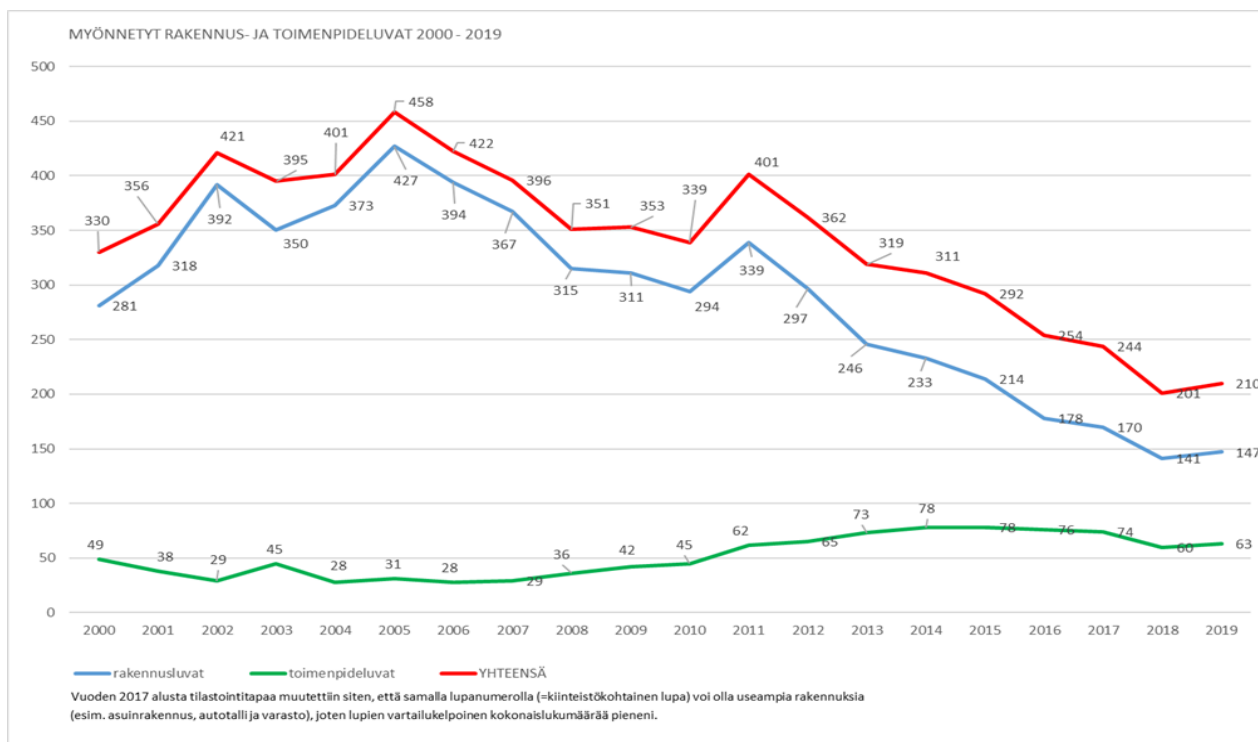
Ympäristövalvonta tuottaa lakisääteiset kunnan ympäristönsuojelu-, rakennusvalvonta-, eläinlääkintähuolto-, ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Tämän vuoden aikana palvelun tuotannosta vastaa vielä kaksi lautakuntaa; lupalautakunta ja ylikunnallinen ympäristöterveyslautakunta. Äänekosken kaupungin poistuttua yhteistoiminnasta ja Hankasalmen kunnan ilmoitettua halustaan järjestää viranomaispalvelujaan yhteistoiminnassa Laukaan

kanssa, tullaan toiminnan organisointia ja järjestämistä muuttamaan vuoden 2021 alusta. Entinen ympäristöterveyslautakunta on muutoksen jälkeen toimintakyvytön. Toisaalta lupalautakunnan tehtävät lisääntyvät ja muuttuvat Hankasalmen kunnan tullessa mukaan. Lautakuntien toiminnat yhdistetään ja toiminnasta solmitaan uusi kuntien välinen yhteistoimintasopimus.

Toiminnan resurssit muuttuvat samalla kun Hanka-
salmen kunnan ys-viranhaltija siirtyy Laukaan kun-

nan palvelukseen, samoin eläinsuojelutyötä teke-
vää koko maakuntaa koskevaa valvontaeläinlääkäri
vajetta paikataan yhdellä työntekijällä.

2.4.4 Kehittämisen painopisteet

Teknisen palvelualueen talouden rakennetta kehitetään enemmän toimintaa vastaavaksi. Esimerkiksi sisäisten vuokrien määräytymisperusteita on tarpeen tarkastella suunnitelmakaudella.

Keväällä 2020 käyttöön otetun palautejärjestelmän tulosten hyödyntäminen palvelualueen toimintojen järjestämisessä. Vuorovaikutteisuuden lisääminen kuntalaisten kanssa.

Palvelualueella tullaan ensi vuoden aikana käymään läpi ulkoisen ja sisäisen viestinnän pelinsääntöjä sekä digitalisaation kehittämistä ja hyödyntämistä kunnan viestintäohjeen periaatteiden mukaisesti.

2.4.5 Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen linjaus/tavoite	Toiminnallinen tavoite suunnitelmavuonna	Mittarit/indikaattorit	Lähtötaso/tavoitetaso
Elinvoima ja kilpailukyky: <i>Hyvät palvelut, viihtyisät asuinalueet ja työpaikat houkuttelevat asukkaita Laukaaseen</i>	<i>Joukkoliikennepalvelujen kehittäminen” Linkki tulevaisuuteen 2030 ”–toimintaohjelman mukaisesti. Koronaepidemian vaikutusten vuoksi vuonna 2021 keskitytään palauttamaan asiakkaiden luottamus joukkoliikenteeseen.</i>	<i>Joukkoliikenteessä tehtyjen matkojen määrä. Asiakaspalautteet.</i>	<i>Tavoitetaso 2021: vuoden 2019 matkamäärä -13 % = 6.700.000 matkaa /vuosi.</i>
<i>Teemme suunnitelmallisia investointeja ja kehitystyötä.</i>	<i>Kiinteistöjen korjaus- ja uudisrakentamisen investointi- ja työohjelmat toteutetaan suunnitelmien mukaisesti.</i>	<i>Indikaattorit: tarveselvitysten kautta laaditut hankesuunnitelmat ja investointihankkeiden tavoitetasot. Mittarit: valtuuston hyväksymä talonrakennuksen investointiohjelma sekä lautakunnan hyväksymät työohjelmat.</i>	<i>Tavoitetaso: hankkeiden taloudelliset, laadulliset ja aikataululliset tavoitteet saavutetaan. Hankkeiden turvallisuudesta ja terveellisestä toteutuksesta ei tingitä.</i>
<i>Kehitämme vetovoimatekijöitä, jotka lisäävät asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sijoittumista kunnan alueelle ja kehitämme verkostoja näihin tarpeisiin.</i>	<i>Viihtyisän ja turvallisen rakennuskannan ja elinympäristön rakentaminen asukkaita osallistamalla ja kuunnellen.</i>	<i>Indikaattorit: talonrakennushankkeiden osallistamisprosessissa syntyvät tunnusluvut sekä kustannusarvot.</i>	<i>Tavoitetaso: osallistamisen ja kuulemisen kautta toteutettavien ratkaisujen lukumäärä 5 kappaletta/ investointiohjelmaan sisältyvä rakennushanke.</i>

Hyvinvointi: Hyvinvoivat asukkaat ja ihmisläheinen palvelutuotanto ovat toimintamme lähtökohtia. Resurssiviisaat ratkaisut ohjaavat toimintaamme. Luonto ja elämykset: Luonto ja vesistö ovat laukaalaisille tärkeitä hyvinvoinnin lähteitä. Haluamme kehittää ja vaalia luonnonmonimuotoisuutta, vesistöjen ja luonnon puhautta sekä elämyksellistä vapaa-ajankäyttöä.	<i>Lupa- ja ilmoitusasioiden nopea ja laadukas käsittely asiantuntijoita konsultoiden ja asiakkaiden kanssa neuvotellen. Ripeä päätöksenteko nopeuttaa ja turvaa asiakkaan yritystai rakennushankkeen toteutumisen.</i>	<i>Indikaattorit: Päätösten lainmukaisuus, ja pysyminen valitusprosessissa eri oikeusasteissa.</i>	<i>Tavoitetaso: Kaikki annetut päätökset täyttävät lakien vaatimukset, eivätkä kaadu mahdollisessa valitusprosessissa.</i>
	<i>Turvallisuus keskiössä kaikessa toiminnassa: ruokapalvelu, terveet toimitilat ja katualueiden turvallisuus.</i>	<i>Omavalvonta, Toiminnan suunnittelu viimeisintä tutkimustietoa hyödyntäen. Ilmoitukset epäkohdista ja ongelmista sekä tapaturmien määrä.</i>	<i>Omavalvontasuunnitelman toteuttaminen. Nopea reagointi havaituihin epäkohtiin.</i>
	<i>Kokonaisenergiatarvetta säästävät ratkaisut.</i>	<i>Mittari: kunta-alan energiatehokkuussopimuksen edellyttämä kokonaisenergian säästö.</i>	<i>Tavoitetaso: 7 prosentin kokonaisenergian säästä aikavälillä 2017-2020.</i>
	<i>Kunnan toimintaan soveltumattomista tiloista luovutaan aktiivisemmin.</i> <i>Sataman ja vesistöreitien kehittäminen.</i> <i>Toiminnalle laadittujen valvontatutkimusohjelmien noudattaminen ja kehittäminen.</i>	<i>Indikaattorit: tyhjät tilat, ylläpidon kokonaisarvo, tasearvo, myyntiarvo, purkukustannusten arvo.</i> <i>Retkeilijöiden sekä vierasveneyöpyjien määrän seuranta. Retkeilijöiden määrän mittaamiseksi löydetty palveluntuottaja.</i> <i>Indikaattorit: Valmistuneet raportit ja selvitykset.</i>	<i>Tavoitetaso: tyhjillään oleva tilamäärä supistuu vähintään 1000 brm³.</i> <i>Lähtötaso: vierasveneyöpymisiä vuonna 2020 oli 142 yöpymisvuorokautta. Tavoitetaso: 200 yöpymisvuorokautta.</i> <i>Tavoitetaso: Kuntalaisten ja yrittäjien ympäristötietoisuuden lisääntyminen.</i>

	<i>Osallistuminen ympäristön tilaa koskeviin selvityks ja neuvontaprojekteihin. Ympäristötietoisuuden lisääminen tiedostuksen ja valvonnan kautta.</i>	<i>Valvonnalle suunniteltujen tavoitteiden toteutuminen.</i>	<i>Valvonta toteutuu suunnitellusti.</i>
--	--	--	--

2.4.6 Riskienhallinta

Kunnan omien kiinteistöjen riskejä arvioidaan suunnitelmallisen ja ohjelmoidun kiinteistöjen kuntokartoitustoiminnan avulla. Laadittavat kuntokartoitukset ovat lähtötietoja kiinteistöjen korjaus- ja kunnossapito-ohjelmia varten. Vuosittain tehtävillä kiinteistökiertoilla kartoitetaan yhdessä käyttäjien kanssa kunnossapitotarpeet ja toiveet, jotka siirretään työohjelmaan.

Tässä yhteydessä on huomioitava, että pelkät ohjelmat eivät ole riittävä toimenpide asiassa. Ohjelmien riittävästä rahoituksesta tulee myös huolehtia toimeenpanon varmistamiseksi.

Kiinteistöjen käyttöasteen pitämiseen riittävän korkeana sisältyy toiminnallinen ja taloudellinen riski. Em. seikkaan kiinnitetään entistä enemmän huomiota kunnan rakennushankkeita valmisteltaessa ja toteutettaessa. Uusien kiinteistöjen suunnitteluvaiheessa arvioidaan hankkeeseen liittyvät riskit ja toteutuksen yhteydessä varaudutaan riskeihin sopimuksin ja vaadittavin vakuuksin. Teknisissä palveluissa on käytössä sopimusten hallinta-ohjelma.

Keski-Suomen Pelastuslaitos on omassa riskikartoituksessaan arvioinut onnettomuus- ym. riskejä kunnan alueella.

Laukaaseen on laadittu kunnan liikenneturvallisuuksuunnitelma. Liikenteen turvallisuusriskiä vähennetään suunnitelmassa esitetyillä tavoilla rakentamalla mm. hidastetöyssyjä, kevyenliikenteenväyliä ja jättölenkkejä. Laukaa on mukana

Keski-Suomen kuntien yhteisessä liikenneturvallisuuksuhankkeessa ja kunnassa toimii liikenneturvallisuuksutyöryhmä.

Palvelualueella laaditaan säännöllisesti raportit tulosityksiköiden käyttötalouden menoista. Raportit käsitellään kuukausittain pidettävissä yhdyskuntateknisten palvelujen ja kiinteistöpalvelujen työmaakokouksissa. Vähintään neljännesvuosittain raportit annetaan tekniselle lautakunnalle tiedoksi erillisenä asiana. Investointimenoista tehdään omat raportit, jotka myös esitellään kuten edellä.

Talonrakennusinvestointihankkeiden toteutuksista annetaan säännöllisesti kirjalliset raportit tekniselle lautakunnalle, tilaajahallintokunnalle sekä kunnanhallitukselle.

Yhdyskuntatekniikan investoinneista tehdään kohdekohtaista jälkilaskentaa, jotka käsitellään työmaakokouksissa ja laskelmat saatetaan tekniselle lautakunnalle tiedoksi.

Talonrakennuksen rakennushankkeiden työmaakokouksissa on kaksi edustajaa teknisestä lautakunnasta.

Riskeistä, niiden toteutumisesta ja toimenpiteistä riskien realisoitumisen vähentämiseksi laaditaan riskienhallintataulukko tilinpäätöksen yhteydessä.

Ympäristöterveydenhuollolla on laatujärjestelmä, joka sisältää toiminnan riskien arvioinnin ja hallinnan

3 INVESTOINTIOSA

3.1 Investointiohjelma 2021-2025

INVESTOINTIOHJELMA 2021-2025	koko hanke yht.	tot. Ennen 2021	T A 2021	2022	2023	2024	2025
KONSERNIHALLINTO							
lct; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet			340 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Sopimushallinta, järjestelmähankinta			22 000				
Osakkeet ja osuudet			10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Maan osto			700 000	700 000	700 000	700 000	700 000
Maan myynti			-75 000	-75 000	-75 000	-75 000	-75 000
Asianhallinta- ja arkistointi, järjestelmähankinnat			25 000				
Henkilöstöhallinta, palkka- ja hr-järjestelmähankinta			35 000				
KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ			1 057 000	935 000	935 000	935 000	935 000
PERUSTURVAPALVELUT							
Asiakas- ja potilastietojärjestelmä	1 960 000	57 000	280 000	320 000	755 000	345 000	203 000
PERUSTURVAPALVELUT YHTEENSÄ			280 000	320 000	755 000	345 000	203 000
SIVISTYSPALVELUT							
Piha- ja leikkivälineet			20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Sivistystoimen tieto- ja viestintätekn. laitteet			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Vihtavuoren koulukeskus kalusto	1 680 000		1 000 000	680 000			
Vihtavuoren kirjasto, aineistohankinnat			15 000	15 000			
Kirkonkylän koulun kalusto				1 000 000			
Kirkonkylän koulunmäen jääkiekkokaukalo				200 000			
Kirkonkylän koulunmäen lähiliikuntapaikka				200 000			
Lukion lähiliikuntapaikka			50 000				
Leppäveden liikuntapuisto							
- tekojääkentän jäähdytysputkisto			125 000				
- aktiviteettipuisto, voimaharjoittelualue	50 000	25 000	25 000				
- huoltorakennus	576 000	426 000	150 000				
- yleisurheilun suorituspaikat ja hiihtostadion	400 000			200 000	200 000		
- hiihtomaa					50 000		
- tennis- ja padelkentät			100 000				
Taidehankinnat							
Vihtavuoren koulurakennus			36 000				
Leppäveden liikuntapuisto			30 000				
SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ			1 535 000	2 365 000	320 000	70 000	70 000
TEKNISET PALVELUT							
Sivistyspalvelut, kiinteistöt:							
Sydän-Laukaan koulun vesikatto			200 000				
Sararannan kansalaisopisto			300 000				
Vihtavuoren koulukeskus	25 415 000	12 915 000	9 500 000	3 000 000			
- Vihtavuoren liikuntahalli, AVI avustus	-750 000	-600 000	-150 000				
Koulujen piha-alueiden kunnostus			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Koulunmäki, muutostyöt	1 800 000	800 000	500 000	500 000			
Teknisten palveluiden kiinteistöt							
Parkonniemen saunarakennuksen vesikatto			50 000				
Ruokapalvelukeskus	2 100 000			100 000	2 000 000		
Kuntalan uudisrakennus*			100 000	100 000			
Pienet investoinnit:							
Kohdentamaton investointimääräraha			500 000	500 000	500 000	500 000	50 000
Tekninen toimi, kiinteistöt:							
Energiainvestoinnit			50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Laukaan Vesihuolto Oy:							
Kunnallistekniset investoinnit			600 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Kunnallisteknisten palveluiden myynti vesihuolto Oy:lle			-600 000	-600 000	-600 000	-600 000	-600 000
Yhdyskuntatekniiikka:							
Liikennealueet, puistot ja yleiset alueet			2 885 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Hallaperäntie-Vaajakoskentie, Kauramaantie klv			950 000				
TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ			14 915 000	7 280 000	5 580 000	3 580 000	3 130 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, NETTO			17 787 000	10 900 000	7 590 000	4 930 000	4 338 000
RAHOITUSOSAT JA MYYNITULOT			825 000	675 000	675 000	675 000	675 000
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, BRUTTO			18 612 000	11 575 000	8 265 000	5 605 000	5 013 000
Toimitilojen vuokrahankkeet, rakentamiskustannukset							
Kirkonkylän koulu (leasing)**	19 000 000	5 000 000	12 000 000	2 000 000			
HANKKEET YHTEENSÄ, BRUTTO, SIS. LEASING			30 612 000	13 575 000			

*Uuden kuntalan hankesuunnittelu on käynnissä, mutta hankkeen toteutusaikataulusta ei ole päätetty

**Koulunmäen uudisrakennushanke rahoitetaan kiinteistöleasing -mallilla, kustannukset näkyvät käyttötaloudessa.

Investointiohjelma on sitova investointikohteittain investointimenojen ja –tulojen osalta vuodelle 2021 ellei yksittäisten hankkeiden perusteluteksteissä toisin mainita. Investointisuunnitelmaan on sisällytetty toimitilojen vuokrahankkeet havainnollista-

maan todellista rakennushankkeiden laajuutta. Niiden osalta on ilmoitettu arvioidut rakentamiskustannukset. Vuokrahankkeiden rakentamiskustannukset eivät kohdistu kuntaan vaan niiden kustannukset näkyvät käyttötaloudessa vuokrana tilojen valmistuttua.

3.2 Talonrakennusinvestoinnit vuonna 2021

3.2.1 Uudisrakennukset

Vihtavuoren koulukeskus

Vihtavuoren koulukeskushankkeen tavoitteena on korvata nykyiset tilat uudis- ja peruskorjausrakentamisella sekä toisaalta parantaa nykyisiä opiskelu-, liikunta- ja työskentelytiloja. Hanke on hyvin monimuotoinen ja siihen sisältyy **peruskorjaus-, uudisrakennus- ja purku-urakkaa**. Urakkavaihe on alkanut tammikuussa 2020. Uudisrakennusvaiheessa rakennetaan nykyisen yläkoulurakennuksen yhteyteen lisäksi perusopetuksen, neuvolatoiminnan sekä lähikirjaston tarpeisiin. Lisäksi rakennetaan erillinen liikunta- ja monitoimirakennus, joka liittyy yhdyskäytävällä koulurakennukseen. Peruskorjaus kohdistuu nykyisen yläkoulurakennuksen kahteen siipeen ja purku-urakkavaiheessa puretaan nykyinen alakoulurakennus.

Hankkeen keskeisin tavoite on toteuttaa uuden oppimisympäristön vaatimusten mukaiset opetustilat yhteensä noin 720 oppilaalle, ikäluokille 1-9. Hankkeen kokonaislaajuus on yhteensä 12.540 brm², josta uudisrakentamisen osuutta on yhteensä noin 8.500 brm², joka jakautuu siten, että opetustoiminnan tiloja on 5.000 brm² ja loppuosa 3.500 brm² sisältää tilat liikuntasalille, järjestötoiminnalle, nuorisotilalle, seututerveyskeskuksen neuvolatiloille sekä lähikirjastolle.

Vuoden 2021 talousarvioon on varattu 9,5 miljoonan euron määräraha urakkavaihetta varten ja kokonaisuudessaan hankkeelle on hyväksytyn tavoitehintalaskelman mukaisesti varattu yhteensä 25,4 miljoonaa euroa vuosille 2019-2022. Kunnanvaltuusto antaa tämän hankkeen osalta talousarvion

hyväksymisen yhteydessä hankevastaavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottumista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Koulunmäen koulukeskus

Laukaan kirkonkylän koulukampusaluetta kehitetään lähivuosien aikana. Kampusalueen hankesuunnitelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 12.2.2018 § 3. Koulunmäen hankesuunnitelma on sisällöltään ja laajuudeltaan merkittävä koulurakennushanke, jossa on laajasti arvioitu perusopetuksen koulutilojen tarve (Kirkonkylän koulu ja Sydän-Laukaan koulu), toisen asteen koulutuksen kehittyminen (Laukaan lukio ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto), vapaan sivistystyön (Laukaan kansalaisopisto, Ala-Keiteleen musiikkiopisto), nuorisotyön, oppilashuollon ja järjestöjen tilatarpeet.

Vuosien 2019 ja 2020 aikana hankesuunnitelman sisällöstä rakennettiin 3.521 brm²:n Laukaan lukion toimitilat nykyisen koulurakennuksen laajenusosaan ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston 231 brm²:n toimitilat valmistui erillisrakennukseen. Tämän urakkaosuuden aikana remontoitiin entiset lukion tilat Sydän-Laukaan koulun käyttöön. Urakkaosuus vastaanotettiin kokonaisuudessaan syyskuussa 2020.

Vuonna 2020 aloitettiin hankesuunnitelmaan sisältyvän Kirkonkylän koulun purku- ja uudisrakentamisen vaihe, joka jatkuu aina vuoteen 2022 saakka. Urakkaosuus käsittää vanhan alakoulun vaiheittaisen purku-urakan sekä uuden alakoulurakennuksen rakennusurakan sivu-urakoineen. Urakan yhtey-

dessä muutokorjataan nykyinen D-rakennus nuorisotilan ja Hyvinvointi- ja perhekeskuksen tilaksi. Uudisosan laajuus on 8.043 brm².

Koulunmäen rakennushanke toteutetaan kiinteistöleasingrahoitusmallina uudis- ja purku-urakkasuoritusten osalta. Koko koulunmäen hankkeen leasing-sopimusten arvo on noin 30 miljoonaa euroa. Kiinteistöleasing-sopimukset tehdään 20 vuoden vuokra-ajalle, jonka jälkeen kunnalla on mahdollisuus joko jatkaa vuokrasopimusta tai lunastaa kiinteistö jäännösarvolla tai osoittaa kiinteistölle ostaja. Olemassa olevien rakennusten muutokorjaustehdävät toteutetaan kunnan omina investointeina. Niiden yhteenlaskettu summa on 1,8 miljoonaa euroa.

Hanke toteutetaan kahdessa vaiheessa seuraavasti:

Ensimmäinen rakennusvaihe 2019-2020:

rakennetaan Laukaan lukion ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopiston tilat uudisrakennuksina.

Laukaan lukion uudisrakennus kiinnittyy nykyiseen lukiorakennukseen.

Nykyinen lukiorakennus muutokorjataan Sydän-Laukaan koulun tiloiksi.

Sydän-Laukaan tiloissa sijaitseva keittiö sekä ruokala muutokorjataan perusopetuksen tiloiksi ja uudet ruokahuollon tilat rakennetaan Laukaan lukion uudisrakennukseen.

Toinen rakennusvaihe 2020-2022:

Kirkonkylän koulun A- ja C –rakennukset puretaan.

Nykyisen E –rakennuksen jatkoksi rakennetaan A- ja C –rakennukset korvaavat tilat liikuntasaleineen.

Nykyinen D –rakennus muutokorjataan palvelemaan vapaa-aikatoimen eri tarpeita. Muun muassa nuorisotilat sijoittuvat tähän.

Nykyinen B –rakennus puretaan.

Piha-alueet rakennetaan ja alueet yhdistetään niin, että Kirkonkylän koulun ja Sydän-Laukaan koulun maisemat ovat yhteneväiset.

Kuntalan uudisrakennus

Kuntalan uudisrakennushankkeen hankesuunnittelutyö on käynnissä.

Hankkeen tavoitteena yhtäältä on sijoittaa Uusi Kuntala seutu- ja taajamakuvalle keskeiselle sijainnille sekä toteuttaa uudisrakennushanke mahdollisesti eri kumppaneiden kanssa siten, että samaan kortteliin sijoittuisi elinkeinoelämän eri toimijoita, asuntoja sekä Laukaan uusi tori lähiliikenne-terminaaleineen. Toisaalta rakennushankkeen tavoitteena on tarjota ja turvata Laukaan kunnan työntekijöille ja kunnanvirastossa asioiville turvalliset sekä terveelliset tilat, joissa toimia.

Nykyinen Kuntalan tontti on kaavassa osoitettu asuintuotannolle ja nykyisestä Kuntalasta luovutetaan purkamisen tai myynnin keinoin.

3.2.2 Peruskorjaukset, pienet investoinnit ja energiainvestoinnit

Peruskorjaukset

Investointiohjelmassa varaudutaan seuraaviin peruskorjauksiin: Sydän-Laukaan koulun vesikatto 200.000 euroa, Sararannan kansalaisopiston korjaus 300.000 euroa, koulujen piha-alueiden kunnostus 30.000 euroa ja Parkonniemen saunarakennuksen vesikaton uusiminen 50.000 euroa.

Kohdentamaton kunnossapidon investointimääräraha

Ennakoimattomiin tehtäviin	kunnossapitoluonteisiin varataan	500.000 euron
----------------------------	----------------------------------	---------------

investointimääräraha vuodelle 2021.

Laukaan kunnan suorassa omistuksessa on vuonna 2020 yhteensä 107 rakennusta, joiden kokonaiskerrosalamäärä on 92.718 kem². Kiinteistöjen ja rakennusten korjaus- ja kunnossapitosuunnitelmaa laaditaan sekä ylläpidetään vuosittain. Selkeimmät kokonaisuudet, jotka on budjetoitavissa ja kilpailutettavissa kirjataan investointiohjelmaan. Tämän lisäksi

vuosittain on korjaus- ja kunnossapitokohteita, joiden etukäteisbudjetointi ja suunnitelmatarve on vaihtelevaa.

Kohdentamattomalla investointimäärärahalla toteutetaan investointiluonteisia hankkeita, joiden tarkkaa etukäteisbudjetointia tai tavoitehintalaskelmaa ei tehdä. Työt ovat pakollisia, jotta rakennusomaisuuden hallinta ja turvallisuus-/terveellisyysnäkökulmat tulee parhaiten huomioiduksi.

Energiainvestoinnit

Energiainvestointeina toteutetaan ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmäuudistuksia.

Energiainvestointien jälkeen kohteiden energiatodistukset päivitetään vastaamaan muuttunutta tilannetta. Määrärahavaraus on vuosittain 50.000 euroa.

3.3 Maanhankinta ja myynti vuonna 2021

Investointimenoissa on esitetty konsernihallintoon hankinnan määrärahavaraus. Maanhankintaan on varattu vuoden 2021 talousarviossa

700.000 euroa. Maaomaisuuden myyntituloissa on esitetty tonttimyyntiin tasearvo 75.000 euroa.

3.4 Irtaimen käyttöomaisuuden hankinnat 2021

Konsernihallinto

Konsernihallinnon investointien talousarviossa esitetään vuosittain määrärahavaraus koko kunnan keskitettyihin ICT-hankintoihin; tietoliikenneverkko, tietokoneet, puhelimet, kopiokoneet. Vuodelle 2021 on budjetoitu 340.000 euroa, joka sisältää laitekannan uusimisen ja ylläpitämisen lisäksi varauksen alustapalvelimien uusimiselle ja verkkosivu-uudistuksen loppuunsaattamiseen liittyviin investointeihin.

Sivistyspalvelut

Piha- ja leikkivälineet

20.000 euron investointivarauksella uusitaan päiväkotien ja koulujen piha- ja leikkivälineet. Varaus mahdollistaa suunnitelmavuosittain 2-3 yksikön pihakalusteiden uusimisen. Investoinnilla ylläpidetään piha- ja leikkialueiden turvallisuutta ja palvelun tasoa. Suunnitelmavuosille on varattu 20.000 euroa/vuosi piha- ja leikkivälineiden hankintaan.

Tieto- ja viestintäteknikan laitteet

Määrärahalla (50.000 euroa) uusitaan sellaiset koulujen tieto- ja viestintäteknikan laitteistot, jotka eivät sisälly tietohallinnon sisäiseen laskutukseen.

Hankinnat suunnitellaan ja toteutetaan kuitenkin yhdessä tietohallinnon kanssa. Tavoitteena on taata Laukaan kunnan oppilaille ja opetustoimen henkilöstölle tasa-arvoiset mahdollisuudet oppia ja kehittää tieto- ja viestintäteknikan taitojaan uuden opetussuunnitelman mukaisesti ja hyödyntää digitaalisia oppimisympäristöjä. Suunnitelmavuosille on varattu 50.000 euroa/vuosi tieto- ja viestintäteknikan laitehankintoihin.

Vihtavuoren koulukeskuksen ja kirjaston kalustaminen ja varustaminen (yhteensä 1.680.000 euroa)

Määrärahavaraus on 1.000.000 euroa, jolla toteutetaan Vihtavuoren koulukeskuksen ja kirjaston tilojen ensikertainen kalustaminen sekä varustaminen mm. tieto- ja viestintäteknikan laitteiden hankinnalla. Työ jatkuu vuoden 2022 puolella, jolloin valmistuu nykyisten yläkoulun tilojen peruskorjaus alakoulun käyttöön.

Kunnanvaltuusto antaa tämän hankkeen osalta talousarvion hyväksymisen yhteydessä hankevastavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottumista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Vihtavuoren kirjaston aineistohankinta

Vihtavuoren koulun uudisrakennukseen valmistuvat myös kirjaston tilat. 15.000 euron määrärahalla aloitetaan kirjastolle tarvittavan aineiston hankintaa (kirjat ja muut aineisto).

Lukion lähiliikuntapaikka

Elokuussa käyttöön otetun Laukaan lukion piha-alue on tarkoitus kehittää liikkuvan koulun periaatteiden toteuttamiseksi. 50.000 euron määräraha mahdollistaa pihan liikuntavälineiden hankinnan ja alueen muun liikuntaa palvelevien rakenteiden (mm. portaat) toteuttamisen. Hankkeelle tullaan hakemaan AVI:n myöntämää lähiliikuntapaikkaavustusta.

Taidehankinnat

Investointiohjelmaan esitetään kahta taidehankintaa, jotka liittyvät rakennettaviin uusiin tiloihin tai alueisiin. 36.000 euron määrärahalla toteutetaan Vihtavuoren koulun pihaan toiminnallinen taide-teos ja vuodelle 2021 varataan 30.000 euron määräraha Leppäveden liikuntapuistoon sijoitettavaan itsenäiseen tai kiinteänä osana muita rakenteita (portti, valaistus tms.) toteutettavaan taideteokseen. Taidehankinnat ovat ns. prosenttitaiteen mukaisia hankintoja.

3.5 Vesihuollon investoinnit vuonna 2021

Laukaan vesilaitos yhtiöitettiin 1.1.2016 kunnan 100 % omistamaksi tytäryhtiöksi. Näin ollen vesihuoltoa koskevien investointien rahoittaminen siirtyy perustettavan yhtiön vastuulle. Yhtiön perustamispäätöksen yhteydessä KV 25.5.2015 § 18 on päätetty, että yhdyskuntatekniikan rakentamisyksikkö jää edelleen kunnan toiminnaksi. Vesihuolto-

yhtiö tilaa vesihuoltoverkostojen rakentamispalvelut kunnalta, jolloin yhdyskuntatekniikan ja vesihuoltoverkoston rakentamista pystytään toteuttamaan yhtäaikaaisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Vesihuoltoverkoston rakentamista varten vuoden 2021 talousarvioon on varattu 600.00 euroa ja vastaava määrä tuloksi, jonka kunta laskuttaa Laukaan Vesihuolto Oy:ltä.

3.6 Yhdyskuntatekniikan investoinnit vuonna 2021

Vuoden 2021 talousarvioon on varattu 2,885 miljoonaa euroa liikennealueiden, puistojen, satamien ja yleisten alueiden investointeihin. Määräraha jaetaan tarkemmin teknisen lautakunnan hyväksymissä käyttösuunnitelmissa.

Vuosittain tehtävät liikenneturvallisuuskohteet toteutetaan teetetyn liikenneturvallisuustoimenpidesuunnitelman ja kuntalaisilta saatujen palautteiden pohjalta.

Uusien katujen rakentamisesta sovitaan yhdessä kaavoituksen kanssa, katujen rakentamisella edistetään mm. asuntorakentamista sekä parannetaan kunnan vetovoimatekijöitä.

Yhdyskuntateknisten palveluiden suurimpina hankkeina vuonna 2021 tulee olemaan Leppävedellä Lintumäenkadun ja kevyenliikenteenväylän jatkamisen sekä Lintumäen ja Korpelan asemakaava-alueella

Leppälinnunkadun ja Kirjosieponkadun rakentaminen. Lisäksi Kirkonkylällä Kantolan II alueella Lahna-järvenkadun ja kevyenliikenteenväylän jatkaminen Metsurikujalle. Näiden kadunrakennuskohteiden toteutuksen tarkoituksena on lisätä kunnan tonttitarjontaa ko. asuntoalueilla.

Lievestuoreella isoimpina hankkeina tulee olemaan Ratatien ja Männikkötien saneeraukset.

Puisto-, satama- ja muiden yleisten alueiden suurimpina investointihankkeina tulee olemaan Leppäveden liikuntapuiston edustapuisto sekä Laukaan sataman kehittäminen.

Seuraavan sivun investointitaulukossa on esitetty alustava suunnitelma yhdyskuntateknisten palveluiden investoinneista, jonka tekninen lautakunta täsmentää hallintosäännön mukaisesti käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

3.7 Muut investoinnit vuonna 2021

Konsernihallinto

Kunnalla on voimakas tarve kehittää sopimusten hallintaa ja seurantaa ja sen myötä tehostaa sopimusten kautta saatavaa tietoa päätösten tueksi. Tämän vuoksi talousarvioon esitetään sopimushallintajärjestelmän hankintaa. Cloudia Sopimus on sopimuksenhallintajärjestelmä, jossa voidaan käsitellä lähes kaikki kunnan sopimukset työsopimuksia lukuun ottamatta. Cloudia Sopimus tukee sopimusten johtamista ja seurantaa jokapäiväisessä työssä sekä tulevaisuudessa tehtävää tiedon analysointia eri työkaluilla. Cloudia Sopimus toimii saumattomasti osana Cloudia Kilpailutus –järjestelmää.

Cloudia Sopimus –järjestelmän hankintainvestointi on noin 22.000 euroa. Investointiin sisältyy Cloudia Sopimus, sähköinen sopimusten allekirjoitus, käyttäjien työpöytäsovellus sekä käyttäjähallinnan AD-integraatio. Järjestelmää käytetään pitkällä aikavälillä, joten se poistetaan viiden vuoden tasapoistoilla.

Investointiosassa sitovia eriä ovat investointimenot ja –tulot investointikohteittain. Jotta taloudelliselta merkittävyydeltään pieneksi jääviä osakehankintoja on mahdollista tehdä esimerkiksi yhtiön osakkeisiin, joiden palveluja myydään ainoastaan yhtiön osakkaille, osakkeiden ja osuuksien ostamiseen varataan 10.000 euroa.

Lisäksi konsernihallinnon määrärahoihin esitetään asianhallinta- ja arkistointipalvelua varten järjestelmähankintaa 25.000 euroa ja henkilöstöhallintoon palkka- ja hr-järjestelmähankintaa 35.000 euroa.

Perusturvapalvelut

Investointimenona perusturvan talousarvioon esitetään maakunnan yhteisen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmän (APTJ; Aster) hankintakustannuksia. Ne ovat suunnitelman mukaan 0,28 miljoonaa euroa vuodelle 2021, hankinnan ennakoidun kokonaiskustannuksen ollessa 1,96 miljoonaa euroa. Hankinta jakaantuu vuosille 2021 – 2025.

Kunnanvaltuusto antaa tämän hankkeen osalta talousarvion hyväksymisen yhteydessä hankevas- taavalle toimivaltuuden tarkistaa hankintamenon jaksottumista myöhemmin kokonaiskustannusarvion rajoissa.

Leppäveden liikuntapuisto

Määrärahavaroilla jatketaan Leppäveden urheilupuiston toteuttamista. Vuonna 2021 liikuntapuistossa tulee ajankohtaiseksi huoltorakennuksen, voimaharjoittelun alueen, tennis- ja padelkenttien rakentaminen sekä jäähdytysputkiston asentaminen tekojäätä varten. Leppäveden urheilupuiston investointivaraus vuodelle 2021 on yhteensä 400.000 euroa. Urheilupuiston rakentaminen jatkuu vuosina 2022 ja 2023 yleisurheilu- ja hiihtostadionin sekä hiihtomaan rakentamisella (yht. 450.000 euroa).

Elyn ja kunnan yhteiset hankkeet:

Leppäveden kohdalle esitetään rakennettavan uudet jalankulku- ja pyöräilyväylät maanteille 637 ja 638 välille Hallaperäntie-Vaajakoskentie sekä Kau-ramaantie. Hankkeelle esitetään talousarviossa varattavan 950.000 euroa.

YHDYSKUNTAOTEKNIKAN INVESTOINNIT, TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUODELLE 2021

NIMIKE

2 021

HUOM!

LIIKENNEALUEET, PUISTOT JA YLEISET ALUEET yhteensä

Menot	2 885 000
Tulot	0
Netto	2 885 000

Liikennealueet:**Kirkonkylä:****550 000**

Kevyen liikenteen väylät	10 000	Liikenneturvallisuus
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
<i>Kantola II alue;</i>		
Lahnajärvenkadun + klv:n jatkaminen Metsurinkujalle	270 000	tonttien myynti
Metsurinkuja	80 000	tonttien myynti
<i>Kataanmäki;</i>		
Katajamäentie	120 000	pienjäteaseman liikennejärjestelyt
Kipparintie	50 000	tonttien myynti

Vihtavuori:**30 000**

Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen

Leppävesi:**885 000**

Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
<i>Liikuntapuiston alue;</i>		
Lintumäenkadun ja klv:n jatkaminen	640 000	Kokoojakatu Korpelan asemakaava-alueelle
<i>Lintumäen ja Korpelan asemakaava-alue;</i>		
Leppälinnunkatu, Kirjosieponkatu	200 000	tonttien myynti
Jakotien valaistus ja päällysty	15 000	liikenneturvallisuus

Lievestuore:**450 000**

Kev.liik.väylät rak. ja san.	10 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Pienet katukorjaukset	10 000	routavaurioita, liikenneturvallisuus
Katujen kuivatuksien parantaminen	10 000	routavaurioiden vähentäminen
Ratatie saneeraus + uusi kevyen liikenteen väylä	240 000	Liikenneturvallisuus
Männiköntien saneeraus	180 000	peruskorjaus

Yhteiset ja muut hankkeet:**560 000**

Viimeistelytyöt	10 000	edellisten vuosien rakentaminen
Päällystystyöt	80 000	ymp.parant.viihtyisyys,liikenne.turv.
Aluevalaistus, erittelemätön	150 000	ymp.parant.viihtyisyys,liik.turv.,energiatehokkuus
Liikenneturvallisuuden parantaminen	20 000	liikenneturvallisuus
Hulevesivesiviemärit	100 000	Verkon rak. kaikki taajamat
<i>Elyn hankkeet, Laukaan osuudet:</i>		
Laajalahden massa-altaat (Lievestuore)	200 000	Ely-keskus/ymp.parant.viihtyisyys
<i>Kevyen liikenteen väylät;</i>		
Mt638; Kauramaantie, oma erillinen rahoitus, kunnan osuus 100%		liikenneturvallisuus
Mt637; Hallaperäntie-Vaajakoskentie, oma erillinen rahoitus, kunnan osuus 50%		liikenneturvallisuus

PUISTOT JA MUUT YLEISET ALUEET, yht.**410 000**

Puistot ja muut viheralueet, koko kunta	10 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Kk; Laukaan sataman kehittäminen	110 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Kk; Lahnajärven puistoalue	60 000	uusi leikkipuisto
Vri; Kuhamäen alue; kosteikko+hulevesiallas	30 000	uusi alue
LSI;Leppäveden liikuntapuiston edustapuisto ym.	130 000	uusi alue
Lvt; Haarlannan puistoalueen ja laituiden saneeraus	20 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus
Leikkipaikkojen saneeraukset, koko kunta	50 000	ymp.parantaminen,viihtyisyys,turvallisuus

LAUKAAN VESIHUOLTO OY:N HANKKEET:

Laukaan Vesihuolto Oy:n Laukaan kunnalta tilattavat investoinnit:

Vesihuoltoinvestoinnit:

Menot	600 000	valtuuston määräraha
Tulot	600 000	Kunnallisteknisten rakennuspalveluiden
Netto	0	myynti Laukaan Vesihuolto Oy:lle

4 TULOS- JA RAHOITUSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma	TP 2018	TP 2019	TA /M2020	TPE 2020	TA2021	TS 2022	TS 2023
Toimintatuotot	27 280 361	28 236 691	28 211 450	28 253 500	28 869 310	28 580 617	28 294 811
Myyntituotot	9 900 549	9 616 683	9 027 630		9 038 990	9 100 000	9 100 000
Maksutuotot	4 168 757	3 912 201	3 770 000		3 931 530	4 000 000	4 000 000
Tuet ja avustukset	1 794 213	1 657 312	1 510 680		1 976 750	1 700 000	1 700 000
Muut tuotot	11 416 842	13 050 495	13 903 140		13 922 040	13 800 000	13 500 000
Toimintakulut	129 449 744	131 512 204	133 281 639	133 790 500	138 002 339	139 382 362	140 776 186
Henkilöstökulut	41 046 098	42 742 378	43 566 669		46 061 093	46 982 315	47 687 050
Palvelujen ostot	63 913 503	62 755 632	61 167 350		62 811 115	63 439 226	64 073 618
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	5 496 557	5 680 559	5 538 660		5 572 593	5 672 593	5 672 593
Avustukset	9 842 724	9 669 272	10 278 820		10 091 000	10 091 000	10 091 000
Muut menot	9 150 863	10 664 363	12 730 140		13 466 538	13 197 228	13 251 925
Toimintakate	-102 169 383	-103 275 513	-105 070 189	-105 537 000	-109 133 029	-110 801 745	-112 481 375
Verotulot	66 129 728	67 579 609	66 954 000	70 923 000	72 235 000	72 154 000	73 993 000
Valtionosuudet	36 587 295	38 055 441	42 621 800	45 396 000	43 003 000	44 153 000	47 275 000
Rahoitustuotot ja -kulut:							
Korkotuotot	562 049	506 085	453 000	453 000	445 000	435 000	428 000
Muut rahoitustuotot	711 945	311 387	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Korkokulut	15 685	15 474	222 000	222 000	195 000	250 000	350 000
Muut rahoituskulut	6 743	2 026	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Vuosikate	1 799 206	3 159 509	4 931 611	11 208 000	6 549 971	5 885 255	9 059 625
Suunnitelman mukaiset poistot	5 814 134	6 107 832	6 403 000	6 284 000	6 700 000	7 500 000	8 500 000
Lisäpoistot	0	1 000 000	592 241	595 000	600 000		
Tilikauden tulos	-4 014 928	-3 948 323	-2 063 630	4 329 000	-750 029	-1 614 745	559 625
Tavoitteet ja tunnusluvut							
Toimintatulot/toimintamenot, %	21 %	21 %	21 %	21 %	21 %	21 %	20 %
Vuosikate/Poistot, %	30,9 %	44,5 %	70,5 %	162,9 %	89,7 %	78,5 %	106,6 %
Vuosikate, euro/asukas	95,06	167,14	259,93	590,73	343,96	307,92	472,27
Kertynyt yli-/alijäämä	4 941 247	992 924	-1 070 706	5 321 924	4 571 895	2 957 150	3 516 774

Rahoituslaskelma	TP 2018	TP 2019	TA/M 2020	TPE 2020	TA 2021	TS 2022	TS 2023
Kunnan toiminta							
Tulorahoitus							
Vuosikate	1 799 206	3 159 509	4 931 611	11 208 000	6 549 971	5 885 255	9 059 625
Satunnaiset erät							
Tulorahoituksen korjauserät	-478 824	-1 224 195					
Investoinnit							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	7 182 672	6 891 745	19 462 000	18 262 000	18 612 000	11 575 000	8 265 000
Rahoitusosuudet inv.menoihin	3 271	44 100	702 900	702 900	150 000		
Käyttöom:n myyntituotot	874 725	588 526	700 000	700 000	675 000	675 000	675 000
Vars. toiminta ja investoinnit netto	-4 984 293	-3 099 610	-13 127 489	-5 651 100	-11 237 029	-5 014 745	1 469 625
Rahoitustoiminta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainojen lisäys	-101 091	-29 564					
Antolainojen vähennys	664 488	828 847	730 000	730 000	740 000	745 000	750 000
Lainakannan muutokset	3 989 406	9 989 407	12 336 489	4 921 100	10 497 029	4 269 745	-2 219 625
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-5 632	-10 005 632	12 344 900	10 000 000	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 962	-4 961	-8 411	-10 000	-11 000	-11 000	-11 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 000 000	20 000 000		-5 068 900	10 508 029	4 280 745	-2 208 625
Oman pääoman muutokset							
Vaikutus maksuvalmiuteen	-407 062	-3 902 634	-61 000		0		
Lainakanta 31.12.	88 090 611	98 080 018	110 416 507	103 001 118	113 498 147	117 767 893	115 548 268
Lainakanta €/asukas	4 642	5 189	5 841	5 429	5 982	6 184	6 046
Investointien tulorahoitus %	25,1 %	46,1 %	26,3 %	63,8 %	35,5 %	50,8 %	109,6 %
Sitova erä valtuustoon nähden							